
Lentiz zet koers - Jaarverslag 2022

Inhoud

Voorwoord	4
Leeswijzer	5
Bestuursverslag.....	6
1. Visie en besturing	7
1.1. Bericht van de raad van bestuur	7
1.2. Hoofdpijnen strategisch beleid.....	9
1.3. Organisatiestructuur	10
1.4. Naleving branchecodes	10
1.5. Bericht van de raad van toezicht.....	11
1.6. Bericht van de medezeggenschapsraad	16
1.7. Omgeving.....	18
2. Thema's vanuit wet- en regelgeving.....	26
2.1. Middelbaar beroepsonderwijs	26
2.2. Voortgezet onderwijs	33
2.3. Nationaal Programma Onderwijs (NPO)	34
3. Risicomanagement.....	40
4. Bedrijfsvoering.....	46
4.1. Inleiding	46
4.2. Inrichting ICT.....	46
4.3. Huisvesting	48
4.4. Duurzaamheid	50
4.5. Personeel - sociale paragraaf	51
4.6. Onderwijsprestaties en onderwijskundige zaken mbo	66
4.7. Onderwijsprestaties: indicatoren voor het voortgezet onderwijs	68
4.8. Financieel beleid.....	75
4.9. Samenwerkingsverbanden en verbonden partijen	82
5. Toekomstige ontwikkelingen.....	83
5.1. Blik op de toekomst.....	83
5.2. Toekomstige ontwikkelingen (continuïteitsparagraaf)	86
Jaarrekening	94
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	118
Bijlage 1 - Verantwoording voortgang kwaliteitsagenda mbo 2022 - Eindrapportage.....	122

Colofon

Redactie: Charlotte Moerman - Schrijfbedrijf & Hidde van den Brink Concept & Content

Eindredactie: Lentiz onderwijsgroep PR & Communicatie, Alma Schippers

Hoofdredactie: Lentiz onderwijsgroep raad van bestuur, Rick van Dam

Copyright © juni 2023, Lentiz onderwijsgroep

Niets uit deze uitgave mag op enige wijze worden verveelvoudigd zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Lentiz onderwijsgroep.

Voorwoord

Lentiz zet koers

Het lijkt heel lang geleden, maar bij de start van 2022 zaten we nog in het staartje van de coronacrisis. In januari lieten we bij Lentiz eindelijk een periode achter ons van scholen open - scholen dicht. Een onrustige periode waarin leerlingen en studenten meer op zichzelf werden teruggeworpen. We hebben veel waardering en respect voor onze docenten, die zich met passie inzetten om soms moeilijk te motiveren jongeren weer 'aan' te zetten.

Dankzij hun inspanningen voelde dit voorjaar als een moment van ontluiken. Want hoezeer het ook wennen was om weer in de klas te zitten; het was overduidelijk dat iedereen enorm veel behoefte had aan échte sociale contacten. Het was mooi om te zien hoe onze scholen vrijwel meteen hun functie als sociale leer- en leefgemeenschap weer vervulden. Elke sociale activiteit, elke buitenlandreis en elke excursie riep een gevoel op van onverwoestbaar optimisme.

Wat de terugkeer in de klas óók duidelijk maakte, is dat de school als veilige haven voor veel jongeren onmisbaar is. Zeker bij jongeren en hun families die sociaal toch al kwetsbaar waren, merken we dat de effecten van corona op hun welzijn serieus zijn - en op allerlei manieren nog steeds zichtbaar en voelbaar. Dat verdient onze voortdurende zorg en aandacht.

De post-coronawereld bleek behoorlijk turbulent. Crises volgden elkaar op, met als tragisch dieptepunt de nog steeds voortdurende oorlog in Oekraïne. Des te relevanter is onze strategische koers, die we in het verslagjaar herijkten. We houden vast aan de term 'toekomstmakers': met veel aandacht voor 'Bildung' geven we jongeren de gereedschappen in handen om zelf richting te geven aan hun toekomst in een onstuimige wereld. Dat is nu belangrijker dan ooit.

Op basis van onze koers werkten we volop aan de doorontwikkeling en vernieuwing van ons onderwijs. We ontwikkelden nieuwe programma's vanuit de NPO-gelden om achterstanden bij de cognitieve vakken weg te werken. Er waren nieuwe sociale activiteiten. Lentiz ging op volle kracht vooruit. Op het Groen kwam het flexrooster in de volgende fase. In Middelharnis openden we de beroepscampus en we ondertekenden de intentieverklaring voor de volgende campus in District U, Vlaardingen. In verschillende regio's ontwikkelden we bovenschools collectieve ambities tussen verschillende scholen en het regionale bedrijfsleven. Op iedere school en in iedere regio zien we dynamiek en ontwikkelingen, ook in 2022.

Al die activiteiten laten zien hoe belangrijk het voor ons is - en hoe goed we erin zijn - om elkaar op te zoeken, samen dingen op te pakken en naar de toekomst te kijken. Daarvoor geven we onze hele organisatie een groot compliment. Ondanks alle beweging in de buitenwereld kijken wij daarom terug op 2022 als een jaar van optimisme en zetten wij de volgende stappen in onze ontwikkeling: Lentiz zet koers.

Rick van Dam en Gerrit Veneboer
Raad van bestuur Lentiz onderwijsgroep

Leeswijzer¹²

Dit verantwoordingsdocument vormt samen met ons publieksjaarverslag het complete jaarverslag 2022 van Lentiz onderwijsgroep.

In het publieksjaarverslag ontdekt u waarvoor onze leerlingen, studenten, medewerkers en relaties zich in 2022 met hart en ziel hebben ingezet. Sinds enkele jaren werken we voor onze publieksverslaglegging met een zogenaamd continuous report. Dit houdt in dat we gedurende het jaar verantwoorden wat we doen, niet alleen achteraf. Het continuous report staat op een digitaal platform, www.lentiz.nl/continuu. Hier plaatsen we het hele jaar door artikelen, filmpjes en berichten.

Dit verantwoordingsdocument bevat onder meer het bestuursverslag, de jaarrekening en overige gegevens. Met deze informatie leggen we verantwoording af aan het ministerie van OCW en aan onze stakeholders.

Het document is te raadplegen via <https://www.lentiz.nl/jaarverslag>. We hechten waarde aan de mening van iedereen die zich betrokken voelt bij Lentiz en willen blijvend in dialoog zijn. Heeft u vragen of opmerkingen over dit jaarverslag of over onze organisatie? Dan horen we die graag. Reageer via:

Lentiz onderwijsgroep
Postbus 3040
3130 CA Vlaardingen
T (010) 434 99 25
E info@lentiz.nl
W www.lentiz.nl

¹ Vanwege de leesbaarheid wordt in dit jaarverslag, daar waar van toepassing, gebruikgemaakt van mannelijke woorden/voornaamwoorden.

² In dit jaarverslag wordt het woord 'ouders' gebruikt. Hiermee worden ook verzorgers, opvoeders of wettelijk vertegenwoordigers bedoeld.

Bestuursverslag

1. Visie en besturing

1.1. Bericht van de raad van bestuur

Organisatie

Lentiz onderwijsgroep bestaat uit acht scholen voor voortgezet onderwijs (vo: vmbo, mavo, havo en vwo) en zes scholen voor middelbaar beroepsonderwijs (mbo) in de groene sector. Deze veertien unieke scholen bevinden zich in de economische regio's Greenport West-Holland (Westland, Oostland en Barendrecht), Mainport (groen en food in de stad), het vitale platteland van Midden-Delfland en Goeree-Overflakkee en de metropoolregio Rotterdam Den Haag. De scholen zijn verspreid over acht gemeenten.

Zo'n 960 medewerkers zetten zich dagelijks met hart en ziel in voor ruim 7.700 leerlingen en studenten die onderwijs volgen in zowel voltijd- als deeltijdopleidingen. Daarnaast leiden we jaarlijks 4.600 cursisten op in de vorm van contractactiviteiten. In het onderwijs worden de leerlingen en studenten voorbereid op de toekomst. Ze worden gestimuleerd om het beste uit zichzelf te halen, zodat zij Lentiz verlaten met een waarde(n)vol diploma: goed toegerust om hun en onze toekomst mede vorm te geven. Lentiz onderwijsgroep vindt het belangrijk dat leerlingen en studenten niet alleen kennis krijgen aangeboden, maar ook een moreel kompas en vaardigheden om zich verder te ontwikkelen.

INTEGRALE GEBIEDSBENADERING Lentiz

DEN HAAG
Internationale stad van vrede en recht

WESTLAND
World Horti Center

OOSTLAND
Leisure, greenport, gardening

MIDDEN-DELLAND
CITTA SLOW
Hippische topsport

MAASLAND
Vitaal platteland

MAINPORT
Food Innovation Academy

ROTTERDAM
Food for the future

BARENDRECHT
Greenport, agrologisch, gardening

MIDDELHARNIS

NAALDWIJK

- Floracollege, VMBO
- Dalton MAVO, MAVO
- Dalton Het Groene Lyceum, VMBO-MBO
- MBO Westland, MBO
- Cursus & Consult, CONTRACTONDERWIJS

BLEISWIJK

- MBO Oostland, MBO

MAASLUIS

- Revis MAVO, MAVO
- Revislyceum, HAVO VWO

MAASLAND

- VMBO Maasland, VMBO
- MBO Maasland, MBO

VLAARDINGEN

- Groen van Prinstererlyceum, MAVO HAVO VWO
- Geuzencollege, VMBO

SCHIEDAM

- LIFE College, VMBO MBO

BARENDRECHT

- MBO Barendrecht, MBO

MIDDELHARNIS

- MBO Middelharnis, MBO

© Lentiz

lentiz.nl

Onze vo-scholen:

- Lentiz | VMBO Maasland, Maasland;
- Lentiz | Reviuslyceum, Maassluis;
- Lentiz | Revius MAVO, Maassluis;
- Lentiz | Dalton MAVO & Het Groene Lyceum, Naaldwijk;
- Lentiz | Floracollege, Naaldwijk;
- Lentiz | VMBO LIFE College, Schiedam;
- Lentiz | Geuzencollege, Vlaardingen;
- Lentiz | Groen van Prinstererlyceum, Vlaardingen.

Onze mbo-scholen:

- Lentiz | MBO Maasland, Maasland;
- Lentiz | MBO Westland (vormt samen met ROC Mondriaan en Albeda het MBO Westland), Naaldwijk;
- Lentiz | MBO LIFE College, Schiedam;
- Lentiz | MBO Oostland, Bleiswijk;
- Lentiz | MBO Barendrecht, Barendrecht;
- Lentiz | MBO Middelharnis, Middelharnis.

1.1.1. Stichting en bevoegd gezag

Lentiz onderwijsgroep is een stichting. Het bevoegd gezag wordt gevormd door de raad van bestuur, die verantwoording aflegt aan de raad van toezicht. De raad van bestuur bestond in 2022 uit:

- Gert Kant, voorzitter (tot 1 september 2022);
- Rick van Dam, voorzitter per 1 september 2022, lid tot 1 september 2022.

De heer Kant vervulde in 2022 de volgende nevenfuncties:

- voorzitter van RECER, economische adviesraad Midden-Delfland;
- lid van de raad van toezicht van stichting Ontwikkelcentrum;
- lid van het dagelijks bestuur van stichting Greenport West-Holland;
- voorzitter van het bestuur van stichting Greenport Horti Campus;
- lid van het bestuur van stichting Food Innovation Academy;
- secretaris van het bestuur van stichting Equestrum;
- voorzitter van het bestuur van stichting World Horti Center;
- lid van het bestuur van CIV Groen en voorzitter van het praktijkcluster Tuinbouw & Uitgangsmaterialen.

Er is geen sprake van bezoldiging binnen deze nevenfuncties en derhalve geen sprake van cumulatie van bezoldiging voor de WNT. Er is, in relatie tot de vereisten die worden gesteld vanuit de Code Goed Onderwijsbestuur VO en de Code goed bestuur in het mbo, geen sprake van conflicterende nevenfuncties.

De heer Van Dam vervulde in 2022 de volgende nevenfuncties:

- lid van de raad van toezicht van stichting Samenwerkingsverband Nieuwe Waterweg Noord;
- lid van de raad van toezicht van stichting Zorg Nieuwe Waterweg Noord;
- voorzitter van het marktsegment Groen bij Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven;
- lid van het dagelijks bestuur van stichting Groene Norm;

- lid van de raad van advies van De groene wereld (voorheen Ontwikkelcentrum);
- lid van het dagelijks bestuur van stichting Greenport West-Holland/bestuurder stichting Greenport Westland Oostland;
- lid van het bestuur van stichting Food Innovation Academy;
- lid van het bestuur stichting CIV Groen en voorzitter van het praktijkcluster Tuinbouw & Uitgangsmaterialen.

Er is geen sprake van bezoldiging binnen deze nevenfuncties en derhalve geen sprake van cumulatie van bezoldiging voor de WNT. Er is, in relatie tot de vereisten die worden gesteld vanuit de Code Goed Onderwijsbestuur VO en de Code goed bestuur in het mbo, geen sprake van conflicterende nevenfuncties.

De raad van bestuur legt in dit jaarverslag verantwoording af over governance, toezicht, honorering, risicomangement en continuïteit. De directeuren en teamleiders van de veertien Lentiz-scholen vormen samen met de stafmanagers het management van Lentiz onderwijsgroep.

1.1.2. Lentiz | Cursus & Consult

Lentiz | Cursus & Consult biedt bedrijfsopleidingen en cursus- en contractonderwijs aan. De sectoren waarop Lentiz | Cursus & Consult zich richt, bevinden zich vooral in het groene domein, zoals de voedingsindustrie, bloemsierkunst, hoveniers- en loonbedrijven, glastuinbouw en de dierensector. Daarnaast speelt Lentiz | Cursus & Consult een belangrijke rol in internationale trajecten.

1.1.3. Stafbureau

Het stafbureau ondersteunt de scholen en de raad van bestuur. Tot de taken van het stafbureau behoren verschillende schooloverstijgende zaken, waaronder kwaliteit en onderwijs (inclusief projecten en internationalisering), HRM, financiën, informatisering en automatisering, huisvesting en facilitair, public relations en communicatie, en controlling.

1.2. Hoofdpijnen strategisch beleid

1.2.1. Visie en missie

Visie

We leven in een wereld van ongekend snelle veranderingen. Lentiz-leerlingen komen terecht in een economische en sociaalmaatschappelijke realiteit die radicaal anders is dan die van vandaag. Als opleider moeten we onze leerlingen daarop voorbereiden. Dat doen we vooral door hun perspectief te kantelen. Grote veranderingen komen namelijk niet uit de lucht vallen, ze worden door mensen bedacht. We leiden dus geen jongeren op voor een onbekende toekomst, maar we leiden jongeren op die die toekomst *mede vormgeven*. Onze leerlingen en studenten zijn 'toekomstmakers'.

We gaan daarbij uit van drie kernbegrippen, waaruit al ons handelen voortvloeit:

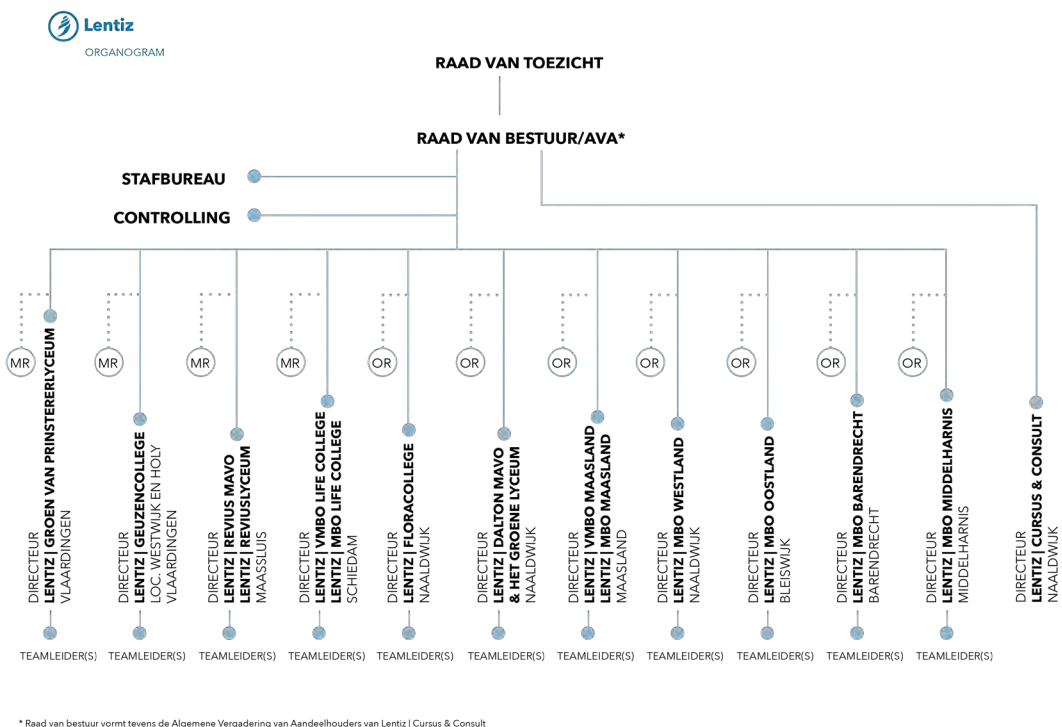
- **vormen:** we gaan voor de brede vorming en ontwikkeling van onze leerlingen. Behalve als drager van kennis, zien we onszelf ook als aanbieder en ontwikkelaar van een moreel kompas;
- **verbinden:** we werken vanuit de integrale gebiedsbenadering. Dat doen we in nauwe samenwerking tussen scholen onderling en met externe partners in de regio, nationaal en internationaal;

- **verantwoorden:** het resultaat is de herkenbare Lentiz-kwaliteit, waarvoor we individueel onze verantwoordelijkheid nemen en waarover we intern en extern transparant verantwoording afleggen.

Missie

Lentiz onderwijsgroep staat voor kwaliteitsonderwijs in vo en mbo, dat zo goed mogelijk aansluit bij de bedrijvigheid en de maatschappelijke context in de directe omgeving van de school. Zo krijgen alle leerlingen en studenten de beste en meest relevante voorbereiding op een baan of vervolgopleiding.

1.3. Organisatiestructuur

1.4. Naleving branchecodes

Lentiz onderwijsgroep is ingericht op basis van de Wet goed onderwijs, goed bestuur. We hanteren de governancecodes van de VO-raad en de MBO Raad.

Branchecode voortgezet onderwijs

De Monitoringscommissie Goed Onderwijsbestuur VO heeft een onderzoek uitgevoerd dat geleid heeft tot de Code Goed Onderwijsbestuur VO 2019. De drie belangrijkste ontwikkelingen die ten grondslag liggen aan deze branchecode zijn:

- de maatschappij is in beweging;
- de maatschappij stelt steeds nieuwe eisen aan het onderwijs; en
- belanghebbenden willen op verschillende manieren betrokken zijn bij de onderwijsorganisatie. Burgers willen meedenken, meebeslissen en mee-uitvoeren en daartoe uitgedaagd worden door de onderwijsorganisatie.

De Code Goed Onderwijsbestuur VO 2019 gaat uit van vier principes (verantwoordelijkheid, professionaliteit, integriteit en openheid) die een 'pas toe en leg uit'-karakter hebben. Deze

principes gelden als lidmaatschapseis en dienen door de leden van de VO-raad zonder meer te worden toegepast:

- **verantwoordelijkheid:** Lentiz neemt haar verantwoordelijkheid voor het vormgeven van het onderwijs van de toekomst, stelt hoge eisen aan de kwaliteit en legt daarover op transparante wijze verantwoording af;
- **professionaliteit:** Lentiz doet de belofte dat zij wereldburgers opleidt die hun draai weten te vinden in de steeds mondialer wordende samenleving;
- **integriteit:** Lentiz tilt zwaar aan morele standaarden en geeft daar blijk van door een transparante dialoog met alle stakeholders te voeren, en niet alleen terug te vallen op regels en procedures;
- **openheid:** Lentiz legt voortdurend verantwoording af over haar doen en laten via Lentiz Continu, via de raad van toezicht en via extern toezicht door het ministerie van OCW.

Lentiz onderwijsgroep heeft in het strategisch meerjarenplan 2018-2022 Toekomstmakers geanticipeerd op deze code.

Branchecode middelbaar beroepsonderwijs

In het mbo is de Code goed bestuur in het mbo met ingang van 1 januari 2020 aangepast. Deze branchecode is bedoeld om bewustwording van kritische reflectie en waardengedreven handelen van het bestuur te stimuleren. De basis voor deze nieuwe branchecode zijn het lerend vermogen en vertrouwen, waarbij de vorige branchecode (2015-2018) was gericht op het versterken van de basis van goed bestuur van scholen in het middelbaar beroepsonderwijs.

De Code goed bestuur in het mbo beschrijft vijf waarden: verantwoordelijkheid, samenwerking, integriteit, openheid en lef. Het accent van deze branchecode ligt op het toepassen van de waarden vanuit een lerende en reflectieve houding ten aanzien van het gedrag. Naleving van de waarden is daarmee een basisvoorwaarde voor goed bestuur.

Beide branchecodes, zoals hiervoor beschreven, worden door het bestuur van Lentiz onderwijsgroep onderschreven en toegepast.

Goed bestuur wint aan kwaliteit door tegenspraak. Het bestuur van Lentiz heeft dit georganiseerd met de raad van toezicht, het management, de ondernemingsraad, de medezeggenschapsraad en een actieve dialoog met externe belanghebbenden.

In de medezeggenschap volgt Lentiz onderwijsgroep de Wet versterking bestuurskracht.

1.5. Bericht van de raad van toezicht

Lentiz onderwijsgroep voldoet aan de scheiding van bestuur en toezicht. De raad van bestuur vormt het bevoegd gezag dat in het jaarverslag verantwoording aflegt over de bereikte resultaten. De raad van toezicht fungeert als interne toezichthouder. Thema's als behoorlijk bestuur, transparante besluitvorming en scheiding van toezicht, bestuur en directievoering zijn vastgelegd in de documenten die betrekking hebben op de inrichting van de organisatie en in de verschillende statuten. Dat zijn onder meer het Stichtingsstatuut, Reglement Raad van Toezicht, Reglement Raad van Bestuur en Directiestatuut.

1.5.1. Leden van de raad van toezicht

De raad van toezicht bestaat uit drie tot zeven leden, waarbij het gebruikelijke ledental vijf is. Nieuwe leden van de raad van toezicht worden benoemd voor een periode van vier jaar (met

ingang van 1 januari van enig jaar). Na benoeming kunnen de leden maximaal eenmaal worden herbenoemd.

De raad van toezicht van Lentiz onderwijsgroep bestond in 2022 uit:

- M.J. Penning, aftredend per 1 januari 2023;
- W.J. Berg (voorzitter per 1 januari 2023), benoemd per 1 januari 2022, aftredend per 1 januari 2030, herbenoembaar per 1 januari 2026;
- S. de Longh, aftredend per 1 januari 2024;
- E.E.C. Schnabel, aftredend per 1 januari 2027, herbenoembaar per 1 januari 2023 (op voordracht van medezeggenschap / Platform MR benoemd);
- J.A. de Leeuw, aftredend per 1 januari 2027, herbenoembaar per 1 januari 2023;
- I.M.P.H.M. Vermeulen, benoemd per 1 januari 2022, aftredend per 1 januari 2030, herbenoembaar per 1 januari 2026.

Per 1 januari van het verslagjaar verwelkomde de raad van toezicht twee nieuwe leden: de heer Berg en mevrouw Vermeulen. Aftredend voorzitter de heer Penning heeft eind 2022 het stokje overgedragen aan de heer Berg. Op deze manier hadden de nieuwe leden de tijd om zich de organisatie eigen te maken.

De leden van de auditcommissie waren in 2022 de heer Penning en de heer De Leeuw. Bij vergaderingen van de auditcommissie met bijvoorbeeld de externe accountant, staat het de overige leden van de raad van toezicht vrij om hierbij aan te sluiten.

Naast de auditcommissie heeft de raad van toezicht een onderwijscommissie. Deze commissie focust thematisch op onderwijsinrichting, innovatie en onderwijskwaliteit, en de borging daarvan. Leden van de onderwijscommissie zijn de heer De Longh, mevrouw Schnabel en mevrouw Vermeulen.

In 2022 is een remuneratiecommissie opgericht. De heer Berg en mevrouw Schnabel zijn lid van deze commissie.

De (neven)functies van de voorzitter van de raad van toezicht tot en met 31 december 2022, M.J. Penning, zijn:

Hoofdfuncties:

- venoot in Maatschap Hillenraad Partners, adviseurs in strategie, organisatie, financiering en innovatie;
- directeur Aldenborg, uitgever van Hillenraad100, Hortigala en Hortigame.

Nevenfunctie (onbezoldigd):

- voorzitter Penning Zevenbergen stichting, familiestichting.

De (neven)functies van de voorzitter van de raad van toezicht per 1 januari 2023, W.J. Berg, zijn:

Hoofdfunctie:

- zelfstandig adviseur.

Nevenfuncties (bezoldigd):

- voorzitter Landelijk Netwerk Regionale Projecten Leven Lang Ontwikkelen;
- lid commissie Bestuurlijke Effectiviteit van stichting PAWW;

- voorzitter beroeps-, geschillen- en klachtencommissie van Onderwijsontwikkeling Nederland.

Nevenfuncties (onbezoldigd):

- voorzitter stichting De Ooievaart, Den Haag;
- voorzitter stichting Grote of Sint-Jacobskerk, Den Haag;
- lid raad van toezicht stichting Nationaal Erfgoed Hotel de Wereld (tot 2023);
- bestuurslid, penningmeester, stichting Steunfonds Philadelphia;
- bestuurslid Fonds Wetenschappelijk Instituut CDA;
- voorzitter beheercommissie 'Kerk in Den Haag';
- bestuurslid stichting Vakbondshistorische vereniging.

De (neven)functies van de leden van de raad van toezicht zijn:

E.E.C. Schnabel

Hoofdfunctie:

- directeur HRM UWV Werkbedrijf.

J.A. de Leeuw

Hoofdfunctie:

- directeur Alfa Accountants en Adviseurs, Naaldwijk.

Nevenfuncties (bezoldigd):

- lid raad van commissarissen Cono Kaasmakers;
- voorzitter raad van commissarissen Best Fresh Group.

Nevenfunctie (onbezoldigd):

- voorzitter voetbalvereniging Excelsior Maassluis.

S. de longh

Hoofdfunctie:

- zelfstandig adviseur/associate bij KplusV.

Nevenfuncties (onbezoldigd):

- voorzitter Schaatsvereniging Rotterdam;
- voorzitter stichting Sportpark Noordrand;
- bestuurslid Stadslab Hoogkwartier;
- lid Rotterdam Impact Raad.

I.M.P.H.M. Vermeulen

Hoofdfunctie:

- directeur-bestuurder Sociaal Werkbedrijf Patijnenburg.

Nevenfuncties (onbezoldigd):

- voorzitter Greenport Food & Flower Xperience;
- bestuurder World Horti Center.

Er is bij geen van de leden van de raad van toezicht sprake van conflicterende nevenfuncties.

1.5.2. Taken, verantwoordelijkheden, inrichting en werkwijze

Het Reglement Raad van Toezicht beschrijft de taken en verantwoordelijkheden van de raad van toezicht. De raad van toezicht vergadert in principe vijfmaal per jaar. De vergaderingen vinden bij voorkeur plaats op een van de scholen van Lentiz onderwijsgroep. Op deze manier bezoekt de raad van toezicht elke school om de twee of drie jaar.

Tweemaal per jaar komt de raad van toezicht bijeen met het Platform Medezeggenschap, voor één informeel en één formeel overleg. Het informele overleg heeft een vrijere vorm, waardoor er meer ruimte is voor een ongedwongen en niet door de agenda opgelegde uitwisseling van ideeën.

Belangrijk in de werkwijze is verder dat de raad van toezicht:

- een extra vergadering kan inlassen (de raad van bestuur kan hier ook om vragen);
- tussen de vergaderingen telefonisch of per e-mail op de hoogte wordt gehouden van actuele ontwikkelingen;
- de samenwerking met de raad van bestuur minimaal eenmaal per jaar bespreekt;
- het eigen functioneren jaarlijks evalueert in een bijeenkomst, zonder aanwezigheid van de raad van bestuur.

De leden van de raad van toezicht krijgen een vergoeding voor hun werkzaamheden en vergadertijd. De hoogte daarvan valt ruimschoots binnen de norm van de Vereniging van Toezichthouders in Onderwijsinstellingen.

1.5.3. Drie rollen

Het bestuur bestuurt, de raad van toezicht houdt toezicht en stelt kaders. Vanuit dit uitgangspunt legt de raad van toezicht zich toe op drie rollen: toezicht, advies en werkgeverschap.

1. Toezicht

De raad van toezicht heeft de taak toezicht te houden op het beleid van de raad van bestuur en op de algemene gang van zaken binnen Lentiz onderwijsgroep. Dit gebeurt aan de hand van het strategisch meerjarenplan, de jaarlijkse kaderbrief van de raad van bestuur, de begroting, de hardclose ten behoeve van tussentijdse financiële rapportage en de jaarrekening. In de kaderbrief zijn de beleidsdoelstellingen per beleidsdomein beschreven. In de statuten is vastgelegd bij welke beleidsonderwerpen er goedkeuring gegeven dient te worden door de raad van toezicht voor besluiten van de raad van bestuur. In 2022 heeft de raad van toezicht het jaarverslag 2021 en de meerjarenbegroting 2022-2024 goedgekeurd.

Voor bestuur, toezicht, horizontale verantwoording en dialoog volgt Lentiz onderwijsgroep de governancecodes van de onderwijssectoren. De raad van toezicht let nauwkeurig op de mate waarin Lentiz 'in control' is. De raad van toezicht ziet er daarnaast op toe dat de raad van bestuur aangegeven ontwikkel- en verbeterpunten systematisch en adequaat oppakt.

Daartoe richtte de raad van toezicht zich onder meer op:

1. de (financiële) meerjarenbegroting met achterliggende onderbouwingen, zoals de continuïteitsparagraaf. In het kader van doelmatigheid kijkt de raad van toezicht steeds of het aantal aanmeldingen en de bezettingsgraad van de locaties met elkaar in evenwicht zijn;
2. de financiële performance aan de hand van onder meer de hardclose;
3. de monitoring op de realisatie van de doelstellingen uit het strategisch beleidsplan, onder meer via de kaderbrief;

4. de beoordeling van rapportages van de Inspectie van het Onderwijs over de onderwijskwaliteit en daarin afgesproken (verbeter)maatregelen;
5. de beoordeling van de bevindingen en rapportages van de controlerend accountant.

2. Advies

De raad van toezicht volgt interne en externe ontwikkelingen intensief. Daardoor is de raad van toezicht niet alleen in staat om toezicht te houden op de raad van bestuur, maar ook om een adviserende rol te vervullen. Aan deze adviesrol wordt soms gevraagd en soms ongevraagd invulling gegeven, maar altijd in een open dialoog. Uitgangspunt is wel dat een advies een advies blijft. De raad van toezicht is zich zeer bewust van zijn rol en erkent het verschil in verantwoordelijkheden met de raad van bestuur.

3. Werkgeverschap

De derde en laatste rol van de raad van toezicht is die van werkgever van de bestuursvoorzitter. De raad van toezicht stelt het beloningsbeleid voor de raad van bestuur vast. Deze is gebaseerd op de normen van de WNT (Wet normering topinkomens), de beide governancecodes en de cao bestuurders funderend onderwijs. Hetzelfde geldt voor de overige arbeidsvoorwaarden van de bestuursvoorzitter. De raad van toezicht toetst een en ander regelmatig aan actuele wet- en regelgeving. De voorzitter en een lid van de raad van toezicht voeren jaarlijks een voortgangs- en evaluatiegesprek met de bestuursvoorzitter.

1.5.4. Wat speelde er in 2022?

In 2022 vergaderde de raad van toezicht vijf keer formeel, namelijk op:

- 16 februari;
- 6 april;
- 22 juni;
- 12 oktober;
- 21 december.

De raad van toezicht besprak in 2022, naast de eerder genoemde agendagestuurde onderwerpen, onder meer de volgende zaken:

- de benoeming van een nieuwe voorzitter van de raad van bestuur. De raad van toezicht werkte met een externe partij aan het functieprofiel. De wervingsprocedure vereiste extra zorgvuldigheid toen bleek dat het lid van de raad van bestuur van Lentiz ook kandidaat voor de functie was. Om die reden kon er geen bestuurder plaatsnemen in de BAC. Om dit op te vangen, namen in plaats van één, twee leden van de raad van toezicht plaats in de commissie. In een goede procedure leidde dit tot de aanstelling van een kandidaat in wie de raad van toezicht een groot vertrouwen heeft;
- de herijking en goedkeuring van het strategisch meerjarenplan. Vanaf januari namen leden van de raad van toezicht deel aan een aantal stevige sessies onder leiding van twee adviseurs, gericht op de herijking van het strategisch meerjarenplan. Daarbij werd ruim de tijd genomen om de belangrijkste thema's goed uit te diepen. De raad van toezicht is te spreken over de heldere koers die in het nieuwe document is uitgezet. Het herijkte plan vormde daarnaast een goede onderlegger bij het opstellen van het functieprofiel voor de nieuwe bestuursvoorzitter;
- de raad van bestuur let voortdurend scherp op de doelmatigheid van de uitgaven van Lentiz. Raken de bestedingen aan de kern van de activiteiten van de onderwijsgroep? De verbinding met het bedrijfsleven is een ijzersterk punt van Lentiz, maar die mag

nooit buiten de primaire onderwijstaak vallen. Gelukkig heeft de accountant veel onderwijskennis en is er een staf die hier heel alert op is. Kortom: het zit in Lentiz om daar kritisch naar te kijken. Over 2022 kan de raad van toezicht melden dat naar haar oordeel Lentiz onderwijsgroep de door haar verkregen rijksbijdragen doelmatig en rechtmatig heeft aangewend;

- het opstellen van het profiel voor een nieuw lid van de raad van bestuur. Hierbij keek de raad van toezicht scherp naar het profiel van de nieuwe bestuurder in relatie tot de recent aangetreden nieuwe voorzitter van de raad van bestuur. Kernwoorden waren: regionale inbedding en het Lentiz-DNA;
- campusvorming als centraal onderdeel van de Lentiz-strategie;
- de verbinding tussen bestuur, toezicht en werkvloer. In 2022 had de onderwijscommissie van de raad van toezicht voor het eerst een aantal bijeenkomsten op de Lentiz-scholen. Samen met de voorzitter van de raad van bestuur en de schooldirecties verdiepte de commissie zich in de onderwijskundige ontwikkelingen op de individuele scholen. Zo houden de leden voeling met het onderwijs en voorkomen ze dat ze te veel sturen op alleen kwantificeerbare gegevens en cijfermateriaal;
- het herijken van de statuten en de reglementen;
- het herijken van het besturingsmodel met als resultaat een meer collegiaal bestuur, waarbij de raad van toezicht werkgever is van zowel de voorzitter als het lid van de raad van bestuur.

1.5.5. Tot slot

De raad van toezicht ervoer 2022 als het jaar waarin, na corona, de weg naar normaal weer is gevonden, terwijl er tegelijkertijd binnen de organisatie grote ontwikkelingen plaatsvonden. Deze ontwikkelingen werden op de typische Lentiz-wijze constructief en goed afgehandeld.

Wat bijzonder is aan Lentiz is de balans tussen vernieuwing en vertrouwen. Vernieuwing vooral in onderwijskundige zin, maar ook in de samenwerkingen met de regio. Vertrouwen vooral als het gaat om gedegen bestuur, de kwaliteit van de ondersteunende diensten, de financiële stabiliteit en een duidelijke koers. Dat is een succesvolle mix.

Het aantal openstaande vacatures is voor een scholengroep in het westen van het land gering, en de leerlingen- en studentenaantallen houden ten minste gelijke tred met de landelijke trend.

In de ogen van de raad van toezicht bevestigde Lentiz in 2022 dat het een robuuste organisatie is, stevig verankerd in de regio en zeer betrokken met het omringende bedrijfsleven.

1.6. Bericht van de medezeggenschapsraad

Lentiz onderwijsgroep heeft scholen voor regulier voortgezet onderwijs, en voor groen vmbo en mbo. De medezeggenschap van scholen in het regulier vo is vastgelegd in de Wet medezeggenschap scholen (WMS). Voor de medezeggenschap van de groene vmbo's en het mbo geldt de Wet op de ondernemingsraden (WOR), met speciaal op het onderwijs gerichte aanvullingen.

Vo en mbo zijn vertegenwoordigd in het Lentiz-brede Platform Medezeggenschap (Platform MR). De leden hebben òf adviesrecht òf instemmingsrecht, afhankelijk van de betreffende

artikelen in de WMS en de WOR. Het streven is om op de verschillende onderdelen zo veel mogelijk gelijke medezeggenschapsrechten te waarborgen.

De medezeggenschap volgt het principe ‘medezeggenschap volgt zeggenschap’. Daarom heeft elke school een eigen medezeggenschapsraad (MR) of ondernemingsraad (OR). De MR'en werken met een rooster van aftreden. Eenmaal per drie jaar vinden verkiezingen plaats voor de OR'en.

1.6.1. Schooloverstijgende zaken

Het Platform MR behandelt schooloverstijgende zaken. Voorbeelden daarvan zijn de begroting en jaarrekening, het Lentiz-brede formatieplan, de uitgangspunten van het onderwijsbeleid, het kwaliteitszorgsysteem, het huisvestingbeleid en verschillende protocollen. Er is een open gesprek met de raad van bestuur en met de raad van toezicht.

1.6.2. Samenstelling

Het Platform MR is samengesteld uit een ouder en een leerling uit het vo en vier medewerkers: twee vanuit de scholen met de cao vo en twee vanuit de scholen met de cao mbo. De leden hebben allen stemrecht. Zo is de gehele organisatie zo goed mogelijk vertegenwoordigd in de medezeggenschapsstructuur.

1.6.3. Overlegstructuur

Eén OR- of MR-lid van iedere Lentiz-school heeft spreekrecht in het Platform MR. Hiervoor krijgen deze leden uren in hun werkbrief. Vier vicevoorzitters vullen samen het voorzitterschap in. Dit is een bewuste keus; op deze manier kunnen alle vicevoorzitters voldoende uren voor de klas staan en in contact blijven met de onderwijspraktijk.

1.6.4. Overleg met de raad van toezicht en de vakbonden

Tweemaal per jaar overlegt het Platform MR met de raad van toezicht: eenmaal in een formeel overleg en eenmaal in een informeel overleg. De kleinere setting en sfeer van het informele overleg zorgen voor een bijeenkomst die de deelnemers als positief ervaren. Daarnaast is er twee keer per jaar een overleg tussen een vertegenwoordiging van de vakbonden en de raad van bestuur. Daaraan voorafgaand heeft het Platform MR een vooroverleg met de vakbonden.

1.6.5. Professionalisering

Alle OR- en MR-leden komen tweemaal per jaar bijeen om ervaringen uit te wisselen en zich in een thema te verdiepen. De eerste bijeenkomst in 2022 was gesplitst: nieuw aangetreden leden kregen een basiscursus MR, langer zittende leden verdiepten zich in het onderwerp ‘financiën’. De tweede bijeenkomst stond in het teken van werkdruk en verzuim. Samen met een afgevaardigde van de vakbond onderzochten de OR- en MR-leden hoe ze dit onderwerp bespreekbaar kunnen maken via hun platform en met de directies, en hoe dit onderwerp zijn weerslag kan krijgen in beleid.

1.6.6. Agenda van 2022

In 2022 bespraken de leden van het Platform MR onder meer de volgende onderwerpen, en kwamen waar nodig tot besluitvorming:

- de geconsolideerde begroting 2023;
- de jaarrekening 2021;
- de kaderbrief;
- de 62+-regeling. Deze regeling wordt gecontinueerd tot het nieuwe beleidsplan met de naam Duurzame inzetbaarheid, van kracht wordt. Het platform kijkt uit naar dit

plan, waarin inzetbaarheid niet alleen aan leeftijd, maar aan de verschillende levensfasen wordt gekoppeld;

- de ontwikkelingen in de regio en integrale gebiedsbenadering. Het platform wordt steeds meegenomen in hoe regionale samenwerkingen (onder meer in de campussen) passen bij de ontwikkeling van de scholen. Daarbij stuurt het platform soms op accenten, zoals het goed aanhaken van het vo bij mbo-gedreven ontwikkelingen;
- de inzet van de NPO-gelden. Het platform ziet dat het bestuur deze niet-structurele gelden effectief en met een duurzaam effect inzet;
- de nieuwe cao. De cao werd lopende het schooljaar afgesloten, dus moest veel met terugwerkende kracht worden geregeld. Het platform spreekt zijn waardering uit voor de wijze waarop de afdeling HRM dat heeft gedaan. Tegelijkertijd geeft het platform aan werkgevers én vakbonden het signaal af dat werken aan continuïteit en duurzaamheid ernstig wordt belemmerd door een cao die slechts tien maanden loopt;
- de vaststelling van het strategisch meerjarenplan 2023-2027. Het platform is steeds meegenomen in het proces;
- de benoeming van de nieuwe voorzitter van de raad van bestuur. Een van de vicevoorzitters van het Platform MR had zitting in de BAC. Het platform is verheugd met de aanstelling in 2022 van Rick van Dam;
- vanuit het platform is de openstaande vacature in het medezeggenschapsorgaan van het samenwerkingsverband voor het steunpunt onderwijs (OPR) opgevuld.

In het algemeen ziet het platform dat de continuïteit binnen zowel bestuur als scholen goed is geborgd, dankzij een goede samenwerking tussen het bestuur, het platform en de MR'en en OR'en. Het nieuwe strategisch meerjarenplan bewijst dat Lentiz werkt vanuit een heldere en krachtige visie. Het feit dat de organisatie nog eens vijf jaar vasthoudt aan 'Toekomstmakers' is geen gemakzucht, maar een duidelijk teken dat de organisatie als geheel goed op koers is.

Het platform stelt vast dat Lentiz onderwijsgroep op alle punten 'in control' is. De afgelopen jaren is de organisatie qua aantal scholen en qua complexiteit blijven groeien. Desondanks zijn de financiën steeds goed op orde en blijft de band tussen bestuur en werkvloer hecht. Het bestuur weet goed wat er speelt op de scholen en toont daarvoor erkenning en waardering. In het bijzonder wil het platform de extra eindejaarsgratificatie benoemen. De medewerkers kregen deze helemaal aan de start van het verslagjaar als beloning voor de inzet in coronatijd. Die beloning gaf de medewerkers het duidelijke signaal dat ze bij Lentiz worden gezien.

1.7. Omgeving

1.7.1. Horizontale verantwoording

Horizontaal verantwoording afleggen is voor Lentiz vanzelfsprekend. Enerzijds omdat Lentiz een transparante organisatie is, anderzijds vanuit de insteek om het gesprek met de omgeving gaande te houden. Relevant onderwijs staat of valt met de dialoog met bedrijven, instellingen en ouders. Die dialoog vindt bijvoorbeeld plaats in kenniscafés, miniconferenties, regionale interactie rond campusontwikkelingen en de dialoog met de MR'en en OR'en, en op provinciaal, bovenregionaal, gemeentelijk niveau en binnen de metropool.

Met toeleverende scholen vindt een warme overdracht van leerlingen plaats en alle betrokkenen blijven op de hoogte via een publieksversie van het jaarverslag. Daarnaast is er

het platform Lentiz Continu: een website waarop alle belanghebbenden terechtkunnen voor nieuws en ontwikkelingen rondom Lentiz onderwijsgroep.

1.7.2. Informatie over de toegankelijkheid en het toelatingsbeleid

De vo- en mbo-scholen van Lentiz zijn toegankelijk voor iedereen die voldoet aan de wettelijke toelatingsvereisten.

Voortgezet onderwijs-scholen

Het advies van de basisschool is bepalend voor de plaatsing van de leerling in het vo. Ouders van nieuw aangemelde leerlingen krijgen op basis van het advies van de basisschool te horen welk onderwijsaanbod hun kind kan krijgen. Zodra zij daarmee instemmen, schrijft Lentiz het kind in. Als een school een specifiek onderwijsaanbod niet kan aanbieden, dan wordt in overleg met (de scholen uit) het samenwerkingsverband doorverwezen naar een passende plek. De vo-scholen van Lentiz gebruiken een vastgestelde Procedure aanmelden en inschrijven leerling vo.

Middelbaar beroepsonderwijs-scholen

Het behaalde vmbo- of havodiploma is bepalend voor de aansluitende plaatsing op het mbo. Studenten melden zich digitaal aan via <http://www.mbolentiz.nl> of www.kiesmbo.nl voor een van de opleidingen. Normaliter moeten leerlingen zich voor 1 april melden bij een mbo-school om zeker te zijn van plaatsing. Door de aanhoudende coronacrisis is deze datum in 2022, net als in 2021, verlegd naar 1 mei. Studenten die zich voor deze datum aanmelden én voldoen aan de wettelijke voorwaarden, worden geplaatst in de opleiding van hun keuze. De mbo-scholen hanteren daarbij een vaste procedure. De enige opleiding die van deze procedure afwijkt, en waarvoor aanvullende toelatingseisen gelden, is de opleiding Paardensport. Deze aanvullende toelatingseisen zijn bepaald in de Regeling aanvullende eisen toelating mbo.

Studenten kunnen bij de aanmelding aangeven welke extra begeleiding zij nodig hebben om het onderwijs goed te kunnen volgen. Als de school een specifiek onderwijsaanbod of begeleiding niet zelf kan aanbieden, dan wordt in overleg met andere opleidingen in de regio doorverwezen naar een passende plek.

1.7.3. Interne en externe kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg binnen Lentiz is het afgelopen jaar herijkt. Hierbij zijn alle processen op het gebied van kwaliteitszorg in kaart gebracht en is de pdca-cyclus gekoppeld aan de andere pdca-cycli van Lentiz onderwijsgroep. Er is een volledig overzicht van producten waarin kwalitatieve en kwantitatieve gegevens inzichtelijk worden gemaakt voor belanghebbenden.

In 2022 is het nieuwe strategisch meerjarenplan 2023-2027 ontwikkeld, waar alle scholen en stafdiensten aan hebben meegewerkt. Op basis van dit nieuwe strategisch meerjarenplan hebben de scholen hun locatiegebonden meerjarenplan gemaakt. Als afgeleide daarvan maakt elke school jaarlijks een jaarplan met daarin kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen.

De raad van bestuur heeft jaarlijks twee kwaliteitsgesprekken met de directeuren van de scholen om deze doelstellingen, en de resultaten van voorgaande doelstellingen, te bespreken. Input bij deze gesprekken zijn onder andere kwaliteitskaarten met gegevens over instroom, doorstroom, slagingspercentages, voortijdige schoolverlaters en verschillende gegevens uit diverse tevredenheidmetingen. Lentiz gebruikt de metingen van de

leerlingtevredenheid (vo), de studenttevredenheid (mbo), de oudertevredenheid (vo), de medewerkertevredenheid, de beroepenveldtevredenheid en de 360 graden-feedback.

In het mbo wordt, aanvullend op bovenstaande, een quickscan op teamniveau in de opleidingsteams afgenomen. Deze quickscan is gebaseerd op het onderzoekskader van de Inspectie van het Onderwijs. Alle mbo-scholen van Lentiz werken met deze scan, waardoor het kwaliteitsbesef binnen de teams gegroeid is. Eens per zes weken komen alle directies van de scholen en de stafmanagers bijeen met de raad van bestuur om verschillende thema's te bespreken. Zo werken de scholen onderling én met de raad van bestuur aan kwaliteitsverbetering.

In 2022 zijn de voorbereidingen getroffen voor een grootschalige audit van het inspectiekader bij alle vo- en mbo-scholen van de onderwijsgroep. Uitvoering van de audit zal plaatsvinden in 2023.

Bij het laatste vierjaarlijks onderzoek door de Inspectie van het Onderwijs in 2019, heeft de inspectie de kwaliteitszorg van Lentiz onderwijsgroep als voldoende beoordeeld en de kwaliteitscultuur zelfs als goed. De kwaliteitscyclus rondom examinering is vervolmaakt en zit in de fase van 'check & act'. Er is veel werk verzet om dit punt te bereiken, met de benodigde kwaliteitsslag als resultaat.

In 2023 zal de nadruk liggen op de 'check' van kwantitatieve en kwalitatieve gegevens om een totaalbeeld van de scholen te krijgen, mede in relatie tot de coronajaren die achter ons liggen. Hiermee ontstaat een beeld van de organisatie op het gebied van rendementen, waarderingsonderzoeken van stakeholders en wettelijke vereisten waar de scholen en de instelling aan moeten voldoen. Vanuit deze 'check' zullen we ook de 'act' inrichten.

1.7.4. Klachten en bezwaren

Klachten en bezwaren worden in de eerste plaats gemeld op de school, en zo veel mogelijk opgelost door een schooldirecteur. Indien betrokkenen niet tevreden zijn met de geboden oplossing, kunnen zij zich wenden tot de interne bezwarencommissie van Lentiz. Betrokkenen zijn (aspirant- of oud)leerlingen en hun ouders, (aspirant- of oud)studenten, medewerkers en overige belanghebbenden.

In dit bestuursverslag worden de formele klachten vermeld die niet op schoolniveau konden worden opgelost en waarvoor een zitting bij de interne bezwarencommissie is georganiseerd. In 2022 heeft geen zitting plaatsgevonden.

De interne bezwarencommissie treedt op als beroepscommissie voor de examens. Met betrekking tot de mbo-opleidingen ontving de beroepscommissie in 2022 geen formele bezwaren op basis van het examenreglement van Lentiz.

In de schoolgidsen staat hoe betrokkenen een bezwaar kunnen indienen bij de interne bezwarencommissie. De klachtenregeling staat vermeld op de website van Lentiz onderwijsgroep.

1.7.5. Internationalisering

Voortgezet onderwijs

Lentiz leidt toekomstmakers op: leerlingen die zijn voorbereid op de snel veranderende wereld. Het is dan ook vanzelfsprekend dat internationalisering hier een belangrijk onderdeel

van is, zeker gezien de internationale oriëntatie in onze regio's. Internationalisering binnen het onderwijs van Lentiz onderwijsgroep heeft enerzijds tot doel de leerlingen voor te bereiden op een steeds meer internationaal georiënteerde samenleving en arbeidsmarkt. Anderzijds grijpen we internationalisering aan om ook de internationale blik bij onze medewerkers te versterken en ons onderwijs te verbeteren door internationale professionaliseringsactiviteiten, internationale samenwerkingen en uitwisselingen met scholen in het buitenland.

Projecten, activiteiten en uitvoering

De focus op internationalisering krijgt op diverse manieren vorm binnen de vo-locaties van Lentiz. Lentiz | Dalton MAVO en Lentiz | Revislyceum zijn aangesloten bij het Global Citizen Network van Nuffic. Op Lentiz | Dalton MAVO en Lentiz | Groen van Prinstererlyceum werkt men met versterkt Engels/tweetalig onderwijs Engels-Nederlands.

In 2022 waren vier Lentiz vo-scholen betrokken bij zes door Erasmus+ gesubsidieerde uitwisselingsprogramma's. Eén van deze programma's is in 2022 succesvol afgerond. De overige vijf programma's lopen door in 2023. Vanwege de coronapandemie hebben de programma's langere tijd stilgelegen wat betreft de fysieke uitwisselingen. Na het opheffen van alle reisbeperkingen in Nederland en in de partnerlanden, is dit onderdeel met veel enthousiasme van zowel betrokken medewerkers als leerlingen hervat. In de periode van de reisbeperkingen zijn de scholen overgestapt op digitale manieren om de projecten doorgang te laten vinden. De inventiviteit van alle betrokkenen in deze periode is noemenswaardig.

Daarnaast waren er twee door Erasmus+ gesubsidieerde professionaliseringsprojecten voor medewerkers. Medewerkers kunnen mede dankzij deze subsidiegelden kennis, vaardigheden en ervaringen opdoen bij scholen en/of bedrijven in het buitenland. Deze kennis, vaardigheden en ervaringen kunnen zij vervolgens toepassen in de (door)ontwikkeling van het onderwijs op de eigen locatie. Beide professionaliseringsprojecten zijn in 2022 afgerond.

Accreditatie Erasmus+

In het jaarverslag van 2021 werd benoemd dat de Lentiz vo-scholen een accreditatie hebben binnengehaald van Erasmus+, op basis van het internationaliseringsplan dat zij hebben ingediend. In dit plan staan internationaliseringsdoelstellingen op het gebied van inclusie, professionalisering en het opleiden van onze toekomstmakers beschreven. Dankzij deze toekenning is het mogelijk om ieder schooljaar subsidiegelden aan te vragen voor reizen van leerlingen of medewerkers. Met deze middelen kunnen alle vo-scholen invulling geven aan de doelen uit het internationaliseringsplan.

Normaal gesproken vinden er veel reguliere internationale reizen en uitwisselingen plaats tussen leerlingen van onze vo-scholen en die van een groot aantal buitenlandse partnerscholen, zowel binnen en buiten Europa als buiten Erasmus+-samenwerkingsprojecten. De subsidie die we kunnen aanvragen op basis van de accreditatie maakt het mogelijk om meer reizen te financieren en meer leerlingen een internationale ervaring te bieden.

Een voorwaarde voor de nieuwe gesubsidieerde 'groepsmobiliteiten' (groepsreizen) is dat de school een deel van het programma uitvoert met een school in het land van bestemming. Dit zorgt ervoor dat het internationale netwerk van onze scholen groeit en een grote groep leerlingen (zowel digitaal als in persoon) interactie heeft met leerlingen uit andere landen. Dit wordt gezien als sterk pluspunt van deze nieuwe vorm van reizen.

In 2023 zal wederom subsidie voor de realisatie van het internationaliseringsplan worden aangevraagd.

Internationalisation@home

Ook in 2022 hebben we te maken gehad met reisbeperkingen als gevolg van de coronacrisis. Desondanks zijn de scholen enthousiast doorgegaan met o.a. virtuele ontmoetingen en samenwerkingen door middel van internationalisation@home. Hierbij kan men denken aan ontmoetingen van de leerlingen en docenten uit de verschillende landen via Teams of het sturen van kaarten naar elkaar. Op deze manier wordt de continuïteit van de onderlinge relaties en van de Erasmus+-projecten geborgd. Deze nieuwe kennis en vaardigheden worden meegenomen in de aankomende jaren.

De virtuele ontmoetingen geven de fysieke reizen extra diepgang omdat de leerlingen elkaar al digitaal hebben gesproken/ontmoet voordat zij elkaar fysiek ontmoeten tijdens de uitwisselingen. De leerlingen geven aan dat deze kennismakingen ze extra motiveren om deel te nemen aan de projectmatige uitwisselingen zodra deze weer kunnen plaatsvinden.

Leerlingen die in de loop van 2022 alsnog de kans hebben gehad naar het buitenland te gaan, gaven aan dat het feit dat zij de buitenlandse leerlingen dankzij de digitale ontmoetingen al kenden, de ervaring nog veel mooier heeft gemaakt.

In de komende jaren zullen de Erasmus+-projecten doorgaan met de uitvoering van de geplande activiteiten en zal samen met de buitenlandse partnerscholen afgesproken worden hoe de samenwerking gecontinueerd kan worden na afloop van de projecten in 2023.

Bewonderenswaardig is het feit dat alle Lentiz vo-scholen ondanks de beperkingen verdere stappen hebben gezet rond het integreren van internationalisering in het curriculum. Lentiz | Groen van Prinstererlyceum en Lentiz | Revislyceum hebben dit o.a. gedaan vanuit het programma Internationalisering Funderend Onderwijs. Het Lentiz | Revislyceum heeft gewerkt aan de ontwikkeling van een internationaliseringcurriculum dat aansluit bij diverse wereldthema's en de Sustainable Development Goals (SDG's). Afgelopen jaar hebben zij dit curriculum verder uitgebreid met een structurele plek voor diverse modules over de Chinese taal en cultuur.

Op Lentiz | Groen van Prinstererlyceum haalt men de wereld de school in, door middel van internationaliseringsprojecten. Zij organiseren bijvoorbeeld een wereldfestival voor de leerlingen van de TTO-afdeling. Tijdens dit wereldfestival maken leerlingen kennis met andere culturen en doen zij ervaring op met het communiceren in een andere taal. Hierdoor wordt tevens een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van diverse internationale competenties.

Middelbaar beroepsonderwijs

Ambities, doelen en de uitvoering

De regio waarin Lentiz onderwijsgroep actief is, is sterk internationaal gericht: via de export van kennis en producten in de Greenport West-Holland, de Mainport, het wereldwijde Citta Slow-netwerk, de internationale samenwerkingsverbanden van de metropoolregio en de samenwerkingsverbanden met (internationale) bedrijven in de regio's ten noorden (Bleiswijk e.o.) en ten zuiden van Rotterdam (Barendrecht e.o. en Middelharnis e.o.).

Leven, studeren en werken in deze regio betekent dus ook de blik over de grens richten. Daarom heeft internationalisering een belangrijke plek binnen alle Lentiz-scholen. Alle scholen nemen deel aan uitwisselingen, projecten in het buitenland en/of internationaliseringsactiviteiten. In veel opleidingen wordt gericht gewerkt aan het ontwikkelen van internationale competenties en het meegeven van minimaal één, maar het liefst meer internationale ervaring(en).

Internationalisering staat ook op de agenda van de Europese Unie (EU). De doelstelling van de EU 2020-agenda is dat minimaal 6% van de Europese mbo-studenten een buitenlandervaring meemaken. Tussen 2015-2020 is het aantal Nederlandse mbo-studenten met een buitenlandervaring gestegen tot 8%, waarmee het Europese doel ruimschoots is behaald.

De MBO Raad streeft naar 10% in 2025 (bron: www.mboraad.nl/themas/internationale-mobiliteit). Een verdere stijging t.o.v. 2020 werd wel voorspeld, maar is gestagneerd vanwege de coronacrisis. De eerste signalen zijn echter positief na het opheffen van de reisbeperkingen. Studenten maken massaal gebruik van de mogelijkheden om (werk)ervaring op te doen in het buitenland.

Lentiz heeft daarbij zelf de volgende ambitie opgenomen in de kwaliteitsagenda 2018-2022: *In 2022 heeft 60% van de studenten van de Lentiz onderwijsgroep structureel een internationale ervaring in zijn/haar opleiding, waarbij minimaal 20% van de studenten een internationale stage loopt (landelijk ongeveer 6%).*

In de afgelopen jaren hebben Lentiz | MBO Westland en Lentiz | MBO Maasland de doelstellingen van de MBO Raad en Lentiz ruimschoots behaald. De andere locaties werken hard aan het realiseren van deze ambities en timmeren actief aan de weg. Hierbij staat kennisdelen tussen de locaties op het gebied van de processen rond het opzetten en uitvoeren van de reizen, hoog op de agenda.

Helaas stond het realiseren van bovenstaande doelstellingen en ambities in 2022, evenals in 2020 en 2021, onder druk door de coronapandemie. Ook in de eerste maanden van 2022 is reizen zeer moeilijk gebleken. Er is per project, student en medewerker die een internationale (professionaliserings)reis wilde ondernemen, onderzocht wat de mogelijkheden en onmogelijkheden waren. Binnen Lentiz werd hiervoor nauw samengewerkt tussen de Regiegroep Corona, de schooldirecties, locatiecoördinatoren internationalisering, de stafmedewerker internationalisering en onze consortiumpartners van Yuverta. Lentiz heeft zowel studenten als medewerkers waar mogelijk de kans gegeven de internationale ervaring in het buitenland op te doen.

Normaal gesproken reizen er jaarlijks in totaal ruim tweehonderd studenten en medewerkers naar het buitenland voor stage en opleiding. Na het opheffen van de reisbeperkingen hebben

alle mbo-locaties gewerkt aan het weer opstarten van de internationale reizen. En met succes. Uiteindelijk hebben in 2022 ruim 110 studenten en medewerkers een internationale reis ondernomen. Kijkend naar de plannen van de scholen en de animo onder studenten en medewerkers, verwacht Lentiz dat het aantal internationale activiteiten in 2023 weer op het oude niveau zal zijn. Voor 2024 wordt een verdere groei verwacht.

Het nieuwe programma 2021-2027 van Erasmus+ biedt mooie kansen om alle studenten een fysieke internationale ervaring te bieden. Studenten met 'fewer opportunities' (bijvoorbeeld studenten van niveau 1 en 2, financieel minderbedeelden, studenten met psychische of fysieke beperkingen, studenten met een migratieachtergrond, etc.) hoeven vanaf 2021 niet meer de verplichte tien programmadagen in het buitenland te verblijven. Zij mogen al vanaf een duur van twee dagen naar het buitenland voor een internationale ervaring. Lentiz | MBO Westland en Lentiz | MBO LIFE College hebben op basis van deze mogelijkheden in het najaar van 2022 reizen ondernomen naar Spanje en Turkije.

Strategische partnerschappen Erasmus+

Voor de twee strategische partnerschapsprojecten gesubsidieerd door Erasmus+ die lopen bij Lentiz | MBO Maasland (DENISE, gericht op paardenhouderij, <https://erasmusgreenschools.eu>) en Lentiz | MBO LIFE College (To The Top, met de focus op leren door internationale vakwedstrijden te organiseren) is het noodzakelijk gebleken om creatief te laveren tussen de beperkingen en kansen ten gevolge van de coronacrisis. Omdat fysieke reizen niet altijd mogelijk bleken, zijn er in de beginjaren van de projecten grote stappen gezet op het gebied van het organiseren van digitale activiteiten voor studenten en docenten. Op meerdere momenten is er digitaal contact geweest tussen de studenten uit de verschillende partnerlanden om activiteiten uit te voeren en workshops/lessen bij te wonen.

Zodra het kon, hebben de partners in de projecten de fysieke buitenlandreizen opgestart. Vanaf mei 2022 is er binnen de projecten weer volop gereisd, hetgeen onvergetelijke ervaringen heeft opgeleverd voor alle betrokkenen. Beide projecten zijn eind 2022 afgerond. Het contact tussen de partnerscholen is dermate goed dat binnen de mogelijkheden van individuele buitenlandreizen, de samenwerking zal worden gecontinueerd.

Mbo-consortium en accreditatie

Lentiz onderwijsgroep werkt rondom de individuele internationale reizen voor studenten en medewerkers al vele jaren succesvol samen in een consortium met Yuverta. Ieder jaar wordt een gezamenlijke subsidieaanvraag ingediend bij Erasmus+ om de internationaliseringsdoelen (deels) te kunnen bekostigen.

Voor de start van het nieuwe Erasmus+-programma 2021-2027 moest een plan worden ingediend voor het verkrijgen van een zogenaamde accreditatie. Deze accreditatie stelt de organisaties in staat vereenvoudigd subsidiegelden aan te vragen. In januari 2021 heeft het consortium deze accreditatie toegekend gekregen. Dit geeft Lentiz de mogelijkheid om de internationaliseringsdoelstellingen die in het plan staan beschreven op het gebied van inclusie, duurzaamheid, professionalisering en digitalisering te gaan realiseren. Tevens heeft Erasmus+ op basis van de resultaten in het verleden en de kwaliteit van de eindrapporten van de voorgaande subsidieperiodes het Label of Excellence toegekend aan het consortium. Dit is de erkenning van kwaliteit op het gebied van de ontwikkeling, uitvoering en verantwoording van internationaliseringsactiviteiten door de mbo-locaties van Yuverta en Lentiz.

Alle scholen waren zeer gedreven om de fysieke internationaliseringsactiviteiten op te pakken zodra het weer kon. Hierdoor hebben we als consortium in 2022 weer mooie stappen gezet richting realisatie van onze doelen.

1.7.6. Onderzoek

Kenmerkend voor Lentiz onderwijsgroep is de regionale gebiedsbenadering. Dat gebeurt mede via onderzoek dat een kwaliteit-verhogend effect heeft op de opleidingen. Lentiz participeert in samenwerkingsverbanden en initieert regionale projecten in het domein van leren, werken en onderzoek.

Het onderzoekend leren en samen onderzoeken zien we op meer terreinen. Zo voeren leerlingen van Lentiz | Revislyceum onderzoeken uit met de Lelycampus. En vanuit de practoraten Food, Health en & Technology, Circulaire kas & tuinbouwinnovatie en Circulaire manege & hippische innovatie worden onderzoeken verricht. We sluiten hierbij in toenemende mate aan bij landelijke ontwikkelingen, zoals de KIEM-regeling van Regieorgaan SIA. De practoraten zijn in een volgende fase gekomen waarbij thematische afbakening is aangebracht en de verbinding met het onderwijs en de praktische uitvoering is versterkt.

Ook bij de opleiding Novilab in Naaldwijk zijn onderzoeken en het werken met onderzoeksvragen de spil van de opleiding. Vanuit Lentiz | MBO Westland is aangesloten op een NRO-onderzoek van de Haagse Hogeschool rondom voeding.

We zien in toenemende mate, met name op en om de campussen, groeiende samenwerking met bedrijven, hogescholen en universiteiten. Hier wordt vanuit verschillende perspectieven een bijdrage geleverd aan onderzoek, onderwijs en verbinding van kennis rondom een bepaald thema.

2. Thema's vanuit wet- en regelgeving

In 2022 zijn er, aanvullend op bestaande programma's, nieuwe aandachtspunten bijgekomen. In het voortgezet onderwijs is door de Regeling heterogene brugklassen meer aandacht gekomen voor andere of latere determinatie. In het mbo zijn onderzoekend leren, het herijken van loopbaan, beoordeling van de examencommissies en keuzedelen aandachtspunten geweest.

2.1. Middelbaar beroepsonderwijs

2.1.1. Publiek-private arrangementen

Samen met bedrijven, organisaties, overheden en onderwijs in de regio geven we de toekomst van de regio vorm. Deze integrale gebiedsbenadering is voor Lentiz leidend in de visie op onderwijs. De Lentiz-scholen en het contractonderwijs profileren zich op basis van kansen en uitdagingen binnen een economisch en sociaalmaatschappelijke context. Om hierin relevant te blijven, onderhoudt Lentiz een groot netwerk van partnerorganisaties en bedrijven en participeert het in onderwijskundige publiek-private arrangementen.

In artikel 3 van de beleidsregel Investeren met publieke middelen in private activiteiten staan de voorwaarden vermeld. De publiek-private arrangementen waarin Lentiz participeert zijn in lijn met de wettelijke taak van de instelling. Er worden door Lentiz géén publieke middelen ingezet voor private activiteiten. Er is dan ook geen sprake van gerealiseerde positieve of negatieve financiële resultaten.

In 2022 participeerde Lentiz in de volgende onderwijskundige publiek-private arrangementen.

De **Stichting Greenport Horti Campus** werd op 12 november 2012 opgericht door de toenmalige partners uit het onderwijsveld en het bedrijfsleven. Het doel van de stichting is de samenwerking tussen overheid, onderwijs en bedrijfsleven op het gebied van tuinbouw in zijn algemeenheid, te bevorderen. Vanuit de stichting zijn verschillende projecten geïnitieerd, waaronder de realisatie van het World Horti Center in Naaldwijk. Verschillende andere projecten zijn ook, dankzij bemiddeling van deze stichting, gerealiseerd.

In april 2015 is de **Stichting Greenport Westland Oostland** (statutaire naam) opgericht, maar zij wordt ook wel **Stichting Greenport West-Holland** genoemd. De activiteiten van deze stichting hebben betrekking op de organisatie van intensieve afstemming en samenwerking tussen overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen ten behoeve van het verwerken en verduurzamen van het tuinbouwcomplex in de tuinbouwgebieden Westland en Oostland, zowel regionaal en nationaal als internationaal. Daarnaast richt de stichting zich op concrete projecten van algemeen nut (voor studenten, onderwijsinstellingen, bedrijven en overheden binnen de stichting). In 2018 is het Innovatiepact van Greenport West-Holland door de partners, waaronder Lentiz, ondertekend met als ambitie: *Het meest toonaangevende internationale tuinbouwcluster ter wereld te blijven als internationaal knooppunt voor technologische en businessinnovatie: Feeding & Greening the Mega-cities of the Future. Door gezamenlijk doorbraken te realiseren die alleen nooit bereikt zullen worden.*

De **Stichting Food Innovation Academy (Stichting FIA)** is op 23 december 2016 opgericht om te voorzien in de behoefte aan nieuw personeel voor Rijnmondse bedrijven in de levensmiddelentechnologie. Jongeren hebben behoefte aan werk en aan opleidingen die uitzicht bieden op een baan. Die match werd eerder niet gemaakt door onbekendheid met de sector. Daarom is op initiatief van Lentiz, Regional Food Council Rotterdam, Human Capital

Agenda, Topsector AgroFood, gemeente Vlaardingen en Royal Steensma B.V. de Stichting FIA opgericht, met aansprekende opleidingen en uitzicht op werk in een inspirerende omgeving. In Stichting FIA werken de bedrijven in de levensmiddelen-technologie en het onderwijs nauw samen om studenten een inspirerende opleiding aan te bieden, en zo jaarlijks een gewenst aantal foodoperators op de arbeidsmarkt te krijgen. Het bedrijfsleven, onderwijs en decentrale overheden hebben afspraken over de samenwerking vastgelegd in samenwerkingsovereenkomsten.

De **Food Innovation Academy** is in februari 2018 in het leven geroepen. De stichting is een vierjarige publiek-private samenwerkingsovereenkomst tussen het mbo, hbo en partners in de voedingssector, en wordt mede bekostigd uit het Regionaal Investeringsfonds mbo (RIF mbo). De Food Innovation Academy is een samenwerkingsverband met ruim vijftien partners uit het bedrijfsleven, onderwijs en (decentrale) overheid. Studenten die een Lentiz mbo-opleiding Food (niveaus 2, 3 en 4) met goed gevolg afronden, hebben garantie op een baan bij een van de aangesloten bedrijven.

De **Stichting Equestrum (voorheen Stichting Internationaal Hippisch Innovatie- en Kenniscentrum Metropool Rotterdam - Den Haag)** heeft als doel professionalisering en innovatie binnen de paardensportwereld te realiseren. Binnen het kenniscentrum werken onderwijs, overheid en bedrijfsleven nauw samen. Lentiz is in augustus 2017 gestart met de eerste internationale mbo-opleiding Paardensport, naast de al bestaande opleiding Paardenhouderij. Daarnaast organiseert Lentiz onder meer, in nauwe samenwerking met KNHS, FNRS en KWPN, clinics en inspiratiebijeenkomsten om kennis te delen en innovatie aan te jagen. In samenwerking met private partners wordt gewerkt aan de realisatie van een campus voor de hippische wereld.

In januari 2022 is een vierjarige publiek-private samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen het mbo, lokale overheden en het bedrijfsleven, onder de naam **Samenwerkingsovereenkomst Equestrum**. Deze samenwerking wordt mede bekostigd uit het Regionaal Investeringsfonds mbo. De betrokken partijen werken nauw samen aan de totstandkoming van de Equestrum Campus. Dit is de plek waar vanuit deze samenwerking de doorontwikkeling en internationalisering van de hippische opleidingen van Lentiz en de doorontwikkeling van het practoraat Circulaire manege & Hippische innovatie plaatsvindt. Dit gebeurt met faciliteiten die passen bij modern mbo-beroepsonderwijs inclusief het onderzoekend leren/leren onderzoeken, zoals het Lokaal van de Toekomst, de Slimme Stal, de Natuurlijke Apotheek en de Multifunctionele Paardenkliniek. Op deze manier dragen de opleidingen niet alleen bij aan het leveren van voldoende en goed opgeleid talent dat aansluit op de hippische sector, maar ook aan het versterken van de betrokken hippische bedrijven rondom innovatie en leren omgaan met maatschappelijke thema's als duurzaam werken en paardenwelzijn.

In juni 2018 is de **Stichting World Horti Center** opgericht. Deze stichting streeft ernaar om kennis en kunde ten aanzien van de tuinbouwsector te verenigen vanuit de invalshoeken onderwijs op het gebied van tuinbouw, wetenschappelijk onderzoek op het gebied van tuinbouw en het bedrijfsleven dat actief is in de tuinbouwsector. Tevens houdt de stichting zich bezig met het voorbereiden van en adviseren over beleid en strategie ten aanzien van de ontwikkeling van het World Horti Center, met inachtneming van de hiervoor genoemde invalshoeken.

De **Vereniging Ambachtelijk IJscentrum** is in 2020 opgericht met als doel het (doen) bevorderen van de naamsbekendheid van het beroep van de ambachtelijke ijsbereider bij het

publiek, en het beroep positief in de markt te zetten. Dit gebeurt onder andere door de opleidingsmogelijkheden voor dit beroep te promoten.

2.1.2. Keuzedelen en onderwijsprogramma's met minder uren

Binnen Lentiz onderwijsgroep worden geen keuzedelen aangeboden die betrekking hebben op persoonlijke, culturele of levensbeschouwelijke vorming. Er is ook geen afwijking op de koppeling van keuzedelen aan de kwalificatie. Op individuele basis kan een student of deelnemer wel kiezen om een keuzedeel van een andere opleiding te volgen. Er worden geen onderwijsprogramma's aangeboden die afwijken van de wettelijke norm.

2.1.3. Leven lang ontwikkelen

Een aanzienlijk deel van de studenten van Lentiz gaat na het behalen van het mbo-diploma aan het werk. We constateren in toenemende mate dat deelnemers interesse hebben in bbl-trajecten. Ook de vraag naar praktijkverklaringen, mbo-verklaringen en certificaten is het afgelopen jaar toegenomen. We bereiden ons voor op een onderwijssysteem waarin een mbo-opleiding slechts een start is en leidt tot een leven lang ontwikkelen. Lentiz | Cursus & Consult heeft daartoe de visie op haar onderwijsaanbod herzien.

Door de activiteiten en het netwerk van Lentiz | Cursus & Consult is er goed zicht op de extra scholing waaraan werkgevers en werknemers behoefte hebben. Terugkoppeling naar het reguliere onderwijs versterkt het onderwijsprogramma van de opleidingen. We hebben ook cursisten gehad die gebruik hebben gemaakt van de STAP-regeling. Ook hebben we onze opleiding onder de aandacht gebracht bij UWV, gemeenten, arbeidsloketten, etc. De groene sector is een arbeidsmarkt met veel potentie en toegenomen vraag naar mbo-geschoolde medewerkers, waar Lentiz een belangrijke rol in kan spelen.

2.1.4. Bedrijfsopleidingen

Lentiz | Cursus & Consult biedt bedrijfsopleidingen (bbl), 3^e leerwegtrajecten en cursus- en contractonderwijs aan in het kader van een leven lang ontwikkelen van medewerkers, zij-instromers en starters op de arbeidsmarkt. De sectoren waarop Lentiz | Cursus & Consult zich richt, bevinden zich vooral in het groene domein: de voedingsindustrie, agro- en verslogistiek, bloemsierkunst, hoveniers- en loonbedrijven, glastuinbouw en de diersector. Daarnaast speelt Lentiz | Cursus & Consult een belangrijke rol in internationale trajecten waarbij vraag is naar commercieel opleiden. Lentiz | Cursus & Consult werkt nauw samen met de Lentiz-mbo-scholen, bedrijven, organisaties en andere onderwijspartners.

2.1.5. Wijzigingen opleidingsaanbod

Er zijn geen wijzigingen in het opleidingsaanbod naar aanleiding van arbeidsmarktperspectief en doelmatige verzorging van een opleiding.

2.1.6. Segmentatie deelsectoren

Alle mbo-opleidingen van Lentiz onderwijsgroep zijn gericht op het groene domein: de voedings-, dieren- of plantensector in de groene leefomgeving.

2.1.7. Studentenfonds

De regeling 'Studenten uit minimagezinnen' is inmiddels een aantal jaren bekend bij de mbo-opleidingen. Met deze regeling konden de opleidingen studenten die een van onze opleidingen wilden volgen, maar die hier niet of onvoldoende financiële middelen voor

hadden, tegemoetkomen. Dat betekende dat in sommige gevallen studenten een deel (of het geheel) van te maken studiekosten door de opleiding vergoed kregen. Hiervoor was binnen diverse opleidingen een solidariteitsfonds ingesteld. Alle studenten werd gevraagd om op vrijwillige basis een extra bedrag te betalen.

Vanaf 2022 hebben alle opleidingen een zogenaamde regeling mbo-studentenfonds opgesteld. Doel van dit fonds is om te zorgen dat studenten, ondanks financiële belemmeringen, toch kunnen deelnemen aan het mbo. Deze regeling is gebruikt voor het betalen van de schoolkosten. Deze regeling is ook bedoeld voor studenten die meedoen aan ondernemingsraden of organisaties die het mbo verbeteren.

Om onze studenten daarover goed te informeren is vanaf september 2022 de folder 'Handreiking Lentiz mbo-studentenfonds regeling' beschikbaar. De inzet van het studentenfonds is verwoord in de slogan 'Geld hoeft geen belemmering te zijn'.

In onderstaande tabel zijn de gegevens over 2022 met betrekking tot de regeling mbo-studentenfonds verantwoord.

Omschrijving	Aantallen studenten	Totaal van de toekenningen	Gemiddelde hoogte van de toekenningen
a. mbo-studenten die lid zijn van een studentenraad als bedoeld in artikel 8a.1.2 WEB, van een andere door het bevoegd gezag ingestelde medezeggenschapsstructuur of van het bestuur van een studentenorganisatie van enige omvang met volledige rechtsbevoegdheid	Aanvragen 0 Toekenningen 0	€ 0	€ 0
b. mbo-studenten die activiteiten verrichten op bestuurlijk of maatschappelijk gebied die naar het oordeel van het bevoegd gezag mede in het belang zijn van de instelling of van het onderwijs dat de student volgt	Aanvragen 0 Toekenningen 0	€ 0	€ 0
c. mbo-studenten, of diens wettelijk vertegenwoordigers, die aantoonbaar onvoldoende financiële middelen hebben voor de aanschaf van onderwijsbenodigdheden waarover de student geacht wordt te beschikken	Aanvragen 31 Toekenningen 31	€ 17.239	€ 556
d. mbo-studenten die in verband met de aanwezigheid van een bijzondere omstandigheid studievertraging hebben opgelopen	Aanvragen 0 Toekenningen 0	€ 0	€ 0

2.1.8. Helderheid in de bekostiging van het beroepsonderwijs en volwasseneneducatie

Thema 1 Uitbesteding

In 2022 is er geen bekostigd onderwijs uitbesteed aan niet-bekostigde instellingen of organisaties.

Thema 2 Investeren van publieke middelen in private activiteiten

Lentiz onderwijsgroep heeft in 2022 geen publieke middelen ingezet voor private activiteiten. In 2022 participeerde Lentiz wel in een aantal publiek-private samenwerkingen. Een toelichting op deze samenwerkingen staat in paragraaf 2.1.1. Publiek-private arrangementen.

In het kader van de aangescherpte beleidsregel Investeren met publieke middelen in private activiteiten, waarbij vanaf verslagjaar 2023 uitvoering dient te worden gegeven aan de verantwoordingsplicht, is Lentiz van start gegaan met verdere uitdieping van activiteiten die mogelijk onder deze beleidsregel vallen. Op het gebied van detacheringen van personeel en verhuur van onroerende zaken kan gesteld worden dat Lentiz 'in control' is. Vanaf verslagjaar 2023 zal een nadere toelichting worden opgenomen.

Contractonderwijs

Bij het contractonderwijs moet sprake zijn van een onderwijskundige meerwaarde of een versterking van de continuïteit van het reguliere beroepsonderwijs. Contractonderwijs wordt uitgevoerd tegen integrale kostprijs. Bij achterblijvende omzet is het mogelijk om de kostenstructuur aan te passen. Er is sprake van een beperkt risico.

Thema 4 Les- en cursusgeld niet betaald door de student zelf

In 2022 hebben geen les- of cursusgeldbetalingen door Lentiz plaatsgevonden. Als het cursusgeld niet door studenten zelf maar door derden wordt betaald, dan ligt hier in alle gevallen een schriftelijke machtiging aan ten grondslag. Er heeft niemand aanspraak hoeven doen op het studentenfonds voor de betaling van les- en cursusgeld.

Thema 5 In- en uitschrijving en inschrijving van studenten in meer dan één opleiding tegelijk

Voor het in- en uitschrijven vlak voor of na een teldatum gelden strikte interne regels die voldoen aan de door het ministerie van OCW gestelde bekostigingsvoorwaarden. Als een student tegelijkertijd voor meer opleidingen staat ingeschreven, komt hij slechts eenmaal voor bekostiging in aanmerking.

Uitschrijvingen tussen 1 oktober 2022 en 1 januari 2023		54
Uitschrijvingen met diploma		12
Andere opleiding buiten Lentiz	6	
Overige uitschrijfredenen	36	
Uitschrijvingen zonder diploma		42

Inschrijvingen tussen 1 oktober 2022 en 1 januari 2023		80
Waarvan bol		26
Waarvan bbl		54

Thema 6 De student volgt een andere opleiding dan die waarvoor hij is ingeschreven

Het is niet te voorkomen dat sommige studenten tijdens een opleiding overstappen naar een andere opleiding (omzwaaien). Dankzij gerichte loopbaanbegeleiding en een breed aanbod aan opleidingen kunnen de meeste omzwaaiers ingeschreven blijven bij Lentiz. Het beleid is erop gericht om elke student een passende opleiding te bieden, die wordt afgesloten met een diploma.

Omzwaaiers (veranderd van Crebo tussen 1 oktober 2022 en 1 januari 2023)		15
Waarvan bol		11
Waarvan bbl		4

Thema 7 Bekostiging van maatwerktrajecten ten behoeve van bedrijven

In 2022 organiseerde Lentiz maatwerktrajecten voor een aantal bedrijven in de agri- en foodsector. Hierbij gaat het alleen om maatwerktrajecten gericht op deelname aan een in het Crebo geregistreerde opleiding, met het oogmerk het traject met succes af te ronden met een diploma. In maatwerktrajecten werkt Lentiz samen met het bedrijfsleven om adequaat te kunnen inspelen op de regionale behoeften. Voor het behalen van een diploma moet een deelnemer aan alle kwalificatie-eisen voldoen.

Bedrijf	Opleiding
Hilton Foods Holland	Medewerker agrohandel en logistiek
Hilton Foods Holland	Medewerker voeding en technologie
Hilton Foods Holland	Vakbekwaam medewerker voeding en technologie
ACV	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
ACV	Medewerker natuur, water en recreatie
AgroCare	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Combivliet	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Euro West	Assistent logistiek
Gebroeders Wubben	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Van Geest Komkommers	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Greenpack	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Tabos Eco B.V.	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Tuinbouwbedrijf F.J.J. de Koning	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Ter Laak Orchids	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Lans Westland	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Lans Zeeland	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Looye Kwekers	Assistent logistiek
Looye Kwekers	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Kwekerij Noordermeer	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Verheij Integrale groenzorg	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Verheij Integrale groenzorg	Medewerker hovenier
Verheij Integrale groenzorg	Vakbekwaam hovenier
Vitensa BV	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Voorne-Putten Werkt B.V.	Assistent plant, dier of (groene) leefomgeving
Voorne-Putten Werkt B.V.	Medewerker natuur, water en recreatie

Thema 8 Buitenlandse studenten

Lentiz verzorgt alleen onderwijs in Nederland. Buitenlandse studenten die hier rechtmatig verblijven en voldoen aan de inschrijfvoorwaarden, komen in aanmerking voor bekostiging. Soms lopen studenten stage in het buitenland. Ook in deze gevallen wordt het onderwijs overwegend in Nederland verzorgd.

2.1.9. Maatschappelijke thema's

Kwetsbare jongeren

Lentiz heeft ingezet op de verrijking en afstemming van de mentoraatsprogramma's van de mbo-locaties. Daarbij is ook de inrichting van 'Loopbaan' betrokken. De scholen van Lentiz hebben, ook vaak gezien de omgeving waar de school staat, bovengemiddeld veel aandacht voor kwetsbare jongeren. Er is een sterke zorgstructuur en er zijn speciale voorzieningen in zowel mbo als vmbo. Op één van onze scholen is een plusvoorziening voor jongeren met gestapelde problematiek.

Alle scholen van Lentiz onderwijsgroep hebben deelgenomen aan het Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Vanuit deze gelden zijn extra mensen aangetrokken om jongeren individueel te begeleiden en is de zorgbegeleiding uitgebreid. We zien dat er veel aandacht nodig is voor kwetsbare jongeren en (het ontbreken van) de ontwikkeling van hun psyche, ook naar aanleiding van de coronajaren, en zetten daarom onverminderd in op deze doelgroep.

Onderwijs dat voorbereidt op de arbeidsmarkt van de toekomst

Lentiz onderwijsgroep leidt in het mbo onder andere op voor de arbeidsmarkt, voor goed burgerschap en voor doorstroom naar vervolgonderwijs. Arbeidsmarktperspectief is een belangrijk aspect van het succes van een opleiding. In haar strategisch meerjarenplan geeft Lentiz onderwijsgroep aan dat de wereld in transitie is, waardoor niet precies is te overzien hoe de wereld er over vijf jaar uitziet. Dat maakt het soms lastig om een reële inschatting van de arbeidsmarkt te maken. Daarom werkt Lentiz intensief samen met het bedrijfsleven. We zien dat, geïnitieerd vanuit het bedrijfsleven, nieuwe opleidingen ontstaan en de vraag naar opleidingen goed op de regio wordt afgestemd. De start van de mbo-opleiding Geo, Data & Design is daar een voorbeeld van. Ook de continue aanpassing van bestaande opleidingen op de vraag van het bedrijfsleven, zoals bijvoorbeeld naar European treeworkers, maakt dit zichtbaar.

Gelijke kansen

Lentiz hecht veel waarde aan gelijke kansen en doorstroom. Dat vertaalt zich in het bevorderen van de kansen van de huidige mbo'ers om het maximale uit zichzelf te halen, ongeacht hun achtergrond en afkomst. In toenemende mate betekent dat niet dat we vinden dat studenten allemaal gelijkwaardig onderwijs moeten krijgen, maar dat we juist moeten kijken naar de verschillen tussen studenten en daar de aanpak op moeten aanpassen om zo te komen tot kans op een gelijk resultaat.

2.1.10. Kwaliteitsagenda mbo 2019-2022

Voor de planperiode 2019-2022 bedraagt het investeringsbudget voor Lentiz onderwijsgroep circa € 5,3 miljoen en het resultaatafhankelijk budget zal naar verwachting, bij een positieve beoordeling van de commissie, € 1,6 miljoen bedragen. Over de gehele planperiode is de realisatie circa € 1,8 miljoen hoger dan opgenomen in het originele projectplan, hetgeen aansluit bij het hogere beschikbare budget.

Gedurende de planperiode heeft de coronapandemie in 2020 en 2021 een beperking veroorzaakt in de inzet van deze middelen vanwege activiteiten die zijn uitgesteld of minder intensief hebben kunnen plaatsvinden. In 2022 heeft Lentiz een inhaalslag geleverd waardoor de ambities en doelstellingen grotendeels zijn gerealiseerd en de bestedingen hebben plaatsgevonden. In bijlage 1 wordt nader ingegaan op de bestedingen per ambitie/doelstelling die zijn gekoppeld aan de speerpunten en actielijnen.

Lentiz heeft ervoor gekozen het investeringsbudget en het resultaatafhankelijke budget in te zetten op basis van de landelijke speerpunten en de onderliggende actielijnen. De middelen zijn vervolgens opgenomen in de jaarbegroting van de scholen. Hierdoor kunnen zij gezamenlijk of individueel, uitvoering geven aan de acties die horen bij de speerpunten. Op deze manier zijn de directeuren verantwoordelijk voor zowel de inhoudelijke als de financiële uitvoering en verantwoording. Middels de jaarlijkse verantwoordingscyclus is er bij de begroting, de tussentijdse financiële rapportage en de jaarrekening verantwoording afgelegd aan de raad van bestuur over de besteding van de middelen.

De reflectie van het bestuur op de kwaliteitsagenda is opgenomen in bijlage 1.

2.2. Voortgezet onderwijs

2.2.1. Maatschappelijke thema's voortgezet onderwijs

Passend onderwijs

Lentiz onderwijsgroep biedt al haar vo-leerlingen een passende opleiding. Vaak krijgen leerlingen een plek die het beste bij hen past op een reguliere afdeling van een van de Lentiz-scholen. Iedere Lentiz-school heeft de basisondersteuning ingericht. Soms is er extra ondersteuning nodig om het onderwijs goed te doorlopen. Voor dit doel zijn er leerwegondersteunend onderwijs en onder meer de afdeling Specifieke Zorg (LWO+) bij Lentiz | Geuzencollege. Ook binnen andere scholen is extra ondersteuning mogelijk waardoor specifieke leerlingen toch hun opleiding in een reguliere school kunnen volgen, zoals bij Lentiz | Floracollege in Naaldwijk, Lentiz | VMBO Maasland en Lentiz | VMBO LIFE College. Lentiz participeert in twee samenwerkingsverbanden waarbinnen, op basis van het geldende ondersteuningsplan, afspraken zijn gemaakt over de te bieden basisondersteuning, de gezamenlijke voorzieningen in het regionale samenwerkingsverband en de specifieke arrangementen die voor leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte beschikbaar zijn. De gelden die Lentiz voor specifieke ondersteuning ontvangt vanuit het samenwerkingsverband worden op de betreffende scholen ingezet conform het ondersteuningsplan.

Lwoo is een onderdeel van het aanbod passend onderwijs binnen het voortgezet onderwijs. Lwoo-middelen zijn bestemd voor vmbo-leerlingen die extra hulp nodig hebben bij het behalen van hun diploma. Of een leerling in aanmerking komt voor lwoo wordt bepaald door het regionale samenwerkingsverband. Voor lwoo-leerlingen ontvangt Lentiz een aanvullende bekostiging. De lwoo-bekostiging wordt onder meer ingezet op het vormen van kleinere klassen, het geven van bijlessen en huiswerkbegeleiding en trainingen om een leerling beter te laten studeren. Naast de hiervoor genoemde onderwijsgerelateerde zaken hebben lwoo-leerlingen vaak ook extra ondersteuning nodig op het gebied van (complexe) sociaal-emotionele problemen. Mede hiervoor is een intern ondersteuningsteam ingericht waarbij op het niveau van de school extra ondersteuning geboden wordt.

Toetsing en examinering

De toetsing en examinering zijn afgelopen jaar minimaal aangepast als gevolg van de coronacrisis en het daardoor gemiste onderwijs. Er was een mogelijkheid om een extra herkansing te doen en om vakken meer te spreiden over de tijdvakken. De examencommissies van de scholen hebben hierop toegezien en hebben dit, in samenspraak met de directie, voorgelegd aan de medezeggenschapsraad. Dankzij een sterke opbouw van de examenorganisatie is dit proces soepel en ordentelijk verlopen.

2.3. Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

Reeds in 2021 is het Nationaal Programma Onderwijs in het leven geroepen om de opgelopen achterstanden ten tijde van de coronacrisis in te lopen. Het programma dient voor jongeren de langetermijneffecten te beperken, die voortkomen uit de coronaperiode. Bij de bekendmaking van het NPO heeft Lentiz onderwijsgroep al in 2021 een regiegroep NPO ingericht, waarin de raad van bestuur afstemt met de ondersteunende diensten van de afdelingen Onderwijs en Controlling. Lentiz onderwijsgroep heeft ervoor gekozen om de gelden geheel te beleggen bij de scholen. Dit betekent dat zij individueel een NPO-schoolplan, aanvullend op het schooljaarplan, opgesteld hebben, waarin de beoogde interventies voor het betreffende schooljaar beschreven staan.

Met behulp van een schoolscan hebben alle Lentiz-scholen in beeld gebracht welke aandachtspunten er in de school zijn en welke interventies in het schooljaar 2021-2022 succesvol, dan wel minder succesvol waren. Vanuit deze bevindingen is een vervolgplan geschreven voor 2022-2023. Hierbij zijn wederom docenten, leerlingen en ouders betrokken. Tevens hebben de OR en MR van de betreffende scholen ingestemd met het plan.

Qua verslaglegging wordt in dit jaarverslag derhalve rekening gehouden met twee periodes uit twee opeenvolgende schooljaren, te weten periode A en B;

- A. Januari 2022 t/m juli 2022 uit het NPO schoolplan 2021-2022;
- B. Augustus 2022 t/m december 2022 uit het NPO schoolplan 2022-2023.

Menukaart vo en thema's mbo

De vo-scholen hebben wederom hun doelen aan laten sluiten bij passende, kansrijke interventies van de menukaart vo. In het bestuursakkoord NP Onderwijs zijn afspraken gemaakt over hoe het mbo de financiële middelen mocht besteden binnen een vijftal thema's. In tabel 1 wordt duidelijk uit welke onderdelen de menukaart bestond, en welke thema's er in het mbo zijn.

Tabel 1

Menukaart (vo) ³	Thema's bestuursakkoord (mbo) ⁴
A. Meer onderwijs (binnen of buiten reguliere schooltijden) om bij groepen leerlingen kennis bij te spijkeren.	Thema 1. Soepele in- en doorstroom. Thema 2. Welzijn van studenten.
B. Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren.	Thema 3. Ondersteuning en begeleiding op het gebied van stages.
C. Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen.	Thema 4. Aanpak jeugdwerkloosheid.
D. Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen.	Thema 5. Geld inzetten voor interventies die gericht zijn op het inhalen en voorkomen van achterstanden.
E. (Extra) inzet van personeel en ondersteuning.	
F. Faciliteiten en randvoorwaarden.	

Realisatie interventies

Vanuit de raad van bestuur is er een monitoringsprogramma opgezet. Hierbij is gekeken naar de mate waarin interventies uitgevoerd worden, het al dan niet succesvol zijn van interventies, en waar eventuele aandachtspunten zijn.

Voortgezet onderwijs

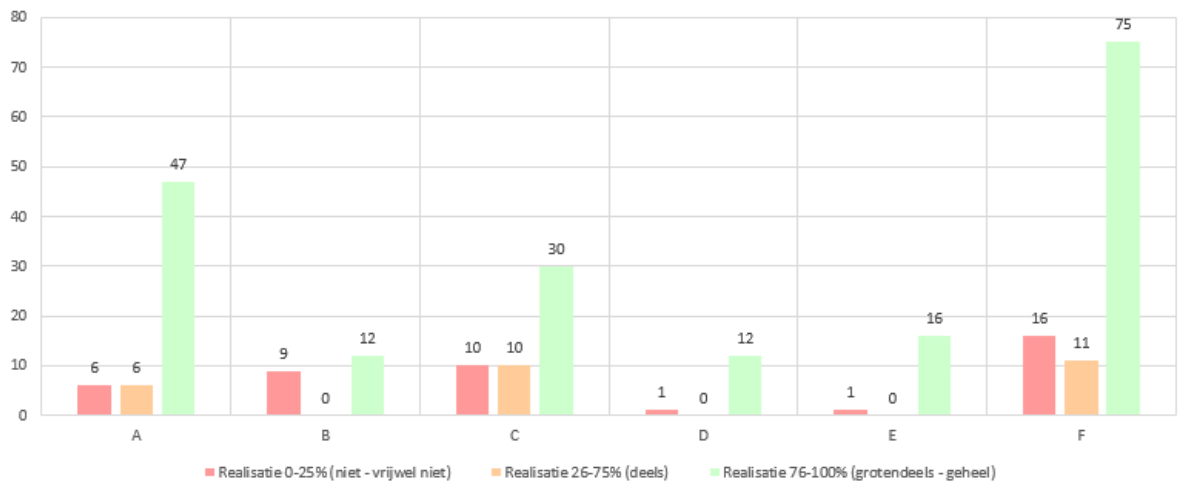
Een uitzondering daargelaten, hebben vrijwel alle vo-scholen de interventies voortgezet die in de eerste twee kwartalen van het schooljaar 2021-2022 zijn ingezet. Daarom is ook dit jaar de tendens dat de meeste interventies hebben plaatsgevonden in de onderdelen A (meer onderwijs), C (sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen) en F (faciliteiten en randvoorwaarden).

We zien dat inzet op deze onderdelen belangrijk blijft en dat professionalisering op deze gebieden van belang blijft. De begeleiding en de scholing zijn afgenomen, omdat de basis hiervoor al in 2020-2021 gelegd is. In 2022 zien we onverminderde tijd, aandacht en geld voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. Wij verwachten een afname in 2023, omdat de meeste activiteiten ter bevordering van groepsdynamiek en samenwerken minder nodig zullen zijn.

³ Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2021). *Menukaart - interventies waaruit u kunt kiezen*. <https://www.nponderwijs.nl/po-en-vo/menukaart/interventies-kiezen>

⁴ Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2022). *Bestuursakkoord Nationaal Programma Onderwijs mbo en ho*. <https://www.nponderwijs.nl/documenten/publicaties/2021/05/21/bestuursakkoord-nationaal-programma-onderwijs-mbo-en-ho>

Realisatie interventies per school (vo) (2022)

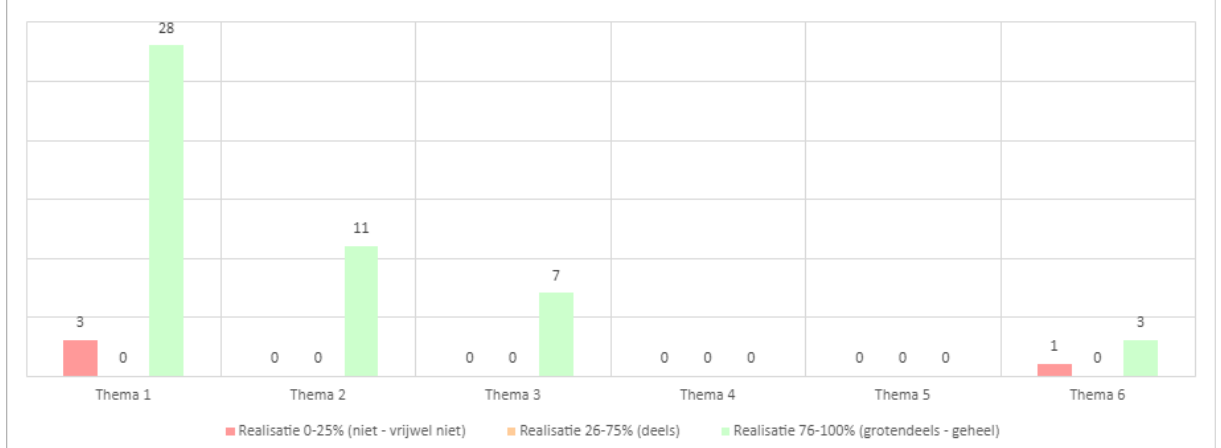

Er zijn geen middelen bovenschools ingezet.

Middelbaar beroepsonderwijs

Ook in het mbo zijn reeds ingezette interventies doorgezet. Deze zijn voor circa 90% uitgevoerd. De interventies die zijn ingezet, sluiten met name aan op thema 1. De scholen hebben extra ingezet op individuele begeleiding, extra mentoruren en extra uren om achterstanden bij studenten aan te pakken. Een aantal opleidingen hadden bijvoorbeeld praktijklessen en praktijkweken die ten tijde van corona niet door konden gaan, die nu alsnog extra ingepland zijn. De intake van Lentiz was altijd al erg uitgebreid, maar vanwege het missen van oriëntatiemogelijkheden in het derde leerjaar vmbo in 2021, is ook hier extra aandacht naartoe gegaan. Interventies op het gebied van internationalisering konden vanwege de lockdown of onmogelijkheden met buitenlandse partners minder uitvoering krijgen dan gedacht, maar konden gaandeweg het jaar in steeds grotere mate weer opgepakt worden.

Realisatie interventies per thema (mbo) (2022)

Kwalitatieve analyse

In zowel het vo als het mbo werd ervaren dat leerlingen en studenten op sociaal-emotioneel gebied effect ondervonden van alle maatregelen en lockdowns. In 2021 zagen we echter dat een aantal activiteiten die gericht waren op sociaal welbevinden of sociale cohesie, uitgesteld moest worden. Leerlingen/studenten hadden meer last van psychische klachten en de motivatie en werkhouding waren veranderd. Hier is vanuit de NPO-gelden in 2022 extra aandacht voor geweest door het verschuiven van activiteiten.

De meeste interventies uit de door de scholen opgestelde NPO-plannen liggen in de lijn van de schoolplannen en visie van de scholen, en geven hier verbreding of verdieping aan. Ook is het door de NPO-gelden mogelijk geworden om bepaalde interventies, ondanks de coronasituatie, te realiseren doordat er meer personeel aangetrokken kon worden. Dat zorgt ervoor dat veel interventies aan kunnen sluiten bij huidige structuren of versterkend zijn binnen het huidige curriculum. Dat maakt de kans op succes groter. Op alle scholen wordt ervaren dat er veel succesvolle interventies zijn die het onderwijs versterken en die door collega's, studenten en/of leerlingen als prettig worden ervaren.

Het heeft de voorkeur om de inzet voor het NPO door eigen personeel te laten uitvoeren, om de juiste aansluiting bij de school te kunnen borgen. Waar nodig wordt er door scholen gewerkt met externe organisaties om personeel, leerlingen of studenten te kunnen begeleiden. Er is gekozen voor extern personeel om de volgende redenen:

- specifieke expertise op een vakgebied of op gebied van pedagogiek/didactiek;
- de tijdelijkheid van de gekozen interventie;
- krapte op de arbeidsmarkt;
- het voorkomen van hogere werkdruk door het NPO voor het personeel in loondienst.

De totale inzet van externen bedroeg ongeveer 15% van de inzet van de NPO-middelen. Te denken valt aan scholingstrajecten door experts, extra begeleidingsuren die worden uitgevoerd door externe organisaties en de invulling van tekortvakken.

Doordat de middelen vanuit de Regeling NPO zijn aangemerkt als reguliere lumpsum (normatieve rijksbijdrage), worden de baten verantwoord in het boekjaar waarop de toekenning betrekking heeft. De lasten van het NPO worden verantwoord in het verslagjaar waarop deze lasten betrekking hebben. Eventueel niet bestede NPO-middelen in het verslagjaar leiden tot een positiever exploitatieresultaat. Zijn NPO-uitgaven hoger dan de ontvangen middelen in het verslagjaar, dan leidt dat tot een negatiever exploitatieresultaat. De niet bestede NPO-middelen verantwoordt Lentiz onderwijsgroep zichtbaar in een bestemmingsreserve conform de doelstelling van het NPO.

Gegevens 2022

Inzet Lentiz-breed en daarna per BRIN-nummer:

		2021	2022
		€	€
A.	Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis	€ 268.488	€ 921.047
B.	Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren	€ 279.954	€ 501.020
C.	Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen	€ 191.206	€ 467.620
D.	Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen	€ 57.875	€ 153.384
E.	(Extra) inzet van personeel en ondersteuning	€ 291.989	€ 1.073.452
F.	Faciliteiten en randvoorwaarden bij interventies A-E	€ 78.958	€ 333.086
Totaal		€ 1.168.470	€ 3.449.608

Figuur 1: Realisatie interventies op basis van de menukaart vo in termen van euro's.

		2021	2022
		€	€
BRINnr 14YD			
A.	Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij de spijkeren	€ 109.500	€ 387.978
B.	Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren	€ 109.225	€ 100.703
C.	Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen	€ 102.176	€ 245.418
D.	Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen	€ 20.500	€ 35.517
E.	(Extra) inzet van personeel en ondersteuning	€ 186.135	€ 580.589
F.	Faciliteiten en randvoorwaarden bij interventies A-E	€ 8.333	€ 60.430
G.	Overig: deze extra rubriek is uitsluitend bedoeld voor (bestemmings)reserves voor werkloosheidskosten en dotatie aan de voorziening transitievergoeding		
Totaal		€ 535.869	€ 1.410.635

		2021	2022
		€	€
BRINnr 17WQ			
A.	Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij de spijkeren	€ 110.896	€ 243.445
B.	Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren	€ 140.313	€ 373.208
C.	Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen	€ 58.079	€ 126.495
D.	Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen	€ 7.917	€ 43.126
E.	(Extra) inzet van personeel en ondersteuning	€ 77.375	€ 261.658
F.	Faciliteiten en randvoorwaarden bij interventies A-E	€ 46.042	€ 164.615
G.	Overig: deze extra rubriek is uitsluitend bedoeld voor (bestemmings)reserves voor werkloosheidskosten en dotatie aan de voorziening transitievergoeding		
Totaal		€ 440.621	€ 1.212.548

BRINnr 31MD		2021	2022
		€	€
A.	Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij de spijkere	€ 48.092	€ 289.624
B.	Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkere	€ 30.417	€ 27.108
C.	Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen	€ 30.951	€ 95.707
D.	Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen	€ 29.458	€ 74.741
E.	(Extra) inzet van personeel en ondersteuning	€ 28.479	€ 231.204
F.	Faciliteiten en randvoorwaarden bij interventies A-E	€ 24.583	€ 108.041
G.	Overig: deze extra rubriek is uitsluitend bedoeld voor (bestemmings)reserves voor werkloosheidskosten en dotatie aan de voorziening transitievergoeding		
Totaal		€ 191.980	€ 826.425

Figuur 2, 3, 4: Uitsplitsing van de realisatie op basis van de menukaart vo naar BRIN-nummer.

	2021	2022
Thema 1: Soepele in- en doorstroom	€ 49.924	€ 178.543
Thema 2: Welzijn studenten en sociale binding met de opleiding	€ 22.611	€ 114.054
Thema 3: Ondersteuning en begeleiding op het gebied van stages	€ 67.416	€ 199.332
Thema 6: Aanpak jeugd-werkloosheid	€ 14.530	€ 55.501
Thema: achterstanden inhalen en voorkomen	€ 24.417	€ 85.510
Totaal	€ 178.899	€ 632.939

Figuur 5: Realisatie interventies op basis van de thema's uit het bestuursakkoord mbo in termen van euro's.

3. Risicomanagement

3.1. Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

In deze risicoparagraaf is een overzicht opgenomen van de belangrijkste risico's en onzekerheden voor Lentiz onderwijsgroep. Dit zijn voornamelijk risico's en onzekerheden met betrekking tot financiële ontwikkelingen, die voortkomen uit aangekondigde veranderingen in wet- en regelgeving. Indien mogelijk is de financiële impact van een risico berekend en vermeld. Verder worden de bijbehorende beheersmaatregelen vermeld.

NPO

Het kabinet heeft, als gevolg van de coronapandemie, begin 2021 besloten tot een Nationaal Programma Onderwijs (NPO). Dit is een steunprogramma voor herstel en perspectief, waarbij in totaal € 8,5 miljard wordt geïnvesteerd in het onderwijs in de breedste zin. Het doel van het NPO is om leerlingen en studenten te helpen hun gaven en talenten tot bloei te brengen, ondanks de coronacrisis en de gevolgen daarvan voor het onderwijs. Het NPO neemt stevige maatregelen om verdere vertraging en achterstanden te voorkomen en om deze, waar mogelijk, zo snel mogelijk in te halen. Daarbij horen ook maatregelen om te zorgen dat interventies duurzaam effect hebben.

Het ministerie van OCW heeft bekendgemaakt dat de looptijd van het NPO voor het voortgezet onderwijs met twee jaar wordt verlengd. Voor Lentiz is, op basis van de beschikbare informatie en de naar aanleiding daarvan gemaakte inschattingen, sprake van een bedrag van minimaal € 17,5 miljoen. Dit bedrag kan worden onderverdeeld in een bedrag van € 16,1 miljoen voor het vo dat beschikbaar is gesteld voor de schooljaren 2021-2022 tot en met 2024-2025 en een bedrag van € 1,4 miljoen voor het mbo dat beschikbaar is gesteld voor de schooljaren 2021-2022 en 2022-2023. Met betrekking tot de uitvoering van het NPO is een nadere toelichting gegeven in hoofdstuk 2.3.

De uitvoering en de monitoring van het NPO vraagt veel aandacht van de gehele Lentiz-organisatie.

De NPO-middelen zijn tijdelijke middelen waardoor het risico bestaat dat (aangestelde) medewerkers die ingezet zijn op NPO, na afloop van de subsidieperiode niet meer ingezet kunnen worden. Het risico is aanwezig dat contracten van aangenomen medewerkers of (tijdelijke) uitbreidingen van medewerkers doorlopen na de periode van het NPO. Monitoring op de inzet op het gebied van het NPO en de monitoring op de verhoudingen vast en variabel dragen bij aan het mitigeren van dit risico. Gezien het natuurlijk verloop en de mutaties in de zomer is de impact hiervan naar verwachting minimaal. De ontvangen bedragen zijn niet gering evenals de bijbehorende (verwachte) inzet, monitoring en verantwoording hieromtrent. Ondanks dat het financiële kader wellicht ruim is, is het belangrijk om doelmatig met de ontvangen NPO-middelen om te gaan. Interne monitoring op de bestedingen van de NPO-middelen draagt hieraan bij. Ten behoeve van de inzichtelijkheid wordt bij iedere, interne en externe, verantwoording een duidelijke toelichting opgenomen indien over het NPO gerapporteerd wordt.

Onderwijsakkoord vo

Op 22 april 2022 is het onderwijsakkoord 'Samen voor het beste onderwijs' vastgesteld. In dit onderwijsakkoord zijn afspraken gemaakt om het onderwijs aantrekkelijker te maken en te zorgen voor erkenning en waardering voor het werk dat gedaan wordt in het funderend onderwijs. Deze afspraken komen uiteindelijk ook de kwaliteit van het onderwijs aan de leerlingen ten goede. Het onderwijsakkoord treedt in werking met ingang van 22 april 2022

en eindigt met ingang van 1 januari 2025. Voor de schooljaren 2022-2023 en 2023-2024 zijn voor de hierna volgende onderwerpen budgetten beschikbaar gesteld. Middels de regeling wordt een budget beschikbaar gesteld waarbij de nadruk gelegd wordt op collectieve en individuele werkdrukvermindering. Ook voor professionalisering/deskundigheidsbevordering van schoolleiders en docenten is budget opgenomen. Daarnaast voorziet de regeling in een eenmalige uitkering voor het onderwijsondersteunend personeel (oop).

Voor het schooljaar 2022-2023 is sprake van een overgangsjaar aangezien de regeling pas sinds eind september 2022 is aangepast en gepubliceerd. De bestedingsplannen van de gelden voor collectieve werkdrukvermindering moeten per school worden vastgesteld in nauw overleg met de medezeggenschapsraad.

Arbeidsmarktkrapte

Ook in het onderwijs is er sprake van arbeidsmarktkrapte. Landelijk neemt het kabinet maatregelen en stelt hiervoor middelen beschikbaar. Om het lerarentekort regionaal aan te pakken, stimuleert de rijksoverheid regionale samenwerking tussen schoolbesturen, scholen, lerarenopleidingen en gemeenten.

Lentiz treft maatregelen om de effecten van arbeidsmarktkrapte zo veel mogelijk te beperken. Lentiz focust hierbij op goed en aantrekkelijk werkgeverschap, stimulering van persoonlijke en professionele ontwikkeling en duurzame inzetbaarheid van medewerkers.

Sinds september 2020 maakt Lentiz met drie onderwijspartners deel uit van SCOOOL opleidingsschool. Daarnaast maakt Lentiz deel uit van het Groen Consortium Opleiden in School (GCOS), een samenwerkingsverband tussen Aeres Hogeschool Wageningen (AWH) en zeven aoc's, die elk op een aantal locaties (v)mbo onderwijs aanbieden.

Vanuit regionaal perspectief is Lentiz als deelnemend schoolbestuur aangesloten bij twee RAP-regio's in Rijnmond, waarbij RAP staat voor Regionale Aanpak Personeelstekort. In de RAP-regio's Rijnmond zijn collectieve programma's vastgelegd om de regionale personeelstekorten aan te pakken. Vanaf 2023 worden bestaande regionale samenwerkingen verder omgevormd in Regio's voor de Arbeidsmarkt van de Toekomst van het Onderwijs.

Regio's voor de Arbeidsmarkt van de Toekomst van het Onderwijs (RATO's)

Het oplopende lerarentekort vraagt om landelijke regie en de bereidheid van alle betrokken partijen om samen te werken. In een werkplan heeft minister Wiersma met de sectorraden en lerarenorganisaties afspraken gemaakt over vier thema's die bijdragen aan de aanpak van het lerarentekort: regionale samenwerking, onderwijstijd, bevoegdheden en opleiden van leraren.

De personeelstekorten in het onderwijs vormen een fnuikend probleem voor kinderen, de leraren en de samenleving. In het Kwartiermakersadvies personeelstekort onderwijs wordt gepleit voor één door iedereen gedragen strategie om hier verandering in aan te brengen. Het beeld is dat de aanpak op dit moment wordt gehinderd door versnippering, gebrek aan sturing en gebrek aan solidariteit. Er wordt gepleit om interventiepakketten samen te stellen die bijdragen aan meer nieuwe leraren, meer zij-instromers en meer uren voor mensen die al in het onderwijs werken.

De inzet van deze pakketten vraagt om een andere organisatiestructuur, zowel in de regio's als landelijk. De regio's krijgen de opdracht het tekort aan te pakken. Deze RATO's worden

gevormd door een combinatie van de huidige RAP-regio's met de SO&P-regio's. De invloed van de RATO's op individuele scholen is op dit moment nog niet te overzien.

Inflatie

De huidige inflatieontwikkeling heeft effect op het onderwijs, de bedrijfsvoering en de financiële positie van Lentiz. Vanaf het voorjaar van 2023 wordt € 400 miljoen extra beschikbaar gesteld door het ministerie van OCW ter compensatie van stijgende vaste lasten onder andere door hoge energielasten en inflatie. Of deze middelen structureel van aard zijn is nog niet bekend. Daarnaast is de hoogte van het bedrag van compensatie voor Lentiz nog niet bekend, waardoor op dit moment niet duidelijk is of de compensatie voldoende zal zijn om de hogere kosten te dekken.

Daarnaast stijgt door de hoge inflatie het percentage kinderen en jongeren dat opgroeit in armoede. Armoede heeft een negatieve invloed op de ontwikkeling van leerlingen en heeft daarmee invloed op de school.

De momenteel (verwachte) impact van de inflatie zal niet leiden tot discontinuïteit van Lentiz. De extra uitgaven zullen opgevangen worden uit de exploitatie en, indien noodzakelijk, uit de reserves van Lentiz.

Slagingspercentages

Uit de cijfers van de eindexamens (bron: ocwincijfers.nl) blijkt dat in het voortgezet onderwijs in 2022, net als in 2020 en 2021, de slagingspercentages hoger waren dan gebruikelijk. In 2020 vond geen centraal examen plaats. Net als in 2021 waren er in 2022 compenserende maatregelen. De Inspectie van het Onderwijs is van mening dat de compenserende maatregelen afbreuk doen aan de diplomawaarde. Net als in 2020 en 2021 staat Lentiz ook in 2022 voor de kwaliteit van de afgegeven diploma's, ook ten tijde van de coronacrisis.

a. Loonkostenontwikkeling

De cao voor het vo is in juni 2022 vastgesteld met een looptijd tot 1 mei 2023. De cao voor het mbo heeft een looptijd tot 1 juni 2023.

De huidige, tijdelijke arbeidsmarkttoelage voor bepaalde scholen wordt bekostigd uit het NPO. De huidige regeling via het NPO stopt per 1 augustus 2023. In het onderwijsakkoord d.d. 22 april 2022 is vermeld dat op basis van de ervaringen en evaluatie van de huidige arbeidsmarkttoelage de bekostiging hiervan structureel wordt. In het onderwijsakkoord is aangegeven dat de precieze invulling van de toelage kan wijzigen, maar het doel ervan blijft overeind. Uit een brief van het ministerie van OCW blijkt dat uiterlijk voor de start van schooljaar 2023-2024 de sociale partners een cao-afspraken maken over de arbeidsmarkttoelage.

Het risico is aanwezig dat de hiervoor genoemde verhogingen van de loonkosten niet volledig worden gecompenseerd door het ministerie van OCW.

b. Bekostiging vo

Vereenvoudiging bekostiging vo

Het ministerie van OCW heeft een vereenvoudiging van de vo-bekostiging doorgevoerd per 1 januari 2022. Met betrekking tot wijzigingen in de bekostiging van leerlingen in het vbo-groen is inmiddels bekend dat deze worden doorgevoerd vanaf kalenderjaar 2023.

Op basis van de bekostigingsvariabelen is berekend wat de financiële effecten voor Lentiz onderwijsgroep zijn. Voor 2022 geeft dit een niet-materieel negatief effect.

c. Bekostiging mbo

Kwaliteitsagenda mbo 2019-2022

In de jaren 2019 en 2020 ontvingen deelnemende onderwijsinstellingen op basis van deze regeling een vast bedrag om hun doelstellingen te behalen. In de jaren 2021 en 2022 wordt een deel van de baten op basis van behaalde resultaten toegekend, het zogenoemde resultaatafhankelijke budget. Dit betreft de te behalen resultaten die zijn geformuleerd in het ingediende plan van de kwaliteitsagenda mbo 2019-2022.

In de kwaliteitscyclus, onderdeel van de planning- en controlcyclus van Lentiz, zijn maatregelen opgenomen zodat inzichtelijk is en gestuurd kan worden op de te behalen resultaten. Om verantwoording af te leggen over de kwaliteitsagenda mbo 2019-2022 heeft Lentiz de voortgang van de kwaliteitsagenda mbo in 2022 verwoord in paragraaf 2.1.7. en in bijlage 1 bij dit jaarverslag. Het risico is aanwezig dat het resultaatafhankelijke budget deels of niet zal worden toegekend.

d. Samenwerkingen in de regio

Voor een aantal projectsubsidies is Lentiz publiek-private samenwerkingen aangegaan met verschillende partijen in de regio. Hierdoor zijn kansen en mogelijkheden gecreëerd op het gebied van onderwijsvernieuwing. Voor deze projecten is Lentiz penvoerder. Een onderdeel van de administratieve verplichtingen is de registratie van de cofinanciering van alle partijen binnen de samenwerking. Als blijkt dat niet aan de subsidievoorwaarden is voldaan, heeft dit mogelijk tot gevolg dat de ontvangen subsidie moet worden terugbetaald. Naast mogelijke financiële gevolgen zou dit kunnen leiden tot imago-schade. Om te voldoen aan alle subsidievoorwaarden is een projectorganisatie ingericht. Er wordt onder meer periodiek (tussentijds) verantwoording afgelegd aan de subsidieverstrekker. In de paragraaf over publiek-private arrangementen (paragraaf 2.1.1.) is per publiek-private samenwerking een verdere toelichting opgenomen.

e. Overige ontwikkelingen op gebied van wet- en regelgeving

Beleidsregel Investeren met publieke middelen in private activiteiten

Op 15 april 2021 is de beleidsregel Investeren met publieke middelen in private activiteiten van kracht geworden voor bekostigde hbo- en mbo-instellingen. De achterliggende gedachte hierbij is dat overheidsgeld dat voor het onderwijs bestemd is, niet mag weglekken naar andere doelen. Daarnaast wil de overheid voorkomen dat onderwijsgeld oneerlijke concurrentie veroorzaakt met niet door de overheid bekostigde onderwijsaanbieders of ondernemers. Door interpretatieverschillen tussen diverse instellingen, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) en het ministerie van OCW over een aantal kernbegrippen uit de beleidsregel is uitstel verleend over verslagjaar 2022. Vanaf verslagjaar 2023 zal uitvoering gegeven moeten worden aan de verantwoordingsplicht, zoals door de nieuwe beleidsregel voorgeschreven.

Voorziening groot onderhoud

Op basis van de jaarverslaggevingsvoorschriften moet een strikte interpretatie gevolgd worden van de voorziening groot onderhoud. Voor iedere onderhoudsinvestering afzonderlijk moet in een voorziening voor groot onderhoud gespaard worden. De VO-raad geeft aan dat dit zou leiden tot een hogere voorziening dan strikt noodzakelijk is. Voor de verslagjaren 2018 tot en met 2022 wordt een uitzondering gemaakt voor onderwijsinstellingen. Lentiz maakt gebruik van deze uitzondering. Door onduidelijkheid over de regeling, die langere tijd heeft

bestaan, geldt deze uitzondering ook in 2023 nog. De gewijzigde verslaggevingsvoorschriften zullen ingaan per verslagjaar 2024, zoals op 7 februari 2023 aangegeven in de RJ-uiting. De RJ-uiting is op 9 mei 2023 definitief vastgesteld.

f. Ontwikkeling in leerlingen- en studentenaantallen

De leerlingen- en studentenaantallen laten in 2022 ten opzichte van 2021 een lichte groei zien. De verwachting is dat de aantallen in 2023 in het voortgezet onderwijs stabiel blijven en in het mbo een lichte toename zullen laten zien. In 2023 is Lentiz-breed een lichte toename van de instroom zichtbaar.

g. Implementatie bedrijfsautomatiseringssysteem

Lentiz wil toe naar een toekomstbestendige en geïntegreerde bedrijfsautomatisering voor de domeinen HRM en Financiën, waarbij de focus ligt op maximale efficiëntie en effectiviteit van processen om de medewerkers optimaal te ondersteunen en ontlasten. Medio 2022 is het project Bedrijfsautomatisering binnen Lentiz opgestart. Het doel is om per 1 januari 2024 live te gaan met een nieuw bedrijfsautomatiseringssysteem voor de kernprocessen op het gebied Financiën en HRM. In 2022 is een projectgroep gestart om de doelen en het programma van eisen van dit nieuwe systeem te formuleren. In het najaar van 2022 heeft een marktconsultatie plaatsgevonden. Eind 2022 wordt de aanbesteding gepubliceerd en kunnen partijen inschrijven op de aanbesteding. Deze aanbesteding wordt uitgevoerd conform de geldende aanbestedingswetgeving. Volgens de planning is de gunning uiterlijk gereed op 1 april 2023. Daarmee start per die datum ook de implementatiefase met een livegang per 1 januari 2024 als eindresultaat.

In de volgende paragraaf wordt toegelicht hoe het risicomanagement binnen Lentiz is ingericht.

3.2. Risicoprofiel

In het strategisch meerjarenplan 2018-2022 Toekomstmakers is 'verantwoorden' als een van de speerpunten benoemd. De werkzaamheden die Lentiz hiertoe verricht, dragen bij aan een organisatie die zich verantwoordt richting de verschillende stakeholders. Om zich te kunnen verantwoorden, steunt Lentiz op drie pijlers van de interne beheersing. Deze drie pijlers zijn risicomanagement, procesmanagement en interne auditing. Deze onderwerpen zijn de afgelopen jaren steeds meer geborgd in de organisatie. Hierna wordt het risicomanagementsysteem van Lentiz beschreven.

Het risicomanagementsysteem van Lentiz is ingericht om inzicht te krijgen en te houden in de belangrijkste risico's en (beheers)maatregelen. Hierbij zijn inschattingen gemaakt van de kans dat een risico zich voordoet en wat de impact is als de gebeurtenis waaraan het risico verbonden is, zich voordoet. Ook zijn de bijbehorende (beheers)maatregelen vastgelegd. Aan de hand van een stappenplan is risicomanagement geborgd in de planning- en controlcyclus van Lentiz.

Aandacht voor het onderwerp risicomanagement is er onder meer als de scholen en het stafbureau (deel)begrotingen en businessplannen opstellen. Tevens vindt periodiek overleg plaats met schooldirecteuren. De vastgelegde risico's en (beheers)maatregelen zijn en blijven mede hierdoor in kaart en up-to-date. Lentiz legt halfjaarlijks verantwoording af over het risicomanagement, via de risicoparagraaf in het jaarverslag en in de rapportage bij de hardclose. De beheersbaarheid van de risico's wordt ook vergroot door de beschrijving van de belangrijkste bedrijfsprocessen.

In de komende jaren blijft de huidige methodiek in basis gehandhaafd en zal indien nodig geüpdatet worden. Het weerstandsvermogen van Lentiz onderwijsgroep is op voldoende niveau en kan de hiervoor beschreven risico's opvangen.

Samenwerkingen in de regio zijn voor Lentiz van groot belang. Deze dragen bij aan de verdere ontwikkeling van het onderwijs. Bij dergelijke samenwerkingen is het onder meer van belang dat het imago van Lentiz goed blijft. Hiertoe wordt veel aandacht gegeven aan de relaties met partners in de samenwerkingen. Indien mogelijk is Lentiz penvoerder van dergelijke samenwerkingen, waardoor Lentiz de mogelijkheid heeft om haar belangen te blijven benadrukken.

Lentiz onderwijsgroep heeft scholen zowel in het voortgezet onderwijs als in het middelbaar beroepsonderwijs. De unieke samenstelling van de verschillende typen en soorten scholen in diverse gemeenten en regio's geeft Lentiz veel diversiteit, wat bijdraagt aan een balans in leerlingen- en studentenaantallen. Deze diversiteit en bijbehorende balans zorgen dat Lentiz de mogelijkheid heeft om het onderwijs te blijven innoveren, waarmee we leerlingen en studenten blijven interesseren in het onderwijs dat Lentiz biedt.

Op basis van het auditjaarplan zijn er jaarlijkse interne audits op onder andere de leerlingen- en studentenadministraties. Deze dragen bij aan het waarborgen en beheersen van de bekostiging. Verder vinden interne audits plaats op de hardclose en de jaarrekening. Tevens worden interne audits uitgevoerd op aanbestedingsprocessen, waarbij de audit voor gunning van de aanbesteding wordt afgerond. De interne audits volgen uit het interne auditplan, waarin de uitgangspunten voor een interne audit zijn vastgelegd. De planning- en controlcyclus geeft Lentiz gedurende het jaar volledig inzicht in de (financiële) situatie, waardoor tijdig bijsturing kan plaatsvinden.

De raad van toezicht wordt geïnformeerd over de relevante risico's en het daarbij behorende stelsel van beheersmaatregelen. Dit gebeurt onder meer bij de presentatie van de hardclose van 31 juli, bij de begroting en bij de jaarrekening.

4. Bedrijfsvoering

4.1. Inleiding

Als toekomstmaker neemt Lentiz onderwijsgroep haar verantwoordelijkheid voor het vormgeven van het onderwijs van de toekomst. Daarbij gaat Lentiz een stap verder dan de eisen die de wetgever stelt. De Lentiz-organisatie heeft een scherpe eigen visie en een eigen kwaliteitsagenda, waarbij de lat hoog ligt. Hieruit komt voort dat Lentiz als organisatie 'in control' is. Dit houdt in dat de organisatie financieel gezond is, dat er voldoende grip is op de bedrijfsprocessen, dat de processen en procedures dusdanig zijn beschreven en ingericht, dat de meest relevante risico's tijdig worden gesignaleerd en dat de interne beheersing is geborgd. Om dit te realiseren heeft Lentiz een hoogwaardig stafbureau dat dienstverlenend en ondersteunend is aan de raad van bestuur en de scholen.

Lentiz heeft als besturingsfilosofie die van 'resultaatverantwoordelijk management', waardoor de integrale verantwoordelijkheden zo laag mogelijk in de organisatie worden gelegd. Hierdoor is er professionele ruimte en bijpassende verantwoordelijkheid. Voor de bedrijfsvoering is het op sommige beleidsterreinen van belang Lentiz-brede afspraken en beleid te formuleren, zoals in het ICT-bedrijf en in het huisvestingsbedrijf.

In 2022 is Lentiz gestart met de aanbesteding van een toekomstbestendig bedrijfsautomatiseringssysteem. In 2023 wordt dit systeem geïmplementeerd. Het nieuwe systeem zal zorgen voor een verdere optimalisering van de bedrijfsprocessen en daarmee bijdragen aan de toekomstbestendigheid van de kwaliteit van de bedrijfsvoering van Lentiz.

4.2. Inrichting ICT

Na de coronacrisis zijn nieuwe manieren van leren en werken gebleven, zoals het digitaal leren door het volgen van webinars, het op afstand werken en (digitaal) vergaderen. Het gebruik van de ICT-infrastructuur is hiermee blijvend veranderd, wat ook van invloed is op de (benodigde) beschikbaarheid en veiligheid van de informatievoorzieningen.

Een up-to-date en veilige IT-infrastructuur is een basisvoorwaarde voor de informatievoorziening, voor kwalitatief online onderwijs en voor werken op afstand. In dit kader heeft Lentiz meer en andere organisatorische en technische maatregelen genomen om dit mogelijk te maken.

4.2.1. Evaluatie 2022

De verschuiving naar op afstand leren en werken betekende een noodzakelijk verleggen van de focus binnen de inrichting van ICT, ook voor de toekomst. Om aansluiting te houden bij deze ontwikkelingen is in 2022 intern gestart met de evaluatie van de Producent en Diensten Catalogus (PDC). In 2023 moet de PDC zijn geüpdatet zodat deze weer aansluit bij ons nieuwe strategisch meerjarenplan.

Hierna staat een aantal onderwerpen en projecten vermeld waar in 2022 de focus op lag.

4.2.2. Externe audits op onze IT-infrastructuur

De organisatie heeft een deel van haar IT-infrastructuur geoutsourcet, waarbij de afspraken met de leverancier over beschikbaarheid en veiligheid contractueel zijn vastgelegd. Dit jaar heeft Lentiz er wederom voor gekozen een derde, onafhankelijke partij de opdracht te geven om te controleren hoe het met de beschikbaarheid en beveiliging van het Lentiz-netwerk is gesteld. Naast nieuwe aandachtspunten zijn hier ook de verbetervoorstellen van een eerdere

audit in meegenomen. Het doel is eventuele kwetsbaarheden in kaart te brengen en op basis van het advies mogelijke verbeteringen te implementeren.

4.2.3. Aanbesteding werkplekken

In 2022 heeft de aanbesteding van de dienstwerkplekken plaatsgevonden. Het doel van deze aanbesteding is een overeenkomst te sluiten voor de aanschaf, levering en het onderhoud van werkplekken, hardware en randapparatuur inclusief bijbehorende dienstverlening, met als ingangsdatum 1 januari 2023.

4.2.4. Onderwijsinformatiesysteem Somtoday

Bij Somtoday hebben wij, voor het bestellen en leveren van leermiddelen, bij de start van schooljaar 2022 het ECK iD ingevoerd. Het ECK iD helpt scholen gegevensuitwisseling rond digitale leermiddelen veilig te regelen. Als alle leveranciers in de educatieve contentketen het ECK iD gebruiken, dan kan de gegevensuitwisseling van school tot educatieve applicatie en ook weer terug met minder persoonsgegevens toe. Hierdoor zijn de privacy en de informatiebeveiliging goed geregeld.

4.2.5. Onderwijsinformatiesysteem Eduarte

Eduarte is een flexibel onderwijsinformatiesysteem dat uitgebreid kan worden met verschillende modules. In 2022 hebben we verschillende rapportages ontwikkeld met als doel de administratieve processen te verbeteren en het gebruik van de verschillende modules in beeld te brengen. Hierbij is in het bijzonder aandacht besteed aan de doorlopende leerroute van het vo naar het mbo en het inrichten van de derde leerweg. De derde leerweg is een onderwijsvariant om het mbo-aanbod toegankelijker te maken voor werkenden en werkzoekenden.

Bij de start van schooljaar 2022 hebben wij in Eduarte het ECK iD ingericht.

4.2.6. Doorontwikkelen Microsoft 365

Voor onderwijs en bedrijfsvoering werkt Lentiz in de Microsoft 365-omgeving, waarbij met name online vergaderen en het digitaal samenwerken veel worden gebruikt. Door een andere opbouw van de rechtenstructuur is het gelukt om de verantwoordelijkheid voor het uitdelen van rechten lager in de organisatie te beleggen. Hierdoor kunnen onderwijsgevenden zelf rechten aanpassen of gastdocenten toegang geven tot MS Teams. Daarnaast is het aanvragen van MS Teams en samenwerkingsites voor de gebruiker eenvoudiger en sneller geworden door gebruik te maken van (elektronische) formulieren. De gegevens van deze formulieren gebruiken we om MS Teams en samenwerkingsites automatisch aan te maken zodra deze zijn goedgekeurd. Hierdoor is de doorlooptijd een stuk korter geworden.

Naast het verbeteren van de gebruikersbeleving zijn er in de backoffice verschillende functionaliteiten doorgevoerd met als doel de beveiliging te verhogen.

4.2.7. Samenwerken en informatie delen

De kracht van Microsoft 365 ligt in de mogelijkheden voor (informeel) samenwerken en informatie delen. Steeds meer vaksecties en werkgroepen maken gebruik van een SharePoint-samenwerkingsite, waarbij ook het uitdelen van (specifieke) rechten bij de eigenaren is belegd.

4.2.8. Toekomstbestendige bedrijfsautomatisering

De projectgroep die in 2021 is gestart met het formuleren van de eisen en wensen waaraan een nieuw bedrijfsautomatiseringssysteem voor de domeinen HRM en Financiën moet voldoen, heeft in november een aanbesteding gepubliceerd. De intentie is dat de overeenkomst op 1 april 2023 ingaat, met een beoogde datum van livegang van 1 januari 2024.

4.2.9. Informatiebeveiliging en privacy (IBP)

Hackers slaan wereldwijd hun slag. Deze ontwikkeling gaat ook aan Lentiz niet voorbij. In 2022 is meer tijd besteed aan de technische kant van de beveiliging, naast het vergroten van het bewustzijn. Door aan te sluiten bij landelijke (onderwijs)initiatieven op het gebied van security worden ervaringen gedeeld. Verder is een plan opgesteld voor het geval dat een calamiteit op mocht treden.

Om te kunnen volgen hoe weerbaar de organisatie is, vergelijken we ons met andere - soortgelijke - onderwijsinstellingen. Dit gebeurt onder andere door deelname aan de landelijke IBP-meting. De methodiek van deze meting is sinds dit jaar gelijk aan de risicogebaseerde norm, die ook door accountants wordt gehanteerd. Dit maakt het eenvoudiger om over dezelfde begrippen te kunnen overleggen.

In 2022 is Lentiz gestart met het uitvoeren van wettelijk verplichte Data Protection Impact Assessments (DPIA's). Een goed uitgevoerde DPIA geeft inzicht in de risico's die de verwerking van gegevens oplevert voor de betrokkenen. Tevens zijn de aanwezige maatregelen vastgelegd, die zorgdragen voor een inperking van de risico's.

De (externe) functionaris Gegevensbescherming heeft na een steekproef geconstateerd dat de volwassenheid op het gebied van IBP is toegenomen ten opzichte van voorgaand jaar. Dit is een mooie constatering na een jaar van werken aan de diverse onderwerpen.

In een ronde van interne AVG-auditgesprekken worden jaarlijks centrale thema's aan de orde gesteld. Deze gesprekken dragen goed bij aan het vergroten van de bewustwording op de locaties en de stafafdelingen.

Het aantal geregistreerde incidenten is afgenomen. Het feit dat de Lentiz-scholen het thema AVG regelmatig aan de orde stellen, vindt zijn weerslag in het voorkomen van (met name) menselijke vergissingen.

4.3. Huisvesting

4.3.1. Strategisch huisvestingbeleid

Lentiz heeft haar strategisch huisvestingbeleid vastgelegd in een meerjarenhuisvestingplan. Het doel van het strategisch huisvestingbeleid is dat er op termijn voldoende vermogen beschikbaar is om het huidige onroerend goed te kunnen vervangen door gelijkwaardige nieuwbouw. Om aan deze doelstelling te kunnen voldoen, wordt een deel van het vermogen gereserveerd voor de realisatie van het meerjarenhuisvestingbeleid. Dit vermogen is toegerekend aan het huisvestingbedrijf van Lentiz en opgenomen in het meerjarenhuisvestingplan (MJHP).

Groot onderhoud vindt planmatig plaats op basis van het meerjarenonderhoudplan (MJOP) dat onderdeel is van het MJHP. Ten behoeve van het groot onderhoud heeft Lentiz een voorziening groot onderhoud gevormd. De waardering van onroerend goed vindt in de boekhouding en de jaarrekening plaats op basis van historische kostprijs. De financiële

haalbaarheid van de beleidsvoornemens wordt altijd getoetst aan de hand van het MJHP. De opbrengsten van het huisvestingbedrijf van Lentiz bestaan voornamelijk uit het deel van de lumpsumvergoeding van de rijksoverheid dat aan huisvesting kan worden toegerekend.

4.3.2. Locaties

Lentiz zorgt voor aantrekkelijke schoolgebouwen die de ontwikkeling in leerlingen- en studentenaantallen en onderwijsvormen faciliteren. Er wordt geïnvesteerd in duurzame initiatieven en aan de hand van een MJOP wordt toekomstgericht onderhoud gepleegd. In 2022 is er, als gevolg van corona, landelijk en ook binnen Lentiz veel aandacht geweest voor ventilatie en het binnenklimaat. Op alle vo-locaties zijn CO₂-meters geplaatst in de lokalen om het binnenklimaat en de leerprestaties optimaal te houden. Ook zijn er diverse subsidies aangevraagd en is een begin gemaakt om de installaties op diverse locaties te verbeteren.

Groot onderhoud

In 2022 heeft op diverse locaties groot onderhoud plaatsgevonden aan de werktuigbouwkundige installaties (o.a. klimaatinstallaties). Op diverse locaties is groot onderhoud op het buitenschilderwerk uitgevoerd.

Bij het Lentiz | Geuzencollege op de Arij Koplaan, is een complete lift vervangen. Op het Lentiz | Revislyceum is er geïnvesteerd in de brandveiligheid en op het Lentiz | LIFE College is de complete brandmeldinstallatie vervangen. Op het Lentiz | Dalton MAVO & Het Groene Lyceum is er groot onderhoud gepleegd aan de vloeren.

In Schiedam ligt een ontwikkelplan voor plangebied Schieveste. In dat gebied, met veel hoogbouw rond Lentiz | LIFE College, krijgen woningen en het bedrijfsleven een plek. Lentiz denkt met de gemeente en de ontwikkelcombinatie mee over thema's als bereikbaarheid, veiligheid (tijdens de bouwperiode), zichtbaarheid van Lentiz | LIFE College en parkeren. Het gebied tussen Lentiz | LIFE College en het DCMR-gebouw wordt in de eerste fase van dit project ontwikkeld.

In Vlaardingen is Lentiz al enige jaren in gesprek met de gemeente over een passende oplossing voor toekomstbestendige, nieuwe huisvesting voor het Lentiz | Groen van Prinstererlyceum. In 2022 zijn diverse 'vernieuwbouw'-varianten onderzocht. In deze varianten wordt het monumentale deel van het gebouw volledig gerenoveerd en wordt er een nieuwbouwdeel aan/achter het monument gerealiseerd. Ook is de voorziening voor sport onderzocht door de gemeente. We vertrouwen erop dat er in 2023 een positief besluit valt ten aanzien van de vernieuwbouw van het Lentiz | Groen van Prinstererlyceum.

Met de gemeente Vlaardingen, een projectontwikkelaar en partners wordt tevens gewerkt aan een stadsplan voor het oude Unilever-terrein: het zogenoemde District U. Lentiz en haar partners streven naar de ontwikkeling van een beroepscampus op die locatie.

In Maasland wordt voor Lentiz | MBO Maasland hard gewerkt aan de realisatie van een kenniscentrum en hippische campus nabij manege Chardon. De vergunningen voor fase 1 zijn verleend in 2022, en diverse verbouwingen zijn gestart om de leslocaties voor Lentiz per schooljaar 2023-2024 gereed te maken.

In Maassluis heeft Lentiz voor het Lentiz | Revislyceum SUVIS-subsidie (specifieke uitkering ventilatie in scholen) toegekend gekregen om het binnenklimaat te verbeteren. Dit project wordt in 2023 uitgerold.

In het World Horti Center heeft in 2022 een grote verbouwing plaatsgevonden in het bedrijvengedeelte. Lentiz | MBO Westland heeft er weer een hele verdieping nieuwe burens bij.

Voor het Lentiz | Floracollege zijn voorbereidingen gestart in de planvorming voor vervanging van de semipermanente aanbouw van de school.

In Middelharnis is na de zomer van 2022 Nieuwbouw Noord opgeleverd en in gebruik genomen. Dit is een fantastische beroepscampus waar Lentiz met partners haar onderwijs verzorgt.

In Barendrecht is in 2022 een tijdelijke locatie gevonden voor Lentiz | MBO Barendrecht in een kantoorpand naast de beoogde definitieve locatie in het voormalige veilinggebouw. De opleiding zal medio 2023 naar het kantoorpand verhuizen.

In Bleiswijk zijn, als gevolg van de groei van Lentiz | MBO Oostland, in de zomervakantie van 2020 vier noodlokalen geplaatst. De groei heeft zich in 2021-2022 doorgezet en daarom zijn hier in de zomer van 2022 vier lokalen bovenop geplaatst.

Het stafbureau blijft nog minimaal vijf jaar gehuisvest in het Cincinnati-gebouw. Lentiz heeft een visie op hybride werken geformuleerd en werkt deze verder uit met de inbreng van de medewerkers en de verschillende afdelingen. Er wordt voorlopig geëxperimenteerd in het bestaande gebouw.

Aanbestedingen

In 2022 zijn de kantoorartikelen collectief Europees aanbesteed, zijn ICT-hardware en audiovisuele middelen Europees aanbesteed, is het drukwerkcontract verlengd binnen de contractvoorwaarden en is het contract van afvalverwerking door een reductie niet meer aanbestedingsplichtig gebleken. In 2022 zijn verder de aanbesteding van de bedrijfsautomatisering en de aanbesteding van meubilair opgestart. Deze worden in 2023 afgerond en gecontracteerd.

4.4. Duurzaamheid

Duurzaamheid is een breed begrip. Vanuit de coronacrisis en de blijvende, gevraagde flexibiliteit is de duurzame inzetbaarheid van het personeel een belangrijk element. Het management van Lentiz onderwijsgroep is zich er terdege van bewust dat de broodnodige flexibiliteit meer, of op zijn minst andere dingen, vraagt van docenten dan voorheen. Aandacht voor de duurzame inzetbaarheid wordt op alle scholen gemonitord en is gespreksonderwerp in het directieoverleg.

De bestaande ECO Schools en de Gezonde Kantines zijn doorgezet en ook Lentiz | MBO Middelharnis is gestart als ECO School. Dit soort initiatieven leidt tot zichtbare aandacht voor duurzaamheid in de scholen.

Ook op het gebied van huisvesting en facilitair is een mooie ontwikkeling ingezet. Er is (als gevolg van de coronapandemie) nog steeds veel aandacht voor een goed binnenklimaat in de lokalen. Een goede luchtkwaliteit is gezonder en bevordert de concentratie en leerprestaties van onze leerlingen. Om het binnenklimaat in de klassen gezond te houden, wordt er regelmatig geventileerd. Daarnaast hebben we in alle lokalen een CO₂-meter opgehangen die aangeeft hoe het gesteld is met de luchtkwaliteit. Zo weten de docenten wanneer het nodig is om extra te ventileren. Ook hebben de docenten uitleg gekregen over hoe ze in welke

situatie het beste kunnen ventileren. Op deze manier kunnen we een zo optimaal mogelijk leerklimaat bieden. Lentiz heeft voor het Lentiz | Revislyceum SUVIS-subsidie (specifieke uitkering ventilatie in scholen) toegekend gekregen om investeringen te doen om het binnenklimaat te verbeteren. Dit project wordt in 2023 uitgerold.

Ook zijn er rapporten opgesteld door een binnenklimaatexpert van Ruimte OK om in kaart te brengen hoe het met de ventilatie gesteld is. Aan de hand van deze adviezen wordt een urgentie bepaald. Op basis van de urgentie kan 'Vangnetsubsidie' aangevraagd worden om het binnenklimaat te verbeteren. In 2023 zullen die aanvragen ingediend worden.

Bedrijven of instellingen die per jaar vanaf 50.000 kWh elektriciteit of 25.000 m³ aardgas verbruiken, zijn op grond van het Activiteitenbesluit milieubeheer verplicht om energiebesparende maatregelen te nemen met een terugverdientijd van vijf jaar of minder. Dit is de zogenaamde energiebesparingsplicht. Lentiz voldoet aan de energieregistratieplicht en heeft de acties uitgevoerd die voor 2022 op de planning van de Erkende Maatregelenlijsten Energiebesparing stonden.

Er is in de afgelopen periode geïnvesteerd in verduurzaming van scholen in de vorm van zonnepanelen. Bij de locatie in Maasland zijn in 2020 al 573 panelen geplaatst. In 2021 zijn bij Lentiz | LIFE College 500 panelen geplaatst, met in totaal 185.000 Wp opbrengst. Bij Lentiz | Dalton MAVO & Het Groene Lyceum zijn 730 panelen geplaatst, goed voor in totaal 270.100 Wp. Dit geeft een totaal van ruim 450.000 Wp.

In de aanbestedingstrajecten is ook aandacht voor duurzaamheid. Zo is in 2022 onder andere de aanbesteding meubilair opgestart. In de uitvraag is er specifiek aandacht voor duurzaamheid op twee beoordelingscategorieën. Zo is binnen de categorie 'dienstverlening' gevraagd naar hoe de opdrachtnemer duurzaamheid in zijn processen productie, inkoop en logistiek verwerkt, en naar de afvoer van oud meubilair en wat er vervolgens met dit meubilair gebeurt. Binnen de categorie 'juist product' is de inschrijvers gevraagd naar hun visie ten aanzien van de aangeboden producten, waarbij zij minimaal dienen in te gaan op duurzaamheid, levensduur, onderhoud, esthetiek, innovatie en toekomst van het onderwijs.

4.5. Personeel - sociale paragraaf

4.5.1. Zaken in het afgelopen jaar met een behoorlijke personele betekenis

Hoewel de dreiging van corona voorbij is, heeft de coronacrisis wereldwijd geleid tot veel onzekerheden die vragen om een wendbare, aantrekkelijke arbeidsorganisatie. Juist nu zijn er kansen. Hoe blijven we in beweging waarbij we de kwaliteit van het onderwijs borgen? Hoe krijgen we meer zicht en grip op de complexe arbeidsmarkt en organisatievraagstukken voor nu en in de toekomst? Hoe halen we het goede uit de coronatijd?

Professionalisering, de aanpak van het personeelstekort, de docent van de toekomst, strategische personeelsplanning, mobiliteitsvraagstukken, duurzame inzetbaarheid en werkgeluk, flexibilisering en vakmanschap staan nu met stip op de volle strategische HR-agenda. Hoe zorgen we dat we deze beweging vasthouden, niet terugvallen in 'oude patronen' en juist in deze tijd continu wendbaar blijven als onderwijsorganisatie, maar ook als team en individu? We zetten in op goed werkgeverschap en duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers.

Na de coronacrisis is het zoeken hoe om te gaan met de invloed van de coronamaatregelen. Dit betekent voor leerlingen, studenten én medewerkers zoeken naar een nieuwe balans.

Lentiz-medewerkers slagen er met grote betrokkenheid, creativiteit en flexibiliteit in om de blik vooruit te werpen. Het onderwijsveld moet altijd vooruit blijven kijken. De titel van het strategisch meerjarenplan 2018-2022 is niet voor niets Toekomstmakers.

Het aantal reguliere medewerkers in dienst heeft in 2022 geen noemenswaardige verschuiving laten zien. Door inzet van de NPO-gelden is er wel nog sprake van een additionele inzet op basis van de NPO-schoolprogramma's. Lentiz heeft, ondanks het lerarentekort, in 2022 weinig problemen ondervonden met het werven van nieuwe collega's.

4.5.2. Sociale veiligheid

Lentiz wil een school zijn waar iedereen - leerlingen, studenten, ouders, medewerkers, leidinggevenden - (fysiek) veilig is, zich (persoonlijk) veilig weet en zich (sociaal) veilig voelt.

Een veilige school is:

- een school waar voortdurend serieus aandacht wordt gegeven aan het realiseren van een veilig schoolklimaat en aan het voorkomen, herkennen en aanpakken van grensoverschrijdend gedrag;
- een school die kritisch naar zichzelf blijft kijken, en ervoor zorgt dat elk incident leidt tot verkleining van de kans op nieuw grensoverschrijdend gedrag;
- een school met een cultuur waarin zowel leerlingen/studenten als medewerkers aan het denken worden gezet over hun houding en handelen en waarin hier open over wordt gepraat.

In elke school zijn daarom duidelijke regels opgesteld, op welke manier we met elkaar en elkaars spullen omgaan. Aan het begin van ieder nieuw schooljaar wordt met docenten, ouders en leerlingen/studenten, aandacht gegeven aan deze regels.

Binnen Lentiz functioneert de werkgroep Sociale Veiligheid. Deze groep - waarvan alle coördinatoren Sociale Veiligheid lid zijn - kent de volgende werkvelden:

- intervisie;
- uitwisseling van ontwikkelingen en actualiteit;
- uitwerken en realiseren van scholings- en trainingsaanbod;
- doorspreken van (les)ideeën en aanpakken;
- gefocust blijven op de missie.

Ieder schooljaar wordt volgens een vast plan bekendheid gegeven aan:

- wat we onder een sociaal veilige school verstaan;
- wat het werkveld van de coördinator Sociale Veiligheid, de vertrouwenspersoon en de preventiemedewerker is;
- wie de coördinator Sociale Veiligheid, de vertrouwenspersoon en de preventiemedewerker zijn.

Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E)

Ook in 2022 zijn de Lentiz-locaties actief bezig geweest met de zogenaamde dynamische RI&E. Dat wil zeggen dat iedere locatie deze RI&E zelf actualiseert met betrekking tot de nieuwe risico's en deze benoemt in het plan van aanpak RI&E. Hier kunnen aandachtsgebieden aan worden toegevoegd wanneer er wijzigingen zijn aan bijvoorbeeld het gebouw of de werkzaamheden. Door het voortdurend alert zijn op mogelijke risico's, en

deze vast te leggen, ontstaat een cyclus waarbij er continu aandacht is voor veilig en gezond werken. Conform het Lentiz-beleid wordt elke vijf jaar een nieuwe RI&E uitgevoerd. Voor 2023 staat deze weer ingepland. Ter voorbereiding zijn er in 2022 afspraken gemaakt met de externe veiligheidsdeskundige.

In 2022 is opnieuw een aantal zaken Lentiz-breed uitgevoerd, waaronder:

1. de NEN 3140. Hierbij gaat het om keuringen van gereedschap en elektrische apparaten. Deze keuringen worden op alle locaties jaarlijks door een extern bedrijf uitgevoerd;
2. de (minimaal) jaarlijkse bespreking door de facilitair verantwoordelijke van de locatie met de medezeggenschapsraad, directie en HRM, van zijn/haar bevindingen rondom de voortgang in het plan van aanpak behorende bij de RI&E;
3. in 2021 hebben de BHV-teams geen fysieke ontruimingsoefeningen kunnen houden door de geldende coronamaatregelen. Fysieke ontruimingsoefeningen zijn in 2022 weer op de gebruikelijke manier uitgevoerd.

4.5.3. Medewerkertevredenheidmeting

In maart/april 2022 is zowel op de vo-scholen als op de mbo-scholen het medewerkertevredenheidonderzoek (MTO) afgenomen.

Onderstaande tabel van de vo-scholen laat zien dat, ondanks de impact van de coronacrisis, de medewerkertevredenheid stabiel en ruim voldoende blijft.

	Medewerkertevredenheid 2020	Medewerkertevredenheid 2022
Lentiz Dalton MAVO & Het Groene Lyceum	7,2	7,0
Lentiz Floracollege	7,7	7,5
Lentiz VMBO Maasland	7,4	7,8
Lentiz VMBO LIFE College	7,7	7,7
Lentiz Geuzencollege	7,3	7,1
Lentiz Groen van Prinstererlyceum	7,6	7,7
Lentiz Reviuslyceum	7,7	7,5
Lentiz Revius MAVO	7,7	8,3

In mei/juni 2022 zijn er op de Lentiz vo-scholen, in gezamenlijk overleg, verbeteracties geformuleerd op basis van de metingen uit april 2022. De medewerkers zijn geïnformeerd over de resultaten van het MTO 2022.

Het medewerkertevredenheidonderzoek op de mbo-scholen wordt uitgevoerd door Effectory. Bij iedere school is de vragenlijst (mbo-basismodule) uitgezet met standaardvragen voor elke medewerker. Uit het MTO is naar voren gekomen dat de medewerkers van de Lentiz mbo-locaties over het algemeen tevreden zijn. De directies van de scholen werken actief aan het vergroten/behouden van de tevredenheid van de medewerkers. Voor iedere locatie zijn deelrapportages beschikbaar die vervolgens gespecificeerd zijn op teamniveau. Iedere directie bespreekt de resultaten met haar medewerkers. In gezamenlijkheid worden eventuele verbeteracties geformuleerd om in de jaren na het onderzoek actief aan te werken.

Het volgende medewerkertevredenheidonderzoek staat gepland voor 2024.

4.5.4. Werkplezier, verminderen werkdruk en duurzame inzetbaarheid

Werkplezier en verminderen van werkdruk is ook in 2022 een belangrijk thema binnen Lentiz. Werkplezier betekent dat onze medewerkers met een glimlach, met passie en met eigen motivatie doen wat ze moeten doen. Ze halen energie en plezier uit hun werk bij Lentiz. Dit leidt tot een grote betrokkenheid en zal een positief effect hebben op de kwaliteit die wij met elkaar nastreven. De verdere voordelen die Lentiz hiermee beoogt, zijn minder verzuim, minder personeelsverloop en een goede werksfeer, maar ook meer creatief denken en innovatieve ontwikkelingen.

Werkplezier draagt bij aan de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers. In 2022 was er op de Lentiz-schoollocaties aandacht voor werkplezier door met elkaar de dialoog te voeren en ideeën uit te wisselen die onze medewerkers in hun kracht zetten. De afstemming speelt een significante rol bij de vraag of medewerkers nu en in de toekomst in staat zijn om te voldoen aan de eisen van de functies en de schoollocaties.

De fysieke en mentale gezondheid van medewerkers verandert continu. Door de grote diversiteit van onze scholen acht Lentiz het van belang de aanpak van duurzame inzetbaarheid op schoolniveau in te zetten, en daar waar nodig op basis hiervan Lentiz-brede afspraken te maken. Daarom hebben de scholen zich in 2022 gericht op hun eigen, locatiespecifieke acties en maatregelen die jaarlijks bijgesteld worden. Tevens is op basis van het bestuursakkoord vo, in de eerste maanden van 2023 de voorbereiding gestart voor alle vo-scholen om aansluitend bij het bestuursakkoord een specifiek plan te ontwikkelen op dit gebied. De bijbehorende gelden zijn reeds opgenomen in de begroting 2023 bij de betreffende scholen. Het verminderen van de werkdruk en het verhogen van het werkplezier blijven hierdoor doorlopend op de agenda staan. De acties en maatregelen zijn bijvoorbeeld meer ontwikkeltijd, werkdrukverlichting, individueel maatwerk, begeleiding van startende leraren, docenten in opleiding en zij-instromers, onderwijsinnovatie en maatregelen met betrekking tot arbeidsmarktvragestukken. Individueel maatwerk, aangevuld met Lentiz-brede regelingen, zorgt voor positieve voorwaarden om onze medewerkers langer en gezonder in het arbeidsproces te behouden.

4.5.5. 62+-regeling

De 62+-regeling is een aanvullende Lentiz-regeling om de duurzame inzetbaarheid van onze medewerkers te vergroten. De regeling biedt medewerkers van 62 jaar eenmalig de mogelijkheid om minder te gaan werken. De terugval in het salaris wordt deels gecompenseerd door Lentiz. In 2022 hebben drie van de dertien medewerkers die in 2022 in aanmerking kwamen, deelgenomen aan de 62+-regeling. In totaal heeft tot nu toe 27% van het aantal medewerkers dat gebruik kon maken van de regeling, gekozen hieraan deel te nemen. De huidige regeling is verlengd tot 31 december 2023.

4.5.6. Wijzigingen in de cao vo en in de cao mbo in 2022

Zowel in het voortgezet onderwijs als in het middelbaar beroepsonderwijs hebben de sociale partners in 2022 een akkoord bereikt over een nieuwe cao.

In het vo is in april 2022 een onderwijsakkoord afgesloten. Dit akkoord beschrijft onder andere een investering in het voortgezet onderwijs voor het bestrijden van werkdruk. De besteding is in de cao vo verder uitgewerkt. Er zijn ook afspraken gemaakt over de loonontwikkeling en aanvullende mogelijkheden voor de professionalisering van docenten en schoolleiders. De cao vo heeft een looptijd van 1 januari 2022 tot 1 mei 2023.

De cao mbo heeft een looptijd van 1 mei 2022 tot 1 juni 2023. In de cao mbo zijn aanvullende afspraken opgenomen om de verdere ontwikkeling van het duurzame-inzetbaarheidsbeleid en leven lang ontwikkelen vorm te geven. De regeling Verplaatsingskosten is vanuit dit standpunt aangepast. Op grond van het onderwijsakkoord zijn er voor de mbo-instellingen die werken met vo-leerlingen, in lijn met het voortgezet onderwijs, afspraken opgesteld om de werkdruk in de mbo-sector te verminderen.

Met betrekking tot het salaris zijn in de cao vo en de cao mbo de volgende afspraken gemaakt:

Ingangsdatum	Cao vo	Cao mbo
1 juli 2022	Structurele loonsverhoging van 4,75%	Structurele loonsverhoging van 4,2%
1 juli 2022	Eenmalige bruto-uitkering van € 500,- naar rato dienstverband	Eenmalige bruto-uitkering van € 600,- naar rato dienstverband
1 oktober 2022	Jaarlijkse bruto-uitkering van € 275,- voor het onderwijsondersteunend personeel	Jaarlijkse bruto-uitkering van € 275,- voor het onderwijsondersteunend personeel dat werkzaam is in het voortgezet onderwijs binnen een mbo-instelling

4.5.7. Kerncijfers

Omvang formatie

Lentiz onderwijsgroep bestaat uit acht scholen voor voortgezet onderwijs (vmbo, mavo, havo en vwo) en zes scholen voor middelbaar beroepsonderwijs in de groene sector. Ruim 7.700 leerlingen en studenten volgen onderwijs op één van onze scholen. In 2022 waren 961 medewerkers werkzaam voor Lentiz, wat overeenkomt met 767 fte. De eerdere groei in personeel heeft zich in 2022 doorgezet. We zien zowel op de vo-scholen als op de mbo-scholen een kleine toename in onze leerlingen-/studentenaantallen. Daarnaast maakt het gebruik van de NPO-gelden dat er meer ruimte is om (onderwijsondersteunend) personeel aan te nemen.

	2020	2021	2022
In fte	704	751	767
Aantal medewerkers Lentiz	883	941	961

In onderstaande tabel staat de verdeling tussen onderwijzend personeel en onderwijsondersteunend personeel binnen Lentiz, in fte:

	2020	2021	2022
Bestuur/management	31	34	39
Personeel primair proces/onderwijzend personeel	504	529	531
Onderwijsondersteunend personeel/overige medewerkers	169	188	197
Lentiz totaal in fte	704	751	767

Uit de tabel is af te lezen dat de groei in de functies van bestuur/management en onderwijsondersteunend personeel groter is dan de groei van het onderwijzend personeel. Dit heeft o.a. te maken met de aanwending van de gelden uit de NPO-subsidies en de krappe arbeidsmarkt bij docenten.

De verhouding medewerkers met een vast dienstverband en medewerkers met een dienstverband voor bepaalde tijd is in 2022 onveranderd gebleven ten opzichte van 2021. In 2021 had 79% van de medewerkers (in fte) een benoeming voor onbepaalde tijd. Dit geldt ook voor 2022. In 2021 had 21% van de medewerkers (in fte) een benoeming voor bepaalde tijd. Dit percentage geldt ook voor 2022.

In 2022 gingen 75 medewerkers van een tijdelijk dienstverband over naar een dienstverband voor onbepaalde tijd. Dit is een stijging ten opzichte van 2021. In 2021 gingen 54 medewerkers van een tijdelijk dienstverband over naar een vaste aanstelling. Het verschil is te vinden in het aantal medewerkers, 44, dat in 2022 vanuit een eerste aanstelling een aanstelling voor onbepaalde tijd is aangeboden.

Instroom, doorstroom, uitstroom

In de tabel verder in deze paragraaf, zijn de in- en uitstroomgegevens van medewerkers binnen Lentiz in de afgelopen drie jaar uiteengezet.

Lentiz telde in 2022, 172 geplaatste vacatures, waarvan 84 in het tweede kwartaal zijn uitgezet ter voorbereiding op het schooljaar 2022-2023. Er zijn twintig vacatures herplaatst omdat er bij de eerste plaatsing geen kandidaten hadden gesolliciteerd die aan het gevraagde profiel voldeden. Het feit dat meer vacatures voor een tweede maal worden geplaatst, geeft aan dat ook Lentiz te maken heeft met de schaarste op de arbeidsmarkt.

Het aantal nieuwe medewerkers is niet gelijk aan het aantal gemelde vacatures (174 nieuwe medewerkers, t.o.v. 172 vacatures). Dit komt bijvoorbeeld doordat een fulltime vacature ook kan worden opgevuld door twee parttime medewerkers. Daarnaast zijn er in 2021 vacatures geplaatst, die pas in het eerste kwartaal van 2022 werden ingevuld.

De krapte op de arbeidsmarkt was duidelijk aanwezig, zowel voor de vo-scholen als voor de mbo-scholen. Bij de vo-scholen is de schaarste vooral terug te vinden in de bètavakken. Bij

de mbo-scholen zit de schaarste met name bij de specifieke (groene) vakken, zoals bijvoorbeeld docent hovenier.

Onder andere via SCOOOL opleidingsschool, actief gebruik van ons regionale netwerk en door actiever via diverse kanalen te werven, probeert Lentiz in te spelen op de steeds krappere wordende arbeidsmarkt.

In 2022 zijn 174 medewerkers bij Lentiz gestart, waarvan 113 zijn aangesteld in de functie van docent. Van deze 113 nieuwe docenten zijn er 85 gestart als docent LB, 25 als docent LC en drie als docent LD.

Tien medewerkers zijn doorgestroomd van de functie van docent LB naar de functie van docent LC en drie medewerkers zijn intern doorgestroomd van de functie van docent LC naar de functie van docent LD.

	2020	2021	2022
Instroom in aantallen medewerkers	122	183	174
Uitstroom in aantallen medewerkers	108	125	154

In 2022 zijn 154 medewerkers uitgestroomd. Hiervan waren 116 medewerkers (onbevoegd) docent. Het grootste deel van deze uitstroom, namelijk 87 medewerkers, is op eigen verzoek uitgestroomd (ten opzichte van 61 medewerkers in 2021). Een ander groot gedeelte van de uitstroom, namelijk 45 medewerkers, betreft medewerkers waarvan de overeenkomst in 2022 niet is verlengd.

Man-vrouwverhouding

Binnen Lentiz vinden we het belangrijk dat er sprake is van een evenwichtige verhouding tussen het aantal mannen en vrouwen. Deze verhouding is in 2022 nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van de voorgaande jaren. Het percentage mannelijke medewerkers neemt iets af en het percentage vrouwelijke medewerkers neemt iets toe.

Onze mannelijke medewerkers hebben gemiddeld een aanstelling van 0,87 fte. Voor onze vrouwelijke medewerkers is dit gemiddeld 0,75 fte.

In totaal werken 364 medewerkers fulltime voor Lentiz, met een verdeling van 225 mannen en 139 vrouwen. Dit aantal is nagenoeg gelijk gebleven ten opzichte van 2021. Toen werkten 226 mannen en 134 vrouwen fulltime.

Het aantal medewerkers dat parttime werkt, is wat gestegen. In 2022 werkten 597 medewerkers parttime, ten opzichte van 581 in 2021. Het aantal parttime werkende mannen nam iets toe, van 144 in 2021 naar 149 in 2022. Voor de vrouwen geldt ook een toename: van 437 parttimers in 2021 naar 448 in 2022.

De totale man-vrouwverhouding in de afgelopen drie jaren:

Lentiz - totaal	2020	2021	2022
Man	39,8%	39,3%	38,9%
Vrouw	60,2%	60,7%	61,1%

Bij de verdeling van bestuurs-/managementfuncties streeft Lentiz naar een evenwichtige verdeling tussen het aantal mannen en vrouwen. Sinds 2020 zien we een toename in vrouwen. In 2022 werken evenveel mannen als vrouwen als directeur/teamleider.

De totale man-vrouwverhouding in bestuurs-/managementfuncties in de afgelopen jaren in aantallen en percentages:

Bestuur/management	2020		2021		2022	
	Man	Vrouw	Man	Vrouw	Man	Vrouw
Aantal	18	14	18	17	19	20
In percentage	56%	44%	51%	49%	49%	51%

Leeftijdsopbouw

Als we kijken naar de leeftijd van alle Lentiz-medewerkers dan zien we een toename ten opzichte van 2021 in de leeftijdsklassen tot 24 jaar, 45-54 jaar en 65 jaar en ouder. De leeftijdsklasse 25-34 jaar is ongewijzigd gebleven ten opzichte van 2021. We zien een afname ten opzichte van 2021 in de leeftijdsklassen van 35-44 jaar en 55-64 jaar.

Bij het onderwijsgevend personeel zien we dat de percentages in leeftijdsklassen tot 24 jaar en 25-34 jaar toenemen ten opzichte van 2021. Deze toename komt met name door de docenten in opleiding vanuit SCOOOL opleidingsschool, net als de leeftijdsklassen van 45-54 jaar en 65 jaar en ouder. De percentages in de leeftijdsklassen 35-44 jaar en 55-64 jaar nemen af ten opzichte van 2021.

In de leeftijdsopbouw van het onderwijsondersteunend personeel zien we een lichte afname in de leeftijdsklassen tot 24 jaar, 25-34 jaar en 35-44 jaar. In de leeftijdsklassen van 45-54 jaar, 55-64 jaar en 65 jaar en ouder zien we een lichte toename in het percentage ten opzichte van 2021.

Onderstaand de tabel met de leeftijdsopbouw van het totale personeelsbestand van Lentiz onderwijsgroep in 2020, 2021 en 2022 en de tabellen waarin de percentages zijn uitgesplitst naar onderwijsgevend personeel (op) en onderwijsondersteunend personeel (oop).

Leeftijdsopbouw Lentiz - totaal	2020	2021	2022
Tot 24 jaar	4,2%	5,0%	6,2%
25-34 jaar	22,0%	22,1%	22,1%
35-44 jaar	23,9%	25,0%	23,7%
45-54 jaar	21,6%	21,5%	22,5%
55-64 jaar	25,1%	23,5%	22,0%
65 en ouder	3,2%	2,9%	3,5%

Leeftijdsofbouw Lentiz - op	2020	2021	2022
Tot 24 jaar	5,5%	6,6%	8,5%
25-34 jaar	25,5%	25,9%	26,4%
35-44 jaar	24,6%	25,8%	24,1%
45-54 jaar	21,3%	20,7%	21,5%
55-64 jaar	19,6%	18,9%	16,7%
65 en ouder	3,5%	2,1%	2,8%

Leeftijdsofbouw Lentiz - oop	2020	2021	2022
Tot 24 jaar	1,0%	1,3%	1,2%
25-34 jaar	14,9%	14,0%	13,3%
35-44 jaar	20,7%	22,5%	22,1%
45-54 jaar	22,1%	23,3%	24,1%
55-64 jaar	39,4%	34,3%	34,5%
65 en ouder	1,9%	4,6%	4,8%

Promoties, functie- en salarismix

Vaak vindt een interne sollicitatieprocedure plaats voordat een promotie plaatsvindt. In 2022 zijn in totaal 31 medewerkers doorgeroeid naar een andere functie binnen Lentiz. Dit aantal ligt iets lager dan in 2021, toen promoveerden 35 medewerkers.

Van deze 31 medewerkers zijn er dertien doorgeroeid binnen de functiemix van Lentiz. Deze promoties zijn voorafgegaan door uitgebreide interne procedures, waarbij wordt gekeken naar de criteria die gelden voor de LC- en LD-functies en de aangetoonde kwaliteiten van de betreffende medewerkers.

De stand van zaken wat betreft de functie- en salarismix in 2022 voor BRIN-nummers 17WQ/31MD per locatie met als peildatum 31 december 2022:

Locaties Lentiz 17WQ/31MD	LB	LC	LD
Lentiz VMBO LIFE College	43,3%	52,0%	4,7%
Lentiz Geuzencollege	60,4%	36,4%	3,2%
Lentiz Groen van Prinstererlyceum	40,1%	31,3%	28,6%
Lentiz Reviuslyceum	36,4%	24,6%	39,0%
Lentiz Revius MAVO	47,1%	41,6%	11,3%
Totaal Lentiz	45,4%	36,2%	18,4%
Streefpercentage Lentiz	35,6%	40,6%	23,8%

De functie- en salarismixpercentages in 2022 voor BRIN-nummer 14YD per locatie met als peildatum 31 december 2022:

Locaties Lentiz 14YD	LB	LC	LD
Lentiz Dalton MAVO & Het Groene Lyceum	52,3%	40,5%	7,2%
Lentiz Floracollege	47,6%	44,8%	7,6%
Lentiz VMBO Maasland	38,6%	53,4%	8,0%
Lentiz MBO Maasland	62,5%	32,7%	4,8%
Lentiz MBO Westland	26,9%	61,7%	11,4%
Lentiz MBO LIFE College	49,1%	45,0%	5,9%
Lentiz MBO Barendrecht	48,0%	52,0%	0,0%
Lentiz MBO Middelharnis	88,0%	12,0%	0,0%
Lentiz MBO Oostland	58,7%	21,7%	19,6%
Totaal Lentiz	48,9%	44,0%	7,1%
Streefpercentage Lentiz	45,0%	45,0%	10,0%

Bevoegd, bekwaam, studerend

Binnen Lentiz heeft 76% van het onderwijsgevend personeel een bevoegdheid eerste of tweede graad. Dit percentage is dalend ten opzichte van de voorgaande jaren. 24% van het onderwijsgevend personeel is onbevoegd: 3% van het onderwijsgevend personeel is onderbevoegd en 21% onbevoegd. Lentiz streeft ernaar dat alle onbevoegden uiteindelijk hun bevoegdheid halen. Het grootste deel van de onbevoegden volgt dan ook een studie voor een bevoegdheid. We stimuleren en faciliteren dit op verschillende manieren, maar merken wel de effecten van de huidige krappe arbeidsmarkt.

Voltijd docenten in opleiding vanuit SCOOOL opleidingschool kunnen vanaf het derde leerjaar een kleine overeenkomst aangeboden krijgen voor maximaal 0,3 fte. Voor docenten in opleiding uit het vierde leerjaar is dit een maximale aanstelling van 0,4 fte.

We zien dat steeds meer docenten in opleiding een klein dienstverband krijgen aangeboden, wat de toename in onbevoegde docenten verklaart.

In 2022 zijn negen docenten in opleiding bij Lentiz ingestroomd na hun afstuderen als bevoegd docent. In totaal hebben in 2022 zeventien docenten hun opleiding afgerond tot bevoegd docent.

Docenten werkzaam voor Lentiz, uitgesplitst naar bevoegd en (nog) onbevoegd:

	2020	2021	2022
Bevoegd	84%	78%	76%
Onbevoegd	16%	22%	24%

4.5.8. Samen opleiden binnen SCOOOL opleidingsschool

SCOOOL is een opleidingsschool en samenwerkingsverband tussen vier onderwijspartners, met als doel moderne en vakbekwame docenten op te leiden in een dynamische, eigentijdse onderwijsomgeving.

Sinds september 2020 maakt Lentiz deel uit van SCOOOL opleidingsschool. De drie andere onderwijspartners zijn Hogeschool Rotterdam Instituut voor Lerarenopleidingen, ICLON Universiteit Leiden en SEC TU Delft. De visie van SCOOOL opleidingsschool is verwoord in de letters SCOOOL: Samen Contextrijk Ontwerpend en Ondernemend Leren.

De theorievorming vindt plaats bij de opleidingsinstituten en het werkplekleren wordt binnen Lentiz vormgegeven. Doel van het werkplekleren is om de docenten in opleiding alle facetten van het docentschap te laten ervaren. SCOOOL opleidingsschool vormt de verbinding tussen de theorie en de praktijk.

Bij het werkplekleren binnen Lentiz spelen schoolopleiders en werkplekbegeleiders een cruciale rol door de docenten in opleiding te coachen en ondersteunen. Hierin wordt intensief samengewerkt met de opleiders vanuit de drie onderwijspartners. De schoolopleiders en werkplekbegeleiders zijn werkzaam bij Lentiz. Hun rol binnen SCOOOL opleidingsschool is onderdeel van hun functie bij Lentiz.

SCOOOL opleidingsschool wordt vanuit drie werkgroepen steeds verder ontwikkeld. Deze werkgroepen richten zich op het curriculum van de opleidingsschool, de kwaliteit van het werkplekleren en de verdere professionalisering en inrichting van SCOOOL opleidingsschool. Door middel van evaluaties onder de docenten in opleiding wordt er steeds beter afgestemd tussen de theorievorming en de praktijk van het werkplekleren.

Vanuit Hogeschool Rotterdam zijn in februari 2022, 32 docenten in opleiding bij Lentiz ingestroomd om met het werkplekleren te starten. In totaal studeerden in 2022 140 docenten in opleiding bij SCOOOL opleidingsschool. Hiermee is SCOOOL opleidingsschool iets gegroeid vergeleken met 2021, toen er 115 docenten in opleiding aan SCOOOL opleidingsschool verbonden waren.

4.5.9. Verzuimbeleid

Met het verzuimbeleid stimuleert Lentiz onderwijsgroep haar medewerkers om actief bezig te zijn met hun gezondheid en vitaliteit. Tijdige aandacht voor preventie en herstel vormen de uitgangspunten. Uit de stabiele verzuimcijfers in de afgelopen jaren blijkt dat er sprake is van een goede verankering van het verzuimbeleid in alle lagen van de organisatie. Belangrijk bij dit verzuimbeleid zijn de korte lijnen tussen de diverse betrokkenen: leidinggevenden, medewerkers en HR-adviseurs. Maatwerk en persoonlijke aandacht staan centraal om vroegtijdige signalen van verzuim op te pakken. De bedrijfsarts wordt laagdrempelig ingezet en kan zo regelmatig vroegtijdig meedenken. Door regelmatig sociaal-medisch overleg wordt onderling overleg extra gefaciliteerd.

Het vasthouden van goede verzuimcijfers vraagt om continue aandacht en inspanning. Het is belangrijk om de leidinggevenden hierbij te ondersteunen en als organisatie het belang van goed werkgeverschap te blijven uitstralen. Het aanbieden van preventieve gesprekken en vroegtijdige interventies maken deel uit van goed werkgeverschap en zijn belangrijke instrumenten bij een goed verzuimbeleid. Andere preventieve interventies moeten plaatsvinden op organisatieniveau (aandacht voor werkdruk, roosters, sfeer, e.d.).

Sociaal-medisch team

Het sociaal-medisch team (SMT) is een samenwerking tussen de bedrijfsarts, de afdeling HRM en de directie van de schoollocatie. Iedere twee maanden organiseert Lentiz een SMT-bijeenkomst voor alle Lentiz-scholen. Dit is een laagdrempelig overleg om de Lentiz-medewerkers op een goede manier te behouden in het arbeidsproces (preventief) en ze te begeleiden om weer in het arbeidsproces te komen (re-integratie).

Het verzuimbeleid van Lentiz gaat uit van het 'gedragsmodel'. Centraal in dit model staat dat verzuim moet leiden tot een verzuimgesprek en verzuimbegeleiding, waarin de acceptatie van verzuim laag is en de activering van de medewerkers wordt gestimuleerd. Een actieve houding maakt dat medewerkers op een andere manier omgaan met verzuim. Gedrag is beïnvloedbaar door met elkaar in gesprek te blijven over de werkmogelijkheden.

Verzuim

Het ziekteverzuim binnen Lentiz is in 2022 gestegen. Deze stijging is volledig toe te schrijven aan de stijging van het ziekteverzuim binnen het vo. Er is een stijging van de meldingsfrequentie met een daarbij passende verlaging van de gemiddelde verzuimduur. Medewerkers meldden zich gemiddeld vaker ziek en vooral het kortdurende verzuim nam toe.

Uit de volgende cijfers blijkt dat dit laatste geldt voor zowel vo als mbo en dat, daarbij passend is het aantal 0-verzuimers in 2022 afgenomen naar bijna 38%, terwijl dit eerder rond de 50% lag. Dit is het directe gevolg van een veranderd ziekmeldingsgedrag door de coronacrisis. Mensen blijven bij lichte klachten sneller thuis vanwege mogelijk infectiegevaar.

Ziekteverzuim Lentiz	2020	2021	2022
Verzuimpercentage vo	4,48%	4,40%	6,45%
Verzuimpercentage mbo	3,95%	3,91%	3,76%
Verzuimpercentage Lentiz totaal	4,19%	4,13%	4,98%
Gemiddelde verzuimduur (in dagen)	19,91	20,64	10,68
Meldingsfrequentie (aantal keren verzuimverlof aangevraagd)	0,89	1,01	1,56

Afgezet tegen de landelijke cijfers, lag in 2021* het ziekteverzuim binnen Lentiz voor zowel vo als mbo onder de landelijke cijfers binnen de sector.

Benchmark 2021*	Verzuim-percentage	Meldings-frequentie	Gemiddelde verzuimduur	Nul-verzuim
Nederland vo op**	5,3%	1,4	20	42%
Nederland vo oop**	6,1%	0,9	28	53%
Nederland mbo***	5,08%	0,60	30,97	63,91%
Lentiz onderwijsgroep 2021	4,13%	1,01	20,64	50,32%
Lentiz vo	4,40%	1,09	16,93	49,49%
Lentiz mbo	3,91%	0,94	23,90	51,36%

*Benchmark over 2021, de landelijke cijfers over 2022 zijn nog niet beschikbaar.

**Bron: VOION, cijfers over 2021 (op = onderwijsgevend personeel, oop = onderwijsondersteunend personeel).

***Bron: Mercedes, cijfers over 2021.

Waar er de afgelopen jaren een trend was naar toenemend 'fysiek' verzuim, was er in 2022 meer verzuim met een psychische oorzaak. In 2022 zien we zowel bij de mannen als bij de vrouwen een relatieve toename van psychische klachten op het spreekuur. Bij de vrouwen is de toename iets groter. Vrouwen met psychische klachten zijn gemiddeld jonger dan vrouwen met fysieke klachten. Bij mannen is dit leeftijdsverschil er niet.

	Psychisch		Fysiek		Totaal	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Totaal	48%	55%	52%	45%	100%	100%
Man	45%	49%	55%	51%	100%	100%
Vrouw	50%	58%	50%	42%	100%	100%
Man, gem. leeftijd	50 jr	49 jr	49 jr	50 jr	49 jr	49 jr
Vrouw, gem. leeftijd	41 jr	41 jr	47 jr	47 jr	44 jr	43 jr
op	48%	54%	52%	46%	100%	100%
oop	47%	58%	53%	42%	100%	100%

Toelichting:

- verdeling klachten per groep en bijbehorende gemiddelde leeftijd;
- zwangeren zijn buiten beschouwing gelaten;
- gecombineerde klachten (psychisch én fysiek) kunnen systeemtechnisch niet worden onderscheiden;
- gezien de relatief kleine aantallen, en het niet kunnen weergeven van de cijfers voor de groep met gecombineerde klachten, moeten deze cijfers voorzichtig worden geïnterpreteerd.

Het aandeel werkgerelateerde klachten is in 2022 iets gestegen. Deze stijging doet zich vooral voor bij de mannelijke werknemers van het onderwijzend personeel.

Bij mannen met psychische klachten zijn deze vaker werkgerelateerd dan bij vrouwen. Overbelasting is verreweg de meest voorkomende oorzaak van werkgerelateerde klachten. Problemen in onderlinge verhoudingen of samenwerking vormen een minderheid. Het

merendeel van de werkgerelateerde, fysieke aandoeningen is eveneens een gevolg van (ervaren) werkdruk en spanning. Vaak is er in dit soort situaties ook een combinatie van omstandigheden in de privésfeer in combinatie met drukte op het werk.

Werkgerelateerde klachten	Psychisch		Fysiek		Totaal*	
	2021	2022	2021	2022	2021	2022
Totaal	38%	42%	2%	6%	20%	26%
Man	50%	61%	0%	6%	19%	32%
Vrouw	31%	31%	3%	6%	20%	22%
op	35%	45%	4%	9%	19%	28%
oop	75%	33%	0%	0%	23%	19%

*Totaal is t.o.v. alle spreekuurbezoekers:

- overige kolommen t.o.v. totaal aantal psychische of fysieke klachten binnen dezelfde groep;
- gezien de relatief kleine aantallen moeten deze cijfers voorzichtig worden geïnterpreteerd.

Landelijk is verzuim door werkdruk bij docenten het hoogst van alle beroepsgroepen. Werknemers die in 2022 werkdruk als belangrijkste reden voor hun laatste verzuim op het werk noemden, waren twee keer zo lang afwezig van het werk, in vergelijking met alle werknemers die hadden verzuimd. (Bron CBS/TNO (NEA))

Interventies

Lentiz zet regelmatig interventies in om verzuim te voorkomen of te bekorten. Dit aantal is al jaren min of meer constant en betreft vooral (maar niet uitsluitend) psychische interventies bij werkgerelateerde problematiek. Interventies kunnen nodig zijn op individueel of organisatorisch niveau. Fysieke werkplekaanpassingen waren meestal gewenst bij werknemers met een al bestaande fysieke aandoening.

Arbeidsdeskundig onderzoek en re-integratietrajecten zijn noodzakelijk bij langdurend verzuim en worden na overleg in het sociaal-medisch team tijdig en gericht ingezet.

Type interventie	2020	2021	2022
Psychologische hulpverlening, multidisciplinaire trainingstrajecten: coaching, bedrijfsmaatschappelijk werk, etc.	11	9	8
Arbo: werkplekonderzoeken en hulpmiddelen op de werkvloer (zoals stoelen en beeldschermen)	3	5	4
Expertise-onderzoek	0	0	0
Arbeidsdeskundig onderzoek	5	7	9
Re-integratietrajecten	5	4	5
Totaal	24	25	26

Preventie

Het preventieve spreekuur is een belangrijk instrument van het Lentiz-verzuimbeleid. Korte lijnen en onderlinge samenwerking tussen iedereen die een rol heeft bij verzuim, bieden de mogelijkheid om snel te schakelen en blijven heel belangrijk. Bij 21% van de medewerkers op het spreekuur was er sprake van een preventief spreekuur. Dit percentage is vergelijkbaar met voorgaande jaren. In 55% van deze gevallen betrof het psychische klachten. Zowel medewerkers zelf als hun leidinggevendenden namen hiervoor het initiatief. Het preventieve spreekuur was regelmatig aanleiding voor de inzet van een interventie of aanpassing van een werkplek.

4.5.10. Mobiliteitsbegeleiding

Lentiz Loopbaan Lab

Het Lentiz Loopbaan Lab (LLL) organiseert en ondersteunt activiteiten ter bevordering van de mobiliteit binnen Lentiz. Dit kan gaan om verplichte of vrijwillige mobiliteit binnen of buiten de organisatie. Daarmee zet het LLL in op een bredere doelgroep dan alleen ex-medewerkers met recht op een uitkering.

Categorieën deelnemers aan het LLL:

- ex-medewerkers als gevolg van het aflopen van een tijdelijke arbeidsovereenkomst;
- ex-medewerkers die Lentiz op basis van een vaststellingsovereenkomst hebben verlaten;
- medewerkers voor wie Lentiz vanwege de Ziektewet of de WIA re-integratieverplichtingen heeft;
- medewerkers die op basis van leerlingen- of studentenontwikkelingen op een school boventallig zijn en binnen Lentiz overgeplaatst moeten worden of elders een passende werkkring moeten vinden.

Begeleiding WW/BW

Lentiz werkt onder andere samen met Randstad Onderwijs in de begeleiding van deelnemers aan het LLL. Randstad Onderwijs verzorgt de intake en neemt de wekelijkse begeleiding voor zijn rekening. Dankzij een zorgvuldige opvolging wordt hiermee gestreefd naar het bevorderen van de terugkeer van de medewerkers in het arbeidsproces en beperking van de schadelast. Randstad Onderwijs heeft in 2022 met twee medewerkers een intakegesprek gevoerd. In totaal werden twee medewerkers door Randstad Onderwijs begeleid, waarbij wekelijks contact, sollicitatiebegeleiding en het aanbieden van vacatures centraal stonden.

Vinna (specialist op het gebied van adviezen voor eigenrisicodragers) begeleidt één kandidaat waarbij intensivering van het begeleidingstraject noodzakelijk was.

In 2022 hebben twintig oud-medewerkers voor een periode of het hele jaar een beroep gedaan op de BW/WW. Dit aantal is stabiel gebleven door o.a. het in een vroeg stadium opstarten van de begeleiding én door het ruime aanbod van werkgelegenheid.

De begeleiding van acht oud-medewerkers is in 2022 gestopt omdat zij elders werk vonden of omdat hun BW/WW-uitkering afliep vanwege AOW of einde uitkeringsperiode.

Voor twee oud-medewerkers heeft Randstad Onderwijs kortere of langere tijd begeleiding in gang gezet of gecontinueerd.

	2020	2021	2022
Aantal ex-medewerkers in BW/WW (gedeeltelijk of gehele jaar)	32	18	20
Aantal ex-medewerkers met een WW-uitkering die begeleiding hebben gehad van Randstad Onderwijs	8	5	2
Aantal ex-medewerkers met een WW-uitkering die begeleiding hebben gehad van een andere partij	1	1	1
Uitstroom naar een andere baan of AOW	8	7	8

4.6. Onderwijsprestaties en onderwijskundige zaken mbo

4.6.1. Ontwikkelingen

In het mbo zien we dat er vooral veel energie ontstaat rondom de ontwikkeling en realisatie op de campussen. De beroepscampus in Middelharnis is gerealiseerd. De ontwikkeling van de hippische campus Equestrum is gestart. Het World Horti Center heeft een andere beweging meegemaakt, doordat bedrijven na de coronapandemie deels opnieuw betrokken moesten worden bij de campus.

De FIA krijgt iedere maand meer toeloop en meer betekenis. De hacketons (evenementen waarin teams non-stop aan de slag gaan om binnen een korte tijd oplossingen voor aangereikte casussen te bedenken) die zijn uitgevoerd vanuit het practoraat Food, Health & Technology, leiden tot een sterke verbinding met bedrijven, vo, mbo en hbo. Het belang van voldoende instroom om recht te doen aan de arbeidsmarktvraag binnen de levensmiddelenindustrie (in de breedste zin van het woord), blijft onverminderd hoog.

Lentiz | MBO Westland, onderdeel van de campus World Horti Center, zet in op nieuwe bedrijvigheid. Tevens wordt de verbinding met het hbo en wo versterkt. Door het samen optrekken in onderzoeken (zoals de all climate-kas met de bedrijven en het project rondom voeding met de Haagse Hogeschool) worden zowel het kennisniveau als de opleidingen versterkt.

In Bleiswijk wordt in aanloop naar een mogelijke nieuwe campus, gezocht met bedrijven naar passende opleidingen en mogelijkheden om die samen met en dicht bij de bedrijven uit te voeren. Daardoor is er, in navolging van de start van de opleiding Agrologistiek, ook een niveau 2-opleiding ontwikkeld en wordt er gekeken naar mogelijkheden om met de (omliggende) gemeente(n), bedrijven te kunnen voorzien van voldoende goed geschoold personeel.

Lentiz | MBO Middelharnis heeft zijn intrek in de nieuwe beroepscampus genomen. De samenwerking met Albeda en het vmbo vraagt continu aandacht en leidt tot een versterking van het onderwijs. Met het vmbo zijn vier doorlopende leerlijnen afgesproken, waarvan Groen er één is. Het opleidingspalet is tegen het licht gehouden wat heeft geleid tot uitbreiding van het aanbod met de opleiding Agrologistiek.

Op Lentiz | MBO LIFE College is de opleiding Geo, Data & Design opgezet. Ook is de niveau 2-opleiding gekoppeld aan de aanpak van Entree. Hiermee zijn doorstroom en rendement versterkt. De doorlopende leerroute met het vmbo - de praktische route naar het hbo - is gestart en wordt vanuit het mbo met drie opleidingen ingevuld. De opleiding Handel & Ondernemen is op basis van een nieuwe onderwijsvisie in een nieuw jasje gestoken.

Lentiz | MBO Barendrecht werkt toe naar de inrichting van een campus. Daartoe zijn de verankering in de regio, de contacten met de bedrijven en het aansluiten op de regio het speerpunt.

De drie practoraten die Lentiz heeft, zijn in een volgende fase gekomen. De practoraten hebben met elkaar afgestemd hoe ze de verbinding tussen onderwijs, kennis en bedrijfsleven kunnen optimaliseren en op alle drie de vlakken van toegevoegde waarde kunnen zijn. De hacketons bij het practoraat Food, Health & Technology, het uitgebreide netwerk van het practoraat Circulaire kas & tuinbouwinnovatie en de sterke koppeling naar het onderwijs van het practoraat Circulaire manege & hippische innovatie zijn alle drie geïnspireerd om een maximaal functionerend practoraat op te zetten.

4.6.2. Diplomaresultaat

De opleidingen van Lentiz hebben een diplomaresultaat van 73,5%. Het aantal gediplomeerden in 2022 per mbo-school is:

	Aantal gediplomeerden in 2022
Lentiz MBO Maasland	154
Lentiz MBO Westland	155
Lentiz MBO LIFE College	141
Lentiz MBO Barendrecht	47
Lentiz MBO Middelharnis	14
Lentiz MBO Oostland	118
Totaal Lentiz	629

4.6.3. Aantal voortijdig schoolverlaters

De definitieve cijfers van voortijdig schoolverlaat (hierna vsv) worden later dan gebruikelijk gepubliceerd. Het beeld van de voorlopige vsv-cijfers is echter zo betrouwbaar, dat we deze hier vermelden. We zien het afgelopen jaar een stijging van het aantal vsv'ers in Nederland. Er is landelijk nog geen percentage vsv vastgesteld door het ministerie van OCW, wel is vastgesteld dat er landelijk 30.242 vsv'ers zijn en dat dit er ruim vijfduizend meer zijn dan in het voorgaande jaar. Ook binnen Lentiz is het vsv gestegen, van 3,8% naar 6,2%. Lentiz heeft in 2021-2022 95 vsv'ers. De eerste analyse duidt erop dat de invloed van de coronaperiode en de druk op de arbeidsmarkt hier een sterke invloed op hebben gehad. Binnen Lentiz wordt, op basis van deze cijfers, een extra analyse gemaakt om te zorgen dat de stijging van het aantal vsv'ers wordt teruggebracht.

4.6.4. Examinering mbo

Alle examens moeten voldoen aan de (inhoudelijke) eisen die de overheid en het bedrijfsleven aan de examinering stellen. Een Lentiz-diploma is daarom van grote waarde in de maatschappij en wordt herkend en erkend in het bedrijfsleven. De mbo-opleidingen van Lentiz leiden op tot een drievoudige kwalificatie: voor een functie in het bedrijfsleven, voor goed burgerschap en voor doorstroom naar een hbo-opleiding. Daarom werken de Lentiz-scholen in beroepenveldcommissies structureel samen met het bedrijfsleven.

Het managen van het examen

Alle taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de betrokkenen zijn samen met de examenprocessen beschreven in het Examenhandboek. Het Examenhandboek geeft sturing aan de examenorganisatie, het managen van het examen en de kwaliteit van de examenproducten. Daarnaast legt Lentiz de exameneisen van de verschillende opleidingen jaarlijks vast in de Onderwijs en Examenregeling (OER). In de OER staan ook de belangrijkste examenprocessen zodat alle studenten van de Lentiz-mbo's tijdig en juist worden geïnformeerd. De examenprocessen worden bovendien uitgelegd in de studiegidsen van de scholen.

Ontwikkelingen en behaalde resultaten

Het Examenhandboek mbo wordt jaarlijks geëvalueerd en bijgesteld. De laatste update is in september 2022 gedaan. Het stafbureau Examinering mbo speelt hierin een coördinerende rol en geeft de examencommissies op de scholen ondersteuning bij diverse examineringsprocessen.

We maken gebruik van gecertificeerde examenleveranciers, zijnde stichting Groene Norm en TOA. Voor de keuzedelen, waar geen gevalideerde examens voor verplicht zijn, hebben we in het Examenhandboek vastgesteld dat we, waar mogelijk, gebruikmaken van examens die door een examenleverancier of een uitgever ontwikkeld zijn, zodat we zo min mogelijk zelf examens ontwikkelen.

De Vaststellingsadviescommissie (VAC) beoordeelt en valideert de keuzedeeexamens, examens voor wettelijke beroepsvereisten, instellingsexamens en beroepsgerichte examens volgens vastgestelde procedures en formats. De examens worden vervolgens voorzien van een vaststellingsadvies. In de examencommissies worden de vaststellingsadviezen gewogen en vindt vaststelling van de examens plaats. Deskundigheidsontwikkeling van de VAC gebeurt door feedbackbijeenkomsten en vaardigheidstrainingen 'on the job'.

In 2019 is gestart met het digitaal afnemen van de beroepsgerichte examens via [Praktijkbeoordelen.nl](https://praktijkbeoordelen.nl). Dit is verder doorgezet in de afgelopen jaren. De examens die vanaf september 2022 worden ontwikkeld, zijn ingericht per kerntaak. Hierdoor is het mogelijk om op kerntaakniveau een mbo-verklaring af te geven. De (instellings)examens voor vakken binnen het algemeen vormend onderwijs worden ingekocht bij Bureau ICE. De resultaten van de beoordeling van deze examens worden geregistreerd in het systeem waarmee instellingsexamens worden afgenomen, de TOA.

Via de beroepenveldcommissies is het bedrijfsleven betrokken bij het onderwijs en de (organisatie en inhoud van de) examens. De Proeven van Bekwaamheid worden afgenomen in nauwe samenwerking met, of op locatie bij, de betrokken bedrijven.

Alle examencommissies maken jaarlijks een verslag dat aan de raad van bestuur wordt aangeboden. Deze verslagen zijn ge-audit door de Examenraad.

4.7. Onderwijsprestaties: indicatoren voor het voortgezet onderwijs

4.7.1. Ontwikkelingen vo

In 2022 is er vanuit de NPO-plannen wederom ingezet op de verbetering en aanscherping van de didactiek, pedagogiek en de begeleiding van leerlingen.

Bij Lentiz | VMBO LIFE College wordt door middel van het programma Sterk Techniekonderwijs (STO) ingezet op verdieping, verbreding en versterking van het techniekonderwijs. Ook de uitwerking van het Zorgplaza leidt tot een versterking van de

opleiding. De inmenging van PRO-leerlingen in het onderwijs vraagt om extra begeleiding van kwetsbare jongeren, iets waar de school van oudsher goed in is. De school heeft met de Regeling heterogene brugklassen de determinatie onder de loep genomen en waar mogelijk wordt de determinatie uitgesteld tot de tweede klas.

Bij Lentiz | Reviuslyceum is het Thuis voor toekomstmakers verder vormgegeven en het Next Generation Education Lab werpt zijn vruchten af. Dit lab is een onderwijsconcept waar gewerkt wordt met levensechte opdrachten en waar leerlingen hun vragen kunnen onderzoeken. Samen met Lentiz | VMBO Maasland heeft de school het concept BLINK ontwikkeld waarbij determinatie pas aan het einde van de tweede klas plaatsvindt en leerlingen dan pas kiezen of zij verdergaan op Lentiz | VMBO Maasland of Lentiz | Revius MAVO. De start van de opleiding is in 2023.

Bij Lentiz | VMBO Maasland is met name aandacht voor de talentontwikkeling van individuele leerlingen en de rol van zelfregulatie. Het NRO-onderzoek over dit onderwerp krijgt hiermee een vervolg.

Bij Lentiz | Dalton MAVO en Lentiz | Floracollege zijn leerlingen bij Novilab aan de slag gegaan met het onderzoeken van hun vragen, die veelal gekoppeld zijn aan technologische en Sustainable Development Goals (SDG's) thema's. De tweede lichting van de opleiding bestaat uit drie klassen. Bij Lentiz | Dalton MAVO is de pilot Nieuwe leerweg toegekend en de opleiding is gestart in september.

Lentiz | Geuzencollege heeft de organisatieontwikkeling van de school ingezet. De aandacht voor zorgleerlingen in de vorm van persoonlijke begeleiding, maatwerk en pedagogische inzet is zeker in het afgelopen jaar een groot aandachtspunt geweest in de school.

Lentiz | Groen van Prinstererlyceum zet in op de volgende fase van het Flexrooster. Een onderwijsvorm die door de leerlingen en ouders wordt gewaardeerd. De school let scherp op de rendementen om te zorgen dat de kwaliteit gehandhaafd blijft.

4.7.2. Onderwijsprestaties

Voor het kwaliteitsgegeven Schooladvies en plaatsing meet Lentiz of de plaatsing van leerlingen past bij het gegeven basisschooladvies. Alle opleidingen scoren hierbij ruim boven de landelijk gestelde norm. Een percentage van de leerlingen wordt geplaatst op een hoger niveau dan door het basisonderwijs geadviseerd. Een uitzondering is de opleiding Het Groene Lyceum van Lentiz | Dalton MAVO. Veel ouders en hun kinderen kiezen toch voor deze praktische mavo-/mbo-opleiding (op weg naar instroom in het hbo), ook al heeft de basisschool een havo-opleiding geadviseerd aan een deel van de betreffende leerlingen. Voor Lentiz | Revius MAVO is de opbrengstenkaart nog in opbouw omdat de school nog geen volledige cyclus heeft doorlopen. Omdat het aantal geslaagden en het slagingspercentage van Lentiz | Revius MAVO in 2019 wel weergegeven kunnen worden, zijn deze opgenomen in de cijfers.

	Landelijke norm	Lentiz 2021-2022
Lentiz VMBO Maasland	-12,10%	20,16%
Lentiz Floracollege	-10,05%	37,44%
Lentiz Dalton MAVO & Het Groene Lyceum	-10,05%	-17,45%
Lentiz Reviuslyceum	-7,00%	n.b.*
Lentiz Revius MAVO	-10,05%	n.b.*
Lentiz Geuzencollege	-10,05%	n.b.*
Lentiz Groen van Prinstererlyceum	-0,55%	31,09%
Lentiz VMBO LIFE College	-10,05%	40,53%

Bron: Onderwijsresultaten 2022 (Inspectie van het Onderwijsinspectie).

*Niet beschikbaar.

4.7.3. Slagingspercentages

De slagingspercentages van de scholen staan hierna beschreven. Een vergelijking met 2021 is niet geheel op zijn plaats omdat, zoals eerder beschreven, de examinering in 2022 anders is verlopen dan voorgaande jaren. De slagingspercentages hebben echter wel degelijk een waarde, omdat de scholen ernaar streven een minimaal verschil tussen het gemiddelde CE en SE te hebben, en het SE doorgaans dus vrij goed overeenkomt met het gemiddelde CE.

De beroepsgerichte vakken in het vmbo zijn met een CSPE afgesloten. De leerlingen hebben in 2022 extra herkansingen en een mogelijkheid tot het 'de duim leggen op een vak' gehad om hun schoolexamen af te ronden en daarmee hun eindresultaat. Daardoor vallen de percentages mogelijk iets hoger uit dan voorgaande jaren, al zien we nergens enorme uitschieters.

In 2023 zal naar verwachting weer volgens de reguliere regelgeving gewerkt worden.

Slagingspercentages	2021	2022
Lentiz VMBO Maasland basis	100%	96%
Lentiz VMBO Maasland kader	100%	100%
Lentiz VMBO Maasland g/t	100%	100%
Lentiz Floracollege basis	100%	100%
Lentiz Floracollege kader	100%	100%
Lentiz Floracollege g/t	100%	97%
Lentiz Dalton MAVO	95,2%	94,5%
Lentiz Revius MAVO	96,0%	91,3%
Lentiz Reviuslyceum havo	97,4%	93,8%
Lentiz Reviuslyceum vwo	98,1%	95,4%
Lentiz Geuzencollege basis	100%	100%
Lentiz Geuzencollege kader	100%	96,8%
Lentiz Geuzencollege g/t	100%	90,6%

Lentiz Groen van Prinstererlyceum vmbo	96,9%	97,1%
Lentiz Groen van Prinstererlyceum havo	94,8%	88,5%
Lentiz Groen van Prinstererlyceum vwo	93,5%	96,3%
Lentiz VMBO LIFE College basis	100%	100%
Lentiz VMBO LIFE College kader	98,6%	100%
Lentiz VMBO LIFE College g/t	88,9%	93,9%

Bron: Examensecretariaat Lentiz onderwijsgroep/Vensters voor Verantwoording.

4.7.4. Rendement onderbouw

Uit de behaalde resultaten blijkt dat alle opleidingen binnen Lentiz tijdens de eerste twee leerjaren een onbelemmerde doorstroom van leerlingen realiseren. Bij alle opleidingen liggen de doorstroompercentages boven de landelijk gestelde norm. Omdat de cijfers niet veel verschillen, verwachten we in de zittende cohorten de komende jaren geen hogere percentages doubleerders.

	Norm	2020-2021	2021-2022
Lentiz VMBO Maasland	95,57%	98,03%	98,76%
Lentiz Floracollege	95,42%	99,2%	99,33%
Lentiz Dalton MAVO & Het Groene Lyceum	95,41%	98,72%	98,72%
Lentiz Reviuslyceum	94,42%	n.b.*	97,73%
Lentiz Revius MAVO	93,66%	n.b.*	94,66%
Lentiz Geuzencollege	93,61%	n.b.*	95,71%
Lentiz Groen van Prinstererlyceum	93,89%	98,01%	98,85%
Lentiz VMBO LIFE College	92,75%	99,34%	99,77%

Bron: Onderwijsresultaten 2022 (Inspectie van het Onderwijs).

*Niet beschikbaar.

4.7.5. Rendement bovenbouw

Ook in de bovenbouw ligt het doorstroompercentage van Lentiz-leerlingen boven de landelijke norm. Veel van hen stromen zonder vertraging door naar het eindexamen. Hier geldt wel dat men anders dan voorgaande jaren om is gesprongen met de overgangsnormen vanwege de coronacrisis. Omdat de getallen desondanks niet significant verschillen van andere jaren, verwachten we de komende jaren geen extra doubleerders in deze cohorten.

Het Lentiz | Groen van Prinsterercollege blijft in de havo onverminderde aandacht hebben voor de doorstroompercentages.

	Norm	2020-2021	2021-2022
Lentiz VMBO Maasland basis	85,96%	98,74%	97,36%
Lentiz VMBO Maasland kader	85,47%	95,07%	95,1%
Lentiz VMBO Maasland g/t	84,79%	96,17%	96,67%
Lentiz Floracollege basis	87,69%	96,66%	96,93%
Lentiz Floracollege kader	86,89%	92,51%	94,7%
Lentiz Floracollege g/t	86,86%	91,88%	94,22%

Lentiz Dalton MAVO	86,85%	96,74%	96,22%
Lentiz Revius MAVO	82,81%	n.b.*	91,38%
Lentiz Reviuslyceum havo	79,08%	n.b.*	91,88%
Lentiz Reviuslyceum vwo	79,6%	n.b.*	90,51%
Lentiz Geuzencollege basis	83,28%	n.b.*	91,24%
Lentiz Geuzencollege kader	83,87%	n.b.*	96,35%
Lentiz Geuzencollege g/t	80,95%	n.b.*	91,87%
Lentiz Groen van Prinstererlyceum vmbo	82,34%	90,37%	93,0%
Lentiz Groen van Prinstererlyceum havo	78,26%	74,87%	87,48%
Lentiz Groen van Prinstererlyceum vwo	79,83%	83,55%	88,2%
Lentiz VMBO LIFE College basis	81,74%	91,72%	89,68%
Lentiz VMBO LIFE College kader	82,23%	91,96%	91,23%
Lentiz VMBO LIFE College g/t	80,67%	93,33%	90,76%

Bron: Onderwijsresultaten 2022 (Inspectie van het Onderwijs).

*Niet beschikbaar.

4.7.6. Uitstroomgegevens

In 2022 leverden onze vo-scholen in totaal 1.164 leerlingen af voor het vervolgonderwijs of instroom op andere vo-scholen.

	Aantal schoolverlaters in 2021	Aantal schoolverlaters in 2022
Lentiz VMBO Maasland	138	138
Lentiz Floracollege	192	198
Lentiz Dalton MAVO & Het Groene Lyceum	117	121
Lentiz Reviuslyceum	135	136
Lentiz Revius MAVO	22	37
Lentiz Geuzencollege	223	207
Lentiz Groen van Prinstererlyceum	140	170
Lentiz VMBO LIFE College	187	157

Bron: Cum Laude 2022.

4.7.7. Vergelijking SE en CE

Door het niet laten afnemen van het CE in 2020, zijn er in 2022 geen driejaarsgemiddelden beschikbaar over het verschil tussen SE en CE.

4.7.8. Bijzondere trajecten

Onder bijzondere trajecten wordt verstaan, die trajecten binnen het vmbo-bl, waarbij leerlingen tijdens het derde en vierde leerjaar opgaan voor het diploma vmbo-bl Leerwerktraject of voor het diploma mbo-niveau 1 (Entreeopleiding).

In 2022 zaten 28 Lentiz-leerlingen in het leerwerktraject van vmbo-bovenbouw. Dit traject biedt extra steun aan leerlingen die moeite hebben om mee te komen met de reguliere opleiding. Het ging om achttien leerlingen van Lentiz | Geuzencollege en tien leerlingen van Lentiz | VMBO LIFE College. Dit is 6,8% van het totaal aantal leerlingen vmbo-bl.

Zowel op Lentiz | VMBO Maasland, Lentiz | Reviuslyceum als bij Lentiz | VMBO LIFE College zijn trajectklassen ingericht. Dit zijn klassen waar leerlingen met bijzondere hulpvragen in kleinere groepen een extra ondersteunings-/begeleidingsaanbod krijgen. Het onderwijs met deze aanpak is erop gericht om de leerlingen zo veel mogelijk vanaf het eerste leerjaar deel te laten nemen aan het reguliere onderwijs. Binnen Lentiz | Geuzencollege en Lentiz | Floracollege wordt al langer met deze vorm van extra begeleiding gewerkt in de vorm van respectievelijk LWO+ en 4-you-groepen.

Het betreft bij Lentiz | VMBO Maasland twaalf leerlingen, bij Lentiz | Reviuslyceum drie leerlingen en bij Lentiz | VMBO LIFE College zeventien leerlingen die in een trajectklas zitten. Bij Lentiz | Geuzencollege betreft dit 87 leerlingen in een LWO+ traject en bij Lentiz | Floracollege 22 leerlingen in een 4-you-groep.

4.7.9. Tevredenheid ouders

In februari en maart 2022 is de oudertevredenheidmeting afgenomen onder de ouders van onze leerlingen uit leerjaren 1 en 3. De vorige meting dateert uit 2020. De uitkomsten van deze twee metingen zijn vervolgens ook verwerkt op de site: www.scholenopdekaart.nl.

	Oudertevredenheid 2020	Oudertevredenheid 2022
Lentiz Dalton MAVO & Het Groene Lyceum	8,3	8,2
Lentiz Floracollege	8,3	8,5
Lentiz VMBO Maasland	8,3	8,2
Lentiz VMBO LIFE College	8,1	8,4
Lentiz Geuzencollege	8,4	8,7
Lentiz Groen van Prinstererlyceum	8,3	8,3
Lentiz Reviuslyceum	8,3	8,1
Lentiz Revius MAVO	8,3	8,7

4.7.10. Tevredenheid leerlingen

In het vroege voorjaar van 2022 zijn de leerlingtevredenheidmetingen afgenomen en afgerond. De vorige meting dateert uit 2021. De uitkomsten van deze meting is vervolgens ook verwerkt op de site: www.scholenopdekaart.nl.

	Leerlingtevredenheid 2021	Leerlingtevredenheid 2022
Lentiz Dalton MAVO & Het Groene Lyceum	6,9	6,7
Lentiz Floracollege	7	6,7
Lentiz VMBO Maasland	6,9	6,9
Lentiz VMBO LIFE College	6,7	7,2
Lentiz Geuzencollege	6,9	6,7
Lentiz Groen van Prinstererlyceum	6,8	6,7
Lentiz Reviuslyceum	7,7	7,5
Lentiz Revius MAVO	6,9	6,7

4.8. Financieel beleid

(bedragen x € 1.000)

In de volgende tabel staan de belangrijkste kengetallen over 2022 in vergelijking met voorgaand jaar en ten opzichte van de signaleringswaarden van de Inspectie van het Onderwijs⁵.

Omschrijving	Signaleringswaarden	2022	2021
	Inspectie van het Onderwijs		
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	2,58	2,55
Solvabiliteit 2	< 0,3	0,56	0,54
Weerstandsvermogen	< 0,05*	0,47	0,44
Normatief publiek eigen vermogen	> 1	0,91	0,79
Absolute omvang liquide middelen	< 2 (mln)	42.661	33.695

*De Inspectie van het Onderwijs heeft de signaleringswaarde met betrekking tot het kengetal 'weerstandvermogen' met ingang van boekjaar 2021 laten vervallen. De genoemde signaleringswaarde betreft de signaleringswaarde zoals deze ultimo 2020 gold.

- De **liquiditeit** (current ratio⁶) laat een lichte stijging zien ten opzichte van het voorgaande verslagjaar en ligt ruim boven de signaleringswaarde van de Inspectie van het Onderwijs.
- De **solvabiliteit 2**⁷ laat een stabiel cijfer zien over de laatste jaren en ligt ruim boven de signaleringswaarde van de Inspectie van het Onderwijs.
- Het **weerstandvermogen**⁸ is onverminderd goed te noemen en ligt ruim boven de signaleringswaarde van 0,05 zoals deze over het jaar 2020 gold.
- Het **normatief publiek eigen vermogen**⁹ ligt, als berekeningsmethodiek om te bepalen wat een bestuur redelijkerwijs aan publiek eigen vermogen nodig heeft om bezittingen te financieren en risico's op te vangen, voor Lentiz ultimo 2022 met 0,91 onder de signaleringswaarde van de Inspectie van het Onderwijs.
- De **absolute omvang van de liquide middelen** ligt met € 42.661 ruim boven de signaleringswaarde van € 2.000.

4.8.1. Toelichting balans

(bedragen x € 1.000)

Een nadere toelichting op de balans is opgenomen in de jaarrekening. Hierna volgen de voorzieningen waarbij nader wordt ingegaan op de schattingselementen.

Voorzieningen dienen tegen contante waarde gewaardeerd te worden indien het effect van de tijdswaarde materieel is. Of de tijdswaarde materieel is, is afhankelijk van verschillende factoren, zoals de hoogte van de verplichting, de rentestand en de looptijd. Als de looptijd korter is dan één jaar dan is waarden tegen contante waarde niet vereist. Door de hoogte van de gehanteerde disconteringsvoet ultimo 2021 zijn de personele voorzieningen in voorgaand verslagjaar gewaardeerd tegen nominale waarde, met uitzondering van de voorziening jubilea, die conform de bestendige gedragslijn tegen contante waarde wordt voorzien.

Ultimo 2022 is de rentestand (disconteringsvoet) gestegen naar 2,913% (10-jarige Staatsobligatie per jaarultimo).

⁵ Bij het bepalen van de kengetallen is geen rekening gehouden met het onderscheid tussen publieke en private middelen.

⁶ Current ratio: (vlottende activa/kortlopende schulden).

⁷ Solvabiliteit 2: ((eigen vermogen + voorzieningen)/totale passiva).

⁸ Weerstandvermogen: (eigen vermogen/totale baten).

⁹ Normatief publiek eigen vermogen: (publiek eigen vermogen/((0,5 * aanschafwaarde gebouwen * 1,27) + (boekwaarde resterende materiële vaste activa) + (omvangafhankelijke rekenfactor * totale baten))).

Op basis van de specifieke kenmerken van de overige personele voorzieningen, waaronder de aard van de voorziening en de verwachte (gemiddelde) looptijd, zijn per voorziening de uitgangspunten bepaald waaronder de betreffende voorziening contant is gemaakt. Het resultaatseffect van de waardering tegen contante waarde wordt verantwoord onder de financiële baten en lasten. Ten behoeve van de vergelijkbaarheid met voorgaand verslagjaar is in onderstaande toelichting geen rekening gehouden met dit resultaatseffect. Deze wordt per voorziening wel apart benoemd.

Wachtgeld (ultimo 2022 € 863; ultimo 2021 € 1.265)

Lentiz is van rechtswege eigenrisicodragers voor de werkloosheidswet en de bovenwettelijke werkloosheidsregelingen. Voormalige medewerkers kunnen indien wordt voldaan aan de wettelijke vereisten hieromtrent, aanspraak maken op een wachtgelduitkering. De wachtgeldvoorziening is bedoeld om de kosten op te vangen van wachtgelduitkeringen die ten laste van Lentiz komen. De berekening van de noodzakelijke omvang van de wachtgeldvoorziening heeft plaatsgevonden op basis van de te verwachten individuele wachtgelduitkeringen. Doordat de inschatting op basis van de individuele verwachtingen plaatsvindt, kan het verloop van de voorziening door de jaren heen een volatiel karakter vertonen. Het saldo van de voorziening is ultimo 2022 afgenomen ten opzichte van de stand per 31 december 2021 door de afbouw van een jaar recht bij de opgenomen medewerkers in deze voorziening.

Het effect van de waardering tegen contante waarde bedraagt € 89. De voorziening is in de balans verantwoord voor een bedrag van € 863.

Spaarverlof (ultimo 2022 € 74; ultimo 2021 € 218)

Deze voorziening is gevormd voor de financiering van het opgebouwde spaarverlof. De hoogte van de voorziening is op individuele basis bepaald. De daling van de voorziening spaarverlof was reeds verwacht als gevolg van het opnemen van deze spaarfaciliteit door medewerkers in 2022. Er zijn geen nieuwe deelnemers bijgekomen in 2022.

Het effect van de waardering tegen contante waarde bedraagt € 16. De voorziening is in de balans verantwoord voor een bedrag van € 74.

Jubilea (ultimo 2022 € 369; ultimo 2021 € 441)

Deze voorziening is gevormd voor de uitbetaling van jubileumuitkeringen. De hoogte van de voorziening wordt bepaald door de inschatting van de kans dat een medewerker werkzaam blijft bij Lentiz. De kans wordt ingeschat op basis van het aantal dienstjaren bij Lentiz en eerdere onderwijdsdienstverbanden. Het percentage varieert van 0% tot 75% voor het behalen van het 25-jarig jubileum en van 0% tot 60% voor het behalen van het 40-jarig jubileum.

Het effect van de waardering tegen contante waarde bedraagt € 86. De voorziening is in de balans verantwoord voor een bedrag van € 369.

Basisbudget (ultimo 2022 € 1.345; ultimo 2021 € 1.049)

Het basisbudget vloeit voort uit afspraken die in het kader van de cao vo gemaakt zijn over duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Het basisbudget kan onder meer worden ingezet als verlof ten behoeve van duurzame inzetbaarheid. Elke medewerker mag kiezen hoe het jaarbudget van vijftig klokuren (bij een volledige betrekking) wordt ingezet. De opgebouwde verlofuren worden gereserveerd voor latere opname of uitbetaling voor

specifieke doeleinden. Jaarlijks wordt de noodzakelijke omvang van de voorziening vastgesteld op basis van de door de medewerkers gemaakte keuzes.

Voor de bepaling van de omvang van deze voorziening is een inschatting gemaakt van de mate waarin vervanging gerealiseerd zal worden bij opname van het verlof. Dit percentage is vastgesteld op 75%. Bij de bepaling van de noodzakelijke omvang wordt op individueel niveau (per medewerker met een vo-aanstelling) berekend wat de reservering moet zijn. Na vier jaar worden de gespaarde uren omgerekend naar een bedrag op basis van het uurloon dat gold in het laatste jaar van reservering. Dit uurloon wordt vervolgens 'bevroren'.

In april 2022 is het onderwijsakkoord Samen voor het beste onderwijs afgesloten waarin extra middelen beschikbaar zijn gekomen voor de aanpak van werkdruk in het voortgezet onderwijs (vo). De individuele maatregelen in het kader van werkdrukvermindering zijn vertaald in de cao vo en in het addendum bij de cao mbo, geldend voor de medewerkers werkzaam in het voortgezet onderwijs. Concreet houdt dit in dat persoonlijk basisbudget per 1 januari 2022 wordt uitgebreid met veertig klokuren, bij een fulltime dienstverband, voor medewerkers die werkzaam zijn in het voortgezet onderwijs. Uitgangspunt is dat de persoonlijke basisbudgeturen door werknemers worden besteed aan keuzes die passen binnen de levensfase en met als doel het verminderen van de werkdruk of het vergroten van de duurzame inzetbaarheid. De financiële effecten zijn, indien van toepassing, opgenomen in de voorziening.

Het effect van de waardering tegen contante waarde bedraagt nihil. De voorziening is in de balans verantwoord voor een bedrag van € 1.345.

Seniorenverlof (ultimo 2022 € 963; ultimo 2021 € 967)

Deze voorziening vloeit voort uit de cao mbo en cao vo. De spelregels vanuit beide cao's zijn verschillend.

Cao mbo

Binnen de cao mbo is er een verplichting om een voorziening te treffen voor de verwachte verplichting voor de komende vijf jaar. De voorziening wordt opgebouwd in vijf jaar, voorafgaand aan het jaar waarin de medewerker de leeftijd van 57 jaar bereikt. Er wordt gerekend met een percentage gebaseerd op ervaringscijfers. Zodra de verlofuren worden opgenomen, wordt dit percentage op 100% gesteld. Zolang de verlofuren nog niet worden opgenomen, wordt dit percentage berekend door de totale werktijdfactor van de opgenomen verlofuren te delen door de totale werktijdfactor van iedereen die van de regeling gebruik kan maken.

Cao vo

Binnen de cao vo is er, in tegenstelling tot de cao mbo, geen verplichting om een dergelijke inschatting te maken voor deze verlofregeling en op basis hiervan een voorziening te treffen. Lentiz vormt de voorziening voor de komende vijf jaar voor medewerkers die daadwerkelijk van de regeling gebruikmaken.

De toename van de voorziening seniorenverlof wordt voor zowel het mbo als het vo voornamelijk veroorzaakt door de toename van het aantal deelnemende medewerkers.

Het effect van de waardering tegen contante waarde bedraagt € 107. De voorziening is in de balans verantwoord voor een bedrag van € 963.

Langdurig zieken (ultimo 2022 € 691; ultimo 2021 € 575)

Lentiz is eigen risicodragers voor de Ziektewet. De voorziening langdurig zieken is gevormd ter afdekking van kosten in verband met langdurig zieken. Voor medewerkers die op balansdatum langer dan negentig dagen ziek zijn en waarvan de geobjectiveerde verwachting bestaat dat de medewerker niet meer in arbeid zal terugkeren, dient een voorziening gevormd te worden voor de loonkosten per ultimo verslagjaar tot aan het objectief te verwachten moment van uitdiensttreding.

De toename wordt veroorzaakt door een lichte stijging van het aantal medewerkers waarvoor een bedrag dient te worden voorzien als gevolg van langdurige ziekte en doordat de gemiddelde duur van de voorziening per 31 december is toegenomen van 13,9 maanden naar 14,9 maanden in 2022.

Het effect van de waardering tegen contante waarde bedraagt nihil. De voorziening is in de balans verantwoord voor een bedrag van € 691.

Onderhoudsvoorziening (ultimo 2022 € 2.434; ultimo 2021 € 2.450)

De onderhoudsvoorziening wordt gevormd om toekomstig planmatig onderhoud aan schoolgebouwen te kunnen bekostigen. De onderhoudsvoorziening dient ter egalisatie van de kosten van onderhoud van gebouwen. In het meerjarenonderhoudplan is het benodigde onderhoud over een periode van veertig jaar beschreven. In dit plan staan de dotaties en onttrekkingen aan de voorziening. De omvang van de dotaties en de geplande onttrekkingen zijn zo berekend dat alle geplande werkzaamheden uit het meerjarenonderhoudplan kunnen worden uitgevoerd. De onderhoudsvoorziening is bepaald voor een periode van tien jaar.

Lentiz maakt gebruik van de overgangsregeling die verlengd is tot en met 2023. Dit houdt in dat onderwijsinstellingen die in 2017 een voorziening voor groot onderhoud hadden opgenomen in de balans, dezelfde uitgangspunten mogen blijven hanteren tot en met 2023.

4.8.2. Toelichting op het resultaat tegenover begroting

(bedragen x € 1.000)

Het financieel resultaat over 2022 bedraagt € 6.839 (2021: € 7.853). Voor het boekjaar 2022 was een resultaat begroot van € -2.128.

- Resultaat 2022 € 6.839
- Begroot resultaat € -2.128
- Afwijking (positief) € 8.967

Een verdere toelichting op het resultaat is opgenomen in hoofdstuk 4.8.3.

4.8.3. Analyse van de uitkomsten van exploitatie in relatie tot de begroting

(bedragen x € 1.000)

Over 2022 zijn de gerealiseerde baten € 9.153 hoger dan begroot. De gerealiseerde lasten zijn € 1.078 hoger dan begroot. Verder is op de financiële baten en lasten ten opzichte van de begroting 2022 een positieve afwijking gerealiseerd van € 892.

Baten

Rijksbijdragen

De rijksbijdragen in 2022 zijn € 8.079 hoger dan begroot. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de loon- en prijsbijstellingen vanuit het ministerie van OCW (circa € 2.873), de beschikbaarstelling van het onderwijsakkoord via subsidieregelingen (circa € 2.323) en de toevoeging van middelen

uit de samenwerkingsverbanden van € 657. Ook worden beschikkingen van diverse regelingen gedurende het boekjaar vanuit het ministerie van OCW bijgesteld, nieuwe beschikkingen afgegeven of worden projecten in een ander ritme dan begroot uitgevoerd. Dit effect op de baten bedraagt circa € 1.044.

Nationaal Programma Onderwijs (NPO)

In het voorjaar van 2022 heeft het ministerie van OCW de bedragen in het voortgezet onderwijs verhoogd en de bestedingsperiode verlengd tot en met het schooljaar 2024-2025. Deze aanpassing vanuit het ministerie van OCW heeft een materieel positief resultaatseffect ter hoogte van € 1.358.

In 2022 heeft Lentiz vanuit de Regeling NPO € 5.710 aan baten ontvangen en verantwoord in het resultaat 2022. De lasten van het NPO in 2022 bedragen € 5.118. De niet-bestede NPO-middelen bedragen € 592 (2021: € 3.763) en zijn zichtbaar in de bestemmingsreserve Nationaal Programma Onderwijs.

Baten werk voor derden

In de baten werk voor derden is de omzet van Lentiz | Cursus & Consult verantwoord. De omzet over 2022 bedroeg € 1.573 (2021: € 1.321), waar een omzet van € 1.312 was begroot (2021: € 1.110). De stijging van de omzet is onder andere toe te rekenen aan de uitvoering van activiteiten in het kader van de Human Capital Agenda en een stijging van het aantal maatwerktrajecten.

Overige baten

Onder de overige baten worden verantwoord bijdragen voor excursies en reizen, leermiddelen en boekengeld, overige personele vergoedingen en overige baten. De stijging in de overige baten heeft voornamelijk betrekking op excursiegelden en activiteiten in relatie tot internationale reizen.

Lasten

Personeelskosten (bedragen x € 1.000)	2022 realisatie	2022 begroot	2021 realisatie
Loonkosten	64.345	63.610	59.395
Diensten door derden	9.287	7.820	7.285
Overige personeelskosten	1.260	3.086	295
	<u>74.892</u>	<u>74.516</u>	<u>66.975</u>

In 2022 zijn de sociale partners een onderhandelaarsakkoord voor beide cao's overeengekomen en zijn de nieuwe cao's in werking getreden. De loonkosten in 2022 zijn € 735 hoger dan begroot. Dit is voor circa € 600 te verklaren door de eenmalige uitkering in december 2022 die niet in de begroting 2022 was meegenomen. De loonkosten waren in 2022 gemiddeld 3,43% hoger dan begroot. De formatieve bezetting in 2022 was onder andere door krapte op de arbeidsmarkt lager dan begroot. De vacatures zijn tijdelijk opgevuld met behulp van inhuur- en detachingsconstructies. Dit is tevens grotendeels de verklaring voor de stijging van diensten door derden.

De overige personeelskosten bestaan uit opleidingskosten, reis- en verblijfskosten, mutaties in personele voorzieningen en overige personele kosten. De gerealiseerde kosten in 2022 zijn aanzienlijk lager dan begroot. De voornaamste oorzaak van deze deviatie betreffen de mutaties in de personele voorzieningen en de ontvangen personele uitkeringen. De personele voorzieningen dalen per saldo bij een stijgend aantal fte's. Zie voor een verdere toelichting op

de personele voorzieningen hoofdstuk 4.8.1. Verder zijn de overige personeelskosten en de opleidingskosten lager dan begroot. De reis- en verblijfskosten zijn in 2022 ten opzichte van de begroting gestegen.

Huisvestingskosten (bedragen x € 1.000)	2022 realisatie	2022 begroot	2021 realisatie
Huur	1.196	1.124	963
Verzekeringen	107	74	74
Onderhoud	553	491	547
Energie en water	1.147	1.266	1.109
Schoonmaakkosten	1.677	1.638	1.557
Belastingen en heffingen	232	279	234
Dotatie onderhoudsvoorziening	869	869	634
Overige huisvestingslasten	348	354	345
	6.129	6.095	5.463

De gerealiseerde huisvestingskosten liggen in lijn met de begroting 2022. Lentiz heeft gunstig aanbesteede contracten waardoor de fluctuatie in de kosten minimaal onderhevig was aan de stijgende inflatie.

Overige exploitatiekosten (bedragen x € 1.000)	2022 realisatie	2022 begroot	2021 realisatie
Administratie en beheerslasten	2.061	1.746	1.860
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	3.880	4.073	4.298
Mutatie overige voorzieningen	32	15	56
Overige lasten	2.230	1.786	1.012
	8.203	7.620	7.226

De overige exploitatiekosten tonen een stijging ten opzichte van de begroting 2022. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een post-covid-inhaaleffect en de naar aanleiding daarvan toegenomen kosten van excursies, schoolreizen en overige leerlingenactiviteiten. Verder wordt de stijging veroorzaakt door hogere contributiekosten en hogere promotie- en wervingskosten. De kosten van leermiddelen zijn in 2022 lager dan begroot.

Financiële baten en lasten

Financiële baten en lasten (bedragen x € 1.000)	2022 realisatie	2022 begroot	2021 realisatie
Rentebaten	138-	-	-
Rente CW	297-	-	-
Rentelasten	527	984	954
	92	984	954

De financiële baten en lasten zijn ten opzichte van de begroting 2022 aanzienlijk gedaald. Dit wordt onder meer veroorzaakt door de herfinanciering die heeft plaatsgevonden op 25 februari 2022, waarbij de nieuwe schatkistlening is afgesloten tegen een significant lager rentepercentage.

Tevens is vanaf het derde kwartaal 2022 sprake van rentebaten vanwege de stijging van de rente op de gelden die worden aangehouden bij de Nederlandse Staat (schatkistbankieren). Verder is door de stijging van de rente het effect van de tijdwaarde bij het contant maken van de personele voorzieningen materieel waarbij deze voorzieningen ultimo 2022 contant

gemaakt zijn. Dit leidt tot additionele rentebaten van € 297. Zie voor een verdere toelichting op de personele voorzieningen hoofdstuk 4.8.1.

4.8.4. Investerings en afschrijvingen

Lentiz onderwijsgroep investeert vooral in mensen en in de kwaliteit van het onderwijs. Lentiz voert een behoudend beleid aangaande investeringen in inventaris en apparatuur. De totale afschrijvingskosten in 2022 stijgen ten opzichte van de begroting 2022 met € 85, voornamelijk veroorzaakt door een versnelde afschrijving op een aantal activa. De totale gerealiseerde investeringen in 2022 liggen in lijn met de begroting 2022.

4.8.5. Financiering

Een samenvattend overzicht staat in het kasstroomoverzicht in de jaarrekening. Onder de investeringen in materiële vaste activa zijn de investeringen opgenomen waarvoor in 2022 geldmiddelen zijn vrijgemaakt. De reguliere bedrijfsvoering is gefinancierd met liquide middelen die maandelijks via bevoorschotting van het ministerie van OCW worden ontvangen in de vorm van de lumpsumfinanciering, openstaande crediteuren en aanwezige liquiditeiten op bankrekeningen en de rekeningcourant bij de Nederlandse Staat (schatkistbankieren).

Op 25 februari 2022 heeft een herfinanciering plaatsgevonden van de ABN AMRO-leningen middels het aangaan van een tweede lening bij het ministerie van Financiën. De leningen bij de ABN AMRO zijn als onderdeel van de herfinanciering in 2022 geheel afgelost. Op de nieuwe schatkistbanklening zal voor het eerst afgelost worden in 2023.

Het onroerend goed, bestaande uit schoolgebouwen, is onder hypothecaire zekerheid voor een deel extern gefinancierd met langlopende leningen bij het ministerie van Financiën (schatkistleningen).

4.8.6. Treasurybeleid

Het treasurybeleid is erop gericht om financiële risico's te beheersen, binnen de financiële mogelijkheden een verantwoord rendement te realiseren op tijdelijk overtollige liquiditeiten en de (financierings)lasten zo laag mogelijk te houden. Het treasurybeleid van Lentiz voldoet aan de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 (gewijzigd d.d. 18 december 2018). Het uitgangspunt van Lentiz ten aanzien van financiële risico's is: defensief en risicomijdend.

Beleggingen en leningen

Het beleid met betrekking tot beleggen en belenen ligt vast in het treasurystatuut. Het treasurystatuut is in 2019 geactualiseerd waarbij de aansluiting is gemaakt bij de met terugwerkende kracht aangepaste Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 (gewijzigd d.d. 18 december 2018), en de interne beheersingsmaatregelen verder zijn aangescherpt. Beleggingen heeft Lentiz niet. Liquiditeiten worden nagenoeg geheel aangehouden bij de Nederlandse Staat en voor een beperkt deel bij banken met minimaal een single A-rating (ABN AMRO, ING en Rabobank).

Financiële instrumenten

Voor het afdekken van het renterisico van de langlopende schulden bij ABN AMRO zijn in het verleden twee renteswaps en één rentecap afgesloten. De volledige afwikkeling van de renteswaps en de rentecap hebben deel uitgemaakt van de herfinanciering per 25 februari 2022.

4.9. Samenwerkingsverbanden en verbonden partijen

Lentiz heeft te maken met twee samenwerkingsverbanden voor passend onderwijs. Dit zijn het Samenwerkingsverband Nieuwe Waterweg Noord en het Samenwerkingsverband VO Westland. In een samenwerkingsverband werken scholen (met regulier en/of speciaal onderwijs) samen op het gebied van passend onderwijs. Een samenwerkingsverband heeft in de Wet passend onderwijs veel taken gekregen. De belangrijkste taak is het maken en uitvoeren van een plan (het ondersteuningsplan), waarin staat op welke manier alle leerlingen een passende plek op een school krijgen. Scholen die samenwerken in een samenwerkingsverband krijgen geld om het onderwijs te regelen voor leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben. Het samenwerkingsverband ontvangt het geld en besluit over de toewijzing van ondersteuning en geld aan de scholen.

Stichting Samenwerkingsverband Nieuwe Waterweg Noord is onder andere verantwoordelijk voor het afgeven van aanwijzingen voor leerwegondersteunend onderwijs (lwoo). Het samenwerkingsverband heeft met de schoolbesturen de financiële afspraak dat voor het uitvoeren van de lwoo-procedure een vergoeding aan het samenwerkingsverband wordt betaald.

Overige verbonden partijen

De voorzitter van de raad van bestuur van Lentiz onderwijsgroep is als één van de bestuurders verbonden aan onderstaande rechtspersonen:

- stichting Food Innovation Academy (FIA);
- stichting Centrum voor Innovatief Vakmanschap Groen (CIV Groen);
- stichting Greenport Westland Oostland (Greenport West-Holland).

Tevens is Lentiz onderwijsgroep als bestuurder verbonden aan stichting Groene Norm. Er is bij geen van de hiervoor genoemde rechtspersonen sprake van consolidatieplicht aangezien er sprake is van invloed van betekenis, maar niet van beleidsbepalende invloed.

5. Toekomstige ontwikkelingen

5.1. Blik op de toekomst

Strategisch meerjarenplan 2023-2027 | Toekomstmakers Het zit in ons DNA

In 2022 heeft Lentiz onderwijsgroep een nieuw strategisch meerjarenplan (SMP) voor de periode 2023-2027 vastgesteld. Rekening houdend met diverse externe ontwikkelingen en het DNA van Lentiz, zijn vijf strategische thema's vastgesteld. Onderstaand worden deze thema's geïntroduceerd en beschreven. (Bron: Lentiz onderwijsgroep SMP 2023-2027)

Lentiz is actief in een enorm dynamische regio. Vervolgonderwijs, onderzoek, overheden en bedrijven bieden onze leerlingen een wereld aan kansen en perspectieven. Alle grote en kleine transities in onze samenleving werken ook door in dat krachtenveld van regionale bedrijvigheid. Het is onze taak om onze leerlingen een veilige thuishaven te bieden op onze scholen, en tegelijkertijd zo veel mogelijk deuren naar de toekomst voor hen te openen. Hoe laat je ieders talenten optimaal tot bloei komen? En hoe zorg je dat die talenten zó worden benut dat ze aansluiten bij de kansen en uitdagingen die de regio biedt? De antwoorden op die vragen zijn het uitgangspunt van dit strategisch meerjarenplan van Lentiz onderwijsgroep.

Op hoofdlijnen formuleren we het zo:

1. We organiseren ons onderwijs rondom de individuele talenten en vaardigheden van onze leerlingen. Daarbij zetten we in op volwaardige participatie van iedere jongere.
2. We bevorderen de 'life skills' van onze leerlingen en bereiden ze daarmee voor op het leven en werken in een veranderende samenleving.
3. We werken in onze regio nauw samen met in- en externe partners.
4. We geven invulling aan de maatschappelijke en economische behoefte aan een leven lang ontwikkelen, óók binnen onze eigen organisatie.
5. We staan voor onze kwaliteit en goed werkgeverschap, en leggen daar transparant verantwoording over af.

Het SMP beschrijft de richting waarop de verschillende scholen hun schoolplan dienen te baseren. Logischerwijs bevat het elementen die de aspecten onderwijs en kwaliteit beschrijven, maar het beschrijft ook maatschappelijke aspecten die innovatie en duurzaamheid raken. Onderstaand enkele relevante alinea's die symbool staan voor onze blik op de toekomst. (Bron: Lentiz onderwijsgroep SMP 2023-2027)

5.1.1. Onderwijs

Op basis van deze hoofdlijnen zetten we de komende jaren onderwijs, onderzoek en kwaliteit op. We zien de ontwikkelingen van onderwijs in het kader van heterogene brugklassen, basisvaardigheden en flexibele opleidingen de komende jaren nog doorontwikkelen.

5.1.2. Onderzoek

Op het gebied van onderzoek ontwikkelen we de komende jaren een onderzoekende houding bij leerlingen en studenten. De practoraten hebben hier in het mbo een belangrijke rol in. In het vo zijn samenwerkingsprojecten tussen scholen onderling, maar met name in verbinding met het bedrijfsleven, hiervoor de motor.

5.1.3. Kwaliteitszorg

Zoals hiervoor benoemd heeft in 2022 het beleidsvormende deel van kwaliteitszorg plaatsgevonden. Om te komen tot een volgende stap wordt in 2023 vol ingezet op het checken van de wettelijke vereisten, het inspectiekader, de daarbij behorende documenten

en de wijze waarop dit doorleefd wordt in de school. Op basis daarvan zullen aanpassingen of aanvullingen op de producten en processen worden geïnitieerd.

5.1.4. Personeel

Duurzame inzetbaarheid

De veranderingen in werken na twee jaar coronacrisis, vertalen zich in HRM-thema's als duurzame inzetbaarheid, werkplezier en ontwikkeling. In 2022 is gestart met het ontwikkelen van individuele maatregelen en collectieve maatregelen om de werkdruk aan te pakken. Scholen stimuleren én faciliteren werknemers om langer en met (meer) plezier te werken om te voorkomen dat er tekorten in de personeelsvoorziening ontstaan. Aangezien de basis voor inzetbaarheid al aan het begin van de loopbaan wordt gelegd, is het belangrijk om te werken aan de inzetbaarheid van alle werknemers gedurende hun hele werkzame leven. Dat vraagt om een duurzaam personeelsbeleid zodat de verdere versterking van het strategisch personeelsbeleid kan worden gerealiseerd.

Persoonlijk Leiderschapsontwikkeltraject

Lentiz heeft in 2022 een vernieuwd en breder opgezet leiderschapsontwikkeltraject aangeboden; het Persoonlijk Leiderschapsontwikkeltraject (PLOT). De trajecten van de jaren ervoor zijn succesvol gebleken. In 2022 participeren in totaal twintig medewerkers (waarvan negentien onderwijsgevend en één onderwijsondersteunend) in het PLOT. Lentiz wil in 2023 een nieuw traject faciliteren.

Medewerkers vinden of behouden

Arbeidsmarktcommunicatie is in toenemende mate het strategisch instrument dat Lentiz in zal zetten om zich op de arbeidsmarkt zó te profileren dat er - op de korte én lange termijn - kwalitatief goede medewerkers worden geworven en worden behouden. Hierbij gaat het om zowel het binden en boeien van de interne doelgroep (huidige medewerkers) als het werven van externe doelgroepen (potentiële medewerkers).

5.1.5. Huisvesting

In 2023 staan wat betreft huisvesting de volgende zaken op het programma:

- afronden onderzoeken en afhankelijk van besluitvorming voorbereiding vernieuwbouw Lentiz | Groen van Prinstererlyceum in Vlaardingen incl. sportvoorzieningen;
- onderzoek naar realiseerbaarheid en, afhankelijk van besluitvorming, voorbereiding Beroepscampus District U (ZIA) in Vlaardingen ten behoeve van bovenbouw Lentiz | Geuzencollege in nauwe samenwerking met Albada College en de gemeente Vlaardingen;
- ontwikkeling tijdelijke Beroepscampus Barendrecht: verkenning renovatie voormalig veilinggebouw tot definitieve campus;
- ingebruikname eerste fase hippische campus Equestrum schooljaar 2023-2024;
- ontwikkeling Food Innovation Academy (FIA): onderzoeken van de mogelijkheden voor de hoogbouw, verkenning uitbreiding onderwijsactiviteiten, contractafspraken;
- ontwikkelingen gebied Schieveste in Schiedam: belangen Lentiz | LIFE College behartigen in de planvorming;
- opzetten vernieuwde vastgoedadministratie/contractbeheermodule (interne kwaliteitsverbetering);
- verdieping Lentiz-visie op hybride werken door middel van medewerkeronderzoek en herinrichting stafbureau op basis van de resultaten;
- binnenklimaatverbeteringen uitvoeren met SUVIS-subsidie: Lentiz | Reviuslyceum en Lentiz | Geuzencollege, locatie Arij Koplaan;

- vangnetsubsidie aanvragen voor binnenklimaatverbeteringen op Lentiz | Revius MAVO, Lentiz | Geuzencollege, locaties Geuzenplein en Willem de Zwijgerlaan, Lentiz | Groen van Prinstererlyceum en Lentiz | Floracollege;
- onderzoeken Lentiz Energiebedrijf, verduurzaming;
- optimalisering inkoopstrategie in samenwerking met de financiële afdeling.

Inkoop en aanbestedingen

De aanbestedingen van meubilair en bedrijfsautomatisering zullen in 2023 afgerond worden. Ook zal de Europese aanbesteding van sanitaire artikelen en dienstverlening opgestart worden, evenals die van printers en reproapparatuur, installaties en drukwerk. Per onderwerp onderzoeken we jaarlijks op basis van de actuele spendanalyse óf er aanbesteed moet worden, wát er aanbesteed moet worden en hóe we dat op de beste manier kunnen doen.

5.1.6. Duurzaamheid

Zowel in het Strategisch Meerjarenplan dat afloopt in 2022, als in het komende Strategisch Meerjarenplan vanaf 2023, is duurzaamheid een terugkerend thema. Duurzaamheid en de transitie naar de circulaire economie hebben in 2022 de nodige aandacht gekregen op verschillende niveaus binnen Lentiz. Op strategisch niveau heeft Lentiz een actieve bijdrage geleverd aan de prille opstartfase van een circulaire campus. Tevens is Lentiz lid van de community North Sea Farmers. Op hun website is het volgende te lezen: *North Sea Farmers supports and accelerates the development of a sustainable and nature-inclusive seaweed sector based on cultivation in the Greater North Sea region.*

Het gebruik van zeewier levert een bijdrage aan de eiwittransitie. Deze transitie stond tevens centraal tijdens een zogenaamde hackathon van het practoraat Food, Health & Technology, waarbij een wasabikroket met de hoofdprijs aan de haal is gegaan. In het practoraat Circulaire kas & tuinbouwinnovatie heeft o.a. onderzoek plaatsgevonden naar de wijze waarop de tomatenplant, die voor 90% uit water bestaat, als reststroom waardevol ingezet kan worden. In 2022 heeft een aanbestedingstraject plaatsgevonden voor nieuwe audiovisuele apparatuur, waarin het criterium 'duurzaamheid' op de volgende wijze beschreven stond: *De aanbestedende dienst vraagt inschrijver te beschrijven op welke wijze deze aan 'duurzaamheid' doet in de breedste zin van het woord en op welke wijze dit zichtbaar wordt gedurende de contractperiode voor de aanbestedende dienst.*

Hierbij zijn zeven criteria opgenomen waar de inschrijver ten minste op diende te reageren.

En *last but not least*; Lentiz is trots op haar twee scholen die het predicaat ECO School mogen dragen, te weten het Lentiz | Reviuslyceum en Lentiz | LIFE College.

5.2. Toekomstige ontwikkelingen (continuïteitsparagraaf)

A.1 Kengetallen

KENGETALLEN				
	2022	2023	2024	2025
PERSONELE BEZETTING IN FTE				
Bestuur / Management	38,90	39,36	39,50	39,50
Personeel primair proces / Docerend personeel	531,27	539,46	545,23	539,68
Ondersteunend personeel / Overige medewerkers	196,80	205,92	205,04	202,96
	766,97	784,74	789,77	782,14
Leerlingen- c.q. studentenaantallen				
	7.731	7.828	7.948	7.953
	7.731	7.828	7.948	7.953

Toelichting op de kengetallen

Leerlingen- c.q. studentenaantallen

De prognose van de leerlingen- en studentenaantallen voor de jaren 2023 tot en met 2025 is opgesteld in het voorjaar van 2023. Lentiz-breed is de verwachting dat er sprake zal zijn van stabilisatie c.q. lichte groei. Lentiz onderwijsgroep is zich ervan bewust dat het gepresenteerde beeld onderhevig kan zijn aan onder andere veranderingen in economische activiteiten en behoefteverandering van bepaalde sectoren.

Voortgezet onderwijs

De aankomende jaren verwacht Lentiz onderwijsgroep een stabilisatie c.q. lichte groei van het aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs. De aanmeldingen over de voorgaande twee schooljaren toonden een licht dalende trend. Om deze instroomtrend te breken zijn maatregelen ingezet ten aanzien van de (her)positionering en (her)profilering van de scholen. De aanmeldingen voor het schooljaar 2023-2024 liggen naar verwachting hoger dan voor het schooljaar 2022-2023. Het totaal aantal vo-leerlingen is daarbij stabiel. Daarnaast is de verwachting dat de invoering van onderwijsvernieuwingen en een lichte demografische groei in de meeste gemeenten waar Lentiz onderwijsgroep haar locaties heeft, een gering positief effect zullen hebben op de ontwikkeling van het aantal leerlingen.

Middelbaar beroepsonderwijs

De studentenaantallen zullen naar verwachting de aankomende jaren stabiel zijn tot licht stijgen. Dit is onder andere toe te schrijven aan autonome groei van nieuwe opleidingen, een toename in het Leven Lang Ontwikkelen en samenwerkingen met het bedrijfsleven.

Door de manier van bekostigen dient de groei te worden voorgefinancierd. Dit zal worden opgevangen met middelen uit in het verleden gevormde reserves.

De genoemde leerlingen- en studentenaantallen betreffen het ongewogen aantal aanwezigen per 1 oktober van het betreffende jaar.

Personele bezetting

Voor 2023 en 2024 wordt rekening gehouden met een toename in fte. Deze toename wordt grotendeels veroorzaakt door de extra aandacht vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) en de schoolprogramma's die ontwikkeld zullen worden met als doel om de effecten van de coronacrisis op te vangen en het ontwikkeltraject van al onze leerlingen en studenten extra te stimuleren. Het NPO eindigt per 31 juli 2025 waarna de formatieve bezetting zal gaan

dalen. Daarnaast is de ontwikkeling van de personele bezetting overeenkomstig met de ontwikkeling van de leerlingen- en studentenaantallen.

Op basis van het te verwachten financiële resultaat zou er mogelijk meer ruimte zijn voor een toename van de personele bezetting, maar gezien onder andere de krapte op de arbeidsmarkt lijkt het niet haalbaar om de personele bezetting nog verder te laten toenemen en verwachten we dat het gepresenteerde beeld een realistisch beeld zal zijn.

A.2 Meerjarenbegroting (bedragen x € 1.000)

BALANS	2022	2023	2024	2025
ACTIVA				
VASTE ACTIVA				
Materiële vaste activa	49.989	49.370	47.951	46.468
Financiële vaste activa	-	-	-	-
TOTAAL VASTE ACTIVA	49.989	49.370	47.951	46.468
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorderingen	3.088	1.549	1.568	1.590
Liquide middelen	42.661	43.283	42.926	43.237
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	45.749	44.832	44.494	44.827
TOTAAL ACTIVA	95.738	94.202	92.445	91.295
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN				
Algemene reserve - publiek	24.817	27.848	29.902	31.395
Algemene reserve - privaat	292	346	421	531
Bestemmingsreserve publiek	21.486	19.344	16.255	14.608
TOTAAL EIGEN VERMOGEN	46.595	47.538	46.578	46.534
VOORZIENINGEN	6.739	6.903	6.802	6.722
LANGLOPENDE SCHULDEN	24.639	23.584	22.530	21.475
KORTLOPENDE SCHULDEN	17.765	16.177	16.535	16.564
TOTAAL PASSIVA	95.738	94.202	92.445	91.295

STAAT VAN BATEN EN LASTEN				
	2022	2023	2024	2025
BATEN				
Rijksbijdragen	90.178	89.400	88.029	89.080
Overige overheidsbijdragen	874	541	534	336
Deelnemers- en ouderbijdragen	98	126	108	113
Baten werk van derden	1.573	1.855	2.065	2.360
Overige baten	5.965	4.895	5.062	4.866
BATEN	98.688	96.817	95.798	96.755
LASTEN				
Personeelslasten	74.892	78.076	78.569	78.125
Afschrijvingen	2.533	2.628	2.657	2.721
Huisvestingslasten	6.129	7.009	7.414	7.757
Overige lasten	8.203	8.398	8.392	8.505
LASTEN	91.757	96.111	97.032	97.108
Saldo baten en lasten	6.931	706	-1.234	-353
Saldo financiële bedrijfsvoering	-92	237	274	309
Saldo buitengewone baten en lasten				
TOTAAL RESULTAAT	6.839	943	-960	-44

Toelichting

Algemeen

De meerjarenbegroting 2023-2025 is opgemaakt uitgaande van de veronderstelling van continuïteit van Lentiz onderwijsgroep.

Ontwikkeling resultaat

De verwachte resultaten laten fluctuaties zien. Dit wordt veroorzaakt door de wijze waarop de middelen voor de uitvoering van het NPO beschikbaar worden gesteld, namelijk als normatieve lumpsum. Dit houdt in dat de ontvangsten als baten moeten worden verantwoord in het resultaat van het jaar waarin deze zijn ontvangen. Lentiz onderwijsgroep heeft middelen ontvangen in 2021 en 2022 en zal nog middelen ontvangen in 2023. De uitgaven behorend bij de uitvoering van het NPO moeten als lasten worden verantwoord in het resultaat van het jaar waarin deze zijn gemaakt. Wanneer de ontvangsten hoger zijn dan de uitgaven, is er sprake van een positief resultaatseffect. Een negatief resultaatseffect ontstaat wanneer de uitgaven hoger zijn dan de ontvangsten. De niet-bestede NPO-middelen worden door Lentiz onderwijsgroep zichtbaar gemaakt in een bestemmingsreserve. Zoals in onderstaande tabel is weergegeven worden de onderstaande fluctuaties in het resultaat veroorzaakt door het NPO.

	2022	2023	2024	2025
TOTAAL RESULTAAT	6.839	943	-960	-44
Resultaatbestemming 'Nationaal Programma Onderwijs'	598	144	-2.843	-1.658
Genormaliseerd resultaat	6.241	799	1.883	1.614

Ontwikkeling baten

De verwachte ontwikkeling van het aantal leerlingen en studenten heeft effect op de hoogte van de rijksbijdragen over de periode 2023-2025. De fluctuatie in de rijksbijdragen is te verklaren door de financiële impuls vanuit het NPO en de wijze waarop deze beschikbaar wordt gesteld aan Lentiz onderwijsgroep. Zoals eerder toegelicht, geeft de wijze waarop de NPO-middelen beschikbaar worden gesteld een vertekend beeld in de cijfers van de realisatie van 2022, de begroting en realisatie van 2023 en de begroting van 2024 en 2025. Bij de jaarrekening 2022 is bepaald of de geplande activiteiten in het kader van het NPO zijn uitgevoerd. Hieruit is naar voren gekomen dat nog niet alle activiteiten waren gerealiseerd en daarmee de middelen nog niet besteed. De onderbesteding is ten gunste gebracht van de bestemmingsreserve NPO. Deze ontwikkeling heeft een materiële impact op de jaarbegroting 2023 en is ook als zodanig verwerkt in de meerjarenbegroting 2023-2025.

Daarnaast zijn de financiële middelen voor de uitvoering van het onderwijsakkoord vo Samen voor het beste onderwijs, opgenomen in de baten. Voor de uitvoering worden collectieve werkdrukplannen opgesteld.

Op basis van de informatie vanuit onder andere het ministerie van OCW is het niet de verwachting dat subsidieregelingen met materiële impact in de jaren 2023 tot en met 2025 zullen komen te vervallen. Er is geen rekening gehouden met de aangekondigde, mogelijke bezuinigingen vanuit de overheid op bijvoorbeeld loon- en prijsbijstellingen.

In de meerjarenbegroting heeft Lentiz onderwijsgroep nog geen rekening gehouden met de financiële effecten voortkomend uit de effectuering van het wetsvoorstel Vereenvoudiging bekostiging voortgezet onderwijs per 1 januari 2023. Deze hebben naar verwachting een niet-materieel positief effect op de exploitatie.

Daarnaast is geen rekening gehouden met een mogelijke toekenning van een ingediende groeifonds aanvraag en de ingediende aanvragen voor basisvaardigheden in het voortgezet onderwijs.

Ontwikkeling personele lasten

Als gevolg van de ontwikkeling in leerlingen- en studentenaantallen is een toename van het aantal fte begroot. De uitvoering van het NPO heeft een materieel effect op de ontwikkeling van de personele lasten. Gebaseerd op de NPO-plannen en de ontwikkelingen is de verwachting dat de bestedingen in 2022 en 2023 het hoogst zullen zijn, en in 2024 en 2025 gaan afnemen. Het NPO wordt uitgevoerd door medewerkers in loondienst en door inhuur van externen. De keuze voor inhuur heeft betrekking op specifieke expertise op een vakgebied, tijdelijkheid van de interventie en krapte op de arbeidsmarkt. Gezien de omvang van de middelen en onder andere de krapte op de arbeidsmarkt en beschikbaarheid van specifieke expertise, zal het een uitdaging worden om de geplande bestedingen te realiseren.

In de meerjarenbegroting 2023-2025 is bij het bepalen van de loonkosten rekening gehouden met de geldende cao's op het moment van het opstellen van de begroting. De cao voor het vo is in juni 2022 vastgesteld met een looptijd tot 1 mei 2023. De cao voor het mbo heeft een looptijd tot 1 juni 2023. In de periode van de meerjarenbegroting 2023-2025 zullen naar verwachting nieuwe cao's worden afgesloten.

Naast de hiervoor genoemde loonkostenontwikkeling door wijzigingen in de cao's is het mogelijk dat de pensioenpremies in de periode 2023-2025, en daardoor de werkgeverslasten inzake pensioen, zullen stijgen. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2023-2025 is

geen rekening gehouden met de impact van dergelijke, mogelijke stijgingen en eventuele compensatie hieromtrent vanuit het ministerie van OCW.

De huidige, tijdelijke arbeidsmarkttoelage voor bepaalde scholen wordt bekostigd uit het NPO. De huidige regeling stopt per 1 augustus 2023. In het onderwijsakkoord d.d. 22 april 2022 is vermeld dat op basis van de ervaringen en evaluatie van de huidige arbeidsmarkttoelage de bekostiging hiervan structureel wordt. In het onderwijsakkoord is aangegeven dat de precieze invulling van de toelage kan wijzigen, maar het doel ervan blijft overeind. Uit een brief van het ministerie van OCW blijkt dat uiterlijk voor de start van schooljaar 2023-2024 de sociale partners een cao-afspraken maken over de arbeidsmarkttoelage.

Het risico is aanwezig dat de hiervoor genoemde verhogingen van de loonkosten niet volledig worden gecompenseerd door het ministerie van OCW. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2023-2025 is het niet mogelijk om de eventuele impact van de loonkostenverhoging te bepalen, omdat deze afhankelijk is van veel externe factoren. In de meerjarenbegroting 2023-2025 zijn de ontwikkelingen op het gebied van personele inzet verder mede afhankelijk van de ontwikkelingen van de leerlingen- en studentenaantallen. Hierbij volgt de inzet van personeel de ontwikkeling van de leerlingen- en studentenaantallen. Een deel van de personele inzet is als flexibele schil begroot. Indien noodzakelijk kan ervoor gekozen worden om deze niet of in mindere mate in te zetten.

Inflatie

De gemiddelde inflatie in 2022 was 10,0%. Dit heeft ook effect op de te verwachten kosten in het jaar 2023. In de begroting 2023 is rekening gehouden met verwachte prijsindexeringen, waarbij afhankelijk van de aard van de kosten rekening is gehouden met een prijsindexatie tussen de 10% en 15%. Ook is voor de geplande investeringen in de begroting van 2023 rekening gehouden met het op dit moment bekende te verwachten inflatiepercentage. Indien de inflatie in 2023 verder stijgt, is het risico aanwezig dat geplande investeringen een hoger prijsniveau kennen dan waarvoor zij zijn begroot.

Voor diverse producten en diensten heeft Lentiz (aanbestede) contracten afgesloten. Afspraken ten aanzien van prijsindexering, gekoppeld aan de consumentenprijsindex (CPI), zijn van invloed op de kostenstijging. Indien de prijsindexatie reeds bekend is voor 2023, is deze verantwoord in de begroting 2023. De verwachting voor 2024 en 2025 is dat de kosten vanwege de inflatie verder zullen stijgen met gemiddeld 5% per jaar.

Financiële baten en lasten

Op 25 februari 2022 heeft Lentiz onderwijsgroep haar leningen overgesloten van de ABN AMRO Bank naar de schatkist. De schatkistlening heeft een looptijd van 25 jaar tegen een zeer gunstige rente. Dit is zichtbaar in het saldo financiële bedrijfsvoering dat met name betaalde interestlasten met betrekking tot leningen die ten behoeve van de huisvesting zijn afgesloten, betreft.

Daarnaast ontvangt Lentiz onderwijsgroep rentebaten over de liquide middelen vanuit de schatkist. Het rentepercentage toont een stijgende trend waardoor in 2023 rentebaten verwacht zullen gaan worden. Deze ontwikkeling heeft een materiële impact op de jaarbegroting 2023 en is ook als zodanig verwerkt in de meerjarenbegroting 2023-2025. In de meerjarenbegroting 2023-2025 is rekening gehouden met een rentepercentage van 1,91% wat resulteert in rentebaten van circa € 820 per jaar.

Huisvesting

Lentiz onderwijsgroep heeft haar strategisch huisvestingbeleid vastgelegd in een meerjarenhuisvestingplan (MJHP). Het doel van het strategisch huisvestingbeleid is dat er op termijn voldoende vermogen beschikbaar is om het huidige onroerend goed te kunnen vervangen door gelijkwaardige nieuwbouw. Om aan deze doelstelling te kunnen voldoen, wordt een deel van het vermogen gereserveerd voor de realisatie van het beleid. Dit vermogen is toegerekend aan het huisvestingbedrijf van Lentiz onderwijsgroep en opgenomen in het MJHP. Het geplande onderhoud is vastgelegd in een meerjarenonderhoudplan (MJOP). Het MJOP ligt ten grondslag aan de onderhoudsvoorziening. In de meerjarenbegroting 2023-2025 heeft Lentiz geen rekening gehouden met een eventuele bijstelling van de onderhoudsvoorziening per 1 januari 2024, als gevolg van wijzigende verslaggevingsregels hieromtrent.

Het onroerend goed van de locaties Lentiz | Dalton MAVO & Het Groene Lyceum, Lentiz | VMBO en MBO Maasland, Lentiz | MBO LIFE College en Lentiz | Floracollege zijn eigendom van Lentiz onderwijsgroep. Lentiz | MBO Westland is gevestigd in het World Horti Center (WHC) waar Lentiz onderwijsgroep eigenaar is van het onderwijsgebouw. Albeda en ROC Mondriaan zijn tevens gehuisvest in het onderwijsgebouw van het WHC. Lentiz onderwijsgroep heeft met Albeda en ROC Mondriaan overeenkomsten afgesloten op het gebied van huur en servicekosten. In 2022 is met betrokkenen nauw samengewerkt aan de totstandkoming van de Equestrum Campus. Op deze campus zullen onder andere de opleidingen Paardensport en Paardenhouderij van Lentiz | MBO Maasland (deels) worden gehuisvest. De verwachting is dat de effectuering hiervan met ingang van het schooljaar 2023-2024 zal gaan plaatsvinden. De praktijkvoorzieningen voor de foodopleiding van Lentiz | MBO LIFE College zijn georganiseerd in de Food Innovation Academy. Ten aanzien van de Equestrum Campus en de Food Innovation Academy heeft Lentiz onderwijsgroep langetermijnhuurcontracten afgesloten.

Lentiz | MBO Oostland is gehuisvest in een tijdelijke noodvoorziening waarbij afspraken ten aanzien van faciliteiten zijn overeengekomen met de partner-vo-school. De huisvesting van Lentiz | MBO Barendrecht is tot en met het schooljaar 2022-2023 georganiseerd bij een partner-vo-school. Met ingang van het schooljaar 2023-2024 zal Lentiz | MBO Barendrecht gehuisvest worden in een eigen gebouw op basis van een huurconstructie. Lentiz | MBO Middelharnis is gehuisvest bij een partner-vo-school in de beroeps-campus. De samenwerkingen met partner-vo-scholen zijn vastgelegd in huur- en dienstverleningsovereenkomsten.

Van de locaties Lentiz | VMBO LIFE College, Lentiz | Revislyceum en Lentiz | Revis MAVO is het onroerend goed eigendom van de betreffende gemeente waarin de locatie is gevestigd. Het onroerend goed van de locaties Lentiz | Groen van Prinstererlyceum en Lentiz | Geuzencollege is economisch eigendom van de gemeente Vlaardingen. Ten aanzien van beide locaties is er sprake van ontwikkelingen die op langere termijn effect kunnen hebben op de exploitatie van Lentiz onderwijsgroep. Definitieve besluitvorming hierover heeft nog niet plaatsgevonden en is om deze reden niet opgenomen in de meerjarenbegroting 2023-2025.

Voorziening groot onderhoud

Met ingang van 1 januari 2024 wijzigen de verslaggevingsvoorschriften ten aanzien van de voorziening groot onderhoud. De werkwijze die Lentiz onderwijsgroep hiervoor nu hanteert is dan niet meer toegestaan. Vanuit de verslaggeving worden er verschillende opties geboden ten aanzien van de nieuw te hanteren werkwijze. Lentiz onderwijsgroep onderzoekt welke optie het best passend is voor de organisatie. Gezien de samenstelling van de

huisvestingsportefeuille in relatie tot eigendom is dit onderzoek uiterst complex. In 2023 zal hierover besluitvorming plaatsvinden zodat in de jaarbegroting 2024 een rechtmatige werkwijze wordt gehanteerd. Om deze reden is in de meerjarenbegroting 2023-2025 nog geen rekening gehouden met de gewijzigde voorschriften.

Investerings en projecten

Lentiz onderwijsgroep investeert vooral in mensen en in de kwaliteit van het onderwijs. Investerings in ICT, inventaris en (school)meubilair, zoals in voorgaande hoofdstukken zijn beschreven, betreffen duurzame investeringen ten behoeve van onderwijskundige verbeteringen.

Daarnaast investeert Lentiz onderwijsgroep in duurzaamheidsmaatregelen en gebouwen. Uitgangspunt daarbij is dat de plannen onderdeel moeten zijn van het meerjarenhuisvestingplan (MJHP) en dat gedurende de looptijd een sluitende exploitatie gewaarborgd is.

Verder zullen de komende jaren vervangingsinvesteringen gedaan worden van afgeschreven inventarissen en waarvoor de goedkeuring van de raad van bestuur verkregen is. Op basis van deze uitgangspunten zijn de investeringsplannen voor 2023 tot en met 2025 opgenomen en is er geen reden om aan te nemen dat er grote schommelingen in deze post optreden of dat de afschrijvingslasten sterk fluctueren.

Nieuwe investeringen zullen op grond van nut en noodzaak beoordeeld worden en, mits passend binnen de exploitatie, worden gehonoreerd. Toetsing aan het strategisch meerjarenplan zal te allen tijde plaatsvinden.

Project toekomstbestendige bedrijfsautomatisering

Lentiz wil toe naar een toekomstbestendige bedrijfsautomatisering voor de domeinen HRM en Financiën, waarbij de focus ligt op maximale efficiëntie en effectiviteit van processen om de medewerkers optimaal te ondersteunen en te ontlasten. Het doel is om per 1 januari 2024 over te stappen op een nieuw bedrijfsautomatiseringssysteem voor HRM en Financiën.

Contractactiviteiten

Met ingang van 2021 zijn de activiteiten van de besloten vennootschap ondergebracht in de stichting. De contractactiviteiten zijn, uitgaande van de veronderstelling van continuïteit en een gezond ambitieniveau, in de meerjarenbegroting opgenomen.

Ontwikkeling vermogenspositie

Lentiz onderwijsgroep heeft een financieel statuut opgesteld waarin de vereisten vastliggen met betrekking tot reserves en voorzieningen:

- (a) budgetonder- en -overschrijdingen worden ten gunste c.q. ten laste van de algemene reserve gebracht;
- (b) Lentiz onderwijsgroep zal moeten beschikken over voldoende bedrijfsreserves om het hoofd te kunnen bieden aan de financiële gevolgen van calamiteiten, fricties en onvoorziene risico's. Het vermogen zal worden opgebouwd volgens de percentages genoemd in het document Notitie maximale afdracht bestemmingsreserves en voorzieningen Lentiz onderwijsgroep, waarin Lentiz onderwijsgroep haar beleid ten aanzien van de vorming en de maximale omvang van bestemmingsreserves en voorzieningen heeft vastgelegd;
- (c) voor toekomstige, omvangrijke financiële verplichtingen worden binnen de wettelijke kaders voorzieningen en bestemmingsreserves gevormd. Het doel

hiervan is om gelden geormerkt te reserveren voor toekomstige voorzienbare uitgaven.

Omschrijving	Signaleringswaarden Inspectie van het Onderwijs	2022	2023	2024	2025
		Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	2,58	2,77
Solvabiliteit 2	< 0,3	0,56	0,58	0,58	0,58
Weerstandsvermogen	< 0,05*	0,47	0,49	0,49	0,48
Normatief publiek eigen vermogen	> 1	0,91	0,92	0,89	0,89
Absolute omvang liquide middelen	< 2 (mln)	42.661	43.283	42.926	43.237

*De Inspectie van het Onderwijs heeft de signaleringswaarde met betrekking tot het kengetal 'weerstandsvermogen' met ingang van boekjaar 2021 laten vervallen. De genoemde signaleringswaarde betreft de signaleringswaarde zoals deze ultimo 2020 gold.

De vermogenspositie van Lentiz onderwijsgroep kan als solide worden aangemerkt. De solvabiliteit zal in de komende jaren licht toenemen, maar blijft onverminderd binnen de bandbreedte van de toetsingskaders van de Inspectie van het Onderwijs. De liquiditeitspositie van Lentiz onderwijsgroep is goed te noemen. Voor de periode 2023-2025 ligt het begrote normatief publiek eigen vermogen voor Lentiz onderwijsgroep onder de signaleringswaarde van de Inspectie van het Onderwijs.

B.1 Rapportage over de aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem

Voor deze rapportage wordt verwezen naar paragraaf 3.2.

B.2 Beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden

Voor de beschrijving van de belangrijkste risico's en onzekerheden wordt verwezen naar paragraaf 3.1.

B.3 Rapportage raad van toezicht

Voor de rapportage van de raad van toezicht wordt verwezen naar paragraaf 1.5.

Jaarrekening

**Lentiz onderwijsgroep
te Vlaardingen**
Balans per 31 december 2022
 (na verwerking resultaatbestemming)
 (bedragen x € 1.000)

Activa

	<u>31 december 2022</u>	<u>31 december 2021</u>
	€	€
Vaste activa		
Materiële vaste activa	49.989	50.921
Financiële vaste activa	<u>-</u>	<u>33</u>
Totaal vaste activa	49.989	50.954
Vlottende activa		
Vorderingen	3.088	1.239
Liquide middelen	<u>42.661</u>	<u>33.695</u>
Totaal vlottende activa	45.749	34.934
Totaal activa	<u><u>95.738</u></u>	<u><u>85.888</u></u>

Passiva

	<u>31 december 2022</u>	<u>31 december 2021</u>
	€	€
Eigen vermogen	46.595	39.756
Voorzieningen	6.739	6.965
Langlopende schulden	24.639	25.480
Kortlopende schulden	17.765	13.687
Totaal passiva	<u><u>95.738</u></u>	<u><u>85.888</u></u>

**Lentiz onderwijsgroep
te Vlaardingen**
Staat van baten en lasten over 2022

(bedragen x € 1.000)

	<u>Realisatie 2022</u>	<u>Begroting 2022</u>	<u>Realisatie 2021</u>
	€	€	€
Baten			
Rijksbijdragen	90.178	82.099	84.381
Overige overheidsbijdragen	874	519	583
Deelnemers- en ouderbijdragen	98	298	97
Baten werk van derden	1.573	1.320	1.321
Overige baten	<u>5.965</u>	<u>5.299</u>	<u>4.428</u>
Totaal baten	98.688	89.535	90.810
Lasten			
Personele lasten	74.892	74.516	66.975
Afschrijvingen	2.533	2.448	2.339
Huisvestingslasten	6.129	6.095	5.463
Overige lasten	<u>8.203</u>	<u>7.620</u>	<u>7.226</u>
Totaal lasten	91.757	90.679	82.003
Saldo baten en lasten	<u>6.931</u>	<u>1.144-</u>	<u>8.807</u>
Financiële baten en lasten	92-	984-	954-
Totaal resultaat	<u><u>6.839</u></u>	<u><u>2.128-</u></u>	<u><u>7.853</u></u>

**Lentiz onderwijsgroep
te Vlaardingen**
Kasstroomoverzicht over 2022

(bedragen x € 1.000)

	<u>2022</u>	<u>2021</u>
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat	6.931	8.807
Aanpassingen voor:		
- afschrijvingen	2.533	2.339
- contante waarde	297	
- mutaties voorzieningen	<u>226</u>	<u>675</u>
	9.535	10.471
Veranderingen in vlottende middelen:		
- Vorderingen	1.723	170
- Kortlopende schulden	<u>4.013</u>	<u>176</u>
	2.290	346
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		
Ontvangen interest	12	-
Betaalde interest	<u>487</u>	<u>936</u>
	475	936
<u>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</u>	<u>11.350</u>	<u>9.881</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa	1.576	1.564
Investerings in deelnemingen en/of samenwerkingsverbanden	<u>33</u>	<u>-</u>
<u>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>	<u>1.543</u>	<u>1.564</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Nieuw opgenomen leningen	15.537	-
Aflossing langlopende schulden	<u>16.378</u>	<u>1.210</u>
<u>Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten</u>	<u>841</u>	<u>1.210</u>
Mutatie liquide middelen	<u><u>8.966</u></u>	<u><u>7.107</u></u>
Beginstand liquide middelen	33.695	26.588
Eindstand liquide middelen	<u>42.661</u>	<u>33.695</u>
<u>Mutatie liquide middelen</u>	<u><u>8.966</u></u>	<u><u>7.107</u></u>

**Lentiz onderwijsgroep
te Vlaardingen****Toelichting op de jaarrekening****Algemeen**

Stichting Lentiz Onderwijsgroep is statutair gevestigd te Vlaardingen. De stichting is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder inschrijvingsnummer 41146390.

De jaarrekening over 2022 is opgesteld in € 1.000, (uitgezonderd WNT-verantwoording) conform de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en overeenkomstig de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Tevens is de Richtlijn 660 van de Raad voor de Jaarverslaggeving gevolgd. In deze richtlijn zijn voor de sector presentatie-, waarderings- en verslaggevingsvoorschriften geformuleerd.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva gewaardeerd tegen kostprijs.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Positieve resultaten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke negatieve resultaten die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Groepsverhoudingen

Lentiz onderwijsgroep had ultimo 2021 een 100% aandeel in het geplaatst kapitaal van Lentiz | Cursus & Consult B.V. De contractactiviteiten van Lentiz | Cursus & Consult B.V. zijn per 31 december 2020 door Lentiz onderwijsgroep overgenomen en zijn per 01 januari 2021 door de stichting gecontinueerd. Per overnamedatum zijn de activiteiten van Lentiz | Cursus & Consult B.V. gestaakt en is het balanstotaal van de te consolideren rechtspersoon van een te verwaarlozen betekenis ten opzichte van het totale balanstotaal van de stichting. Om die reden is de consolidatie van de deelneming in Lentiz | Cursus & Consult B.V. vanaf verslaggevingsjaar 2021 achterwege gebleven. Per 30 juni 2022 is de vennootschap Lentiz | Cursus & Consult B.V. geliquideerd.

Vergelijkende cijfers

De vergelijkende cijfers voor 2021 zijn, waar nodig, geherrubriceerd of toegelicht teneinde vergelijkbaarheid met 2022 mogelijk te maken.

Gebruik van schattingen

De opstelling van de jaarrekening vereist dat de raad van bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en passiva en van baten en lasten. De belangrijkste schattingen hebben betrekking op:

- de waardering van materiële vaste activa, waaronder de gehanteerde afschrijvingstermijnen;
- de verwachte onderhoudsuitgaven bij bepaling van de voorziening voor groot onderhoud;
- de bepaling van personele voorzieningen.

De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien en in toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Financiële instrumenten*Algemeen*

Lentiz onderwijsgroep maakt in de normale bedrijfsuitoefening gebruik van uiteenlopende financiële instrumenten, waaronder vorderingen, liquide middelen en kortlopende schulden. Lentiz onderwijsgroep handelt niet in financiële derivaten en heeft procedures en gedragslijnen om de omvang van het kredietrisico bij elke tegenpartij of markt te beperken. Bij het niet nakomen door een tegenpartij van aan de stichting verschuldigde betalingen blijven eventuele daaruit voortvloeiende verliezen beperkt tot de marktwaarde van de desbetreffende instrumenten. De contractwaarde of fictieve hoofdsommen van de financiële instrumenten zijn slechts een indicatie van de mate waarin van dergelijke financiële instrumenten gebruik wordt gemaakt en niet van het bedrag van de kredietrisico's en marktrisico's.

Bepaling reële waarde

Een aantal grondslagen en toelichtingen in de jaarrekening vereist de bepaling van de reële waarde van zowel financiële als niet-financiële activa en verplichtingen. Voor waarderings- en informatieverschaffingsdoeleinden is de reële waarde op basis van de volgende methode bepaald. De reële waarde van financiële instrumenten wordt bepaald door de verwachte kasstromen contant te maken tegen een disconteringsvoet die gelijk is aan de geldende risicovrije marktrente voor de resterende looptijd vermeerderd met krediet- en liquiditeitsopslagen. Indien van toepassing wordt nadere informatie over de uitgangspunten voor de bepaling van de reële waarde vermeld bij het onderdeel van deze toelichting dat specifiek op het betreffende actief of de betreffende verplichting van toepassing is.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

Gebouwen en terreinen

De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn:

- Terreinen	0,00%
- Gebouwen	2,50%
- Verbouwingen	10,00%
- Energiebesparende middelen	4,00%

Inventaris en apparatuur

De inventaris en apparatuur worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen, bepaald op basis van de economische levensduur. De afschrijving geschiedt lineair. Activering vindt plaats met betrekking tot aanschaffingen waarvan de stuksprijs € 1 (incl. BTW) of meer bedraagt.

De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn:

- Schoolmeubilair	6,67%
- Werkplaatsen	6,67% t/m 20%
- Hard en Software	20,00% t/m 33,33%
- Audiovisuele middelen	10,00%
- Telecom	33,33%
- Kantoorinventaris	10,00%
- Overig inventaris	10,00%
- Vervoermiddelen	25,00%

Financiële vaste activa

Deelnemingen

Deelnemingen in groepsmaatschappijen waarin invloed van betekenis op het zakelijke en financiële beleid wordt uitgeoefend, worden gewaardeerd op de nettovermogenswaarde, doch niet lager dan nihil. Deze nettovermogenswaarde wordt berekend op basis van de grondslagen van Lentiz onderwijsgroep.

Deelnemingen met een negatieve nettovermogenswaarde worden op nihil gewaardeerd. Wanneer de vennootschap geheel of ten dele instaat voor schulden van de desbetreffende deelneming, respectievelijk de feitelijke verplichting heeft de deelneming (voor haar aandeel) tot betaling van haar schulden in staat te stellen, een voorziening gevormd. Bij het bepalen van de omvang van deze voorziening wordt rekening gehouden met reeds op vorderingen op de deelneming in mindering gebrachte voorzieningen voor oninbaarheid.

Bijzondere waardevermindering vaste activa

Lentiz onderwijsgroep beoordeelt jaarlijks of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale kostprijs en staan ter vrije beschikking van Lentiz onderwijsgroep, uitgezonderd de bankgarantie ad € 47 afgegeven aan de verhuurder van het pand Schiedamsedijk 114 te Vlaardingen.

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen worden de algemene reserves en de eventuele bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen gepresenteerd, waarbij een onderscheid is gemaakt tussen reserves uit private middelen en reserves uit publieke middelen. De algemene reserve bestaat uit de reserves die ter vrije beschikking staan van het bestuur. Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door de organisatie is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsreserve. De beperkte bestedingsmogelijkheid van de bestemmingsreserve is door het bestuur bepaald en betreft geen verplichting. Het bestuur kan deze verplichting zelf opheffen. Indien een beperkte bestedingsmogelijkheid door een derde is aangebracht, dan is het aldus afgezonderde deel van het eigen vermogen aangeduid als bestemmingsfonds. De algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van Lentiz onderwijsgroep. Deze wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en de werkelijke lasten (in geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht).

Voorzieningen

Algemeen

Voor boekjaren vanaf 2020 is het verplicht om voorzieningen te waarderen tegen contante waarde (CW) indien het effect van de tijdswaarde materieel is. De rentestand (disconteringsvoet) die Lentiz hanteert is die van de 10 jarige Staatsobligatie per jaartijdstip (2022: 2,913%).

Pensioenen

Lentiz onderwijsgroep heeft voor haar werknemers een toegezegde pensioenregeling. Hiervoor in aanmerking komende werknemers hebben op de pensioengerechtigde leeftijd recht op een pensioen dat is gebaseerd op het gemiddeld verdiende loon berekend over de jaren dat de werknemer pensioen heeft opgebouwd bij Lentiz onderwijsgroep. De verplichtingen, welke voortvloeien uit deze rechten van haar personeel, zijn ondergebracht bij het bedrijfstakpensioenfonds ABP.

Lentiz onderwijsgroep betaalt hiervoor premies waarvan een deel door de werkgever en een deel door de werknemer wordt betaald. De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Naar de stand van eind december 2022 is de dekkingsgraad van het pensioenfonds 110,9% (bron: website www.abp.nl). Hiermee heeft het pensioenfonds niet voldaan aan de beleidsdekkingsgraad van 126,0% per 31 december 2022 te realiseren. Wettelijk is bepaald dat de beleidsdekkingsgraad niet langer dan 5 jaar onder 104,2% mag liggen. Om deze reden is er een herstelplan opgesteld door het ABP. Het herstelplan is ingediend bij toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB). Die heeft het herstelplan officieel goedgekeurd.

Lentiz onderwijsgroep heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Lentiz onderwijsgroep heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Voorziening wachtgeld

De voorziening wachtgeld dient voor de wachtgeldkosten die voor rekening van de instelling komen.

Voorziening spaarverlof

De voorziening spaarverlof is gevormd ten behoeve van de financiering van het spaarverlof. Bij de bepaling van de noodzakelijke omvang is rekening gehouden met de loonkosten vanuit de begroting.

Voorziening jubilea

Deze voorziening betreft een personele voorziening die is opgenomen om toekomstige uit te keren gratificaties in het kader van ambtsjubilea te kunnen bekostigen.

De voorziening is gewaardeerd tegen de contante waarde. De gehanteerde disconteringsvoet die gehanteerd wordt is die van de 10 jarige Staatsobligatie per jaarultimo.

Bij de bepaling van de inschatting wordt van de volgende uitgangspunten uitgegaan:

- o Naar mate het aantal dienstjaren dichter tegen het 25- of 40-jarig jubileum aanligt neemt de kans dat de medewerker blijft, toe.
- o Voor jongere medewerkers met een relatief kort dienstverband wordt de mobiliteit hoger ingeschat en derhalve de kans dat de medewerker blijft, lager.
- o Voor degenen die het 25 jarig jubileum al bereikt hebben wordt de kans dat de medewerker blijft voor het bereiken van het 40-jarig jubileum hoger ingeschat.
- o De disconteringsvoet bedraagt 2,913% (10 jarige Staatsobligatie, 31-12-2022).

Voorziening basisbudget

In het kader van Duurzame Inzetbaarheid is een voorziening gevormd volgens de richtlijnen in RJ 271. De voorziening ultimo boekjaar omvat de door medewerkers gespaarde uren vanaf de ingangsdatum van de regeling conform cao vo. In de voorziening is tevens een reservering opgenomen in het kader van de ophoging van het aantal persoonlijk budget uren voortkomend uit het onderwijsakkoord vo.

Voorziening seniorenverlof

De voorziening voor "Regeling seniorenverlof" is in 2017 gevormd. De voorziening wordt gevormd conform de richtlijnen RJ MBO artikel 4.2, die verwijst naar RJ HBO 5.2.

Hierin wordt gesteld dat de voorziening gevormd wordt voor alle medewerkers die aan de criteria voldoen. Voor de medewerkers, werkzaam conform cao vo wordt een voorziening gevormd voor de komende 5 jaar voor elke medewerker die daadwerkelijk gebruik maakt van de regeling.

Voorziening langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken is gevormd ter afdekking van kosten in verband met langdurig zieken. Voor medewerkers die op balansdatum ultimo einde verslagjaar langer dan 90 dagen ziek zijn en waarvan de geobjectiveerde verwachting bestaat dat de medewerker niet meer in arbeid terug zal keren, dient een voorziening gevormd te worden voor de loonkosten per jaareinde tot aan het objectief te verwachten moment van uitdiensttreding. De naar verwachting toe te kennen transitievergoeding voor deze categorie personeelsleden wordt bij de vorming van de voorziening buiten beschouwing gelaten aangezien deze in het jaar van uitbetaling door de werkgever teruggevorderd kan worden bij het UWV.

Onderhoudsvoorziening

De onderhoudsvoorziening dient ter egalisatie van de kosten van onderhoud van gebouwen. Aan de dotatie onderhoudsvoorziening liggen meerjaren onderhoudsplannen ten grondslag. De voorziening is gebaseerd op de huidige onderhoudsplannen.

In afwijking van hoofdstuk 212 Materiële vaste activa, paragraaf 4, alinea 451, van de richtlijnen is het voor onderwijsinstellingen voor de verslagjaren 2018 tot en met 2023 toegestaan de jaarlijkse toevoegingen aan de voorziening groot onderhoud te bepalen op basis van het voorgenomen groot onderhoud gedurende de gehele planperiode van het groot onderhoud op het niveau van het onderwijsspann gedeeld door het aantal jaren waaruit deze planperiode bestaat, voor zover deze methode reeds in 2017 werd toegepast en indien is gewaarborgd dat de voorziening groot onderhoud gedurende de planperiode niet op enig moment negatief wordt. Lentiz onderwijsgroep maakt gebruik van deze overgangsregeling.

Langlopende schulden

Opgenomen rentedragende leningen en schulden worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Kortlopende schulden

Dit betreffen schulden met een op balansdatum resterende looptijd van ten hoogste één jaar. Kortlopende schulden worden opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs van de schuld.

Overlopende passiva

De overlopende passiva betreffen vooruit ontvangen bedragen die aan opvolgende perioden worden toegerekend en nog te betalen bedragen, voor zover ze niet onder de andere kortlopende schulden zijn te plaatsen.

Grondslagen van resultaatbepaling

Algemeen

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Positieve resultaten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Negatieve resultaten worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

Rijksbijdragen

Onder de rijksbijdragen worden de vergoedingen voor de personele en materiële exploitatie opgenomen verstrekt door het ministerie van OCW. De ontvangen (normatieve) rijksbijdragen uit hoofde van de basisbekostiging (lumpsum) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft (in het jaar van toewijzing) volledig als baten verwerkt in de staat van baten en lasten.

Niet-geomerkte OCW-subsidies (subsidies die volledig vrij besteedbaar zijn) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft volledig als baten verwerkt in de staat van baten en lasten.

Geomerkte OCW-subsidies met een vrij besteedbaar overschot (G1-doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekening-clausule heeft) worden naar rato van de voortgang (%) van de gesubsidieerde activiteiten verwerkt in de staat van baten en lasten. De subsidies waarvoor nog niet (alle) activiteiten (prestaties) zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de vooruit ontvangen subsidies OCW (overlopende passiva) zolang de bestedingstermijn (subsidietijdvak) nog niet is verlopen.

Geomerkte OCW-subsidies (G2-doelsubsidies met verrekening-clausule) worden ten gunste van de staat van de baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de werkelijke subsidiabele lasten komen (naar rato van de aan het verslagjaar toe te rekenen werkelijke subsidiabele uitgaven). Niet bestede middelen worden verantwoord onder de vooruitontvangen subsidies OCW (overlopende passiva) zolang de bestedingstermijn (subsidietijdvak) nog niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord als schuld aan het ministerie van OCW onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn (subsidietijdvak) is verlopen op balansdatum (terugvordering door ministerie van OCW).

Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen, verstrekt door gemeente, provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

Deelnemers- en ouderbijdragen

De deelnemersbijdragen en ouderbijdragen worden per schooljaar in rekening gebracht. Het positieve saldo van de baten en lasten, zijnde de te verwachten lasten over de periode 1 januari tot 1 augustus in het nieuwe kalenderjaar, is onder de "vooruitontvangen deelnemers/cursisten" als een kortlopende schuld op de balans opgenomen.

Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet zijn verstrekt door het ministerie van OCW, gemeenten, provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, waarbij ervan uitgegaan is dat reguliere onderwijs- en onderzoekstaken gelijkmatig over het jaar zijn gespreid.

Grondslagen voor de opstelling van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode.

De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen.

Kasstroom in vreemde valuta's worden omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen inzake geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond.

Winstbelastingen, ontvangen interest en ontvangen dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Betaalde interest en betaalde dividenden worden opgenomen onder de kasstroom uit financieringsactiviteiten.

Transacties waarbij geen ruil van geldmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, worden niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betalingen van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract worden gepresenteerd als aflossingen van schulden voor het aflossingsbestanddeel en als betaalde interest voor het interestbestanddeel.

Toelichting behorende tot de balans

(bedragen x € 1.000)

Activa
Vaste activa
Materiële vaste activa

	Gebouwen & terreinen	Inventaris & apparatuur	Totaal
	€	€	€
Aanschafprijs	64.938	14.180	79.118
Afschrijving cumulatief	18.273-	9.924-	28.197-
Boekwaarde per 01 januari 2022	46.665	4.256	50.921
Investeringen	637	964	1.601
Desinvesteringen	-	-	-
Afschrijvingen	1.627-	906-	2.533-
Afschrijvingen desinvesteringen	-	-	-
Mutaties 2022	990-	58	932-
Aanschafprijs	65.575	15.144	80.719
Afschrijving cumulatief	19.900-	10.830-	30.730-
Boekwaarde per 31 december 2022	45.675	4.314	49.989

Voor de kosten van periodiek groot onderhoud wordt een voorziening gevormd. Deze voorziening is opgenomen onder de overige voorzieningen.

WOZ-waarde en verzekerde waarde gebouwen en terreinen

(in eigendom)	Waarde	Peildatum
WOZ-waarde gebouwen en terreinen	48.403	1-1-2022
Verzekerde waarde gebouwen	82.863	31-12-2022

Financiële vaste activa

	Boekwaarde 1-1-2022	Investeringen en verstrekte leningen 2022	Desinvesteringen en afgeloste leningen 2022	Resultaat deelnemingen 2022	Boekwaarde 31-12-2022
	€	€	€	€	€
Deelnemingen	33	-	33	-	-
	33	-	33	-	-

De deelneming Lentiz | Cursus & Consult B.V. is per 30 juni 2022 geliquideerd.

Vlottende activa
Vorderingen

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Debiteuren	412	490
Studenten/deelnemers/cursisten	191	169
Ministerie van OCW	-	20
Overige vorderingen	13	24
Overlopende activa	2.472	536
	3.088	1.239

Debiteuren

 Debiteuren
Af: Voorziening wegens oninbaarheid

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
	488	584
	76-	94-
	412	490

Studenten/deelnemers/cursisten

 Studenten/deelnemers/cursisten
Af: Voorziening wegens oninbaarheid

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
	379	307
	188-	138-
	191	169

	2022	2021
	€	€
Voorziening oninbaarheid Debiteuren	94	91
Voorziening oninbaarheid Studenten/deelnemers/cursisten	138	93
Stand per 1 januari	232	184
Onttrekking	32-	83-
Dotatie	64	131
Stand per 31 december	264	232

Ministerie van OCW

Ministerie van OCW

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
	-	20
	-	20

Overige vorderingen

 Te ontvangen vennootschapsbelasting
 Salarissen/voorschotten personeel

31-12-2022	31-12-2021
€ -	€ 2
13	22
13	24

Overlopende activa

 Overige vooruitbetaalde kosten
 Nog te ontvangen subsidies
 Nog te ontvangen rente
 Overige

31-12-2022	31-12-2021
€ 793	€ 460
1.490	-
126	-
63	76
2.472	536

Liquide middelen

 Kasmiddelen
 Tegoeden op bankrekeningen

31-12-2022	31-12-2021
€ 7	€ 4
42.654	33.691
42.661	33.695

Passiva
Eigen vermogen
Statutaire reserve:

 Statutaire reserves (publiek)
 Statutaire reserves (privaat)

Stand 1-1-2022	Resultaat 2022	Overige mutaties 2022	Stand 31-12-2022
€ 897	€ -	€ -	€ 897
18	-	18-	-
915	-	18-	897

Algemene reserve:

 Huisvestingsbedrijf (publiek)
 Financiële bedrijfsvoering (privaat)
 Financiële bedrijfsvoering (publiek)

12.605	-	-	12.605
38	221	33	292
7.437	3.878	-	11.315
20.080	4.099	33	24.212

Deelnemingsresultaat (Lentiz | Cursus & Consult B.V.)

15	-	15-	-
----	---	-----	---

Bestemmingsreserve (publiek):

 Solidariteitsfonds
 Sociaal statuut
 Huisvesting
 Groei en innovatie
 ICT
 Duurzame inzetbaarheid
 Nationaal Programma Onderwijs

599	126	-	725
806	33	-	839
9.018	80	-	9.098
3.218	612	-	3.830
458	75	-	533
884	1.216	-	2.100
3.763	598	-	4.361
18.746	2.740	-	21.486

Eigen vermogen

39.756	6.839	-	46.595
--------	-------	---	--------

De bestemmingsreserves zijn gebaseerd op het beleidsdocument "Notitie maximale afdracht bestemmingsreserves en voorzieningen Lentiz onderwijsgroep 2022-2026".

Aard en doel bestemmingsreserves:
Solidariteitsfonds

De bestemmingsreserve voor 'solidariteit' is bedoeld om de kosten van vervanging van personeel dat door langdurige ziekte afwezig is, te financieren. De reden hiervoor is dat Lentiz onderwijsgroep voor zowel het mbo als het vo eigen risicodragers is voor de ziektewet.

Sociaal statuut

De bestemmingsreserve sociaal statuut is bedoeld om onder andere dekking te bieden bij reorganisaties, de kosten van eventuele boventallige formatie, gedwongen ontslagen, de kosten van her- en bijscholing of van outplacementtrajecten te kunnen voldoen. Dit is een afspraak met de vakcentrales voor de duur van maximaal vier jaar. Het is echter een voortschrijdende periode van vier jaar, dus de reserve dient blijvend op peil gehouden te worden.

Huisvesting

De bestemmingsreserve huisvesting is bedoeld om continuïteit in de benodigde huisvestingspositie te waarborgen.

Groei en innovatie

De bestemmingsreserve groei en innovatie is bedoeld om financiële ondersteuning te bieden aan toekomstige innovatieve (onderwijs)ontwikkelingen die onder andere zijn genoemd in het SMP, alsmede de groei doelstellingen van locaties van de Lentiz onderwijsgroep.

ICT

De bestemmingsreserve is bedoeld om financiële ondersteuning te bieden aan toekomstige (innovatieve) ICT-ontwikkelingen en de kosten te dekken van calamiteiten aan de ICT-infrastructuur. Het exploitatiesaldo ICT-bedrijf wordt ten gunste c.q. ten laste gebracht van de bestemmingsreserve ICT.

Duurzame inzetbaarheid

De bestemmingsreserve heeft als doel maatregelen te kunnen financieren ter bevordering van de duurzame inzetbaarheid van het personeel.

Nationaal Programma Onderwijs

De bestemmingsreserve heeft als doel interventies te kunnen financieren in het kader van de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs.

Voorzieningen

	Saldo 1-1-2022	Mutaties				Saldo 31-12-2022	Looptijd <1 jaar	Looptijd >1 jaar
		Dotaties 2022	Onttrekkingen 2022	Vrijval 2022	Rente (bij CW) 2022			
Personele voorzieningen:	€	€	€	€	€	€	€	€
Wachtgeld	1.265	114	376	51	89-	863	396	467
Spaarverlof	218	10	138	-	16-	74	-	74
Jubilea	441	96	82	-	86-	369	70	299
Basisbudget	1.049	467	171	-	-	1.345	4	1.341
Seniorenverlof	967	451	265	83	107-	963	253	710
Langdurig zieken	575	708	333	259	-	691	503	188
	4.515	1.846	1.365	393	298-	4.305	1.226	3.079
Overige voorzieningen:								
Onderhoudsvoorziening	2.450	869	885	-	-	2.434	917	1.517
	2.450	869	885	-	-	2.434	917	1.517
	6.965	2.715	2.250	393	298-	6.739	2.143	4.596

Toelichting op de personele voorzieningen

Wachtgeld

De voorziening wachtgeld wordt jaarlijks ultimo boekjaar geschat op basis van de individuele verwachtingen voor wachtgeldgerechtigden. De effecten in de komende jaren zijn afhankelijk van de ontwikkelingen per individuele werknemer.

De voorziening wachtgeld is bedoeld om de kosten van wachtgelduitkeringen die ten laste van Lentiz onderwijsgroep komen, op te vangen.

Voor de wachtgeldverplichtingen in de BVE is Lentiz 100% eigen risicodragers. De wachtgeldverplichtingen van het VO worden voor 75% ten laste gebracht van het collectief. Middels naheffing wordt de resterende 25% in rekening gebracht bij de organisatie. Voor het VO is Lentiz 100% eigen risicodragers.

Spaarverlof

De voorziening is gevormd ten behoeve van de financiering van het spaarverlof. De hoogte van de voorziening is op individuele basis bepaald.

Jubilea

De voorziening is gevormd ten behoeve van de uitbetaling van jubileumuitkeringen.

De hoogte van de voorziening wordt bepaald aan de hand van de kans dat de medewerker werkzaam blijft bij de Lentiz onderwijsgroep. De kansen zijn ingeschat op basis van het aantal dienstjaren dat medewerkers bij het onderwijs werkzaam zijn. Het percentage varieert van 0% tot 75% voor het behalen van het 25 jarig jubileum en van 0% tot 60% voor het behalen van het 40 jarig ambtsjubileum.

Basisbudget

De voorziening basisbudget dient als reservering voor opgebouwde rechten in het kader van de cao vo. In de voorziening is tevens een reservering opgenomen in het kader van de ophoping van het aantal persoonlijk basisbudgetten voortkomend uit het onderwijsakkoord vo. Indien langer dan vier jaar wordt gespaard, wordt het eerdere opgebouwde spaartegoed in waarde gefixeerd. Tevens is in de cao vo 2022-2023 het sparen van uren met ingang van schooljaar 2023-2024 niet meer mogelijk. Om deze redenen is het contant maken van de voorziening basisbudget achterwege gebleven.

Seniorenverlof

De voorziening regeling seniorenverlof is gevormd in 2017. Conform de cao mbo wordt voor elke medewerker die ouder is dan 57 jaar een voorziening getroffen. Er wordt gerekend met een kanspercentage, zodra de verlofuren opgenomen worden wordt dit percentage op 100% gesteld. Zolang de verlofuren nog niet opgenomen worden, wordt dit percentage berekend door de totale werktijdfactor van de opgenomen verlofuren te delen door de totale werktijdfactor van iedereen die van de regeling gebruik kan maken. Voor de medewerkers, werkzaam conform cao vo wordt een voorziening gevormd voor de komende 5 jaar voor elke medewerker die daadwerkelijk gebruik maakt van de regeling.

Langdurig zieken

De voorziening langdurig zieken is gevormd ter afdekking van kosten in verband met langdurig zieken. Voor medewerkers die op balansdatum ultimo verslagjaar langer dan 90 dagen ziek zijn en waarvan de geobjectiveerde verwachting bestaat dat de medewerker niet meer in arbeid terug zal keren, dient een voorziening gevormd te worden voor de loonkosten per ultimo jaareinde tot aan het objectief te verwachten moment van uitdiensttreding. De naar verwachting toe te kennen transitievergoeding voor deze categorie personeelsleden wordt bij de vorming van de voorziening buiten beschouwing gelaten aangezien deze in het jaar van uitbetaling door de werkgever teruggevorderd kan worden bij het UWV.

Toelichting op de overige voorzieningen

Onderhoudsvoorziening

De onderhoudsvoorziening wordt gevormd om toekomstig planmatig onderhoud aan schoolgebouwen te kunnen bekostigen.

In het meerjarenonderhoudsplan is het benodigde onderhoud over een periode van 40 jaar beschreven. In dit plan staan de dotaties aan en de onttrekkingen van de voorziening. De onderhoudsvoorziening is bepaald voor een periode van 10 jaar.

Langlopende schulden

Naam	Stand 1-1-2022	Aangegane		Stand 31-12-2022	Looptijd < 1 jaar	Looptijd > 1 < 5 jaar	Looptijd > 5 jaar	Rente percentage
		leningen 2022	Aflossingen 2022					
Kredietinstelling	€	€	€	€	€	€	€	%
ABN AMRO 20060124/0833	2.088	-	2.088	-	-	-	-	-
ABN AMRO 20060124/0833	4.727	-	4.727	-	-	-	-	-
ABN AMRO 20101117/1066	3.750	-	3.750	-	-	-	-	-
ABN AMRO 20080828/0248	5.000	-	5.000	-	-	-	-	-
Schatkistlening 2373	10.401	-	434	9.967	434	1.736	7.797	2,58%
Schatkistlening 3754	-	21.250	-	21.250	850	3.400	17.000	0,33%
Amortisatie herfinanciering	-	5.713-	190-	5.523-	229-	916-	4.378-	
	25.966	15.537	15.809	25.694	1.055	4.220	20.419	

Op 25 februari 2022 heeft er een herfinanciering plaatsgevonden van de ABN AMRO leningen middels het aangaan van een tweede lening bij het ministerie van Financiën (schatkistlening). De lening heeft een looptijd van 25 jaar en zal voor het eerst afgelost worden in 2023.

Voor het afdekken van het renterisico van de langlopende schulden bij de ABN AMRO zijn in het verleden twee renteswaps en één rentecap afgesloten. De volledige afwikkeling van de renteswaps en de rentecap hebben onderdeel uitgemaakt van de herfinanciering per 25 februari 2022.

De bij de herfinanciering betaalde afkoopsom op de ABN AMRO leningen wordt in mindering gebracht op de langlopende schulden en geamortiseerd over de looptijd van de nieuwe schatkistlening (25 jaar). Het kortlopend deel van de langlopende schulden is ultimo 2022 opgenomen onder de kortlopende schulden ten bedragen van € 1.055 (2021: € 486).

Kortlopende schulden

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Ministerie van OCW	30	-
Overige kortlopende schulden	7.542	6.980
Overlopende passiva	<u>10.193</u>	<u>6.707</u>
	<u>17.765</u>	<u>13.687</u>

Ministerie van OCW

Ministerie van OCW

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
	30	-
	<u>30</u>	<u>-</u>

Overige kortlopende schulden

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Kredietinstellingen	1.055	486
Rekening courant Lentiz Cursus & Consult B.V.	-	33
Crediteuren	2.171	2.325
Omzetbelasting	57	77
Loonheffing	3.303	3.194
Schulden terzake van pensioenen	931	865
Overige kortlopende schulden	25	-
	<u>7.542</u>	<u>6.980</u>

Overlopende passiva

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Vooruitontvangen subsidies OCW	2.988	1.934
Overige additionele middelen	1.587	1.180
Vakantiegeld	2.002	1.896
Basisbudget	831	35
Nog te betalen rente	166	94
Nog te betalen kosten	1.659	554
Accountantskosten	33	24
Vooruitontvangen bijdragen deelnemers/cursisten	927	990
	<u>10.193</u>	<u>6.707</u>

Voor een bedrag van € 929 zijn de vooruit ontvangen subsidies OCW geoormerkt (2021: € 815).

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen**Schatkistbankieren**

Lentiz onderwijsgroep maakt gebruik van het zg. "schatkistbankieren". Om die reden houdt Lentiz het merendeel van de publieke middelen aan bij de Nederlandse Staat.

Hypothecaire zekerheden

Recht van hypotheek groot € 21.250, met rente en kosten begroot op totaal € 28.263 op de registergoederen aan de Burgemeester Elsenweg 6 en 8 te Naaldwijk, Commandeurskade 22 en 22a te Maasland, Professor Holwerdalaan 60 en 62 te Naaldwijk ten behoeve van de Staat der Nederlanden.

Verbonden partijen

Lentiz onderwijsgroep heeft een langlopende huurverplichting met de Stichting Food Innovation Academy voor € 50 per jaar.

Bankgarantie

Voor de huur van het pand aan de Schiedamsedijk in Vlaardingen is voor € 47 een bankgarantie afgegeven. Deze bedragen zijn voor de liquide middelen niet vrij beschikbaar.

Waarborgfonds BVE

Lentiz onderwijsgroep is aangesloten bij Stichting Waarborgfonds BVE. Jegens het waarborgfonds bestaat een voorwaardelijke verplichting. De verplichting is vastgesteld op 2% van de rijksbijdrage BVE en bedraagt € 716.

Meerjarige financiële verplichtingen

	31-12-2022	31-12-2021
	€	€
Korter dan 1 jaar	3.224	3.132
Langer dan 1 jaar	3.108	3.012
	<u>6.332</u>	<u>6.144</u>

Toelichting behorende tot de Staat van baten en lasten

(bedragen x € 1.000)

Baten
Rijksbijdragen

Rijksbijdragen OCW

	2022	2021
	€	€
	90.178	84.381
	<u>90.178</u>	<u>84.381</u>

Rijksbijdragen OCW

Rijksbijdragen OCW

Geoormerkte OCW subsidies

Niet-geoormerkte OCW-subsidies

Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen SWV

	2022	2021
	€	€
	71.558	67.290
		2.896
		12.902
		<u>2.822</u>
	<u>18.620</u>	<u>17.091</u>
	<u>90.178</u>	<u>84.381</u>

De rijksbijdragen OCW zijn als volgt gespecificeerd:

Personele vergoeding 2022

Materiele vergoeding 2022

Huisvesting vergoeding 2022

	57.987
	10.192
	3.379
	<u>71.558</u>

Overige overheidsbijdragen

Gemeentelijke bijdragen en subsidies

Overige overheidsbijdragen en subsidies

	2022	2021
	€	€
	550	583
	324	-
	<u>874</u>	<u>583</u>

Deelnemers- en ouderbijdragen

Deelnemersbijdragen

Ouderbijdragen

	2022	2021
	€	€
	14	39
	84	58
	<u>98</u>	<u>97</u>

Baten werk voor derden

Contractonderwijs

	2022	2021
	€	€
	1.573	1.321
	<u>1.573</u>	<u>1.321</u>

Overige baten

Verhuur

Detachering personeel

Overige

	2022	2021
	€	€
	707	681
	241	195
	5.017	3.552
	<u>5.965</u>	<u>4.428</u>

De post 'overige' is als volgt te specificeren:

Excursiegelden/reizen

Leermiddelen en boekengeld

Overige personele vergoedingen

Overige vergoedingen

	837
	881
	2.420
	879
	<u>5.017</u>

Lasten
Personele lasten

	2022	2021
	€	€
Brutolonen en salarissen	49.575	45.670
Sociale lasten	6.654	6.196
Pensioenpremies	8.116	7.529
	<u>64.345</u>	<u>59.395</u>
Doorbelasting, ten laste van schoonmaakkosten	42-	21-
Doorbelasting, ten laste van dotatie basisbudget	10	30-
Onttrekking voorziening wachtgeld	376-	631-
Onttrekking voorziening spaarverlof	138-	-
Onttrekking voorziening jubilea	82-	55-
Onttrekking voorziening basisbudget	171-	171-
Onttrekking voorziening regeling seniorenverlof	265-	125-
Onttrekking voorziening langdurig zieken	333-	534-
Vrijval voorziening wachtgeld	51-	-
Vrijval voorziening regeling seniorenverlof	83-	162-
Vrijval langdurig zieken	259-	197-
Dotatie voorziening wachtgeld	114	413
Dotatie voorziening spaarverlof	10	12
Dotatie voorziening jubilea	96	88
Dotatie voorziening basisbudget	467	201
Dotatie voorziening regeling seniorenverlof	451	331
Dotatie voorziening langdurig zieken	708	650
Personeel, niet in loondienst	9.287	7.285
Scholing personeel	733	540
Reis-en verblijfskosten	257	49
Overige	761	378
Uitkeringen	547-	441-
	<u>74.892</u>	<u>66.975</u>

Totaal aantal medewerkers in fte's

	2022	2021
Bestuur / Management	39	34
Personeel primair proces / docerend personeel	531	529
Ondersteunend personeel / overige medewerkers	197	188
Totaal	<u>767</u>	<u>751</u>

Afschrijvingen

	2022	2021
	€	€
Gebouwen	1.330	1.330
Verbouwingen	297	146
Inventaris en apparatuur	906	851
Boekresultaat desinvesteringen	-	12
	<u>2.533</u>	<u>2.339</u>

Huisvestingslasten

	2022	2021
	€	€
Huur	1.196	963
Verzekeringen	107	74
Onderhoud	553	547
Energie en water	1.147	1.109
Schoonmaakkosten *)	1.677	1.557
Belastingen en heffingen	232	234
Dotatie onderhoudsvoorziening	869	634
Overige huisvestingslasten	348	345
	<u>6.129</u>	<u>5.463</u>

*) In deze kosten is begrepen een bedrag ad. € 42 aan netto loonkosten eigen personeel.

Overige lasten

	2022	2021
	€	€
Administratie en beheerslasten	2.061	1.860
Inventaris, apparatuur en leermiddelen	3.880	4.298
Mutatie overige voorzieningen	32	56
Overige lasten	2.230	1.012
	<u>8.203</u>	<u>7.226</u>

Onder administratie en beheerslasten is het accountantshonorarium opgenomen.

Ten einde te voldoen aan de wettelijke verplichting van art. 2:382a BW, namelijk om in de jaarrekening uitgesplitst en voorzien van vergelijkende cijfers te vermelden de in rekening gebrachte honoraria van de externe accountant en de accountantsorganisatie zoals gedefinieerd in de Wta en het gehele netwerk waartoe de accountantsorganisatie behoort, is onderstaand overzicht in deze jaarrekening opgenomen.

	2022	2021
	€	€
Specificatie honorarium		
Onderzoek jaarrekening	41	41
Andere controle opdrachten	10	10
	<u>51</u>	<u>51</u>

Een bedrag van € 33 is opgenomen onder de overlopende passiva en heeft betrekking op het verslagjaar 2022.

	2022	2021
	€	€
Financiële baten en lasten		
Rentebaten	138-	-
Rente CW	297-	-
Rentelasten	527	954
	<u>92</u>	<u>954</u>

Model E: Verbonden partijen

Model E (bedragen x € 1.000)	Statutaire zetel	Code activiteiten	Eigen	Resultaat	Art 2:	Deelname	Consolidatie
			vermogen 31-12-2022 €	2022 €	403 BW		
Stichting Centrum voor Innovatief Vakmanschap Groen (CIV Groen)	Ede	4	-	-	Nee	0%	Nee
Stichting Food Innovation Academy (FIA)	Vlaardingen	4	-	-	Nee	0%	Nee
Stichting Greenport Westland Oostland (Greenport West-Holland)	Westland	4	-	-	Nee	0%	Nee
Stichting Groene Norm	Nieuwegein	4	-	-	Nee	0%	Nee

Samenwerkingsverbanden

Om ervoor te zorgen dat alle leerlingen een passende plek krijgen, hebben scholen regionale samenwerkingsverbanden gevormd. In deze samenwerkingsverbanden werken het regulier en speciaal onderwijs (cluster 3 en 4) samen. Er worden afspraken gemaakt over de begeleiding en ondersteuning van leerlingen die extra zorg nodig hebben. Lentiz onderwijsgroep werkt samen met het Samenwerkingsverband Nieuwe Waterweg Noord en het Samenwerkingsverband VO Westland. Lentiz onderwijsgroep heeft geen zeggenschap van betekenis binnen deze Samenwerkingsverbanden.

Model G: Verantwoording subsidies
(bedragen x € 1.000)

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond	
	Kenmerk	Datum		
14YD				
Heterogene brugklassen	SHB210524	8-2-2022		N
Heterogene brugklassen	SHB210417	8-2-2022		N
Heterogene brugklassen	SHB210413	8-2-2022		N
Nazorg MBO 2022-2023	NMBO22029	28-2-2022		N
Versterking van de salarismix leraren MBO in de randstadregio's 2022	100000087-1	20-1-2022		J
Capaciteitentesten 2021-2023	CAP22-31137	24-3-2022		J
Doorstroomprogramma PO_VO	DPOVO20113	29-10-2020		J
Doorstroomprogramma PO_VO voor gelijke kansen 2021	DPOVO21067	29-7-2021		J
Doorstroomprogramma PO_VO voor gelijke kansen 2021	DPOVO21074	20-7-2021		J
Doorstroomprogramma PO_VO voor gelijke kansen 2021	DPOVO21193	29-7-2021		J
Lerarenbeurs	1165546-1	20-8-2021		J
Lerarenbeurs	1177295-1	21-9-2021		J
Lerarenbeurs	1177294-1	21-9-2021		J
Lerarenbeurs	1165545-1	20-8-2021		J
Lerarenbeurs	1245471-1	20-5-2022		J
Lerarenbeurs	1277620-1	22-8-2022		N
Lerarenbeurs	1277619-1	22-8-2022		N
Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen voor SCOOOL opleidingsschool	OS-2020-C-014	30-11-2020		J
Internationalisering funderend onderwijs	IFO220046	28-3-2022		J
Structureel voorkomen onnodig zittenblijven vo 2021-2023	VOZ21132	25-5-2021		J
Structureel voorkomen onnodig zittenblijven vo 2021-2023	VOZ22091	31-5-2022		N
17WQ				
Heterogene brugklassen	SHB210403	8-2-2022		N
Heterogene brugklassen	SHB210447	8-2-2022		N
School en omgeving	RSOD22006	5-12-2022		N
Tegemoetkoming kosten opleidingsscholen 2019	1284287-1	22-11-2022		N
Capaciteitentesten 2021-2023	CAP22-31137	24-3-2022		J
Verbetering basisvaardigheden	VBV22-VO-0787	12-12-2022		N
Doorstroomprogramma PO_VO voor gelijke kansen 2021	DPOVO21076	20-7-2021		J
Internationalisering funderend onderwijs	IFO20069	9-7-2020		J
Lerarenbeurs	1183215-1	22-11-2021		J
Lerarenbeurs	1165794-1	20-8-2021		J
Lerarenbeurs	1177390-1	21-9-2021		J
Lerarenbeurs	1179239-1	20-10-2021		J
Lerarenbeurs	1179299-1	20-10-2021		J
Lerarenbeurs	1278010-1	22-8-2022		N
Structureel voorkomen onnodig zittenblijven vo 2021-2023	VOZ21126	21-5-2021		J
31MD				
Heterogene brugklassen	SHB210530	8-2-2022		N
Heterogene brugklassen	SHB22021	xx-6-2022		N
Capaciteitentesten 2021-2023	CAP22-31137	24-3-2022		J
Doorstroomprogramma PO_VO voor gelijke kansen 2021	DPOVO21077	20-7-2021		J
Internationalisering funderend onderwijs	IFO220108	6-4-2022		J
Internationalisering funderend onderwijs	IFO20058	29-5-2020		J
Lerarenbeurs	1177613-1	21-9-2021		J
Lerarenbeurs	1166248-1	20-8-2021		J
Lerarenbeurs	1279097-1	22-8-2022		N
Structureel voorkomen onnodig zittenblijven vo 2021-2023	VOZ21127	21-5-2021		J
Structureel voorkomen onnodig zittenblijven vo 2021-2023	VOZ22061	27-5-2022		N

G2A. Subsidies die uitsluitend mogen worden aangewend voor het doel waarvoor de subsidie is verstrekt, aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Toewijzing		Totale subsidiabele				Te verrekenen		
	Kenmerk	Datum	Bedrag van de toewijzing	Ontvangen t/m vorig verslagjaar	kosten t/m vorig verslagjaar	Saldo per 1 januari verslagjaar	Ontvangen in verslagjaar	Subsidiabele kosten in verslagjaar	per 31 december verslagjaar
			€	€	€	€	€	€	€
totaal			-	-	-	-	-	-	-

**Lentiz onderwijsgroep
te Vlaardingen**

WNT-verantwoording 2022 Lentiz onderwijsgroep

Het voor Lentiz onderwijsgroep toepasselijke bezoldigingsmaximum (onderwijs) is in 2022 € 196.000 volgens indeling in categorie F op basis van de bijbehorende complexiteitspunten (16). Complexiteitspunten per criterium:

▪ Totale baten (T-2)	8
▪ Aantal bekostigde leerlingen/deelnemers/studenten (T-2)	3
▪ Gewogen aantal onderwijssoorten/sectoren (T-2)	5

1a. *Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling*

Gegevens 2022

Bedragen x € 1

Funcatiegegevens

	G. Kant	F.P. van Dam	F.P. van Dam
	Voorz. RvB	Lid RvB	Voorz. RvB
	01/01-31/08	01/01-31/08	01/09-31/12
Aanvang en einde functievervulling in 2022			
Omvang dienstverband	1,0	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja	ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	106.277	98.863	50.831
Beloningen betaalbaar op termijn	15.717	15.169	7.584
<i>Subtotaal</i>	<i>121.994</i>	<i>114.032</i>	<i>58.415</i>

Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum 130.667 130.667 65.333

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag n.v.t. n.v.t. n.v.t.

Bezoldiging 121.994 114.032 58.415

Bedrag van overschrijding n.v.t. n.v.t. n.v.t.

Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan n.v.t. n.v.t. n.v.t.

Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling n.v.t. n.v.t. n.v.t.

Gegevens 2021

Bedragen x € 1

Funcatiegegevens

	G. Kant	F.P. van Dam
	Voorz. RvB	Lid RvB
	01/01-31/12	01/01-31/12
Aanvang en einde functievervulling in 2021		
Omvang dienstverband	1,0	1,0
Dienstbetrekking	ja	ja

Bezoldiging

Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	153.765	136.769
Beloningen betaalbaar op termijn	23.157	22.632
<i>Subtotaal</i>	<i>176.922</i>	<i>159.401</i>

Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum 177.000 177.000

Bezoldiging 176.922 159.401

1b. *Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12*

Niet van toepassing

1c. *Toezichthoudende topfunctionarissen*

Gegevens 2022

Bedragen x € 1

	M.J. Penning	S. de Jongh	J.A. de Leeuw	E.E.C. Schnabel	W.J. Berg	I.M.P.H.M. Vermeulen
	Voorz. RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Aanvang en einde functievervulling in 2022						
Bezoldiging	10.725	7.150	7.150	7.150	7.150	7.150
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	29.400	19.600	19.600	19.600	19.600	19.600
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	10.725	7.150	7.150	7.150	7.150	7.150
Bedrag van overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.

A.R. Gansvoort

Funcatiegegevens	n.v.t.
Aanvang en einde functievervulling in 2022	n.v.t.
Bezoldiging	n.v.t.
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	n.v.t.
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.
Bezoldiging	n.v.t.
Bedrag van overschrijding	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling.	n.v.t.

Gegevens 2021
Bedragen x € 1

	M.J. Penning	S. de longh	J.A. de Leeuw	E.E.C. Schnabel	W.J. Berg	I.M.P.H.M. Vermeulen
Functiegegevens	Voorz. RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	n.v.t.	n.v.t.
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	10.725	7.150	7.150	7.150	n.v.t.	n.v.t.
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	26.550	17.700	17.700	17.700	n.v.t.	n.v.t.

A.R. Gansevoort

Functiegegevens	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling in 2021	01/01-31/12
Bezoldiging	7.150
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	17.700

1d. Topfunctionarissen met een totale bezoldiging van € 1.800 of minder

Niet van toepassing

1e. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.800

Niet van toepassing

1f. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van meer dan € 1.800 waarop de anticumulatie bepaling van toepassing is

Niet van toepassing

1g. Topfunctionaris met een totale bezoldiging van € 1.800 of minder waarop de anticumulatiebepaling van toepassing is

Niet van toepassing

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Niet van toepassing

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2022 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

**Lentiz onderwijsgroep
te Vlaardingen**

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden die van invloed zijn op de situatie per balansdatum.

**Lentiz onderwijsgroep
te Vlaardingen**
(bedragen x € 1.000)

Voorstel bestemming van het exploitatiesaldo

Het resultaat 2022 wordt als volgt bestemd (zie tevens de specificatie van het eigen vermogen zoals opgenomen in de toelichting op de balans).

Algemene reserve:

Algemene reserve (publiek)	3.878
Algemene reserve (privaat)	221

Bestemmingsreserve (publiek):

Solidariteitsfonds	126
Sociaal statuut	33
Huisvesting	80
Groei en innovatie	612
ICT	75
Duurzame inzetbaarheid	1.216
Nationaal Programma Onderwijs	598
	2.740

Totaal	6.839
---------------	--------------

Vlaardingen, juni 2023

Raad van Bestuur

Dam, F.P. van	Voorzitter
Veneboer, G.	Lid

Raad van Toezicht

Berg, W.J.	Voorzitter
longh, S. de	Lid
Leeuw, J.A. de	Lid
Schnabel, E.E.C.	Lid
Vermeulen, I.M.P.H.M.	Lid

**Lentiz onderwijsgroep
te Vlaardingen**

Overige gegevens

Gegevens over de rechtspersoon

Naam instelling: Stichting Lentiz Onderwijsgroep, samenwerkingsstichting voor BVE en VO in Zuid West Nederland
Adres: Schiedamsedijk 114
Postadres: Postbus 3040
Postcode/Plaats: 3130 CA Vlaardingen

Kamer van Koophandel: 41146390

Telefoon: 010-4349925

Bestuursnummer: 31137

Contactpersoon: W.S. 't Hart

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de raad van toezicht van Stichting Lentiz Onderwijsgroep, samenwerkingsstichting voor BVE en VO in Zuid West Nederland

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2022

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2022 van Stichting Lentiz Onderwijsgroep, samenwerkingsstichting voor BVE en VO in Zuid West Nederland te Vlaardingen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Lentiz Onderwijsgroep, samenwerkingsstichting voor BVE en VO in Zuid West Nederland op 31 december 2022 en van het resultaat over 2022 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2022 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2022;
2. de staat van baten en lasten over 2022; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Lentiz Onderwijsgroep, samenwerkingsstichting voor BVE en VO in Zuid West Nederland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2022 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd.

Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten.

Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2022, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude;
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn;
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en

- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zoetermeer, 27 juni 2023
Astrium Onderwijsaccountants
Onderdeel van Flynth Audit B.V.

Paraaf voor waarmerkingsdoeleinden:

A. van der Have MSc RA

Bijlage 1 - Verantwoording voortgang kwaliteitsagenda mbo 2022 - Eindrapportage

Lentiz hanteert vier speerpunten in de kwaliteitsagenda, waarbij ambitieuze doelstellingen zijn geformuleerd voor de jaren 2020 en 2022. In de verantwoording, die in lijn is met het bestuursakkoord 'Trots, Vertrouwen en Lef', wordt duidelijk dat Lentiz in de laatste fase van de kwaliteitsafspraken is beland. Hierbij worden de resultaten van de uitvoering van de kwaliteitsagenda weergegeven aan de hand van de geformuleerde ambities.

Speerpunt 1: Onderwijs dat voorbereidt op arbeidsmarkt en maatschappij van de toekomst

De ambitie van Lentiz onderwijsgroep is dat het in 2022 onderwijs aanbiedt dat maximaal gericht is op de regio: het is relevant voor de groene arbeidsmarkt, afgestemd op de ontwikkelingen in de samenleving en heeft een sterke verbinding met het regionale bedrijfsleven, overheden en maatschappelijke organisaties.

Reflectie van de raad van bestuur

In 2018 organiseerden we met verschillende stakeholders bijeenkomsten over de toekomst. Uiteraard realiseerden wij ons toen ook al dat niemand de toekomst kan voorspellen. Wat we wel wisten, is dat we studenten moeten voorbereiden op een snel veranderende wereld, waarin ze kunnen begrijpen welke ontwikkelingen de wereld om hen heen beïnvloeden en hoe ze invloed kunnen uitoefenen op die ontwikkelingen. Het is daarom belangrijk dat wij in het onderwijs ons niet alleen richten op het aanleren van kennis en vaardigheden, maar ook op het ontwikkelen van een moreel kompas, kritisch denkvermogen en het vermogen om zich aan te passen aan nieuwe situaties. Daarnaast moeten studenten worden aangemoedigd om zich bewust te zijn van de maatschappelijke en culturele context waarin ze leven. Ze moeten begrijpen hoe hun eigen perspectieven en achtergronden hun denken en handelen beïnvloeden, en hoe ze kunnen samenwerken met anderen. Dit is een flinke opdracht.

Wij kunnen deze taak niet alleen uitvoeren. Samenwerking met bedrijven, gemeenten, collega-scholen is hier een hard vereiste voor. Samenwerking tussen verschillende partijen is noodzakelijk om studenten op te leiden voor een snel veranderende wereld, welke wij vanuit de 'integrale gebiedsbenadering' uitvoeren. Deze 'integrale gebiedsbenadering' is altijd leidend geweest in onze visie op het onderwijs. Bij de integrale gebiedsbenadering gaan wij uit van de economische bedrijvigheid en de kenmerken van een bepaalde regio en zoeken daarbij de samenwerking tussen verschillende partijen. Door deze partijen te betrekken bij de ontwikkeling van ons onderwijs worden de krachten gebundeld.

De samenwerking vanuit een integrale benadering is anno 2022 steeds belangrijker geworden omdat de uitdagingen steeds complexer zijn. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de coronapandemie die we achter de rug hebben, de oorlog in Oekraïne, politieke spanningen tussen verschillende landen, zoals tussen de Verenigde Staten en China, de klimaatveranderingen, technologische ontwikkelingen en de energietransitie.

Mede door deze intensieve samenwerking, waar jaren in geïnvesteerd is, kunnen we terugkijken op een succesvolle uitvoering van de ambities en doelen die we in 2018 hebben gesteld. We zijn gericht op de regio, en relevant voor de groene arbeidsmarkt. Uiteraard, hebben ook wij last gehad van alle corona-maatregelen maar naar tevredenheid kunnen we concluderen dat dit niet tot nauwelijks heeft geleid tot afwijkingen ten opzichte van onze ambities. Integendeel, deze ontwikkeling heeft ons gesterkt in de overtuiging dat intensieve samenwerking in de regio de reden is dat wij als instelling wendbaar, flexibel en innovatief waren en zijn. Het heeft geleid tot een positieve mindset en het omzetten van complexe uitdagingen naar kansen. Door gezamenlijk te werken aan oplossingen ontstaat er een gevoel van gedeelde verantwoordelijkheid en betrokkenheid. Dit leidt tot nieuwe inzichten en ideeën die anders niet zouden zijn ontstaan.

Realisatie 2022

Lentiz kijkt tevreden terug op de afgelopen vier jaar waarin we erin geslaagd zijn in alle regio's sterke, op samenwerking gerichte verbindingen te realiseren met regionale bedrijven en andere betrokken partners. Dit heeft in Vlaardingen, in navolging van de World Horti Campus in Westland, geleid tot de opening van de campus de Food Innovation Academy. Hier komen grote bedrijven uit de levensmiddelensector, overheden, onderwijs- en kennisinstellingen samen onder één dak. De studenten krijgen les in de nieuwste laboratoria en keukens en maken kennis met de nieuwste technologieën, allemaal onder begeleiding van een door Lentiz aangestelde practoor. Tevens dragen we als samenwerkende partijen vanuit de campus bij aan grotere maatschappelijke thema's als duurzaamheid, eiwittransitie en circulariteit.

Ook in de andere regio's heeft Lentiz niet stilgezeten wat betreft campusontwikkeling. Lentiz is dan ook tevreden met de afronding van de campusontwikkeling in Middelharnis en de mogelijkheden die dit biedt voor onze studenten en partners in de regio. Het is fantastisch om te zien dat in het nieuwe gebouw van de Beroeps-campus de samenwerking tussen onderwijs (vmbo en het mbo van Lentiz/Albeda), bedrijfsleven, overheid en instellingen leiden tot mooie projecten zoals de Proeftuin van Pallandpolder waar studenten onderzoek doen naar strotenteelt en kringlooplandbouw. Door samen te werken en faciliteiten te delen, worden de talenten van onze studenten optimaal benut.

In Maasland is de fysieke ontwikkeling van de hippische campus gestart, waar de samenwerking van bedrijfsleven, overheid, zorg, onderwijs en practoraat als in een volgende fase is gekomen. We kijken uit naar een goede plek waar deze partijen hun samenwerking kunnen versterken en bestendigen. Ook hier worden innovaties evenals bijdragen aan maatschappelijke vragenstukken als dierenwelzijn en duurzaamheid expliciet verbonden aan de campus en het mbo onderwijs.

MBO Oostland en MBO Barendrecht hebben weliswaar nog geen fysiek gebouw als beroepencampus zoals hiervoor genoemde campussen, zij zijn de afgelopen jaren wel de spil in de samenwerking geworden met betrokken partners in de regio en hebben hier grote stappen in gezet. De volgende fase is dat er in de regio, gekoppeld aan de verdere ontwikkeling van de Greenport Horti Campus Westland, Oostland en Barendrecht, in nauwe samenwerking met de regionale ROC's, het bedrijfsleven en de overheden, volgende stappen gezet worden in het goed en bij de bedrijvigheid en arbeidsmarkt passend mbo onderwijs. Dit geldt naast Oostland en Barendrecht ook voor de verdere ontwikkeling van MBO Westland met de partners binnen en om het World Horti Center.

De inzet van hybride onderwijs en onderzoekend leren (practoraat), heeft geleid tot een significante groei van het aantal studenten bij MBO Oostland en MBO |Barendrecht sinds het opnemen van beide scholen binnen de Lentiz onderwijsgroep in 2018. Hierdoor kunnen we de arbeidsmarkt vraag in de verschillende branche beter bedienen en hebben we de aansluiting van de opleidingen op de behoeften en de vragen uit de arbeidsmarkt nader op elkaar aangesloten.

“Opleidingen zoals deze zijn precies wat nodig is om mensen een kans te geven op een baan die ze leuk vinden en waar bedrijven ook echt op zitten te wachten. Ik steun dit initiatief van harte, een prachtig voorbeeld van een geslaagde samenwerking tussen ondernemers, de regio en het onderwijs.” Marijke van der Meer, wethouder Onderwijs Zoetermeer.

Uiteraard richten wij ons hierbij niet alleen op de reguliere studenten, maar ook op het leven lang ontwikkelen (LLO). Immers het belang van LLO is steeds meer toegenomen naarmate de arbeidsmarkt sneller verandert en er meer vraag is naar flexibiliteit en aanpassingsvermogen. Werknemers moeten voortdurend nieuwe vaardigheden en kennis opdoen om relevant te blijven in hun werk en om hun loopbaan vooruit te helpen. Als Lentiz voorzien wij zowel in ons reguliere onderwijs als in het contractonderwijs in deze behoefte door het aanbieden van opleidingen en cursussen die gericht zijn op LLO. Een mooi voorbeeld hiervan is de samenwerking van Lentiz met de gemeente Zoetermeer en het regionale bedrijfsleven in de Agro-logistieke sector. Lentiz heeft samen met haar partners de handen ineen heeft geslagen om deze opleiding mogelijk te maken voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In 2022 hebben 12 kandidaten hun diploma van de opleiding Agro-Logistiek in ontvangst genomen, wat een mooie bijdrage is aan de persoonlijke groei van deze deelnemers en het versterken van de arbeidsmarkt in de regio. We zijn overtuigd van de toegevoegde waarde van initiatieven zoals campusvorming, hybride onderwijs, onderzoekend leren en een breed aanbod van opleidingen en trainingen voor zowel studenten als de arbeidsmarktregio. Lentiz gelooft dat deze initiatieven de loopbaanontwikkeling van studenten kunnen bevorderen en zien dat dit bijdraagt aan een betere aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

1A: De Greenport-opleidingen zijn up-to-date en krachtig gepositioneerd in het World Horti Center in Westland, Horti Campus Oostland in Bleiswijk en de MBO Barendrecht-campus. Daarmee faciliteert Lentiz onderwijsgroep het bedrijfsleven in de Greenport-regio's en bereidt de studenten en werkenden optimaal voor op hun toekomst in de Greenport.

- ✓ De campussen in Westland, Oostland en Barendrecht zijn gerealiseerd en vormen een campusnetwerk voor tuinbouwopleidingen en zijn daarmee alle drie regionale tuinbouw-meetingpoints; ook voor bedrijven, overheden en onderwijs. De campussen zijn verbonden met de provinciale en landelijke tuinbouwagenda's en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster tuinbouw.
- ✓ De samenwerkingsverbanden tussen regionale mbo-scholen functioneert in alle drie de regio's. 150 bedrijven werken actief mee aan de tuinbouwopleidingen waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden, en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd zijn gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven of hybride docenten die verschillende onderdelen uit onze opleidingen verzorgen.
- ✓ Studenten zijn tevreden over de tuinbouwopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor.
- ✓ Er is een learning community 'tuinbouwinnovatie' waarbij een practoraat (mbo) is gerealiseerd dat gekoppeld is aan het hbo en de wetenschappelijke kennis vanuit verschillende universiteiten (bijvoorbeeld de LDE Greenport Hub).
- ✓ Om te voldoen aan de arbeidsmarkt vraag houden we het aantal studenten minimaal stabiel rond de vijfhonderd studenten in de tuinbouwopleidingen (Plant, Bloem en Agrohandel & Logistiek). De instroom in Plant en Bloem stimuleren we hierbinnen extra.
- ✓ Studenten hebben na het afstuderen een baan op niveau dan wel in het tuinbouwcluster, of studeren aan het hbo.

Nulsituatie	<p>De Greenport-opleidingen zullen op drie plekken worden gepositioneerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In het Westland is het World Horti Center gerealiseerd, waar in de basis een sterke samenwerking is gerealiseerd tussen bedrijfsleven, onderwijs, overheden en onderzoek. De komende jaren zal hier ingezet worden op het versterken van deze relaties door vormen van hybride leren in alle Greenport-opleidingen door te voeren en te versterken. Hierbij wordt voortgebouwd op de bestaande basis vanuit het WHC en het lopende RIF, de verworvenheden van het CIV T&U en het innovatiepact van de Greenport West-Holland. We investeren in Westland in een learning community 'tuinbouwinnovatie' waarbij we een practoraat inrichten dat gekoppeld wordt aan het hbo en de wetenschappelijke kennis vanuit de universiteiten van Leiden, Delft en Erasmus (LDE Greenport Hub). - In Oostland wordt voortgebouwd op de basis van het hybride leren vanuit de school. De komende jaren wordt toegewerkt naar het realiseren van de Lentiz MBO Oostland Campus, in nauwe samenwerking met de Greenport West-Holland, de gemeenten Lansingerland, Pijnacker/Nootdorp, Zuidplas, Zoetermeer en delen van Waddinxveen en Boskoop, provincie Zuid-Holland, het regionale bedrijfsleven, Wageningen UR, Glastuinbouw Bleiswijk, Delphy Improvement Centre, Holland Rail Terminal en LTO Glaskracht Nederland. We verwachten de campus, en de daarbij horende regionale samenwerkingen en op de regio afgestemde hybride Greenport-opleidingen, te realiseren in 2021 of 2022. De komende jaren wordt geïnvesteerd in het netwerk en de ontwikkeling van de opleidingen Teelt en Agrologistiek met genoemde partners en het realiseren van een fysieke campus. In Barendrecht is de ontwikkeling pril. Hier wordt geïnvesteerd vanuit de integrale gebiedsbenadering in het versterken van de relaties en daarmee het vormen van een integraal beeld van Lentiz MBO Barendrecht. - De Lentiz MBO Barendrecht Campus pakken we op met het Albada College, ROC Da Vinci College, de Greenport West-Holland, de gemeente, provincie, regionale bedrijfsleven, LTO en de regionale demonstratiecentra die reeds in de bedrijven in ontwikkeling zijn. De komende jaren wordt geïnvesteerd in het netwerk en de ontwikkeling van opleidingen Agrologistiek met genoemde partners. We streven ernaar dit te realiseren in 2020. Op basis hiervan wordt in die periode de concretisering van de plannen opgenomen in de kwaliteitsagenda mbo voor de jaren 2021-2022. Eveneens wordt de werking van het landelijke CIV T&U/praktijkcluster
-------------	---

	<p>tuinbouw vanuit Lentiz verduurzaamd door hierin te investeren in nauwe samenwerking met alle andere aoc's die participeren in dit CIV. Hierdoor worden de landelijke netwerken versterkt, en wordt, in nauwe samenwerking met bedrijven en onderwijsinstellingen, duurzaam actuele content ontwikkeld die regionaal ingezet wordt.</p>
Ambitie 2020 conform KA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het World Horti Center is een dynamisch meetingpoint van het regionale (tuinbouw)bedrijfsleven, scholen en universiteiten, overheden en internationale gasten. Lentiz MBO Westland functioneert als federatief verband tussen Mondriaan, Albeda en Lentiz. 2. De concepten voor de vorming van de (tuinbouw)campussen Oostland en Barendrecht zijn op hoofdlijnen ontwikkeld in samenwerking met het regionale bedrijfsleven, overheden en onderwijspartners in betreffende regio's. 3. 75 bedrijven werken actief mee aan de tuinbouwopleidingen waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden, en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd, zijn gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven die verschillende onderdelen uit onze opleidingen verzorgen. 4. Studenten zijn tevreden over de tuinbouwopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. 5. Het practoraat Circulaire kas & tuinbouwinnovatie is opgericht en in werking, waardoor de innovatie uit het bedrijfsleven en wetenschappelijke kennis direct gekoppeld zijn aan de tuinbouw-mbo-opleidingen. 6. Om te voldoen aan de arbeidsmarktvrage houden we het aantal studenten minimaal stabiel rond de vijfhonderd in de tuinbouwopleidingen (Plant, Bloem en Agrohandel & logistiek). De instroom in Plant en Bloem stimuleren we hierbinnen extra.
Ambitie 2022 conform KA	<ol style="list-style-type: none"> 1. De campussen in Westland, Oostland en Barendrecht zijn gerealiseerd en vormen een campusnetwerk voor tuinbouwopleidingen en zijn daarmee alle drie regionale tuinbouw-meetingpoints, ook voor bedrijven, overheden en onderwijs. De campussen zijn verbonden met de provinciale en landelijke tuinbouwagenda's en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster tuinbouw. 2. De samenwerkingsverbanden tussen regionale mbo-scholen functioneert in alle drie de regio's. 150 bedrijven werken actief mee aan de tuinbouwopleidingen, waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden, en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd, zijn gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven die verschillende onderdelen uit onze opleidingen verzorgen. 3. Studenten zijn tevreden over de tuinbouwopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. 4. Er is een learning community 'tuinbouwinnovatie' waarbij een practoraat (mbo) is gerealiseerd dat gekoppeld is aan het hbo en de wetenschappelijke kennis vanuit verschillende universiteiten (bijvoorbeeld de LDE Greenport Hub). 5. Om te voldoen aan de arbeidsmarktvrage houden we het aantal studenten minimaal stabiel rond de vijfhonderd studenten in de tuinbouwopleidingen (Plant, Bloem en Agrohandel & logistiek). De instroom in Plant en Bloem stimuleren we hierbinnen extra. 6. Studenten hebben na het afstuderen een baan op niveau c.q. in het tuinbouwcluster, of studeren aan het hbo.
Realisatie t/m 2022	<ol style="list-style-type: none"> 1. De campussen in Westland, Oostland en Barendrecht zijn gerealiseerd en vormen een campusnetwerk voor tuinbouwopleidingen en zijn daarmee alle drie regionale tuinbouw-meetingpoints, ook voor bedrijven, overheden en onderwijs. De campussen zijn verbonden met de provinciale en landelijke tuinbouwagenda's en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster tuinbouw.

Voor alle drie regio's geldt dat de campusvorming gerealiseerd is. Desalniettemin bevinden ze zich in verschillende ontwikkelingsfasen, wat hieronder wordt toegelicht.

- **Lentiz | MBO Westland - World Horti Center**

World Horti Center is, mede op initiatief van Lentiz, een van de eerste campussen in de regio waar onderwijs, bedrijfsleven en overheid de krachten gebundeld hebben om duurzame ontwikkeling van kennis en innovatie te realiseren. Niet alleen voor de regio maar voor de hele wereld is het een prachtig voorbeeld hoe samenwerking tussen de verschillende O's (Onderwijs, Ondernemers, Onderzoek en Overheid) leidt tot samenwerking op het gebied van kennis en innovatie. Door de krachtige samenwerking in de triple helix wordt onderzoek, onderwijs en ondernemen een krachtige boost gegeven en wordt vernieuwing en innovatie direct in het mbo-onderwijs gebracht. Hierdoor is het onderwijs (nog meer) relevant en interessant voor de studenten.

Zoals aangegeven in de vorige verantwoordingen van de kwaliteitsagenda kunnen we zeggen dat ondanks de fysieke beperkingen tijdens corona het onderwijs, door de krachtige samenwerking, wel door kon gaan, bijvoorbeeld door middel van online-telen of andere hybride mogelijkheden. Ook de bedrijfsbezoeken aan het WHC konden in 2022 weer zoals voor corona gestart worden. En dat was te merken! Een mooi voorbeeld is onze nieuwe partner Stolze, een gerenommeerde naam in de tuinbouw. Stolze is gespecialiseerd in het integreren van elektrotechniek, watertechniek, groeilicht, automatisering en klimaattechniek. Investeren in samenwerking en gezamenlijk kennis ontwikkelen is essentieel voor het bedrijf. Stolze participeert dan ook in de All Climate Greenhouse in het Verify-onderzoekscentrum van World Horti Center, zoals eerder aangegeven in voorgaande verantwoordingen. Samen met de overheid realiseerden bedrijven een innovatieve kas waarin nagenoeg ieder klimaat kan worden nagebootst. In 2022 hebben studenten van Lentiz en Inholland onderzoek uitgevoerd naar remote-control telen en andere teeltmethodes van de toekomst. In 2022 zijn er verschillende nationale en internationale delegaties ontvangen uit alle uithoeken van de wereld. Tijdens sommige van deze bezoeken zijn de eerste intenties uitgesproken voor een verdere samenwerking tussen de verschillende landen, zoals Marokko, Turkije, China en Vietnam. Deze samenwerkingen vormen een aanvulling op de reeds bestaande talloze samenwerkingsverbanden die Lentiz heeft en ook hoog op de agenda heeft staan in het kader van internationalisering.

Vanaf 2022 is Ted Duijvestijn als practor ook actief in Lentiz | MBO Westland als onderdeel van de Learning community, ook met hogescholen en universiteiten. Als practor is hij de spil in het netwerk van glastuinbouwbedrijven, docent-onderzoekers en mbo-studenten. Onderzoeksvragen en stageopdrachten van bedrijven worden zo op een natuurlijke wijze in de lessen en projecten geïntegreerd. Hierbij besteedt hij met name aandacht aan de uitdagingen waar de tuinbouwsector mee te maken heeft, zoals big data, robotisering, gezonde en veilige producten, water, schoon en efficiënt transport, energie en onderzoek. Initiatieven zoals World Horti Center zorgen voor een kwaliteitsslag in het onderwijs. Door verschillende disciplines onder één dak samen te brengen stimuleert World Horti Center de onderlinge samenwerking, innovaties en het aantrekken van talent. Lentiz vertaalt deze meerwaarde, niet alleen regionaal, maar ook internationaal in verschillende projecten. In dit kader is de nieuwe Learning Community Greenport Horti Campus een prachtige ontwikkeling in 2022. De Learning Community Greenport Horti Campus brengt het regionale bedrijfsleven en onderwijs (mbo, hbo en wo) samen om innovatieve vragen snel op te pakken. Daarmee transformeren de beroepsgerichte onderwijsinstellingen naar regionale kenniscentra waarin leren, innoveren en onderzoeken met regionale partners hand-in-hand gaan. De Learning Community Greenport Horti Campus heeft twee hoofdactiviteiten: onderzoek en dialoog, en werkt vraaggestuurd vanuit de praktijk en zoekt daarvoor samenwerking tussen mbo, hbo en wo. De resultaten uit die onderzoeken worden verwerkt naar de praktijk samen met ondernemers en middels masterclasses, webinars en nieuwsberichten. Zo werkt de Learning Community Greenport Horti Campus aan een ecosysteem van bedrijven en onderwijsinstellingen. Daarvoor gebruikt de Learning Community Greenport Horti Campus de vijf V's: Verbinden (van de triple helix en maatschappelijke organisaties), Verdienen (vertalen van kennis en kunde naar kassa), Versterken (van de relatie met de samenleving en consument), Vernieuwen (innovaties realiseren en talent opleiden) en Verduurzamen (met een regionaal transitienetwerk). Professor Peter van Bodegom, hoogleraar Milieubiologie aan de Universiteit van Leiden, verbindt zich gedurende vier jaar voor één dag in de week aan tuinbouwgerelateerde vraagstukken. Dit doet hij binnen de leerstoel Circulaire Internationale Tuinbouwsystemen.

- **Lentiz | MBO Oostland, Bleiswijk gekoppeld aan het Horti Science Park**

Lentiz | MBO Oostland is mede door de inzet van het hybride leren een groeiende mbo-school van Lentiz. Het aantal studenten neemt nog altijd toe: van enkele tientallen bij de start in 2018-2019 tot meer dan tweehonderd in 2022. Het portfolio aan mbo-opleidingen omvat inmiddels meer dan tien bol- en bbl-opleidingen, die

voor een deel ook op dislocaties worden georganiseerd, altijd in nauwe samenwerking met lokale bedrijven en instellingen. Lentiz | MBO Oostland vindt zijn basis in de samenwerking met Melanchthon Business School (MBS) in Bleiswijk, waar beide scholen zijn gehuisvest op het schoolterrein, in het schoolgebouw en praktijklokalen van MBS en in de tijdelijke behuizing van Lentiz. Beide scholen werken samen aan de verwezenlijking van een collectieve, gebiedsgerichte ambitie vanuit een gedeelde visie op beroepsgericht onderwijs. Bij de campusontwikkeling van Lentiz | MBO Oostland is het realiseren van hybride onderwijs de essentie. In 2022 zijn alle opleidingen omgezet naar hybride onderwijs. Dat houdt in dat (nagenoeg) alle opleidingen minimaal één dag in de week les krijgen bij een bedrijf, en bij voorkeur door een hybride docent. Alleen de studenten Hovenier krijgen les op school. De school heeft namelijk een eigen stichting, genaamd de Levende Tuin. In de tuin van de school krijgen de hovenierstudenten les van docenten en bedrijven. Hierover leest u meer onder het kopje de Lentiz Groene Hotspot. Het hybride leren is een succes. Studenten leren in een reële omgeving de beroepscontext en door de ondersteuning en facilitering van bedrijven worden actuele onderwerpen direct toegevoegd aan het curriculum van de student. Een mooi voorbeeld hiervan is de samenwerking met een regionale teler nabij onze de school. Deze bloementeler bezit naast een kas ook een bloemenwinkel. De bloemenwinkel is drie dagen per week open voor consumenten. In overleg met de bloementeler is afgesproken dat de Lentiz-studenten daar één dag in de week les krijgen en dat ze één dag in de week de winkel draaien. Ook binnen de andere opleidingen van Lentiz | MBO Oostland, namelijk Agrologistiek, Dierverzorging, Hovenier en Bloem & design vormt deze onderwijsvisie de basis.

Behalve in aantallen is de school ook gegroeid in de organisatie en verbinding naar de omgeving en relaties in de regio: Lentiz | MBO Oostland is geworteld en slaat zijn vleugels uit. Zoals eerder beschreven neemt Lentiz | MBO Oostland actief deel aan het Horti Science Park, Lansingerland/Greenport Horti Campus Oostland. Het Horti Science Park heeft onder andere tot doel toegepast-wetenschappelijke kennis te ontwikkelen en te valoriseren. Zo investeren Wageningen UR Glastuinbouw Bleiswijk, Delphy Improvement Centre en DLV Glas & Energie in de digitalisering en energietransitie, met projecten als Digital Greenhouse en Fossilvrije Glastuinbouw. Met behulp van de door Lentiz aangestelde practor zijn studenten opgeleid in een hybride leeromgeving binnen de campus. Deze practor verbindt sinds 2022 niet alleen onderzoeksvragen van het bedrijfsleven aan de school in Bleiswijk, maar is ook practor in Naaldwijk, waardoor onderlinge verbindingen versterkt worden. Het hybride leren kenmerkt zich met name door praktijkgerichte opdrachten in de bedrijven, waarbij studenten kennis hebben gemaakt met innovaties tegen de achtergrond van de transitie van onze moderne tijd. De samenwerking met de practor-docent en de betrokken bedrijven is een win-winsituatie voor alle partijen. Zo ontwikkelen studenten de juiste kennis en vaardigheden om de banen van de toekomst te kunnen vervullen, investeren bedrijven in de arbeidskracht van de toekomst en is het mbo-onderwijs actueel, uitdagend en bij de tijd. Een mooi voorbeeld hiervan is onderzoekend leren bij Sein, in gezamenlijkheid van de teeltstudenten en de hovenierstudenten. Op basis van een onderzoeksvraag van het bedrijf zijn de studenten, onder leiding van de practor aan de slag binnen een bedrijf. In 2022 is onder andere ook ingezet op het Leven Lang Ontwikkelen door samenwerkingen aan te gaan in de regio.

- **Lentiz | MBO Barendrecht**

In 2022 zijn de plannen voor de verhuizing van Lentiz | MBO Barendrecht afgerond waardoor er in de loop 2023 dicht bij de bedrijvigheid de nieuwe huisvesting betrokken kan worden. Er zijn afspraken gemaakt met Albeda en Da Vinci over het opleidingspalet. Lentiz | MBO Barendrecht heeft het eigen opleidingsportfolio vastgesteld is operationeel sinds september 2022. Rond elke opleiding zijn samenwerkingsverbanden gerealiseerd met partners uit het bedrijfsleven. Hierbij wordt steeds meer de samenwerking gezocht met alle bedrijfs- en onderwijspartners in de Dutch Fresh Port in Barendrecht/Ridderkerk. Ook voor Leven Lang Ontwikkelen en de uitvoering van korte trainingen en cursussen, is de samenwerking geïntensiveerd.

- **De samenwerkingsverbanden tussen regionale mbo-scholen functioneert in alle drie regio's. 150 bedrijven werken actief mee aan de tuinbouwopleidingen waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden, en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd, zijn gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven die verschillende onderdelen uit onze opleidingen verzorgen.**

Meer dan 150 bedrijven werken actief mee aan de tuinbouwopleidingen. Dit is de afgelopen jaren, ondanks corona, versterkt. Rondom alle opleidingen in de tuinbouw, maar ook bij andere opleidingen, zijn sterke samenwerkingen met het bedrijfsleven. Dit vormt het DNA van ons handelen. Door deze samenwerkingsverbanden zijn er

	<p>in 2022 talloze gastlessen, bedrijfsbezoeken en hybride leeropdrachten gerealiseerd. Lentiz sluit op deze manier aan bij de (onderzoeks)vragen uit de omgeving en leidt de studenten op in een relevante omgeving voor een relevante sector.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Studenten zijn tevreden over de tuinbouwopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. Op basis van de meest recente JOB-monitor scoren de studenten gemiddeld 7,2 op de vraag hoe tevreden de studenten zijn over de opleiding. Omgerekend is dit gelijk aan een 3,6 op de JOB-monitor. Waarmee dit doel behaald is. ▪ Er is een learning community ‘tuinbouwinnovatie’ waarbij een practoraat (mbo) is gerealiseerd dat gekoppeld is aan het hbo en de wetenschappelijke kennis vanuit verschillende universiteiten (bijvoorbeeld de LDE Greenport Hub). Op de site www.practoraten.nl wordt de kern van een practoraat gedefinieerd als <i>het ontwikkelen, verkennen van nieuwe beroepspraktijken, ingebed in het onderwijs door praktijkgericht onderzoek, waarbij een meerwaarde ontstaat voor het werkveld, de studenten en docenten waardoor de uiteindelijke kwaliteit van het onderwijs verbeterd</i>. Binnen Lentiz hebben we dit verder aangevuld door vast te stellen dat het doel van het practoraat is om onderzoekend leren mogelijk te maken en te verankeren in het onderwijs. Daarvoor is een samenwerking tussen onderwijs, onderzoek en ondernemers noodzakelijk, waarbij alle partijen daar de vruchten van plukken. Het practoraat Circulaire kas & tuinbouwinnovatie is verbonden aan Lentiz MBO Oostland en sinds 2022 ook aan Lentiz MBO Westland. Lentiz MBO Oostland en Lentiz MBO Westland hebben tot doel gesteld om onderzoekend leren in alle opleidingen te versterken. Vanaf 2022 zijn nieuwe thema’s bepaald: energieneutraal en klimaatneutraal telen, teeltproducten in de circulaire economie, sociale innovatie, welvaart en gezond voedsel en leefomgeving, digitalisering: autonoom (op data) telen en artificial intelligence. ▪ Om te voldoen aan de arbeidsmarkt vraag houden we het aantal studenten minimaal stabiel rond de vijfhonderd studenten in de tuinbouwopleidingen (Plant, Bloem en Agrohandel & logistiek). De instroom in Plant en Bloem stimuleren we hierbinnen extra. In tegenstelling tot diverse (groene) mbo’s heeft Lentiz een lichte stijging in de studentenaantallen. Hieronder ziet u de totale aantallen. <table border="1" data-bbox="546 919 2033 979"> <thead> <tr> <th>2018-2019</th> <th>2019-2020</th> <th>2021</th> <th>2022</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1.688</td> <td>1.661</td> <td>1.752</td> <td>1.875</td> </tr> </tbody> </table> <p>Ook het aandeel studenten in de tuinbouwopleiding is gestegen. In 2022 nemen ruim zeshonderd studenten deel aan de tuinbouwopleidingen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Studenten hebben na het afstuderen een baan op niveau c.q. in het tuinbouwcluster, of studeren aan het hbo. Op basis van de alumnigegevens van 2022 geeft 49% van de studenten aan verder te gaan studeren. Daarvan geeft 56% aan dat ze een vervolgopleiding gaan volgen die aansluit bij de opleiding. 44% van de studenten kiest voor een opleiding in een andere branche. Ruim 35% van de studenten geeft aan te gaan werken. Daarvan geeft 77% aan te gaan werken in een branche die aansluit bij de huidige opleiding. De rest, 23%, heeft aangegeven te gaan werken in een andere branche. 	2018-2019	2019-2020	2021	2022	1.688	1.661	1.752	1.875
2018-2019	2019-2020	2021	2022						
1.688	1.661	1.752	1.875						
Verklaring afwijking	Er zijn geen enkele afwijkingen ten opzichte van de ambities, zoals opgesteld voor 2022.								
Betrokkenheid docenten en studenten	Alle ontwikkelingen zoals hiervoor beschreven kunnen niet zonder de betrokkenheid van studenten en docenten. Zowel in de voorbereiding als in de ontwikkeling worden docenten en studenten betrokken. Aan de practor zijn op beide locaties docenten gekoppeld. In de werkgroep voor de VGH Hotspot zitten ook docenten.								

Merkbaarheid en meetbaarheid	Er is de afgelopen jaren ontzettend veel geïnvesteerd in de samenwerking met bedrijven om het onderwijs zo actueel mogelijk te maken. Zowel studenten als bedrijven plukken hier de vruchten van. Studenten geven in gesprekken aan dat het hybride leren, de samenwerking met bedrijven en de keuzedelen van toegevoegde waarde zijn omdat op deze manier zowel het onderwijs als het vak aantrekkelijk wordt. Ook bedrijven zijn tevreden omdat ze op deze manier studenten begeleiden die gemotiveerder zijn en ook goed voorbereid op hun toekomstige rol binnen de branche. Het mes van de samenwerking snijdt aan meer kanten: bedrijven hebben de mogelijkheid om mee te denken over de opleiding van de toekomstige medewerkers, kunnen praktische onderzoeksvragen weggelaten bij de school en kunnen tevens medewerkers scouten tussen de studenten. De opleiding en kennis van docenten worden versterkt doordat zij van de ontwikkelingen in de bedrijven kunnen leren.
Financieel	Na de coronapandemie is intensief ingezet op de doelstelling en ambities. De bestedingen bedragen € 690K en zijn daarmee € 50K hoger dan begroot.

1B: De foodopleidingen (voedingsindustrie) worden in samenwerking met de partners krachtig gepositioneerd rond de Food Innovation Academy (FIA) in Vlaardingen/Schiedam. Hiermee wordt het foodbedrijfsleven in de regio's gefaciliteerd en bereiden studenten en werkenden zich optimaal voor op hun toekomst in de food. Vanaf 2019 is de fysieke campus van de FIA in bedrijf. Daarbij wordt aandacht besteed aan het vergroten van de instroom, aansluitend bij de grote arbeidsmarktbehoefte, en het realiseren van een up-to-date opleiding.

- ✓ De FIA is een regionale campus en een meetingpoint, ook voor bedrijven, overheden en onderwijs. De campus is verbonden met de provinciale en landelijke foodagenda's en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster rond food.
- ✓ Dertig bedrijven werken actief mee aan de foodopleidingen, waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden, en ontwikkelingen in bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen.
- ✓ De Try & Taste/Meetingpoint-ruimte is nu ook gekoppeld aan de regionale po- en vo-scholen. Er komen jaarlijks duizend bezoekers bij de FIA.
- ✓ Studenten zijn tevreden over de foodopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor.
- ✓ Er is een learning community FIA waarbij een practoraat (mbo) is gerealiseerd dat gekoppeld is aan het hbo en de wetenschappelijke kennis vanuit de universiteiten van Leiden, Delft en Erasmus (LDE Greenport Hub).
- ✓ Om te voldoen aan de arbeidsmarktvraag houden we het aantal studenten voor de foodopleidingen stabiel zodat in totaal tweehonderd studenten ingeschreven blijven. Binnen de foodopleidingen stimuleren we de keuze voor een uitstroomrichting in de voedingsmiddelenindustrie, hierbij streven we naar een totaal van tachtig studenten in 2022. Studenten hebben na afstuderen een baan op niveau c.q. in het foodcluster of studeren aan het hbo.

Nulsituatie conform KA	De mbo-opleidingen levensmiddelentechnologie zijn vanaf 2015 gestart en kennen een beperkte instroom. Komend jaar is de grote slag wat betreft de nieuwe locatie met up-to-date voorzieningen (vanuit een publiek-private samenwerking). Hier zijn voor de studenten moderne test- en laboratoriumfaciliteiten aanwezig, om theorie en praktijk dicht bij elkaar te brengen. Meer partijen (grote groep voedingsmiddelenbedrijven, brancheorganisatie FNLI, gemeente/MRDH, Inholland en Lentiz) hebben bijgedragen en dragen bij aan de realisatie van deze nieuwe locatie. Deze gaat in de zomer 2019 open. De start van deze nieuwe locatie is bij uitstek het moment om potentiële studenten/medewerkers te verleiden om voor een opleiding en carrière in de voedingsindustrie te kiezen zodat aan de arbeidsmarktvraag kan worden voldaan. De partners willen een Try & Taste/Meetingpoint-ruimte inrichten waar jongeren, andere potentiële werknemers en geïnteresseerden in de wereld van Food, health & technology kennis kunnen maken met de wereld van de voedingsindustrie die normaal gesproken ontoegankelijk is. Door een stelselmatige programmering wordt de kracht van de sector gepresenteerd naar buiten. Basis voor deze externe profilering is de community die zich begint te vormen in dit nieuwe gebouw met bedrijven, studenten en docenten.
------------------------	--

	<p>Doel voor de komende jaren is het beter verbinden van de vraag van het bedrijfsleven en de onderzoeken van Inholland en Delft samen met de Lentiz-studenten als onderdeel van hun onderwijsprogramma. Deze combinatie is de basis voor een extern programma met een ontmoetings- en inspiratieplaats voor bedrijven, studenten, docenten, medewerkers, onderzoekers, studenten uit po- en vo-onderwijs, ouders/verzorgers van studenten en het brede publiek rondom het thema Food, Health & Technology.</p>
<p>Ambitie 2020 conform KA</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. De fysieke Food Innovation Academy (FIA) is door het bedrijfsleven in nauwe samenwerking met Lentiz, Hogeschool Inholland en de regionale overheden gerealiseerd. 2. Het curriculum van de foodopleidingen is in nauwe samenwerking met het foodbedrijfsleven geactualiseerd en moderne test- en laboratoriumfaciliteiten hiervoor, zijn beschikbaar in de FIA. 3. Er is een Try & Taste/Meetingpoint-ruimte ingericht waar jongeren, andere potentiële werknemers en geïnteresseerden in de wereld van Food, health & technology kennis kunnen maken met de wereld van de voedingsindustrie die normaal gesproken ontoegankelijk is. Hier komen zeshonderd bezoekers in 2020. 4. Er is in de FIA een speciale voorziening gerealiseerd voor kwetsbare jongeren (w.o. vsv'ers). 5. Vijftien bedrijven werken actief mee aan de foodopleidingen waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden, en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd, zijn gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven die verschillende onderdelen uit onze opleidingen verzorgen. 6. Studenten zijn tevreden over de foodopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. Er is een practoraat rond de FIA waardoor de innovatie uit het bedrijfsleven en hbo-/wetenschappelijke kennis direct gekoppeld is aan de mbo-opleidingen. 7. Om te voldoen aan de arbeidsmarktvrage houden we het aantal studenten voor de food stabiel zodat in totaal tweehonderd studenten ingeschreven blijven. De instroom in de voedingsindustrie stimuleren we hierbinnen extra, waarbij we streven naar een totaal van vijftig studenten in 2020.
<p>Ambitie 2022 conform KA</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. De FIA is een regionale campus en een meetingpoint, ook voor bedrijven, overheden en onderwijs. De campus is verbonden met de provinciale en landelijke foodagenda's en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster rond food. 2. Dertig bedrijven werken actief mee aan de foodopleidingen, waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden, en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd, zijn gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven die verschillende onderdelen uit onze opleidingen verzorgen. 3. De Try & Taste/Meetingpoint-ruimte is nu ook gekoppeld aan de regionale po- en vo-scholen. Er komen jaarlijks duizend bezoekers bij de FIA. 4. Studenten zijn tevreden over de foodopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. Er is een learning community FIA waarbij een practoraat (mbo) is gerealiseerd dat gekoppeld is aan het hbo en de wetenschappelijke kennis vanuit de universiteiten van Leiden, Delft en Erasmus (LDE Greenport Hub). 5. Om te voldoen aan de arbeidsmarktvrage houden we het aantal studenten voor de foodopleidingen stabiel zodat in totaal tweehonderd studenten ingeschreven blijven. De instroom in voedingsindustrie stimuleren we hierbinnen extra waarbij we streven naar een totaal van tachtig studenten in 2022. 6. Studenten hebben na afstuderen een baan op niveau c.q. in het foodcluster, of studeren aan het hbo.

Realisatie t/m 2022	<p>1. De FIA is een regionale campus en een meetingpoint, ook voor bedrijven, overheden en onderwijs. De campus is verbonden met de provinciale en landelijke foodagenda's en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster rond food.</p> <p>De Nederlandse foodsector speelt een wereldwijde, belangrijke rol als het gaat om de nieuwe ontwikkelingen in de voedselvoorziening en het verwerken van agrarische producten. Dit is een sector waar een grote arbeidsmarkt vraag is. Om te kunnen voldoen aan die vraag is op initiatief van Lentiz, de brancheorganisatie FNLI en de regionale foodbedrijven in 2019 de FIA gestart. Drie jaar later is de FIA een begrip geworden in de regio. De FIA is in de afgelopen jaren gerealiseerd en deze campus is dé plek waar onderwijs (vo uit de regio, mbo van Lentiz en Albeda en hbo van Inholland, ook verbonden met de LDE Universiteiten), overheid en foodondernemers samen komen om te werken aan de meest innovatieve en duurzame uitdagingen in de foodsector. Samen met de aangesloten bedrijven (verenigd in een bedrijvenvereniging) wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van niet alleen studenten maar ook bestaande werknemers. Ook de inzet op Leven Lang Ontwikkelen is steeds belangrijker geworden. In juni 2022 is de FIA officieel geopend. De FIA is het kennis-, opleidings- en innovatiecentrum voor de levensmiddelenbranche in de regio Rijnmond, de plek waar bedrijven en andere stakeholders uit de voedingsmiddelenindustrie elkaar ontmoeten en inspireren. Maar ook een plek waar jongeren geïnteresseerd worden te kiezen voor werken in de foodsector. De activiteiten hieronder geven een beeld van de ontwikkelingen in de FIA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kennismakingsactiviteiten vmbo Scholieren uit het vmbo hebben kennismakingslessen gevolgd in de FIA. Zij kregen in kleine groepjes een interactief programma met korte workshops over voedselverspilling, bijvoorbeeld met het maken van een bananenbrood in een muffinmaat en het proeven van verschillende smaken. - Het IJscentrum Het IJscentrum heeft zich gevestigd in de FIA. Via dit specialistisch centrum voor ijsbereiders van Cursus & Consult van Lentiz worden cursussen aangeboden in Nederland en België. - Deelname MBO Challenge Voedselverspilling Samen met opdrachtgever Sander van Kampen (Dutch Wasabi) zijn de derdejaarsstudenten op zoek gegaan naar dé manier om verspilling tegen te gaan. Een traject van informatie verzamelen, uitproberen, ervaringen van experts ophalen, binnen en buiten 'the box' denken, nog meer uitproberen, proeven, selecteren en presenteren. Het resultaat is de wasabikroket, gemaakt van de bladeren en stengels van de wasabiplant. Deze worden namelijk, in tegenstelling tot de stonk van deze plant, niet of nauwelijks gebruikt in de culinaire wereld. Met de introductie van de wasabikroket wordt de gehele plant gebruikt. Een mooie vorm van vermindering van voedselverspilling. - Samenwerking studenten en leerlingen tijdens de Hackathon Food & Duurzaamheid Deze driedaagse bracht een 50-tal jongeren samen om in sneltreinvaart actuele vraagstukken op te lossen. Bedrijven uit de regio brachten hiervoor cases in, rondom het thema voeding en duurzaamheid. Leerlingen van diverse scholen uit Vlaardingen, Schiedam en Maassluis gingen met elkaar de strijd aan. Tezamen met de mbo'ers van de voedingsopleidingen van Lentiz LIFE College. De Hackathon werd georganiseerd door de FIA en Lentiz MBO LIFE College, in partnerschap met het innovatiebureau Doon. Tijdens de Hackathon voerden de teams de opdrachten uit in een inspirerende omgeving met de moderne labs en de proefkeukens in de Food Innovation Academy. - Studenten van de mbo-opleiding Voeding & Kwaliteit van Lentiz MBO LIFE College winnen de landelijke MBO Challenge Voedselverspilling. Deze activiteit wordt jaarlijks twee keer uitgevoerd met groepen vo-leerlingen en mbo-studenten. ▪ Dertig bedrijven werken actief mee aan de foodopleidingen waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden, en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd, zijn gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven die verschillende onderdelen uit onze opleidingen verzorgen.
---------------------	---

	<p>Ruim dertig bedrijven zijn actief betrokken bij het hybride opleiden en ontwikkelen van de jongeren. De bovenstaande voorbeelden zijn voorbeelden van samenwerking met de bedrijven.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ De Try & Taste/Meetingpoint-ruimte is nu ook gekoppeld aan de regionale po- en vo-scholen. Er komen jaarlijks duizend bezoekers bij de FIA. De Try & Taste/Meetingpoint-ruimte is ingericht en gereed. De Try & Taste-ruimte is na twee jaar gesloten te zijn door corona in 2022 geopend. Meer dan duizend bezoekers, waaronder po- en vo-scholen, hebben de FIA bezocht. ▪ Studenten zijn tevreden over de foodopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. Gemiddeld scoren de studenten 3,6 in de JOB-monitor op de vraag in hoeverre de studenten tevreden zijn over de opleiding. ▪ Er is een learning community FIA waarbij een practoraat (mbo) is gerealiseerd dat gekoppeld is aan het hbo en de wetenschappelijke kennis vanuit de universiteiten van Leiden, Delft en Erasmus (LDE Greenport Hub). Het practoraat Food, health & technology heeft als opdracht om de samenwerking tussen medewerkers uit bedrijven, studenten en docenten te intensiveren. Binnen deze driehoek ontstaat nieuwe kennis én werken we samen aan een kritische, onderzoekende en coöperatieve houding. Het resultaat: innovatieve kennis voor de foodsector, gemotiveerde en bekwame medewerkers, een aantrekkelijke praktijkgerichte opleiding en docenten met een onderzoekende houding. Het practoraat vervult met deze werkwijze een vliegwiel functie binnen de Food Innovation Academy. Afgelopen jaar is het practoraat actief bezig geweest met het verbinden van bedrijven aan het practoraat. Er zijn verschillende vraagstukken opgehaald bij het bedrijfsleven waar studenten mee aan de slag zijn gegaan. Voor meer informatie verwijzen wij u naar het boek Practoraat dat toegevoegd wordt als bijlage aan dit document. Het practoraat werkt naast met bedrijven ook samen met Hogeschool Inholland en heeft zich verbonden met specifieke expertise van de samenwerkende universiteiten van Leiden, Delft en Erasmus. ▪ Om te voldoen aan de arbeidsmarktvraag houden we het aantal studenten voor de food stabiel zodat in totaal tweehonderd studenten ingeschreven blijven. De instroom in de voedingsindustrie stimuleren we hierbinnen extra, waarbij we streven naar een totaal van tachtig studenten in 2022. Op dit moment zijn 208 studenten ingeschreven in de foodopleidingen. Doelstelling is dit aantal de komende jaren verder te laten groeien gezien de enorme arbeidsmarktvraag. ▪ Studenten hebben na afstuderen een baan op niveau c.q. in het foodcluster, of studeren aan het hbo. Op basis van de uitstroomredenen blijkt het volgende: de studenten van de foodopleidingen hebben na het behalen van het diploma een baan op het niveau zoals verwacht wordt. Van de niveau 2-studenten stroomt 80% door naar een vervolgopleiding en geeft 20% aan te gaan werken. Van de studenten die aangegeven te gaan werken geeft 100% aan te gaan werken in een branche die aansluit bij de opleiding.
Verklaring afwijking	Er zijn geen enkele afwijkingen ten opzichte van de ambities zoals opgesteld voor 2022.
Betrokkenheid studenten en docenten	Voor de ontwikkelingen rondom de campusvorming worden zowel docenten als studenten betrokken. Het leren binnen het practoraat is hier het mooiste voorbeeld van. Tijdens een onderzoeksopdracht werken zowel studenten en docenten als bedrijven en practoren aan het uitwerken hiervan. Dit is een ontwikkelervaring voor alle betrokken partijen.

Merkbaarheid en meetbaarheid	<p>In het FIA-gebouw leren studenten in een reële werkomgeving. Niet alleen door gebruik te maken van technologieën die aanwezig zijn in een bedrijf, maar ook doordat sommige onderdelen aangeboden worden door bedrijven. Deze vorm van hybride leren zorgt dat de student optimaal voorbereid, uitgedaagd en gemotiveerd wordt voor het werken in de branche.</p> <p>De studenten van de foodopleiding geven aan dat ze uiterst tevreden zijn over het volgen van de praktijkvakken in het FIA-gebouw. Veel studenten hebben nauwe contacten met de bedrijven en hebben hier vaak zelfs al een bijbaantje. Studenten hebben hierdoor het gevoel dat ze leren en werken in de branche kunnen combineren.</p>
Financieel	Na de coronapandemie is intensief ingezet op de doelstelling en ambities. De bestedingen bedragen € 360K en zijn daarmee € 60K hoger dan begroot.

1C: De hoveniersopleidingen worden in samenwerking met de VHG en het regionale bedrijfsleven krachtig geïmplementeerd. Daarmee faciliteren we het VHG-bedrijfsleven in de regio's en bereiden studenten en werknemers zich optimaal voor op hun toekomst in het groen. In 2019 is de positionering van een VHG-Hotspot helder. Realisering vindt plaats gedurende de jaren 2020-2022.

- ✓ **De VHG-Hotspot is gerealiseerd op een van de regionale opleidingsplekken en er is een meetingpoint ook voor bedrijven, overheden en onderwijs.**
- ✓ **De campus is verbonden met de provinciale en landelijke agenda's, en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster rond VHG.**
- ✓ **De VHG-Hotspot is nu ook gekoppeld aan de regionale po- en vo-scholen.**
- ✓ **Vijftig bedrijven werken actief mee aan de hoveniersopleidingen waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden, en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen.**
- ✓ **Studenten zijn tevreden over de hoveniersopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor.**
- ✓ **Om te voldoen aan de arbeidsmarktvraag bevorderen we de instroom van studenten in de hoveniersbranche. Het aantal neemt met 40% toe tot 175 studenten. Daarnaast leiden we honderd studenten op in de VHG-brancheopleidingen voor volwassenen.**
- ✓ **Studenten hebben na afstuderen een baan op niveau c.q. in de hoveniersbranche, of studeren aan het hbo.**

Nulsituatie conform KA	Op basis van de actuele ontwikkelingen in de branche in Zuid-Holland is er een grote arbeidsmarktbehoefte bij de VHG-bedrijven. Tevens zien we continu verandering in het werkveld. Er is behoefte aan een sterke positionering van de hoveniersopleidingen (op termijn mogelijk een VHG-Hotspot) voor de hoveniersbranche in het zuiden van Zuid-Holland. Dit wordt opgepakt in nauwe samenwerking met het regionale bedrijfsleven en de VHG. De komende tijd wordt bepaald op welke manier we de uitvoeringslocaties het beste kunnen laten aansluiten bij de regionale context. De positionering in de regio wordt afgestemd met regionale partners. Inzet is vereist op het versterken van de regionale samenwerking met de hoveniersbranche en VHG zodat we de (branche)opleidingen en Leven Lang Ontwikkelen-activiteiten maximaal kunnen inzetten. Hierbij wordt natuurlijk ook gebruikgemaakt van de VHG-licentie voor brancheopleidingen die Lentiz voor meer locaties bezit. Het opleidingsaanbod moet passen bij de economische (grote vraag naar arbeid) en inhoudelijke ontwikkelingen in de branche (duurzaamheid, De Levende Tuin). We pakken deze ontwikkeling bovenscholings op.
Ambitie 2020 conform KA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er is een nauwe samenwerking gerealiseerd tussen het regionale hoveniersbedrijfsleven, de brancheorganisatie VHG, Lentiz en de regionale overheden op verschillende plekken in onze regio, w.o. Maasland, Barendrecht/Middelharnis en Oostland. 2. Het curriculum van de hoveniersopleidingen is in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven geactualiseerd en moderne ontwikkelingen en innovaties zijn opgenomen in het curriculum. De structurele samenwerking met de branche borgt het actueel houden van de opleidingen.

	<ol style="list-style-type: none"> 3. Er is een speciaal programma voor de kennismakings- en doorstroomprogramma's vanuit de regionale vmbo-scholen. 4. Er zijn inspiratietuinen gerealiseerd op minimaal twee plekken, waar ideeën kunnen worden opgedaan. 5. Dertig bedrijven werken actief mee aan de hoveniersopleidingen, waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden, en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd, zijn gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven die verschillende onderdelen uit onze opleidingen verzorgen. 6. Studenten zijn tevreden over de hoveniersopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. 7. Om te voldoen aan de arbeidsmarktvaart bevorderen we de instroom van studenten in de hoveniersbranche. Het aantal neemt met 20% toe tot 150 studenten. Daarnaast leiden we honderd studenten op in de VHG-brancheopleidingen voor volwassenen. 8. Er is een duidelijk beeld van de positionering van de verschillende hoveniersopleidingen in onze regio. Samen met de VHG is er een beeld over het vormen van een regionale VHG-Hotspot waar mbo-opleidingen op niveau 2, 3 en 4 worden aangeboden, sterke relaties zijn met het vmbo en de VHG-brancheopleidingen draaien. De Hotspot dient als meetingpoint voor o.a. het regionale bedrijfsleven.
Ambitie 2022 conform KA	<ol style="list-style-type: none"> 1. De VHG-Hotspot is gerealiseerd op een van de regionale opleidingsplekken en is een meetingpoint, ook voor bedrijven, overheden en onderwijs. 2. De campus is verbonden met de provinciale en landelijke agenda's, en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster rond VHG. 3. De VHG-Hotspot is gekoppeld aan de regionale po- en vo-scholen. 4. Vijftig bedrijven werken actief mee aan de hoveniersopleidingen, waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden, en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd, zijn: gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven die verschillende onderdelen uit onze opleidingen verzorgen. 5. Studenten zijn tevreden over de hoveniersopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. 6. Om te voldoen aan de arbeidsmarktvaart bevorderen we de instroom van studenten in de hoveniersbranche. Het aantal neemt met 40% toe tot 175 studenten. Daarnaast leiden we honderd studenten op in de VHG-brancheopleidingen voor volwassenen. 7. Studenten hebben na afstuderen een baan op niveau c.q. in de hoveniersbranche, of studeren aan het hbo.
Realisatie t/m 2022	<ol style="list-style-type: none"> 1. De VHG-Hotspot is gerealiseerd op een van de regionale opleidingsplekken en is een meetingpoint, ook voor bedrijven, overheden en onderwijs. De investering in de goede samenwerking met het bedrijfsleven en de VHG heeft ertoe geleid dat de VHG in oktober 2021 de titel van Groene Hotspot officieel toegekend heeft aan de hotspot Zuid-West Nederland verbonden aan Lentiz MBO Maasland en Lentiz MBO Oostland. Als hotspot kan Lentiz nog meer dan voorheen intensief samenwerken met hoveniers- en groenbedrijven uit de regio. Door de nauwe samenwerking met de bedrijven worden verschillende gastlessen en bedrijfsbezoeken georganiseerd. De samenwerking beperkt zich niet alleen tot bedrijven, maar richt zich ook op andere scholen. In 2022 heeft de verdere samenwerking plaatsgevonden. Er is een sterk netwerk van bedrijven opgezet om de opleidingen heen. De bedrijven denken mee over de opleiding en zorgen voor actuele thema's, zoals hittebestrijding, hemelwateropvang, duurzaamheid, en nog veel meer. Zij doen dit door onder andere gastlessen te verzorgen, excursies te faciliteren en aanwezig te zijn tijdens open dagen. Samen met de bedrijven zijn thema's geprioriteerd. Ook zijn er vanuit de hotspot kennisdelingsbijeenkomsten en cursussen georganiseerd voor huidige en toekomstige medewerkers. <p><i>De Lentiz groene Hotspot Zuid-West Nederland</i></p>

	<p><i>In 2021 hebben de hoveniersopleidingen van Lentiz MBO Maasland en Lentiz MBO Oostland samen de erkenning gekregen van de landelijke Vereniging Hoveniers & Groenvoorzieners (VHG) als ‘groene Hotspot Zuid-West Nederland’. Inmiddels zijn de inhoud en organisatie van de Hotspot gereed en zijn een missie en visie opgesteld in samenwerking met de bedrijven. Mede door deze nauwe samenwerking krijgen de studenten door middel van bedrijfsbezoeken, excursies en bijzonder expertises unieke ervaringen bij bedrijven die aansluiten bij de actuele ontwikkelingen in de sector. Alle inspanningen die geleverd zijn in het kader van de hotspot hebben ertoe geleid dat er (in tegenstelling tot andere hoveniersopleidingen) een groei van 13% heeft plaatsgevonden.</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 2. De campus is verbonden met de provinciale en landelijke agenda’s, en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster rond VHG. De hotspot is verbonden met provinciale en landelijke agenda’s, en het centrum voor innovatief vakmanschap/praktijkcluster rond VHG. De bijeenkomsten van de branchevereniging vinden plaats op de twee Lentiz-locaties van MBO Maasland en MBO Oostland. Dit zijn bijeenkomsten waar bedrijven, onderwijs, overheid, CIV groen en de VHG bij elkaar komen. De agenda wordt gezamenlijk opgesteld. Op deze manier fungeert de hotspot als dé plek waar de drie O’s (Onderwijs, Ondernemers en Overheid) samenkomen, kennis uitwisselen en samenwerkingen aangaan. 3. De VHG-Hotspot is gekoppeld aan de regionale po- en vo-scholen. De VHG-Hotspot is gekoppeld aan de regionale po- en vo-scholen. Een mooi voorbeeld hiervan is de Levende Tuin in Lentiz MBO Oostland. Samen met vijf basisscholen vormt Lentiz de stichting voor de Levende Tuin. Dit is een tuin op het terrein van Lentiz MBO Oostland waar basisschoolkinderen, kinderen van de kinderdagverblijven en studenten van Lentiz kennismaken met natuur- en milieueducatie. Het doel van de tuin is gericht op het vergroten van kennis op het gebied van leefomgeving, gezonde voeding en leefstijl. Daarnaast draagt de schooltuin bij aan samenwerking tussen buitenschoolse opvang, basisonderwijs, voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs in Bleiswijk. 4. Vijftig bedrijven werken actief mee aan de hoveniersopleidingen, waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden, en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Vormen die daarbij worden gerealiseerd, zijn gastlessen, bedrijfsbezoeken, hybride leeropdrachten vanuit het bedrijfsleven geïntegreerd in het onderwijs en leermeesters uit bedrijven die verschillende onderdelen uit onze opleidingen verzorgen. Meer dan zestig bedrijven werken mee aan de hoveniersopleidingen. Vanuit de hotspot is er een groep bedrijven die nadrukkelijk meer richting geven aan de ontwikkelingen. Zij vormen de stuurgroep van het bedrievennetwerk. Overige bedrijven zijn aangesloten door middel van stages, gastlessen, bedrijfsbezoeken, brancheopleidingen, e.d. 5. Studenten zijn tevreden over de hoveniersopleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. De meeste studenten die de hovenieropleiding volgen, zijn tevreden over de opleiding. Het valt echter wel op dat er verschillen zijn tussen de locaties. Dit is een aandachtspunt voor de komende jaren. De gemiddelde scores van de verschillende locaties variëren van een 3,3 tot een 3,9. 6. Om te voldoen aan de arbeidsmarktvraag bevorderen we de instroom van studenten in de hoveniersbranche. Het aantal neemt met 40% toe tot 175 studenten. Daarnaast leiden we honderd studenten op in de VHG-brancheopleidingen voor volwassenen. In tegenstelling tot andere aoc’s stijgt het aantal studenten in de groene opleidingen van Lentiz. Ook bij de hoveniersopleidingen hebben we te maken met groei. Ook in de VHG-brancheopleidingen is Lentiz in de regio’s actief om via deze Leven Lang Ontwikkelen-trajecten mensen op te leiden voor de VHG-branche. Belangrijk gezien de grote behoefte aan personeel in de branche. 7. Studenten hebben na afstuderen een baan op niveau c.q. in de hoveniersbranche, of studeren aan het hbo. Er is grote behoefte aan instroom van nieuw en extra personeel in de branche. Studenten die van school komen, kunnen direct aan de slag in de branche.
Verklaring afwijking	Er zijn geen afwijkingen ten opzichte van de ambities.

Betrokkenheid studenten en docenten	De ontwikkeling van de VHG-Hotspot vraagt veel van studenten en docenten, maar levert ook veel op. Om de doorstroom te bevorderen en de samenwerking met de bedrijven een extra impuls te geven, is al in 2021 een docent voor 1 fte aangenomen. De docent heeft de VHG-Hotspot-ontwikkelingen zowel inhoudelijk als op processen gestimuleerd. Ook heeft de docent in 2021 en een deel van 2022 lesgegeven in het vmbo én in het mbo, om de doorstroom te bevorderen en een doorgaande leerlijn verder in te zetten. Dit heeft ertoe geleid dat er meer samenwerking is tussen het vmbo en mbo.
Merkbaarheid en merkbaarheid	De studenten merken verschil doordat het onderwijs steeds meer hybride wordt aangeboden.
Financieel	Na de coronapandemie is intensief ingezet op de doelstelling en ambities. De bestedingen bedragen € 585K en zijn daarmee € 60K hoger dan begroot.

1D: De hippische opleidingen worden in samenwerking met Equestrum en het regionale bedrijfsleven krachtig gepositioneerd in Midden-Delfland. Daarmee faciliteert Lentiz onderwijsgroep het hippische bedrijfsleven in de regio en bereiden studenten en werknemers zich optimaal voor op hun toekomst in de hippische branche. De realisatie van de publiek-private Equestrum Campus is gericht op 2021.

- ✓ **Er zijn een businessconcept en ontwerp van de fysieke hippische kennis- en innovatiecampus gerealiseerd, in nauwe samenwerking met het regionale hippische bedrijfsleven en in nauwe verbinding met Equestrum, Lentiz en de (regionale) overheden.** De plek waar de campus wordt gerealiseerd, is vastgesteld en de realisatie wordt voorbereid.
- ✓ **Het curriculum van de hippische opleidingen is in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven geactualiseerd en moderne ontwikkelingen en innovaties zijn opgenomen in het curriculum. De structurele samenwerking met de branche borgt het actueel houden van de opleidingen.** Hiervoor zijn vier keer per jaar beroepenveldsessies, waar hippische bedrijven en de school samenkomen.
- ✓ **Twaalf bedrijven werken actief mee aan de opleidingen. De studenten volgen twee dagen per week lessen op Chardon Paardensport en één dag per week op een van de drie satellietbedrijven.** Daarnaast lopen ze stage op een van de twaalf bedrijven.
- ✓ **Jaarlijks worden enkele landelijke experts bij de opleiding ingezet om specifieke delen van het curriculum te verzorgen in de vorm van clinics.**
- ✓ **Studenten zijn tevreden over de hippische opleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor.**
- ✓ **Om te voldoen aan de arbeidsmarktvraag, bevorderen we de instroom van studenten in de hippische branche.** Vanaf 2020 stromen er 20 tot 25 studenten in bij de opleiding Paardensport, en 25 tot 30 bij Paardenhouderij.
- ✓ **Door de verbinding met de branche participeren en leren onze studenten structureel tijdens hippische evenementen als het CHIO Rotterdam, het EK 2019 en regionale, hippische evenementen.**
- ✓ **De Equestrum Campus (het internationale kennis- en innovatiecentrum) is gerealiseerd door het (hippische) bedrijfsleven in nauwe samenwerking met Lentiz en de (regionale) overheden.** De campus is een meetingpoint voor de hippische branche en heeft ook een internationale profilering. De campus is verbonden met een twaalfmaandenkalender, waarin ook cursussen, clinics, inspiratiebijeenkomsten voor de (internationale) hippische branche worden aangeboden. Studenten krijgen hun opleiding in deze inspirerende campus.
- ✓ **25 bedrijven werken actief mee aan de hippische opleidingen, waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden, en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen.** Bij de opleiding Paardensport wordt in de bedrijven, naast één dag stage, twee dagen per week opgeleid door bedrijfsinstructeurs en docenten samen.

- ✓ Jaarlijks worden minimaal zes landelijke experts bij de opleiding ingezet om specifieke delen van het curriculum te verzorgen in de vorm van clinics.
- ✓ Studenten zijn tevreden over de hippische opleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor.
- ✓ Om te voldoen aan de arbeidsmarktvrage bevorderen we de instroom van studenten in de hippische branche. In 2022 stromen er structureel 20 tot 25 studenten in bij de opleiding Paardensport, en 25 tot 30 bij Paardenhouderij.
- ✓ Door de verbinding met de branche participeren en leren onze studenten structureel tijdens hippische evenementen als het CHIO Rotterdam en regionale hippische evenementen.
- ✓ Studenten hebben na afstuderen een baan op niveau c.q. in de hippische branche, of studeren aan het hbo.

<p>Nulsituatie conform KA</p>	<p>Afgelopen jaren is daarmee de basis van de hippische campus gelegd. Zowel het (hippische) bedrijfsleven als de gemeente/provincie en de MRDH werken intensief samen met Lentiz om de komende jaren een fysieke hippische campus te realiseren in Midden-Delfland: 'Equestrum, hét hippische kennis- en innovatiecentrum'. De campus wordt ontwikkeld vanuit de kernbegrippen 'circulair', 'duurzaam', 'innovatie en kennis' en 'technologie'. De campus wordt zó ingericht dat onderzoekers, docenten en de bedrijven de faciliteit kunnen gebruiken voor onderzoek en kennisontwikkeling. Nieuwe arrangementen, in termen van 'onderwijs-bedrijfsleven-kennis', ontstaan doordat de lijnen verkort zijn.</p> <p>Het doel is tevens om de hippische sector binnen de metropoolregio Rotterdam Den Haag naar een volgend niveau te tillen op het innovatieaspect. Dit speerpunt van Equestrum gaan we, gebruikmakend van de beschikbare middelen, verder uitwerken en versterken. De daaruit voortvloeiende resultaten van onderzoek en innovatie op gebied van o.a. breeding, scouting, dierenwelzijn, circulariteit, gebruik van automatisering (robotisering/sensortechnologie/big data) en diergeneeskunde komen direct beschikbaar in de branche. Hiervoor brengen we de komende periode bedrijven, overheden, universiteiten, innovatiebedrijven, studenten (wetenschappelijk en uit het beroepsonderwijs) bij elkaar en starten we programma's, trainingen en masterclasses die onderzoek, innovatie, business en onderwijs thematisch aan elkaar verbinden. Er ontstaat een 'learning community', waarin een practoraat Circulaire manege & hippische innovatie wordt gerealiseerd (mbo), dat samen met lectoren (hbo) en wetenschappelijke kennis een vliegwiel voor onderzoek en daarmee kennisontwikkeling vormt.</p>
<p>Ambitie 2020 conform KA</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Er zijn een businessconcept en een ontwerp van de fysieke hippische kennis- en innovatiecampus gerealiseerd in nauwe samenwerking met het regionale hippische bedrijfsleven, Equestrum, Lentiz en de (regionale) overheden. De plek waar de campus wordt gerealiseerd, is vastgesteld en de realisatie wordt voorbereid. - Het curriculum van de hippische opleidingen is in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven geactualiseerd en moderne ontwikkelingen en innovaties zijn opgenomen. De structurele samenwerking met de branche borgt het actueel houden van de opleidingen. Hiervoor zijn er viermaal per jaar beroepenvelsessies, waar hippische bedrijven en de school samenkomen. - Vijftien bedrijven werken actief mee aan de hippische opleidingen waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden, en ontwikkelingen in bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Bij de opleiding Paardensport wordt twee dagen per week door bedrijfsinstructeurs en docenten samen in de bedrijven opgeleid, naast een dag stage. - Jaarlijks worden minimaal vier landelijke experts bij de opleiding ingezet om specifieke delen van het curriculum te verzorgen in de vorm van clinics. - Studenten zijn tevreden over de hippische opleidingen en scoren gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. - Om te voldoen aan de arbeidsmarktvrage bevorderen we de instroom van studenten in de hippische branche. - Vanaf 2020 stromen er 20 tot 25 studenten in bij de opleiding Paardensport, en 25 tot 30 bij Paardenhouderij. - Door de verbinding met de branche participeren en leren onze studenten structureel tijdens hippische evenementen als het CHIO Rotterdam, het EK 2019 en regionale hippische evenementen.

Ambitie 2022 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Er zijn, in nauwe samenwerking met het regionale hippische bedrijfsleven en in nauwe verbinding met Equestrum, Lentiz en de (regionale) overheden, een businessconcept en ontwerp van de fysieke hippische kennis- en innovatiecampus gerealiseerd. De plek waar de campus wordt gerealiseerd, is vastgesteld en de realisatie wordt voorbereid. ✓ Het curriculum van de hippische opleidingen is in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven geactualiseerd en moderne ontwikkelingen en innovaties zijn opgenomen in het curriculum. De structurele samenwerking met de branche borgt het actueel houden van de opleidingen. Hiervoor zijn vier keer per jaar beroepenveldsessies, waar hippische bedrijven en de school samenkomen. ✓ Twaalf bedrijven werken actief mee aan de opleidingen. De studenten volgen twee dagen per week lessen op Chardon Paardensport en één dag per week op een van de drie satellietbedrijven. Daarnaast lopen ze stage op een van de twaalf bedrijven. ✓ Jaarlijks worden enkele landelijke experts bij de opleiding ingezet om specifieke delen van het curriculum te verzorgen in de vorm van clinics. ✓ Studenten zijn tevreden over de hippische opleidingen en scores gemiddeld minimaal een 3,5 uit 5 op de JOB-monitor. ✓ Om te voldoen aan de arbeidsmarktvraag bevorderen we de instroom van studenten in de hippische branche. Vanaf 2020 stromen er 20 tot 25 studenten in bij de opleiding Paardensport, en 25 tot 30 bij Paardenhouderij. ✓ Door de verbinding met de branche participeren en leren onze studenten structureel tijdens hippische evenementen als het CHIO Rotterdam, het EK 2019 en regionale hippische evenementen. ✓ De Equestrum Campus (het internationale kennis- en innovatiecentrum) is gerealiseerd door het (hippische) bedrijfsleven in nauwe samenwerking met Lentiz en de (regionale) overheden. De campus is een meetingpoint voor de hippische branche en heeft ook een internationale profilering. De campus is verbonden met een twaalfmaandenkalender waarin ook cursussen, clinics en inspiratiebijeenkomsten voor de (internationale) hippische branche worden aangeboden. Studenten krijgen hun opleiding in deze inspirerende campus. ✓ 25 bedrijven werken actief mee aan de hippische opleidingen, waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden, en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Bij de opleiding Paardensport wordt in de bedrijven, naast één dag stage, twee dagen per week opgeleid door bedrijfsinstructeurs en docenten samen. ✓ Studenten hebben na afstuderen een baan op niveau c.q. in de hippische branche, of studeren aan het hbo.
Realisatie t/m 2022	<ol style="list-style-type: none"> 1. Er zijn, in nauwe samenwerking met het regionale hippische bedrijfsleven en in nauwe verbinding met Equestrum, Lentiz en de (regionale) overheden, een businessconcept en ontwerp van de fysieke hippische kennis- en innovatiecampus gerealiseerd. De plek waar de campus wordt gerealiseerd, is vastgesteld en de realisatie wordt voorbereid. Ook in 2022 zijn, in nauwe samenwerking met het regionale hippische bedrijfsleven en in nauwe verbinding met stichting Equestrum, Lentiz en de (regionale) overheden, een businessconcept en ontwerp van de fysieke hippische kennis- en innovatiecampus gerealiseerd. De plek waar de campus wordt gerealiseerd, is vastgesteld en de realisatie is gestart. Voor meer actuele informatie over de realisatie van de campus verwijzen wij u naar https://equestrum.nl/ 2. Het curriculum van de hippische opleidingen is in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven geactualiseerd en moderne ontwikkelingen en innovaties zijn opgenomen in het curriculum. De structurele samenwerking met de branche borgt het actueel houden van de opleidingen. Hiervoor zijn vier keer per jaar beroepenveldsessies, waar hippische bedrijven en de school samenkomen. Het curriculum van de hippische opleidingen is in nauwe samenwerking met het bedrijfsleven geactualiseerd en moderne ontwikkelingen en innovaties zijn opgenomen in het curriculum. De structurele samenwerking met de branche borgt het actueel houden van de opleidingen. Hiervoor hebben vier keer per jaar beroepenveldsessies plaatsgevonden, waar hippische bedrijven en de school samenkomen. Daarnaast wordt actief accountmanagement gevoerd, door de bedrijven minimaal tweemaal per jaar te bezoeken.

	<p>3. Twaalf bedrijven werken actief mee aan de opleidingen. De studenten hebben twee dagen per week lessen op Chardon Paardensport en één dag per week op een van de drie satellietbedrijven. Daarnaast lopen ze stage op een van de twaalf bedrijven. In het laatste leerjaar lopen de studenten stage op een bedrijf dat aansluit bij hun profielkeuze. Hiervoor is nauw contact met verschillende (top)sportbedrijven, zowel nationaal als internationaal. In het laatste jaar voeren de studenten samen met de practor een onderzoek uit. Er is een groep van 15-20 bedrijven die actief meewerken aan de opleidingen.</p> <p>4. Jaarlijks zijn enkele landelijke experts bij de opleiding ingezet om specifieke delen van het curriculum te verzorgen in de vorm van clinics. In 2022 hebben diverse clinics plaatsgevonden die verzorgd zijn door landelijke experts.</p> <p>5. Studenten zijn tevreden over de hippische opleidingen en scoren gemiddeld een 3,5. De studenten zijn tevreden over de hippische opleidingen en scoren gemiddeld 3,4. Komende jaren willen we de stap zetten naar 3,5.</p> <p>6. Om te voldoen aan de arbeidsmarktvraag bevorderen we de instroom van studenten in de hippische branche. Vanaf 2020 stromen er 20 tot 25 studenten in bij de opleiding Paardensport, en 25 tot 30 bij Paardenhouderij. Het afgelopen jaar was de instroom iets lager dan wij hadden verwacht. Over de afgelopen jaren wordt de verwachte instroom aansluitend bij de arbeidsmarktbehoefte gemiddeld gehaald. Het aantal studenten van de opleiding Paardensport is wel iets lager, het aantal studenten Paardenhouderij is iets hoger dan hierboven benoemd.</p> <p>7. Door de verbinding met de branche participeren en leren onze studenten structureel tijdens hippische evenementen als het CHIO Rotterdam en regionale hippische evenementen. Iedere student draait driemaal per jaar mee met een evenement, waaronder enkele verplichte evenementen. Alle eerstejaars (en op vrijwillige basis ook hogerejaars) werken mee bij het CHIO Rotterdam als servicemedewerker. Daarnaast werken de studenten verplicht mee op regionale evenementen als Jumping Maassluis, Nootdorpse dressuurdagen, scholenconours, etc.</p> <p>8. De Equestrum Campus (het internationale kennis- en innovatiecentrum) is gerealiseerd door het (hippische) bedrijfsleven in nauwe samenwerking met Lentiz en de (regionale) overheden. De campus is een meetingpoint voor de hippische branche en heeft ook een internationale profilering. De campus is verbonden met een twaalfmaandenkalender waarin ook cursussen, clinics en inspiratiebijeenkomsten voor de (internationale) hippische branche worden aangeboden. Studenten krijgen hun opleiding in deze inspirerende campus. De Equestrum Campus (het internationale kennis- en innovatiecentrum) is nog niet geheel gerealiseerd. De start van de bouw van de fysieke campus is in 2022 wel gerealiseerd. In de eerste helft van 2023 zal de eerste deel van de campus zijn opgeleverd. De Equestrum-campus is volop in ontwikkeling om onderwijs, zorg en het bedrijfsleven samen te brengen. De campus wordt, naast een clubhuis gericht op ontmoetingen binnen de hippische sector, ook het onderzoeks- en innovatiecentrum van de hippische sector. De doelstelling is om de campus het internationale hippische kennis- en innovatiecentrum in Zuid-Holland en de metropoolregio Rotterdam Den Haag te laten zijn. Verschillende partijen en netwerken worden hier samengebracht om kennisdeling en innovatie te stimuleren.</p> <p>De campusontwikkeling wordt mede gesteund door de gemeente Midden Delfland, de MRDH, de provincie Zuid-Holland, en we hebben het practoraat Circulaire manege & hippische innovatie aan de campus en de opleidingen verbonden. Hierdoor is er ook een relatie gelegd met aanverwante hbo-opleidingen en is de verkenning rond activiteiten op het gebied van Leven Lang Ontwikkelen gestart.</p> <p>9. 25 bedrijven werken actief mee aan de hippische opleidingen, waardoor we bedrijfsnabij of hybride opleiden, en ontwikkelingen in het bedrijfsleven direct integreren in onze opleidingen. Bij de opleiding Paardensport wordt in de bedrijven, naast één dag stage, twee dagen per week opgeleid door bedrijfsinstructeurs en docenten samen. Bij de satellietbedrijven wordt dit gerealiseerd. In het laatste leerjaar lopen de studenten stage op een bedrijf dat aansluit bij hun profielkeuze. Hiervoor is nauw contact met verschillende (top)sportbedrijven en maneges.</p>
--	--

	<p>10. Studenten hebben na afstuderen een baan op niveau c.q. in de hippische branche, of studeren aan het hbo. Op basis van onze gegevens hebben bijna alle studenten een baan in de hippische branche. Het betreffen regionale bedrijven, topsportbedrijven landelijk en zelfs internationaal.</p>
Verklaring afwijking	Er zijn geen enkele afwijkingen ten opzichte van de ambities zoals opgesteld voor 2022.
Betrokkenheid studenten en docenten	Zowel de studenten als de docenten worden betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van deze opleiding. Het is een hecht team dat dagelijks bezig is om de opleiding Paardensport verder te positioneren. Zowel aan de studenten als aan de bedrijven wordt regelmatig om input gevraagd. Dit gebeurt formeel in bedrijvencommissies, maar ook informeel. Zowel de studenten als de docenten zijn erg betrokken bij de opleiding en de branche. Zij draaien hun hand niet om extra diensten te draaien, extra uren te maken of activiteiten te organiseren als dat nodig is.
Meetbaarheid en merkbaarheid	De studenten tevreden over de opleiding en geven de opleiding gemiddeld een 3,5. De tevredenheid van de studenten is ook merkbaar in de aanmeldingen.
Financieel	Na de coronapandemie is intensief ingezet op de doelstelling en ambities. De bestedingen bedragen € 280K en zijn daarmee € 80K hoger dan begroot.

1E: Integrale gebiedsbenadering voor het vitale platteland van Middelharnis als onderdeel van de Beroepscampus Middelharnis waarin o.a. wordt samengewerkt met Albeda, de regionale vo-scholen, de gemeenten en het regionale bedrijfsleven. Het integrale beeld van het groene deel van de beroepscampus is gereed in 2020.

- ✓ **Integraal plan voor de ontwikkeling van Lentiz | MBO Middelharnis is gereed, inclusief de planvorming van de regionale beroepscampus in nauwe samenwerking met de regionale vo-scholen (RGO/Prins Maurits) en Albeda.**
- ✓ **Onderdeel van het integrale plan is het integrale gebiedsbenaderingsplan voor Lentiz | MBO Middelharnis met als basis een flexibel onderwijsmodel dat gebruikt wordt om de kleinschalige opleidingen van Middelharnis kwalitatief goed te kunnen blijven aanbieden.**

Nulsituatie conform KA	Sinds de zomer van 2018 is gestart om de aanpak van de integrale gebiedsbenadering ook in Middelharnis toe te passen. Hiervoor zijn de contacten met de gemeente gelegd, en wordt aangesloten bij de economische bedrijvigheid en de gebiedsvisie die er geldt. Lentiz zal dit, net zoals in de andere regio's, in samenwerking met partners onderzoeken en uitvoeren. De eerste jaren van de kwaliteitsagenda mbo worden gebruikt om tot een integraal plan voor de ontwikkeling van Lentiz MBO Middelharnis te komen. Uiteraard zal dit weer als onderdeel van een samenwerking met het Albeda College en de regionale vo-partners (RGO/Prins Maurits) gebeuren, om Beroepscampus Middelharnis vorm te geven. Daarbij wordt aangesloten bij de nieuwbouw van het Albeda en dit zal via die weg een onderdeel van de beroepscampus gaan vormen. Het groene mbo zal kleinschalig blijven in deze regio. Dat betekent dat er een flexibel onderwijsmodel wordt georganiseerd, dat de kwantiteit en daarmee slagkracht van Lentiz gebruikt om de kleinschalige opleidingen van Middelharnis kwalitatief goed te kunnen blijven aanbieden. Hierbij zal de manier waarop het onderwijs samen met de bedrijven wordt vormgegeven en uitgevoerd, een belangrijk aandachtspunt zijn. Dit zal gedurende de komende jaren een aanvulling opleveren voor de huidige kwaliteitsagenda mbo.
Ambitie 2020 conform KA	- Het integraal plan voor de ontwikkeling van Lentiz MBO Middelharnis is gereed, inclusief de planvorming van de regionale beroepscampus in nauwe samenwerking met de regionale vo-scholen (RGO/Prins Maurits) en het Albeda College. Lentiz zal hier actief in participeren, maar niet investeren, maar tot huurafspraken komen. Lentiz MBO Middelharnis is onderdeel van de beroepscampus.

	<ul style="list-style-type: none"> - Onderdeel van het integrale plan is het integrale gebiedsbenaderingsplan voor Lentiz MBO Middelharnis met als basis een flexibel onderwijsmodel dat gebruikt wordt om de kleinschalig opleidingen van Middelharnis kwalitatief goed te kunnen blijven aanbieden. Hierbij zal ook de manier waarop het onderwijs samen met de bedrijven wordt vormgegeven en uitgevoerd, een belangrijk aandachtspunt zijn.
Ambitie 2022 conform KA	<ol style="list-style-type: none"> 1. De beroepscampus vmbo en mbo is gerealiseerd. Er is, in nauwe samenwerking tussen Lentiz en Albeda, een opleidingsaanbod dat aansluit op de economische activiteiten en de arbeidsmarktbehoeften. 2. Het studentenaantal van Lentiz en Albeda samen is stabiel rond de 400 tot 450. 3. Bedrijven zijn tevreden over het aanbod en de kwaliteit van de mbo-opleidingen en deze scores gemiddeld minimaal een 7.
Realisatie t/m 2022	<ol style="list-style-type: none"> 1. De beroepscampus vmbo en mbo is gerealiseerd. Er is, in nauwe samenwerking tussen Lentiz en Albeda, een opleidingsaanbod dat aansluit op de economische activiteiten en de arbeidsmarktbehoeften. Als onderdeel van het integraal plan is de beroepscampus vmbo en mbo gerealiseerd. Er is, in nauwe samenwerking tussen Lentiz en Albeda, een opleidingsaanbod dat aansluit op de economische activiteiten en de arbeidsmarktbehoeften. De beroepscampus heeft vier doorlopende leerlijnen aangewezen, te weten groen, zorg & welzijn, techniek en economie. Samenwerking met de gemeente is geïntensiveerd. Ook is met de gemeente afgesproken dat Lentiz plaatsneemt in het Leader-project, dat onderdeel is van het Europese landbouwbeleid en werkt aan plattelandsverbetering. Een voorbeeld van hoe wij praktisch onderzoek uitvoeren, is te vinden in de Van Pallandtpolder. Dit gebied is een proeflocatie waarbij het bedrijfsleven als adviseur fungeert en onze school kleinschalig praktisch onderzoek doet naar wat bijdraagt aan de effectiviteit van de Van Pallandtpolder. 2. Het studentenaantal van Lentiz en Albeda samen is daarbij stabiel rond de 400 tot 450. De studentaantallen van Lentiz MBO Middelharnis zijn de afgelopen jaren toegenomen. Van 31 studenten in 2018 naar 88 studenten in 2022. In totaal is het aantal MBO-studenten van Albeda, TCR en Lentiz samen stabiel rond de 450. Dat is belangrijk voor de regionale arbeidsmarkt. 3. Bedrijven zijn tevreden over het aanbod en de kwaliteit van de mbo-opleidingen en deze scores gemiddeld minimaal een 7. Mede door de verhuizing en twee coronajaren is er geen onderzoek uitgevoerd naar de tevredenheid van de bedrijven. Vanwege corona zou dat onzes inziens geen representatief beeld kunnen geven van de realiteit. Eind 2022 is dit onderzoek wel opgestart. Ten tijde van dit schrijven wordt dit onderzoek nog uitgevoerd. De resultaten zullen in het voorjaar van 2023 bekend worden. Deze kunnen op verzoek nog nagezonden worden.
Betrokkenheid studenten en docenten	Tijdens deze fase van de ontwikkeling is veel samenwerking met alle betrokkenen, zowel studenten, docenten en bedrijven als gemeenten en brancheorganisaties. De studenten wordt om input gevraagd over de opleidingen zodat deze aantrekkelijker zijn voor hen. De docenten denken mee over het aanbod en de inhoud, en onderhouden daarvoor goede contacten met de bedrijven.
Meetbaarheid en merkbaarheid	De studenten zijn tevreden en enthousiast over de nieuwe ontwikkelingen. Zij vormen onze ambassadeurs en dat is te merken. Vergeleken met vorig jaar zijn er meer aanmeldingen voor het komende schooljaar.
Financieel	Na de coronapandemie is intensief ingezet op de doelstelling en ambities. De bestedingen bedragen € 128K en zijn daarmee € 25K hoger dan begroot.

1F: In 2019 en 2020 up-to-date maken van alle andere opleidingsportfolio's van 1A-1E aan de nieuwe regionale en brancheontwikkelingen.

- ✓ Voor 50% van de niet in 1A-1D genoemde branches is het opleidingsaanbod geanalyseerd en vastgesteld of er veranderingen in het opleidingsaanbod doorgevoerd moeten worden en welke opleidingen verdiept, verbreed of anderszins aangepast moeten worden. Dit gebeurt in gesprek met studenten, bedrijven en andere scholen.
- ✓ Er is een specifieke verkenning gedaan voor een Ad-programma, brancheopleidingen en andere modules, op voorspraak van bedrijven en crossoverprogramma's.

1F	In 2019 en 2020 up-to-date maken van alle opleidingsportfolio's van 1A-1E aan de regionale en brancheontwikkelingen. Operationalisering in 2021 en 2022.
Nulsituatie conform KA	Zoals eerder benoemd, zal het opleidingsportfolio (op basis van de integrale gebiedsbenadering en de start van drie nieuwe mbo-locaties) opnieuw bezien worden. Dit zal betekenen dat Lentiz op basis van analyses en gesprekken met partners sommige opleidingen zal afremmen, intensiveren, vernieuwen, opzetten of stopzetten. De reden voor het herzien van de opleidingsportfolio's is vooral in het kader van effectiviteit, innovatie en samenwerking. Denk aan de toevoeging van digitale vaardigheden, ontwikkelingen in vakgebieden rond next economy, e.d. Ook wordt er onderzoek verricht naar waar extra mogelijkheden liggen, zoals Ad-trajecten, crossovers, regionalisering van kwalificatiedossiers, ontwikkeling van keuzedelen, certificeerbare eenheden, hybride leren en het aanbieden van een mogelijk M-jaar.
Ambitie 2020 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - Voor 50% van de niet in 1A-1D genoemde branches is het opleidingsaanbod geanalyseerd. Er wordt vastgesteld of er veranderingen in het opleidingsaanbod doorgevoerd moeten worden en welke opleidingen verdiept, verbreed of anderszins aangepast moeten worden. Dit gebeurt in gesprek met studenten, bedrijven en andere scholen. Hierdoor worden alle opleidingen in nauwe verbinding met het betreffende bedrijfsleven ontwikkeld en aangepast. Hierdoor innoveren we het onderwijs voortdurend en dragen we meer bij aan de innovatie van hun regio c.q. werkgebied en aan de ontwikkelingen in de branches. - Er is een specifieke verkenning gedaan voor een Ad-programma, brancheopleidingen, andere modules op voorspraak van bedrijven en crossoverprogramma's.
Ambitie 2022 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - Voor 100% van de niet in 1A-1D genoemde branches is het opleidingsaanbod geanalyseerd. Er wordt vastgesteld of er veranderingen in het opleidingsaanbod doorgevoerd moeten worden én welke opleidingen verdiept, verbreed of anderszins aangepast moeten worden. Dit gebeurt in gesprek met studenten, bedrijven en andere scholen. Hierdoor worden alle opleidingen in nauwe verbinding met het betreffende bedrijfsleven ontwikkeld en aangepast. Hierdoor innoveren we het onderwijs voortdurend en dragen we meer bij aan de innovatie van hun regio c.q. werkgebied en aan de ontwikkelingen in de branches. - De uitkomsten van de specifieke verkenning en de keuzes die we hierin vanaf 2020 maken rond Ad-programma's, brancheopleidingen, andere modules op voorspraak van bedrijven en crossoverprogramma's, zijn geïmplementeerd.
Realisatie t/m 2022	<p>Alle opleidingen zijn geanalyseerd. Op basis van de analyse zijn de afgelopen jaren een aantal opleidingen nieuw gestart en een aantal opleidingen inhoudelijk vernieuwd. De belangrijkste ontwikkelingen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Geo, Data & Design. Dit is een crossover die wordt aangeboden met Lentiz MBO LIFE College. – Agrologistiek op niveaus 1 en 2 bij Lentiz MBO Oostland. Op vraag van bedrijven in de regio is Lentiz, in samenwerking met MBO Rijnland, een opleiding Agrologistiek gestart. – Vernieuwing van de opleiding Agrologistiek. De inhoud van de opleiding is tegen het licht gehouden, het netwerk is in kaart gebracht en versterkt en er wordt toegewerkt naar een vernieuwd curriculum. – De opleiding Retailmanager is vernieuwd op basis van het nieuwe dossier.

	<ul style="list-style-type: none"> – De crossovers zijn binnen Lentiz geëvalueerd en blijken alle relevante opleidingen. Er wordt in het landelijke circuit en de SBB gewerkt aan de opvolging van de dossiers. Doel is om de opleidingen te continueren.
Betrokkenheid docenten en studenten	Door het aanbieden van (ver)nieuwe opleidingen krijgen studenten de keuze uit meer opleidingen die het best bij de wensen vanuit het bedrijfsleven, maar ook bij de wensen van studenten zelf passen, bijvoorbeeld door het opzetten van crossovers.
Merkbaarheid en meetbaarheid	Studenten zijn tevreden over het aanbod. Door steeds een actueel onderwijsaanbod te hebben, spelen we in op de behoeften van de bedrijven.
Financieel	De bestedingen zijn in lijn met de begroting en bedragen € 620K.

1G: In 2022 hebben alle studenten van Lentiz structureel een internationale ervaring in hun opleiding, waarbij minimaal 30% van hen een internationale stage loopt (landelijk ongeveer 6%).

In 2022 hebben alle studenten van Lentiz structureel een internationale ervaring in hun opleiding, waarbij minimaal 30% van hen een internationale stage loopt (landelijk ongeveer 6%).

1G	In 2022 hebben alle studenten van Lentiz structureel een internationale ervaring in hun opleiding, waarbij minimaal 30% van hen een internationale stage loopt (landelijk ongeveer 6%).
Nulsituatie conform KA	Meer locaties van Lentiz hebben een sterke internationalisering verankerd in het curriculum. De andere locaties hebben wel de ambities, maar nog minder ervaring. Door gebruik te maken van <i>best practices</i> en het delen van kennis zal er regie gevoerd worden op internationalisering zodat elke student binnen Lentiz een internationale ervaring heeft. We willen studenten de kans geven zich internationaal te oriënteren vanuit de wetenschap dat zij wonen in een regio die vooral internationaal werkt. De ambitie is dat iedere niveau 4-student de kans krijgt minimaal één keer een internationale stage uit te voeren. Alle niveau 2- en 3-studenten willen we een internationale ervaring op laten doen middels uitwisseling en/of door internationalisering op te nemen in het onderwijscurriculum.
Ambitie 2020 conform KA	In 2022 hebben 60% van de studenten van Lentiz structureel een internationale ervaring in hun opleiding, waarbij minimaal 20% van hen een internationale stage loopt (landelijk ongeveer 6%).
Ambitie 2022 conform KA	In 2022 hebben alle studenten van Lentiz structureel een internationale ervaring in hun opleiding, waarbij minimaal 30% van hen een internationale stage loopt (landelijk ongeveer 6%).

Realisatie t/m 2022	<p>De internationale ambities stonden tot halverwege 2022 nog steeds onder druk vanwege de coronacrisis. Lentiz heeft zowel studenten als medewerkers waar mogelijk alsnog de kans gegeven de internationale ervaring in het buitenland op te doen.</p> <p>Normaal gesproken reizen er jaarlijks in totaal ruim tweehonderd studenten en medewerkers naar het buitenland voor stage en opleiding. Na het opheffen van de reisbeperkingen hebben alle mbo-locaties gewerkt aan het weer opstarten van de internationale reizen, en met succes. Uiteindelijk hebben in 2022 ruim 110 studenten en medewerkers een internationale reis ondernomen. Kijkende naar de plannen van de scholen en de animo onder studenten en medewerkers verwacht Lentiz dat het aantal internationale reizen in 2023 weer op het oude niveau zal zijn en voor 2024 wordt een verdere groei verwacht.</p> <p>We streven naar zo veel mogelijk fysieke buitenlandse ervaringen, omdat deze ervaringen een zeer positieve uitwerking hebben op zowel de arbeidsinhoudelijke als de burgerschapsvaardigheden van studenten. Voor studenten voor wie een trip naar het buitenland echt te hoog gegrepen is, zijn er mogelijkheden om alsnog internationale ervaringen op te doen door middel van Internationalisation@home. Ook is er binnen de scholen aandacht voor de verschillende internationale culturen die de school bezoeken.</p> <p>Het nieuwe programma 2021-2027 van Erasmus+ biedt mooie kansen om alle studenten een fysieke internationale ervaring te bieden. Studenten met ‘fewer opportunities’ (bv. studenten van niveau 1 en 2, financieel minderbedeelden, studenten met psychische of fysieke beperkingen, migratieachtergrond, etc.) hoeven vanaf 2021 niet meer de verplichte tien programmadagen in het buitenland te verblijven. Lentiz MBO Westland en Lentiz MBO LIFE College hebben op basis van deze mogelijkheden in het najaar van 2022 reizen ondernomen naar Spanje en Turkije.</p> <p>Voor de twee strategische partnerschapsprojecten gesubsidieerd door Erasmus+ die lopen bij Lentiz MBO Maasland (DENISE, gericht op de paardenhouderij, https://erasmusgreenschools.eu) en Lentiz MBO LIFE College (To The Top, met de focus op leren d.m.v. internationale vakwedstrijden te organiseren) is het noodzakelijk gebleken om creatief te laveren tussen de beperkingen en kansen ten gevolge van de coronacrisis. Omdat fysieke mobiliteiten niet altijd mogelijk bleken te zijn, zijn er in de beginjaren van de projecten grote stappen gezet op het gebied van het organiseren van digitale activiteiten voor studenten en docenten. Op verschillende momenten is er digitaal contact geweest tussen de studenten uit de verschillende partnerlanden om activiteiten uit te voeren en workshops/lessen bij te wonen.</p> <p>Zodra het kon hebben de partners in de projecten de fysieke mobiliteiten weer opgestart. Vanaf mei 2022 is er binnen de projecten weer volop gereisd, hetgeen onvergetelijke ervaringen heeft opgeleverd voor alle betrokkenen. Beide projecten zijn eind 2022 afgerond. Het contact tussen de partnerlanden is dermate goed dat binnen de mogelijkheden van individuele reizen de samenwerking zal worden gecontinueerd.</p> <p>Naast de Europese samenwerkingen heeft er in 2022 binnen Lentiz MBO Oostland een bloemschikwedstrijd plaatsgevonden met partners in China. Door de inzet van de digitale mogelijkheden hebben alle betrokkenen gestreden om de winst. Het was voor de studenten een geweldige ervaring om samen te mogen werken met medestudenten uit China.</p>
Verklaring afwijking	<p>Door de coronapandemie hebben studenten minder internationale reizen kunnen ondernemen dan we vooraf hadden willen realiseren.</p>

Betrokkenheid docenten en studenten	Zoals eerder beschreven is internationalisering een proces waarbij studenten en docenten de kans krijgen om internationaal stage te lopen of een internationale ervaring op te doen. Zowel docenten als studenten worden door internationalisering voorzien van een breder perspectief op de wereld en het stelt hen in staat om nieuwe vaardigheden te ontwikkelen, nieuwe culturen te ervaren en internationale netwerken op te bouwen. Dit stelt de docenten in staat om beter onderwijs aan te bieden aan de studenten over nog beter voorbereid te zijn op hem toekomstig beroep. Voor studenten is een internationale ervaring van extra toegevoegde waarde, omdat werkgevers vaak op zoek zijn naar kandidaten met internationale ervaring en interculturele competenties. Studenten die hebben gestudeerd of gewerkt in het buitenland kunnen dus een concurrentievoordeel hebben op de arbeidsmarkt.
Merkbaarheid en meetbaarheid	<p>Van de 110 deelnemers geeft:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 96% aan dat ze totaal tevreden zijn met de ondernomen internationale mobiliteit; - 88% aan dat ze meer aanpassingsvermogen hebben en beter kunnen handelen in een nieuwe situatie; - 89% aan dat ze meer open minded zijn; - 77% aan dat ze beter kunnen omgaan met mensen met een andere (culturele) achtergrond; - 87% aan dat ze meer kennis over hun eigen sterke punten en zwakke punten hebben; - 73% aan dat ze beter in staat zijn om te gaan met werktaken met een hoge mate van verantwoordelijkheid; - 93% aan dat ze beter zijn geworden op het gebied van organisatorische/management/leiderschapsvaardigheden; - 86% aan dat ze hun sociale en maatschappelijke vaardigheden hebben verbeterd. <p>De deelnemende studenten geven verder aan dat hun 21st century skills, zoals kunnen samenwerken (80%), analytic skills (83%) en problem solving skills (78%), zijn verbeterd tijdens hun verblijf over de grens.</p>
Financieel	Bestedingen zijn niet volledig in lijn met de begroting. Ten gevolge van de coronapandemie zijn er minder internationale mobiliteiten ondernomen dan voor de gehele periode 2019-2022 waren gepland. De bestedingen bedragen € 318K en zijn daarmee € 50K lager dan begroot.

1H: Gedurende de projectperiode van de kwaliteitsagenda mbo werkt Lentiz aan het waarborgen van de kwaliteit van de curricula en leerinhouden door binnen Lentiz, per opleiding (Crebo) samen te werken aan het vullen van de elo met modulaire curricula en content (leerinhouden), incl. (bpv-)opdrachten, formatieve toetsing, projecten (hybride leren) en verdiepings- en verbredingslesstof/-opdrachten. In 2021 wordt de inhoud geëvalueerd zodat eind 2021 alle curricula en leerinhouden gewaarborgd zijn in de elo, up-to-date zijn aan de actuele situatie en er continu maatwerk geleverd kan worden.

- ✓ **Voor studenten is een gestructureerde, eenduidige elo in de basis ingericht en gevuld, waardoor na integratie van de nieuwe scholen in 2020 alle opleidingsplannen en actuele bijbehorende content op verschillende plekken op eenzelfde manier beschikbaar zijn.**
- ✓ **Er is goed inzicht bij zowel docenten als studenten over leerroutes en studievoortgang en daarmee stimuleren we studenten tot een zo hoog mogelijke uitstroom.**

Nulsituatie conform KA	Lentiz biedt op meer locaties dezelfde opleidingen aan. Dit effect is recent vergroot doordat er verschillende regio's en mbo-scholen toegetreden zijn tot de onderwijsgroep. Door de integratie van de voorheen Edudelta-scholen is er extra aandacht nodig voor de gezamenlijke aanpak van de opleidingen. Deze opleidingen zijn gebaseerd op hetzelfde dossier, maar worden zo veel mogelijk aangepast aan de regionale wensen en behoeften. De teams realiseren zich dat, om de kwaliteit van onze opleidingen op orde te houden en voor
------------------------	--

	<p>innovatie en intensivering van de opleiding, samenwerking een vereiste is. De bestaande samenwerkingen op het gebied van ontwikkeling worden als succesvol ervaren en zullen de komende jaren versterkt worden. Daarbij wordt voor een aanpak gekozen die ook het leren van de docenten bevordert. In locatie-overstijgende werkgroepen per Crebo (veelal) gaan zij met hulp van het bedrijfsleven de elo vullen met curricula en content, inclusief (bmv-)opdrachten, formatieve toetsing, projecten (hybride leren) en verdiepings- en verbredingslesstof/-opdrachten. Maar ook regionale (project)kansen vinden hun plek in het onderwijsconcept. Hierbij kan natuurlijk ook materiaal vanuit de CIV's of andere leveranciers worden ingezet.</p>
Ambitie 2020 conform KA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voor studenten is een gestructureerde, eenduidige elo in de basis ingericht en gevuld, waardoor na integratie van de nieuwe scholen in 2020 alle opleidingsplannen en actuele bijbehorende content op verschillende plekken op eenzelfde manier beschikbaar zijn. 2. Zowel docenten als studenten hebben goed inzicht over leerroutes en studievoortgang. Daarmee stimuleren we studenten tot een zo hoog mogelijke uitstroom. 3. We kunnen gemakkelijker maatwerk bieden en bevorderen daarmee gelijke kansen voor alle studenten. 4. Studenten scoren in de JOB-monitor op dit punt minimaal een 3,5 uit 5.
Ambitie 2022 conform KA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voor studenten is een gestructureerde en goed functionerende elo ingericht en gevuld, waardoor alle opleidingsplannen en bijbehorende actuele content op verschillende plekken op eenzelfde manier beschikbaar zijn. 2. De docenten ervaren minder werkdruk en meer werkplezier omdat actuele content direct beschikbaar is en er samenwerkingsgroepen zijn met vakcollega's. 3. Zowel docenten als studenten hebben goed inzicht in de leerroutes en studievoortgang. Daarmee stimuleren we studenten tot een zo hoog mogelijke uitstroom. 4. We kunnen gemakkelijker maatwerk bieden en bevorderen daarmee gelijke kansen voor alle studenten. 5. Studenten scoren in de JOB-monitor op dit punt minimaal een 3,6 uit 5.
Realisatie t/m 2022	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voor studenten is een gestructureerde en goed functionerende elo ingericht en gevuld, waardoor alle opleidingsplannen en bijbehorende actuele content op verschillende plekken op eenzelfde manier beschikbaar zijn. Alle opleidingen hebben schooloverstijgend de elo ingevuld. De elo geeft de studenten en docenten houvast en structuur. De eerste ervaringen zijn positief. Er valt echter nog wel verder te ontwikkelen. Ontwikkelpunten die nog openstaan op deze ambitie is het vullen van de elo voor de avo-vakken en uiteraard de opleidingen die de inhoud van de opleiding hebben doorontwikkeld. 2. De docenten ervaren minder werkdruk en meer werkplezier omdat actuele content direct beschikbaar is en er samenwerkingsgroepen zijn met vakcollega's. Uit kwalitatief onderzoek blijkt dat docenten tevreden zijn over de inzet van de elo. Deze biedt houvast en structuur voor de reeds bestaande docenten maar ook voor nieuwe docenten. Zoals eerder aangegeven is de basis nu voor nagenoeg alle beroepsvakken op orde. Verdere verdieping en verbreding is nog wel wenselijk. De elo heeft inzicht gebracht in het formatieve proces voor docenten. Ook hier zijn verdieping en verbreding wenselijk. 3. Zowel docenten als studenten hebben goed inzicht in de leerroutes en studievoortgang. Daarmee stimuleren we studenten tot een zo hoog mogelijke uitstroom. Zie bovenstaande tekst. 4. We kunnen gemakkelijker maatwerk bieden en bevorderen daarmee gelijke kansen voor alle studenten. Doordat het onderwijs overzichtelijk is ingericht is het voor de student mogelijk om op eigen tempo te werken. Dit houdt in dat de student eventueel iets langzamer aan zijn onderwijsproces werkt of juist sneller waardoor de student eventueel kan versnellen.

	<p>5. Studenten scoren in de JOB-monitor op dit punt minimaal een 3,6 uit 5. De tevredenheid van de studenten over lesmateriaal en toetsen is een score van 3,1. Dat is een lichte stijging en is overeenkomstig met het landelijk gemiddelde van de JOB, maar niet ons streefgetal. Daarom zijn verdere verdieping en verbreding wenselijk. Dat betreft bijvoorbeeld de vindbaarheid van documenten of een duidelijker overzicht van de formatieve resultaten.</p>
Verklaring afwijking	Er zijn geen enkele afwijkingen ten opzichte van de ambities zoals opgesteld.
Betrokkenheid studenten en docenten	De docenten zijn maximaal betrokken bij de ontwikkeling van de elo. De betrokken docenten hebben allemaal op jaarbasis 160 uur de ruimte gekregen om het curriculum in te richten. De betrokken docenten stemmen werkwijze en de inhoud af met andere docenten en bedrijven, maar vooral ook met de studenten.
Merkbaarheid en meetbaarheid	Zie bovenstaande.
Financieel	De bestedingen zijn in lijn met de begroting en bedragen € 1.368K.

Speerpunt 2: Gelijke kansen en doorstroom

Ambitie: Lentiz creëert soepele overgangen binnen krachtig beroepsonderwijs, zodat studenten voldoende kansen krijgen om succesvol in het mbo in te stromen of door te stromen naar een vervolgopleiding, of baan die past bij hun ambities en talenten.

Reflectie raad van bestuur

Bij Lentiz vinden we gelijke kansen heel belangrijk omdat we geloven dat iedereen het recht heeft om zichzelf te ontwikkelen en zijn of haar volledige potentieel te bereiken, ongeacht hun achtergrond, geslacht, ras, religie of financiële situatie. We willen dat alle studenten dezelfde kansen hebben om te groeien en te leren, en we streven ernaar om een inclusieve leeromgeving te creëren waarin iedereen zich welkom, veilig en ondersteund voelt. We willen dat onze studenten zichzelf kunnen zijn en dat ze worden aangemoedigd om hun unieke talenten en perspectieven te delen.

Na twee jaar corona is het belangrijker dan ooit geworden om te zorgen voor gelijke kansen en ondersteuning in het mbo. De pandemie heeft de ongelijkheden in de samenleving vergroot en de impact ervan is ook voelbaar in ons onderwijs. Wij zien dat meer mbo-studenten kwetsbaarder zijn en extra ondersteuning nodig hebben. Daarom hebben we de afgelopen jaren extra ondersteuning aangeboden om die ongelijkheden te verminderen door het LOB te verstevigen, te investeren in de stagebegeleiding, de toegankelijkheid te waarborgen en ondersteuning te bieden bij het vinden van werk. Een mooi voorbeeld hiervan zijn de speeddates met bedrijven uit sectoren waar de arbeidstekorten oplopen, die uitgevoerd worden i.h.k.v. van LOB. Een speeddate met werkgevers kan voordelen bieden voor zowel werkzoekenden als werkgevers. Verder is het onderwijs toegankelijker gemaakt voor studenten met verschillende achtergronden door het inzetten van een financieel steunfonds en het aanbieden van begeleiding aan studenten die extra ondersteuning nodig hebben. Zo zijn er ondersteuningsteams waar studenten terecht kunnen voor extra ondersteuning bij het leren en studeren.

Ook is middels de ELO ontwikkeling ingezet op het creëren van toegankelijke leeromgevingen. Deze omgeving zorgt ervoor dat het onderwijs voor iedereen inzichtelijk is en studenten op elk moment en vanaf elke locatie toegang hebben tot het onderwijs.

Wij zijn ervan overtuigd dat de campussen van Lentiz bijdragen aan meer gelijke kansen voor studenten en de doorstroom naar het HBO bevorderen. Dat is ook te zien aan onze uitstroomgegevens, de doorstroom naar het HBO is boven het landelijk gemiddelde. Ook zien we dat een groot gedeelte van onze studenten na diplomering werken in de sector. Daarnaast bieden de campussen van Lentiz en de samenwerkingspartners ook mogelijkheden voor praktijkgericht onderwijs en samenwerking met bedrijven en organisaties in de regio. Dit draagt bij aan de ontwikkeling van de vaardigheden en competenties van studenten en verbetert de aansluiting en inzetbaarheid op de arbeidsmarkt. Door deze faciliteiten en ondersteuningsmogelijkheden aan te bieden, zorgen wij ervoor dat alle studenten zoveel mogelijk gelijke kansen hebben om hun opleiding af te ronden en hun potentieel te bereiken. Ook helpt het om eventuele achterstanden in te lopen en de kloof tussen studenten met verschillende achtergronden te verkleinen. Dit is niet alleen belangrijk voor de individuele studenten, maar ook voor de economische ontwikkeling en sociale cohesie van ons land.

Realisatie 2022

Na twee jaar durende pandemie konden eindelijk weer de vakwedstrijden worden georganiseerd. Lentiz heeft in 2022 aan alle relevante vakwedstrijden deelgenomen. Deelname aan deze wedstrijden is van groot belang voor de ontwikkeling van de skills van de studenten en het biedt hen de mogelijkheid om hun kennis en vaardigheden in de praktijk te brengen, te verbeteren maar ook te excelleren.

Wat ook weer mogelijk werd in 2022, waren internationale activiteiten. De studenten konden, na een trage start in het begin van 2022, weer op een internationale stage. Internationalisering is belangrijk voor de ontwikkeling van studenten. Door te studeren of stage te lopen in het buitenland, komen studenten in aanraking met nieuwe culturen, talen en manieren van werken. Dit draagt bij aan de ontwikkeling van professionele vaardigheden en kan hun kansen op de arbeidsmarkt vergroten. Lentiz is ervan overtuigd dat dit waardevolle ervaringen oplevert, met name voor studenten in de internationale sectoren zoals de sierteelt en gewassenteelt.

“Fantastisch wat de studenten hebben gedaan! Dutch Wasabi is een klein bedrijf, we hebben niet de tijd om te experimenteren. De verschillende opties die zijn aangeboden door de studenten waren erg verrassend en leerzaam voor ons. We zijn door deze challenge in aanraking gekomen met een zeer interessant netwerk, dat onder andere is ontstaan door de zoektocht van de studenten, maar ook het netwerk van de school zelf heeft daaraan bijgedragen. We kunnen daardoor nu versneld met verschillende partijen het product verder ontwikkelen en op de markt brengen. Wij zijn erg enthousiast over de samenwerking met de school en studenten en het verrassende en innovatieve resultaat. Het is ieder bedrijf aan te bevelen om mee te doen, wij hebben er erg veel aan gehad.” Sander van Kampen

Het aandeel internationale stages is nog niet op het niveau van voor de pandemie. Wij verwachtten dat het in 2023 wel weer zal aantrekken. De afgelopen jaren hebben meer activiteiten binnen “internationalisation at home” plaatsgevonden. Dit heeft tot een dusdanig positief effect geleid dat we dit ook na de pandemie doorzetten.

Een belangrijk onderdeel van Gelijke Kansen is het creëren van een soepele instroom en doorstroom tussen vmbo-mbo en mbo-hbo. We zijn dan ook trots om te kunnen melden dat bij Lentiz de doorstroom van het mbo naar het hbo boven het landelijke gemiddelde ligt. We hebben dit kunnen behalen door onder andere het inzetten van keuzedelen die gericht zijn op het vervolg en een intensievere samenwerking met alumni.

Op deze manier versterken we de doorstroom naar het hoger beroepsonderwijs en vergroten we de kansen voor onze studenten op de arbeidsmarkt. We moeten echter ook erkennen dat het afgelopen jaar de uitstroom naar werk hoger is dan normaal. Dit was te verwachten gezien de krapte op de arbeidsmarkt. Desalniettemin zijn we verheugd om te kunnen melden dat uit het alumni onderzoek blijkt dat alle studenten die aangeven hebben te gaan werken, ook daadwerkelijk werkzaam zijn in het verlengde van hun opleiding.

Lentiz heeft ondanks een landelijke krimp in studentenaantallen de afgelopen jaren een lichte toename gezien in zowel de BOL als de BBL. Dit zal naar verwachting stabiel blijven. Echter, de doorstroom van groen vmbo naar groen mbo blijft achter bij de doelstellingen en dit blijft een belangrijk aandachtspunt. Een succesvolle leerloopbaan is niet alleen van belang voor de leerlingen zelf, maar ook voor de regionale arbeidsmarkt die behoefte heeft aan goed gekwalificeerde werknemers aansluitend bij de grote arbeidsmarktvrage in veel groene sectoren. Ondanks inzet van doorstroom-bevorderende matregelen, heeft het meer tijd om de doelstellingen hiervan te realiseren. We hebben vertrouwen in de collectieve ambities die we recent per regio hebben ontwikkeld, de effecten hiervan verwachten we in twee jaar te zien.

2A: In 2022 is ‘Loopbaan’ verankerd in het curriculum van alle opleidingen.

- ✓ **Het actieplan Loopbaan en burgerschap is gereed voor uitvoering, toegespitst op de regio en de opleiding.**

2A	In 2022 is ‘Loopbaan’ verankerd in het curriculum van alle opleidingen.
Nulsituatie conform KA	Binnen Lentiz wordt ‘Loopbaan’ aangeboden om de studenten te begeleiden om de juiste keuzes te maken voor een vervolgopleiding of werk. Echter, traditionele arbeidsmarktprognoses zijn steeds minder voorspellend en studenten hebben vaak brede interesses. Overbrengen van kennis blijft van belang binnen het onderwijs, maar net zo belangrijk is het aanleren van vaardigheden om een juiste keuze te maken voor vervolgopleidingen, leven lang te leren, flexibel en wendbaar te zijn en te manoeuvreren in een onzekere arbeidsmarkt. De studenten moeten ruimte krijgen voor persoonlijke ontwikkeling door middel van Bildung. Met de focus op duurzaam en innovatief onderwijs door middel van flexibilisering en versterkte focus op Bildung, zal de aantrekkingskracht van het groene onderwijs versterkt worden. Inzet op Bildung zal onder meer een verstevigde plek krijgen binnen de loopbaanlessen.
Ambitie 2020 conform KA	- Actieplan Loopbaan en burgerschap is gereed voor uitvoering en toegespitst op de regio en de opleiding.

Ambitie 2022 conform KA	<ol style="list-style-type: none"> 1. Loopbaan en burgerschap is onderdeel van het curriculum van alle studenten. Studenten worden structureel begeleid in hun studieloopbaan, zodat ze bij hen passende keuzes kunnen maken voor een vervolgopleiding of werk(ervaring). 2. De studenten van Lentiz scoren in 2022 in de JOB-monitor een 4 uit 5 op studieloopbaanbegeleiding, ten opzichte van een 3,4 in 2018.
Realisatie t/m 2022	<ol style="list-style-type: none"> 1. Loopbaan en burgerschap is onderdeel van het curriculum van alle studenten. Studenten worden structureel begeleid in hun studieloopbaan, zodat ze bij hen passende keuzes kunnen maken voor een vervolgopleiding of werk(ervaring). Loopbaan is onderdeel van het curriculum. Na een jaar gewerkt te hebben met het verantwoordingsdocument Loopbaan en burgerschap heeft een evaluatie plaatsgevonden. De scholen zijn tevreden over het kaderstellend document en willen de uitvoering zo vrij mogelijk laten, zodat het past bij de doelgroep en de regio van de school. Met name in de coronaperiode is duidelijk geworden hoe belangrijk loopbaanbegeleiding is. Voor de groene sector geldt dat de kansen op werk groot zijn. Nagenoeg alle sectoren binnen ons opleidingsdomein vallen onder de kansrijke sectoren. Studenten hebben om deze reden over het algemeen niet tot nauwelijks last gehad van studievertraging door bijvoorbeeld het niet kunnen stagelopen. Sterker gezegd, veel van onze studenten hebben na het behalen van de studie voldoende aanbod om te werken. De bewustwording in werken of leren is een veelbesproken onderwerp tijdens de loopbaanlessen. In 2022 is er een breed onderzoek uitgevoerd naar de tevredenheid van de studenten over de mentorlessen, waar loopbaan een belangrijk onderdeel van is. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat studenten tevreden zijn over de mentorlessen en de mentor. Ook geven de studenten aan dat zij vinden dat de loopbaanlessen gegeven moeten worden door de mentor en niet door een andere docent. De mentorlessen bevatten standaard begeleiding in de studieloopbaan en ondersteuning bij een vervolgopleiding en of werk. 2. De studenten van Lentiz scoren in 2022 in de JOB-monitor een 4 uit 5 op studieloopbaanbegeleiding, ten opzichte van een 3,4 in 2018. In de JOB-monitor van 2022 werd een score van 3,2 gegeven door studenten voor onderwijs en begeleiding. Hoewel het niet mogelijk is om de gegevens één op één te vergelijken vanwege een wijziging in de vraagstelling, is Lentiz van mening dat de score voor begeleiding hoger kan zijn. Na analyse van de resultaten is gebleken dat deze score mede het gevolg is van de impact van twee coronajaren. De begeleiding van studenten was gericht op online lesgeven, het activeren van studenten en het ondersteunen van hun mentale welzijn. Er is echter minder nadruk gelegd op loopbaanoriëntatie en veel open dagen waren online. Groepsgewijze bezoeken aan vervolgopleidingen vonden in 2021 niet plaats, terwijl studenten deze bezoeken normaal gesproken uitvoeren in het jaar voor hun diplomering. Ondanks deze uitdagingen blijft loopbaanoriëntatie een aandachtspunt voor Lentiz in de komende jaren.
Verklaring afwijking	De verklaring is reeds in bovenstaande tabel toegelicht.
Betrokkenheid studenten en docenten	Uiteraard zijn de studenten en docenten betrokken bij het opzetten, uitvoeren en evalueren van Loopbaan en burgerschap. Er zijn verschillende vaksectiegroepen op de locaties die, ondersteund, vanuit het stafbureau werken aan het uitzetten van Loopbaan en burgerschap. Ook studenten worden d.m.v. tevredenheidonderzoeken betrokken bij dit onderwerp en de eventuele verbeteringen daarin.

Merkbaarheid en meetbaarheid	Uit het mentoraatonderzoek dat is uitgevoerd is duidelijk geworden dat studenten de Loopbaan en burgerschap-lessen tijdens het mentoraat erg belangrijk vinden. Zij geven op een score van 5 een 3,3. op de vraag of ze het eens zijn met de stelling dat de mentor de belangrijkste persoon is als het gaat om de het succes van de student.
Financieel	De bestedingen zijn in lijn met de begroting en bedragen € 142K.

2B: De doorstroom van groen vmbo naar groen mbo is een belangrijk thema. De doorstroom wordt de komende jaren versterkt van 25% naar 30% in 2020, en 33% in 2022.

In 2020 stroomt gemiddeld 30% van de studenten van groen vmbo door naar groen mbo.

2B	De doorstroom van groen vmbo naar groen mbo is een belangrijk thema. De doorstroom wordt het komend jaar versterkt van 25% naar 30% in 2020, en 33% in 2022.
Nulsituatie conform KA	Uit de analyse blijkt dat de instroom van vmbo-studenten toeneemt als er acties zijn waarin groen vmbo en groen mbo actief een programma met elkaar opzetten om de doorstroom te bevorderen. Hierdoor wordt de latente belangstelling van groen vmbo-leerlingen voor groene beroepen geactiveerd en neemt de doorstroom toe. Dit is van belang voor een flink aantal branches waar structureel een grote arbeidsmarktvrage binnen onze regio's is (o.a. alle Greenport-opleidingen Food, Hovenier/loon, Hippisch en Milieu). Met extra inzet op de doorstroom van vmbo naar mbo in de groene sectoren, kan de instroom sterk verbeterd worden. Door gastlessen, meeloopdagen, oriëntatiestages, e.d. kan er extra inzet gepleegd worden. Hierbij sluiten we aan bij en versterken we bestaande initiatieven, en starten ook nieuwe arrangementen.
Ambitie 2020 conform KA	1. In 2020 stroomt gemiddeld 30% van de studenten van groen vmbo door naar groen mbo.
Ambitie 2022 conform KA	1. In 2022 stroomt gemiddeld 33% van de studenten van groen vmbo door naar groen mbo.
Stand van zaken t/m 2022	De doorstroom van het groene vmbo naar het groene mbo blijft een aandachtspunt. Om grip te krijgen op de mogelijke successen en uitdagingen heeft Lentiz in oktober 2021 een audit laten uitvoeren door het Kwaliteitsnetwerk mbo. Op basis van deze resultaten is een actieplan opgesteld dat in 2022 is uitgevoerd. In 2022 zijn er op alle lagen, van bestuur en management tot docenten, ouders en leerlingen, gesprekken gevoerd om een duidelijker beeld te krijgen van de noodzaak om een gezamenlijke ambitie te formuleren, en vanuit zowel vmbo als het mbo te zoeken naar de kracht van de verbinding en deze telkens weer op te zoeken. Dit heeft ertoe geleid dat Lentiz per regio de ambities heeft beschreven in het actieplan Collectieve ambitie vmbo-mbo. Hierin staat ook beschreven welke gewenste samenwerking er nodig is om tot het behalen van die ambities te komen.
Verklaring afwijking	Zoals eerder aangegeven is de doelstelling van 33% helaas niet behaald. Dit heeft twee redenen. Enerzijds is achteraf gezien de doelstelling van 33% te ambitieus geweest. De doorstroom ligt sinds 2013 gemiddeld op 13-15%. Een verdubbeling in aantal was een mooie maar wellicht een te ambitieuze doelstelling. Desalniettemin is de uitstroom weliswaar niet gestegen maar is ook niet gedaald. Het is over de jaren heen stabiel gebleven, dit in tegenstelling tot andere aoc's. Anderzijds denken we dat corona toch effect heeft gehad op de doorstroom. Immers vele gastlessen, excursies en meeloopdagen hebben niet kunnen plaatsvinden. Met name bij de groene beroepsvakken is het 'ervaren' een belangrijk onderdeel om te kiezen voor een opleiding in het groen. Voorbeelden zijn docenten van vmbo en mbo die samen keuzevakken (vmbo) vormgeven, waarbij het ook mogelijk is dat het mbo een actieve rol heeft in de uitvoering van de keuzevakken. Er worden voorlichtingen afgesproken, studenten worden aan leerlingen gekoppeld en er worden projecten

	georganiseerd waarbinnen vmbo-leerlingen en mbo-studenten samenwerken. We hebben ons nog steeds tot doel gesteld om de doorstroom te verhogen. Daarmee is dit punt nog niet afgerond, maar blijft dit op alle niveaus een punt van aandacht. Dit punt zal zeker een vervolg krijgen in de nieuwe werkagenda.
Betrokkenheid studenten en docenten	Zoals aangegeven in het bovenstaande is het actieplan tot stand gekomen met o.a. de input van studenten en docenten.
Merkbaarheid en meetbaarheid	Het is merkbaar dat de studenten in het vmbo enthousiaster zijn over een eventuele opleiding in het groen door de vele activiteiten die zijn georganiseerd i.s.m. het bedrijfsleven. Dit is nog niet merkbaar in de doorstroomcijfers. Lentiz verwacht deze groei eind schooljaar 2022-2023 te zien.
Financieel	Na de coronapandemie is intensief ingezet op de doelstelling en ambities. De bestedingen bedragen € 295K en zijn daarmee € 25K hoger dan begroot.

2C: De doorstroom van mbo 4 naar hbo wordt versterkt (niveau 5 of 6).

✓ **In 2022 is de doorstroom van mbo 4 binnen Lentiz naar het hbo minimaal op het landelijke gemiddelde.**

2C	De doorstroom van mbo 4 naar hbo wordt versterkt (niveau 5 of 6). Per opleiding ligt de gemiddelde doorstroom op het landelijke gemiddelde.
Nulsituatie conform KA	Op basis van de analyse in hoofdstuk 4.3 is de doorstroom naar het hbo inzichtelijk gemaakt. De Lentiz-studenten die doorstromen hebben een hoge mate van succes in het eerste jaar. Om de doorstroom naar het hbo te versterken, is gekozen om de keuzedelen Doorstroom hbo aan te bieden. Dit is echter niet genoeg. Via de Loopbaan en burgerschaplessen zal er meer aandacht komen voor de doorstroom. Per locatie wordt inzichtelijk gemaakt welke behoeften er bestaan ten aanzien van het onderwijsprogramma om de doorstroom te verbeteren. Dit leidt tot actieplannen in 2019, die uitgevoerd worden in de jaren daarna. In 2022 zijn alle studenten die de opleidingen hebben verlaten in beeld, en is er een sterk alumnibeleid.
Ambitie 2020 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - Het doorstroom- en alumnibeleid is Lentiz-breed ontwikkeld zodat we de doorstroom van mbo 4-studenten naar het hbo verder versterken en de kans van slagen van deze studenten vergroten. - In 2020 hebben alle niveau 4-opleidingen nauwe contacten met hbo-instellingen.
Ambitie 2022 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - In 2022 ligt de doorstroom van mbo 4 binnen Lentiz naar het hbo minimaal op het landelijke gemiddelde.
Stand van zaken 2022	Het alumnibeleid van Lentiz is ingebed in de organisatie. Er is een digitaal systeem opgezet om het alumnibeleid te registreren. Op basis van de indicatoren kwaliteitsafspraken is er getracht een vergelijking uit te voeren over de doorstroom naar het hbo. Helaas, blijken veel bronbestanden van DUO niet te beschikken over deze gegevens, waardoor het maken van een landelijke vergelijking lastig is. Op basis van onze interne alumnigegevens kunnen we wel concluderen dat de doorstroom van de niveau 4-opleidingen naar het hbo, hoger ligt dan landelijk. Op basis van ons uitstroomonderzoek is namelijk te concluderen dat 48% van de niveau 4-studenten doorstroomt naar het hbo, ten opzichte van 40% landelijk.

Verklaring afwijking	Geen afwijkingen.
Betrokkenheid studenten en docenten	Meer dan voorgaande jaren worden studenten die doorgestroomd zijn naar het hbo gemonitord en gevraagd deel te nemen aan het alumninetwerk. De oud-studenten worden ingezet voor voorlichtingen over het hbo en stages maar ook als rolmodellen.
Meetbare en merkbare resultaten	<p>Het is op dit moment binnen alle locaties merkbaar dat er veel aandacht wordt besteed aan alumnibeleid en de doorstroom naar het hbo. Dit is voor alle betrokkenen merkbaar door:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nieuw ingerichte administratiesystemen; • social media; veel meer aandacht voor de verhalen van oud-studenten om zodanig de opleiding te profileren en laatstejaarsstudenten te enthousiasmeren; • exit-formulieren; • de contacten met hbo-instellingen (campusvorming, projecten, Ad-trajecten, e.d.).

2D: De doorstroom binnen Lentiz wordt versterkt van niveaus 1, 2 en 3 naar bovenliggende niveaus om de studenten te stimuleren eruit te halen wat erin zit. In 2020 behaalt gemiddeld 50% van de studenten een hoger diploma dat hoger is dan verwacht mag worden op basis van de vooropleiding. Dit resultaat houden we daarna vast.

- ✓ Voor studenten is er een logische samenhang tussen de onderwijsinhoud van een opleiding, de aanpak en de bijbehorende begeleidingsstructuur. Dit ondersteunt en faciliteert het werk van docenten en geeft studenten een helder inzicht in voortgang, toekomstkansen en zo hoog mogelijk afstuderen.
- ✓ In 2020 behaalt tussen de 30-50% van de studenten een diploma dat hoger is dan verwacht mag worden op basis van de vooropleiding. Dit resultaat houden we daarna vast.

2D	De doorstroom binnen Lentiz wordt versterkt van niveau 1, 2 en 3 naar bovenliggende niveaus om de studenten te stimuleren eruit te halen wat erin zit. In 2020 behaalt gemiddeld 50% van de studenten een diploma dat hoger is dan verwacht mag worden op basis van de vooropleiding. Dit resultaat houden we daarna vast.
Nulsituatie conform KA	De afgelopen drie jaar heeft Lentiz de Prestatie voor studiewaarde ontvangen. Dit betekent dat Lentiz erin slaagt studenten hoger te diplomeren dan verwacht op basis van de vooropleiding. Dit wil Lentiz behouden en waar mogelijk verbeteren, door in te zetten op o.a. mentoraat en maatwerkprogramma's. Specifiek aandachtspunt is de doorstroom van niveaus 1 en 2 naar een hoger niveau. De komende tijd zal uitgezocht worden wat de redenen hiervoor zijn en welke maatregelen ingezet kunnen worden om de doorstroom te verbeteren. Een belangrijk aspect om de doorstroom te stimuleren, is een duidelijke samenhang in het Lentiz-onderwijsconcept tussen onderwijsinhoud, de aanpak en de begeleidingsstructuur. Dit ondersteunt en faciliteert het werk van docenten en geeft studenten helder inzicht in voortgang, toekomstkansen en zo hoog mogelijk afstuderen.
Ambitie 2020 conform KA	Voor studenten is er een logische samenhang tussen de onderwijsinhoud van een opleiding, de aanpak en de bijbehorende begeleidingsstructuur. Dit ondersteunt en faciliteert het werk van docenten en geeft studenten helder inzicht in voortgang, toekomstkansen en zo hoog mogelijk afstuderen. In 2020 behaalt tussen de 30 en 50% van de studenten een diploma dat hoger is dan verwacht mag worden op basis van de vooropleiding. Dit resultaat houden we daarna vast.
Ambitie 2022 conform KA	

Realisatie t/m 2022	Zoals eerder aangegeven in eerste verantwoordingsrapportages is het voor Lentiz niet mogelijk om deze gegevens te genereren. Voorheen kregen instellingen via DUO gegevens over de studiewaarde van studenten. Helaas zijn deze gegevens niet meer beschikbaar en is het voor Lentiz niet mogelijk om op basis van wél beschikbare DUO-gegevens een uitspraak te doen over de studiewaarde. Ook bleek het niet mogelijk om deze gegevens in ons huidige administratiesysteem op te nemen. Informele rondvraag leidt tot het beeld dat ongeveer de helft van de studenten opstromen ten opzichte van hun vmbo-diploma naar een hoger niveau. Ook zien we dat scholen de opleidingen flexibeler inrichten, zodat het beter mogelijk is om een goede aansluiting tussen niveaus te realiseren.
Verklaring afwijking	Ten tijde van het schrijven van de kwaliteitsagenda werden deze cijfers genereerd vanuit DUO. Helaas is DUO daarmee gestopt. In eerdere verantwoordingsrapporten hebben wij aangegeven dat het voor Lentiz niet mogelijk is om deze cijfers zelf te genereren.
Financieel	De bestedingen zijn in lijn met de begroting en bedragen € 171K.

2E: Vanaf 2020 nemen alle relevante opleidingen deel aan Skills Heroes, en is het een vast onderdeel van het curriculum.

- ✓ **We evalueren de effectiviteit voor studenten van de verschillende skills-wedstrijden gekoppeld aan het curriculum in 2021 en maken dan definitieve keuzes welke skills-wedstrijden we structureel in het curriculum verankeren vanaf 2022, en verder.**

2E	Vanaf 2020 nemen alle relevante opleidingen deel aan de Skills Heroes, en is het een vast onderdeel van het curriculum.
Nulsituatie conform KA	Skills Heroes zijn vakwedstrijden voor het mbo. Er zijn wedstrijden voor verschillende niveaus en leerjaren. Studenten krijgen de kans om hun talenten te laten zien in diverse vakrichtingen. De opdrachten worden ontwikkeld op basis van de kwalificatiedossiers. De winnaars van de voorrondes mogen deelnemen aan de kwalificatiewedstrijden, waarbij zij strijden tegen studenten van andere mbo-instellingen. Deze wedstrijden vinden plaats op diverse mbo-instellingen in het land, met door WorldSkills Netherlands ontwikkelde wedstrijdopdrachten. De winnaars van de kwalificatiewedstrijden gaan door naar de nationale finale, waar bepaald wordt wie zich nationaal kampioen mag noemen in zijn vakgebied. Deelname aan deze wedstrijden bevordert de persoonlijke en beroepsmatige ontwikkeling van de student. Veel van de Lentiz-opleidingen participeren in de daarvoor relevante skills-wedstrijden. Voor de opleidingen zal de komende jaren ingezet worden op het verankeren en faciliteren van de skills-wedstrijden in de curricula van de opleidingen.
Ambitie 2020 conform KA	Vanaf 2020 kunnen studenten deelnemen aan een skills-wedstrijd als onderdeel van het curriculum voor alle opleidingen waarvoor relevante skills-wedstrijden beschikbaar zijn.
Ambitie 2022 conform KA	We evalueren de effectiviteit voor studenten van de verschillende skills-wedstrijden, gekoppeld aan het curriculum in 2021, en maken dan definitieve keuzes welke skills-wedstrijden we structureel in het curriculum verankeren vanaf 2022, en verder.

Realisatie t/m 2022

In 2022 heeft Lentiz in de finale gestaan van Skills Heroes bij de wedstrijd Dierverzorging en voor Skills Talents (vmbo) bij de wedstrijd Tuinontwerp & tuinaanleg. Tevens hebben er interne Lentiz-voorrondes plaatsgevonden voor de Skills Heroes-wedstrijden: Bloembinder, Dierverzorging en Ondernemer Retail. De winnaars van de voorrondes van Bloembinder en Dierverzorging hebben zich direct geplaatst voor de Landelijke finale op 23 en 24 maart 2023. De winnaar van de voorronde Ondernemer Retail heeft 13 december 2022 deelgenomen aan de landelijke kwalificatiewedstrijd en zich tevens geplaatst voor de finale. De vakwedstrijd Skills Heroes Hovenier wordt georganiseerd door de VHG. Twee teams van Lentiz hebben deelgenomen aan de landelijke kwalificatie. Dit jaar heeft Lentiz zich helaas niet gekwalificeerd voor de finale.

Bij de opleiding Bloem & Design van Lentiz | MBO Westland is de skills-wedstrijd een vast onderdeel in het curriculum. Alle tweedejaarsstudenten doen mee aan de voorronde waarvan de winnaar deel mag nemen aan de kwalificatie en/of finale. In het schooljaar 2023-2024 bekijkt ook Lentiz | MBO Oostland of zij de werkwijze van Lentiz | MBO Westland kunnen incorporeren.

In 2022 heeft Het Groene Lyceum voor het eerst een opleidingsbrede voorronde gehouden voor 75 studenten. De voorronde voor de Skills Heroes-wedstrijd Ondernemer Retail is vanaf het schooljaar 2022-2023 een vast onderdeel geworden van het curriculum.

Binnen de opleidingen Dierverzorging en Hovenier is deelname aan de skills-wedstrijden bedoeld voor excellerende studenten om hen extra uit te dagen en de mogelijkheid te bieden hun talenten te meten aan die van andere excellente studenten binnen Lentiz en uit het land.

Daarnaast hebben de opleidingen Paardensport en Paardenhouderij van Lentiz | MBO Maasland deelgenomen aan de vakwedstrijd Paardenhouderij & Paardensport, georganiseerd door de onderlinge aoc's. Deze landelijke wedstrijd heeft Lentiz met verve gewonnen. Lentiz is als winnaar de organisator van de wedstrijd in 2023.

In het jaar 2023 zal opnieuw een landelijke vakwedstrijd Ploegen worden georganiseerd door de samenwerkende aoc's. De opleiding Loonwerk van Lentiz | MBO Maasland zal hier dit jaar aan mee doen. En er zijn reeds afspraken gemaakt dat in 2024 ook Lentiz | MBO Barendrecht zal deelnemen.

De wedstrijden waar op dit moment aan wordt deelgenomen zijn de wedstrijden die aansluiten bij de Lentiz-opleidingen. De ontwikkeling van nieuwe vakwedstrijden wordt nauwlettend gevolgd. Zodra er kansen zijn om aan nieuwe wedstrijden mee te doen, op het moment dat ze passen bij de één van de opleidingen, dan worden deze kansen benut.

Buiten de landelijke wedstrijden om, heeft Lentiz | MBO LIFE College de afgelopen 2,5 jaar deelgenomen aan een internationaliseringsproject met o.a. Finland en Frankrijk. Binnen dit project werden er verschillende onderlinge wedstrijden georganiseerd, waarbij de wedstrijd in ieder land een ander thema had. In Finland was dit vis, in Frankrijk was dit vlees en in Nederland was het vegetarisch. De studenten, maar ook deelnemende docenten, hebben veel van elkaar geleerd. Het project is eind 2022 afgerond, maar de contacten met de partnerlanden zijn dermate stevig dat er wederom onderlinge wedstrijden georganiseerd zullen gaan worden.

Naast de wedstrijden op mbo-niveau worden ook leerlingen van Lentiz | VMBO Maasland geïntroduceerd in de wereld van de vakwedstrijden. Zij kunnen deelnemen aan de kwalificatiewedstrijden van Skills Talents Bloemwerk en Tuinontwerp & tuinaanleg. Op dit moment worden er nog geen interne voorrondes gehouden, maar hier wordt wel onderzoek naar gedaan als de animo blijft toenemen.

Verklaring afwijking	Er zijn geen afwijkingen.
Merkbaar en meetbaar	Het is moeilijk om meetbaar te maken wat de impact is van een skills-wedstrijd. Dat moet men een keer ervaren. De spanning en de trots van studenten om deel te mogen nemen is prachtig om te zien. Door deelname aan Skills Heroes-wedstrijden krijgen studenten de kans om hun vaardigheden te verbeteren, hun talenten te laten zien, netwerken op te doen en het kan ook leiden tot betere kansen op werk en verdere studie.
Financieel	Bestedingen zijn niet volledig in lijn met de begroting. Ten gevolge van de coronapandemie hebben in 2020 geen skills-vakwedstrijden plaatsgevonden. De bestedingen bedragen € 215K en zijn daarmee € 40K lager dan begroot.

Speerpunt 3: Kwetsbare jongeren

Ambitie: Lentiz ondersteunt jongeren door uitstekend onderwijs en persoonlijke begeleiding met als doel uitval te voorkomen, door te stromen naar een hoger niveau of een goede start te maken op de arbeidsmarkt. Hierbij hebben we specifiek aandacht voor jongeren in een kwetsbare positie.

Reflectie raad van bestuur

De landelijke term voor kwetsbare jongeren heeft zich bij Lentiz nooit beperkt tot studenten op niveau 1 en 2. Alle studenten hebben de mogelijkheid tot de zelfde voorzieningen en ondersteuning. Door kwetsbaarheid op een bredere manier te definiëren, is er de afgelopen jaren meer aandacht besteed aan individuen die mogelijk niet binnen de oude definitie vielen, maar toch extra ondersteuning nodig hebben om succesvol te zijn. Extra inzet op de relatie met de studenten en de ondersteuning heeft geholpen om blokkades voor succes weg te nemen. We zijn dan ook blij om te zien dat o.a. deze extra inzet heeft geleid tot minder vsv en een hoger diplomarendement. Lentiz scoort met 3.8% onder het landelijke gemiddelde van 4.9% op het gebied van vsv.

De afgelopen jaren is er meer aandacht geweest voor het aanbieden van opleidingen op maat en het aanpassen van het onderwijsportfolio op de behoeften van de regio. Ook is er meer aandacht geweest voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Een mooi voorbeeld hiervan is het oriëntatietraject. In dit traject hebben jongvolwassenen de mogelijkheid gehad zich te oriënteren op de Food-branche via de oriëntatietrajecten van de Food Innovation Academy in Vlaardingingen. Het aanbieden van relevante en op maat gemaakte opleidingen speelt een belangrijke rol in het verminderen van de kloof tussen de vraag van werkgevers en het aanbod van arbeidskrachten. Ook is het onderwijsportfolio aangepast aan de behoeften die spelen in de regio als het gaat om bij-, om- en herscholing getuigt van een goede aanpak dit geldt zowel voor het regulier onderwijs als voor het contractonderwijs.

Een belangrijk aspect van een effectieve aanpak van kwetsbare jongeren is het creëren van een omgeving waarin jongeren en studenten zich veilig en ondersteund voelen. Enerzijds vindt dit plaats binnen het onderwijs door docenten en mentoren te trainen op het signaleren van problemen in de eerste lijn. Anderzijds is het van belang om, daar waar nodig en gewenst, ouders, familieleden, leraren, maatschappelijk werkers en andere belanghebbenden te betrekken bij het ontwikkelen en implementeren van een holistische aanpak die gericht is op de individuele behoeften van de jongere.

Een mooi voorbeeld van een effectieve en holistische aanpak is het traject New LIFE. New LIFE is een unieke (plus)voorziening in de regio Rijnmond. Een zeer waardevolle voorziening voor studenten met gestapelde problematiek. In dit traject is er niet alleen aandacht is voor het onderwijs, maar ook meer dan gemiddeld voor de persoonlijke ontwikkeling en ondersteuning van de studenten. Het hebben van een coach, psycholoog en maatschappelijk werker maakt een groot verschil in het succes van de studenten. Het is mooi om te zien dat het concept in de regio zo succesvol is dat het is uitgebreid naar reguliere niveau 2 studenten. Dit toont aan dat de aanpak van New LIFE werkt en kan bijdragen aan het verkleinen van de kloof tussen kwetsbare jongeren en de arbeidsmarkt.

Realisatie 2022

De aanpak van kwetsbare jongeren is nog intensiever geworden na Corona. Uit talloze onderzoeken blijkt dat de jongeren tijdens Corona het meest geraakt zijn. Zij konden niet naar school, geen vrienden opzoeken, minder sociale contacten, wat cruciaal is voor de ontwikkeling van het jongvolwassenen brein. Dit heeft ertoe geleid dat de psychische problemen onder jongeren zijn toegenomen en de motivatie vaak wisselend is. Dit merken wij ook op school. Wij merken dat studenten meer moeite dan voorheen hebben om weer in het schoolritme te komen.

“Zo’n samenwerking is hét voorbeeld voor andere regio’s. Hier zie je de meerwaarde ontstaan van samenwerken. Wanneer het bedrijfsleven en scholen de handen ineen slaan, geeft dat een enorme positieve impuls aan de regio, zowel economisch als sociaalmaatschappelijk. Deze innovaties en verbindingen zijn mooie voorbeelden voor een duurzame toekomst van Schiedam.”
Wethouder dhr. J.W. Ooijevaar, Schiedam

De afgelopen jaren is er meer aandacht voor de ondersteuning van de studenten geweest, vooral omdat de pandemie een enorme impact heeft gehad op hun leven. Jongeren hebben zich moeten aanpassen aan een nieuw normaal waarin sociale isolatie en afstand houden de norm zijn geworden. Het teruggaan naar school na de coronapandemie is voor een deel van de studenten een uitdaging (geweest). Ze hebben lange tijd thuis les gehad en maakten zich zorgen over het hervatten van hun normale routines en verantwoordelijkheden op school. Om de overgang naar school soepeler te laten verlopen is er ingezet op meer ondersteuning, contact en een goede verzuimregistratie. De extra inzet van mensen en middelen voor het voorkomen van uitval en het verbeteren van de onderwijsresultaten vanuit de Kwaliteitsagenda heeft bijgedragen aan de verdere verbetering van het vsv-percentage en heeft gezorgd voor minder verzuim en tussentijdse uitval. Het maakt ons trots dat wij gedurende de pandemie met alle studenten in contact zijn gebleven en dat zij nu weer terugkeren in het reguliere onderwijsritme. Daarmee hebben we impact op de schoolloopbaan en de toekomstkansen van de studenten.

Vanuit de integrale gebiedsbenadering is het essentieel dat we samenwerken met jeugdzorginstellingen, gemeenten, RMC en gezondheidszorginstellingen. Op die manier worden de verschillende problematieken van de jongeren integraal aangepakt en kan er maatwerk worden geleverd dat aansluit op de individuele behoeften van de jongere. Ook kunnen problemen die op meerdere terreinen spelen, zoals bijvoorbeeld schooluitval en problemen thuis, in samenhang worden aangepakt. Wij investeren continu in de goede samenwerking met instanties rondom kwetsbare jongeren. Zo is Lentiz aanwezig in alle RMC regio's bij de uitvoering van het vsv-convenant. Dit convenant heeft als doel voortijdig schoolverlaten (vsv) te voorkomen en jongeren te begeleiden naar een startkwalificatie. Door samen te werken met de regionale meld- en coördinatiepunten (RMC's) en andere betrokken partijen vanuit het vsv-convenant. In het convenant staan afspraken over bijvoorbeeld het monitoren van de voortgang van leerlingen, het bieden van extra ondersteuning aan kwetsbare leerlingen en het delen van informatie tussen betrokken instanties.

Een recentere ontwikkeling in de aanpak van kwetsbare jongeren is het aanbieden van extra begeleiding en nazorg. Dit is aanvankelijk geen ambitie vanuit het kwaliteitsagenda geweest maar is in deze context wel uitgevoerd. Studenten zijn in het laatste jaar extra begeleid bij de uitstroom en zijn na diplomering benaderd met de vraag hoe het met hen gaat. Deze extra begeleiding en nazorg is een zeer waardevolle ontwikkeling, aangezien kwetsbare jongeren vaak extra ondersteuning nodig hebben bij de overgang naar vervolgstudies of werk.

Het aanbod van Lentiz is uiteraard niet alleen gericht op reguliere studenten, maar ook op jongvolwassenen en herstarters in de regio. Lentiz biedt specifieke BBL-trajecten, praktijkverklaringen, cursussen en trainingen in de branches waarin zij actief is. Hierdoor krijgen ook deze doelgroepen de kans om zich verder te ontwikkelen en hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten.

3A: In 2022 is er een integrale begeleidingsstructuur voor alle opleidingen binnen Lentiz. Het mentoraat krijgt daarbij specifiek aandacht en alle mentoren hebben in 2020 het Lentiz-mentoraatprogramma gevolgd.

- In 2022 is er een integrale begeleidingsstructuur voor alle opleidingen binnen Lentiz.
- Het mentoraat krijgt daarbij specifiek aandacht en alle mentoren hebben in 2020 het Lentiz-mentoraatprogramma gevolgd.

Nulsituatie conform KA	Binnen het onderwijs kan het één niet losstaan van het ander. Opstroom, doorstroom, tevreden studenten en goede bpv-bedrijven hebben allemaal met elkaar te maken. In 4.6.1 is te lezen dat Lentiz gemiddeld scoort op onderwijs en begeleiding. Ook is aangegeven dat er verschil zit binnen de locaties en de opleidingen. Om te zorgen dat de kwaliteit van onze
------------------------	---

	<p>begeleiding als onderdeel van het gehele onderwijsproces sterk is, en deze minder persoons- of opleidingsafhankelijk is, is het van belang dat er een gezamenlijke basis in de begeleidingsstructuur binnen Lentiz wordt ontwikkeld. We verenigen hiermee de expertise binnen de organisatie en waarborgen de kwaliteit van de uitvoering per school.</p> <p>Hiervoor zetten we de eerste jaren een overstijgende werkgroep op, waarin alle mbo-scholen zijn vertegenwoordigd. Specifiek aandachtspunt hierbij is de ontwikkeling van het Lentiz-mentoraatsprogramma. Een mentor vervult een belangrijke rol binnen het onderwijs. Een mentor is de onderwijskracht die 'de studenten begeleidt bij zaken die niet direct met het vakonderwijs te maken hebben, maar meer algemeen met de studie of school', aldus Van Dale. De mentor is de spil in het begeleidingsproces van studenten. Voor ouders en collega's is de mentor of loopbaanbegeleider het eerste aanspreekpunt. Binnen Lentiz is het niet duidelijk wat precies van de mentor wordt verwacht in het kader van het nieuwe strategisch meerjarenplan en het voortijdig schoolverlaten. In de komende jaren zal ingezet worden op professionalisering van de mentor.</p>
Ambitie 2020 conform KA	Het mentoraat krijgt specifiek aandacht en alle mentoren hebben in 2020 een Lentiz-mentoraatprogramma gevolgd.
Ambitie 2022 conform KA	<p>In 2022 is er een integrale begeleidingsstructuur voor alle opleidingen (die op maat van de doelgroep vanuit een school wordt uitgevoerd) en dus alle studenten binnen Lentiz. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in basisbegeleiding en specifieke zorg voor jongeren in een kwetsbare positie.</p> <p>De studenten van Lentiz scoren in 2022 een 3,7 uit 5 op de JOB-monitor op studiebegeleiding, ten opzichte van een 3,4 in 2018.</p>
Stand van zaken t/m 2022	<p>In 2021 is de draad weer opgepakt als het gaat om een integrale begeleidingsstructuur. In overleg met de zorgcoördinatoren is een gezamenlijk kader ontwikkeld dat geldt voor alle locaties. Dit is te vinden op: https://www.lentiz.nl/voorlichting/middelbaar-beroepsonderwijs/passend-onderwijs/.</p> <p>Naast deze ontwikkeling heeft een breed overleg plaatsgevonden met de directeuren van de mbo-scholen. Naar aanleiding van dit overleg is besloten een kaderstellend document op te stellen. In dit document staat de gehele uitvoering van de ondersteuning van de eerste lijn tot de laatste lijn, beschreven, zodat er op alle locaties een éénduidige aanpak van de ondersteuning is.</p> <p>De zorgcoördinatoren per locatie overleggen elke zes weken om de integrale begeleidingsstructuur met elkaar af te stemmen. Het regelmatig bijeenkomen van de zorgcoördinatoren is een effectieve manier om een eenduidige aanpak te continueren in de ondersteuning. Door regelmatig met elkaar te overleggen, kunnen de zorgcoördinatoren informatie delen, ervaringen uitwisselen en best practices bespreken. Dit kan helpen om te zorgen dat de ondersteuning op een consistente en uniforme manier wordt uitgevoerd maar er ook ruimte is voor eigen beleid per locatie. Het regelmatige overleg kan ook helpen om eventuele problemen of uitdagingen snel te identificeren en op te lossen. Door open en constructief met elkaar te communiceren, kunnen de zorgcoördinatoren samenwerken om de ondersteuning te verbeteren en de beste resultaten te behalen voor de studenten. Ook worden tijdens deze bijeenkomsten afspraken gemaakt over de te volgen procedures en werkwijzen, zodat alle zorgcoördinatoren op dezelfde pagina zitten.</p> <p>Verder heeft in 2022 een breed onderzoek plaatsgevonden naar het mentoraatprogramma. Hieruit kwam naar voren dat de zowel mentoren als de studenten de rol van het mentoraat van groot belang achten. Ook kwam naar voren dat de mentor een belangrijke en positieve rol heeft als het gaat om het creëren van een veilige en ondersteunende leeromgeving, waarin studenten zich kunnen ontwikkelen. Een mentor is een vertrouwenspersoon en rolmodel voor de studenten en kan hen helpen bij het navigeren door de uitdagingen van de schooltijd en het behalen van hun doelen. Per locatie hebben de mentoren, mede voor Loopbaan en burgerschap, samen gekeken naar het programma en dit verbeterd op basis van behoeften op de betreffende locatie.</p>

	Uit het onderzoek 'Mentoraat' kwam naar voren dat studenten, mentoren en directie tevreden zijn over het mentoraat. Na analyse van deze resultaten is besloten om geen Lentiz-breed programma voor het mentoraat op te zetten. Per locatie zijn er wel aandachtspunten zoals het inplannen van het aantal uur voor het mentoraat.
Merkbaar en meetbaar	Merkbaar zijn de resultaten van het onderzoek, dat een zeer positief beeld gaf. Uiteraard zijn er ook verbeterpunten. Dit onderzoek helpt om de kwaliteit van de mentoractiviteiten te verbeteren en ervoor te zorgen dat studenten nog meer de juiste ondersteuning krijgen. Het is belangrijk om te blijven monitoren of deze verbeteringen daadwerkelijk worden doorgevoerd en wat het effect hiervan is op de studenten. Door regelmatig te evalueren en te meten kunnen de resultaten worden bijgestuurd en kan er continu worden gewerkt aan de verbetering van het mentorprogramma. Dit onderzoek zal dan ook elk jaar uitgevoerd worden.
Financieel	De bestedingen zijn in lijn met de begroting en bedragen € 286K.

3B: In 2022 biedt Lentiz een brede voorziening voor studenten met gestapelde problematiek. De aanpak van New LIFE wordt versterkt.

- ✓ In 2020 is het plan van aanpak gereed, met daarin te ondernemen acties rondom het verbreden van New LIFE, certificeerbare eenheden, mogelijkheden voor een brede niveau 2 en het verduurzamen van de methodiek van New LIFE naar regulier.
- ✓ De basis is een helder onderwijsconcept en een sterk ondersteuningsaanbod in het onderwijs aan jongeren met gestapelde problematiek.
- ✓ De jongeren krijgen de kans om binnen een verkort traject een startkwalificatie te behalen.
- ✓ In 2020 wordt gestart op basis van het plan van aanpak.
- In 2020 is het 8 tot 8-concept (door)ontwikkeld en nemen de mbo-studenten van Lentiz | LIFE College deel aan de activiteiten.
- ✓ Het concept is ontwikkeld, maar een groot deel van de activiteiten kon niet doorgaan door het sluiten van de scholen.
- ✓ In 2020 biedt Lentiz | LIFE College in samenwerking met de gemeente, NT2 aan studenten die instromen vanuit inburgeringsprogramma's.
- ✓ In 2020 begeleidt LIFE@work studenten in kwetsbare posities bij de bpv.

Nulsituatie conform KA	Lentiz maakt deel uit van de RMC-regio Rijnmond. Vanuit de plusvoorziening biedt de locatie Lentiz LIFE College een regionaal vangnet aan voor jongeren in kwetsbare positie, New LIFE, en geldt als <i>good practice</i> . Het traject New LIFE biedt door een helder onderwijsconcept en een sterk ondersteuningsaanbod in het onderwijs aan jongeren met gestapelde problematiek. De jongeren krijgen de kans om binnen een verkort traject een startkwalificatie te behalen. Dit doet Lentiz LIFE College niet alleen, maar samen met de gemeente, bedrijven en zorginstellingen. Zoals aangegeven in de analyse is er wel een knelpunt betreffende toeleiding naar de arbeidsmarkt. Samen met de gemeente en bedrijven zal verdere ontwikkeling op dit aspect nodig zijn. Ook zal er onderzocht worden wat de mogelijkheden zijn om een brede mbo 2-opleiding neer te zetten die past bij de wensen van de jongeren, maar ook bij de arbeidsmarktvrage in de regio. De versterking van de regionale voorziening New LIFE heeft als voorwaarde dat het alleen uitgevoerd kan worden bij continuering van de plusmiddelen na 2020.
Ambitie 2020 conform KA	In 2020 is het plan van aanpak gereed met daarin te ondernemen acties rondom verbreden van New LIFE, certificeerbare eenheden, mogelijkheden voor een brede niveau 2 en het verduurzamen van de methodiek van New LIFE naar regulier. De basis is een helder onderwijsconcept en een sterk ondersteuningsaanbod in het onderwijs aan jongeren met gestapelde problematiek. De jongeren krijgen de kans om binnen een verkort traject een startkwalificatie te behalen. In 2020 wordt op basis van het plan van aanpak gestart. In 2020 is het 8 tot 8-concept (door)ontwikkeld en nemen de mbo-studenten van Lentiz LIFE College deel aan de activiteiten.

	<p>In 2020 biedt Lentiz LIFE College, in samenwerking met de gemeente, NT2 aan studenten die instromen vanuit inburgeringsprogramma's.</p> <p>In 2020 begeleidt LIFE@work studenten in kwetsbare posities bij de bpv.</p>
Ambitie 2022 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - In 2022 biedt Lentiz een brede voorziening in Schiedam voor studenten met gestapelde problematiek. - We hebben ongeveer honderd instroomplekken per jaar voor de New LIFE-doelgroep.
Stand van zaken	<p>New LIFE (hierna NL) is een plusvoorziening voor de regio Rotterdam Rijnmond. Het traject is bedoeld voor kwetsbare jongeren die dreigen uit te vallen of die reeds uitgevallen zijn uit het reguliere onderwijs traject.</p> <p>De doelstelling van de plusvoorziening is het jaarlijks (tussentijds) opvangen van honderd (potentiële) vsv'ers (tussentijds) en hen laten deelnemen aan het traject met als doel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het realiseren van een succesvolle loopbaan door middel van doorstroom naar een passende (vervolg)opleiding/traject of werk; 2. het behalen van een startkwalificatie. <p>Kwalitatief</p> <p>De studenten hebben een positieve schoolervaring en verlaten het traject met een succesgevoel. Dit gevoel kan zijn emotioneel, fysiek en/of onderwijsgerelateerd. Dit jaar zijn er door de coaches en de ZDT-medewerkers uitstroom- & doorstroomstroomgesprekken gevoerd. Tijdens deze gesprekken is specifiek gevraagd naar de bovenstaande onderwerpen. Nagenoeg alle studenten hebben aangegeven dat ze voor het eerst een positieve schoolervaring hebben ervaren. De studenten hebben ook aangegeven dat het traject NL in positieve zin heeft bijgedragen aan de emotionele en sociale ontwikkeling. Als voornaamste reden hiervoor worden de persoonlijke aandacht en kleinschaligheid genoemd. De studenten gaven aan dat door de persoonlijke aandacht door de coach er tijd is om een vertrouwensband op te bouwen. Hierdoor ervaart de student het gevoel 'gezien' te worden.</p> <p>Op basis van het alumni-onderzoek 2022 kunnen we concluderen dat jongeren tevreden zijn met het traject:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Op de vraag 'hoeveel sterren geef je New Life?' antwoordde maar liefst 56% vijf sterren (hoogste), 35% met vier sterren en 9% beoordeelde de opleiding met drie sterren. Niemand gaf de opleiding één of twee sterren. - Op de vraag 'wat ga je doen na de opleiding?' antwoordde maar liefst 68% te gaan doorstuderen, 24% gaf aan te gaan werken, 6% gaf aan het niet te weten en 3% gaf aan op zoek te gaan naar een andere opleiding. - De studenten die hebben aangegeven verder te gaan studeren, stromen uit naar verschillende richtingen bij Lentiz, Albeda, STC en TCR. - Niet alle studenten studeren door in de branche: verschillende opleidingen, zoals biologisch analist, kok en social work, worden genoemd. <p>Kwantitatief</p> <p>Op basis van de rendementen kunnen we concluderen dat in het schooljaar 2021-2022 in totaal 124 jongeren hebben deelgenomen aan het traject NL. Waarbij ruim 87% begeleid is naar een vervolgopleiding of werk. Gezien de doelgroep van deze opleiding is dit een rendement waar we zeer tevreden mee zijn.</p>

Verklaring afwijking	Van het 8-8 concept is geconcludeerd dat het in mindere mate interessant is voor mbo-studenten. Mbo-studenten hebben t.o.v. de vmbo-studenten meer verantwoordelijkheden zoals een baan en stage, waardoor zij minder tijd en energie hebben om deel te nemen aan de activiteiten van het 8-8 concept. Het concept blijft wel toegankelijk voor mbo-studenten die dat willen. Er zijn mbo-studenten die deelnemen aan de 8-8 activiteiten zoals koken, sporten en basketballen, en daarmee mogelijk hun horizon verbreden en hun sociale netwerk vergroten.
Financieel	Na de coronapandemie is intensief ingezet op de doelstelling en ambities. De bestedingen bedragen € 360K en zijn daarmee € 70K hoger dan begroot.

3C: In 2020 scoort Lentiz op het gemiddelde van de landelijke vsv-normen. In 2022 scoort Lentiz onder de gestelde landelijke vsv-normen.

✓ **In 2022 is het vsv-gemiddelde onder de landelijke normen/gemiddelden.**

Nulsituatie conform KA	In de analyse is beschreven dat de vsv-gemiddelden van Lentiz de afgelopen jaren licht gestegen zijn. De belangrijkste oorzaak voor de stijging is de toename van de vsv in New LIFE en de toename van vsv in niveau 4. De komende tijd zal sterk ingezet worden op zowel curatieve als preventieve maatregelen, die uiteraard altijd een link hebben met onderwijs en begeleiding. Ook zal de inzet van maatschappelijk werk uitgezet worden naar hogere niveaus.
Ambitie 2020 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - Er is een actueel plan van aanpak vsv gerealiseerd. - In 2020 is het vsv-gemiddelde in lijn met de landelijke normen/gemiddelden voor alle niveaus.
Ambitie 2022 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - In 2022 is het vsv-gemiddelde onder de landelijke normen/gemiddelden.
Stand van zaken	Op basis van de definitieve cijfers 2020-2021 (uitgave maart 2022) had Lentiz 56 voortijdige schoolverlaters (vsv'ers). Dit komt neer op 3,8% vsv'ers voor de gehele instelling. Op niveau 1, 2 en 3 is een positief dalende lijn te zien. Helaas is er wel sprake van een lichte stijging bij niveau 4. Lentiz heeft zicht op deze stijging op niveau 4 en houdt dit goed in de gaten. Ook wordt gekeken naar de mogelijke oplossingen om de stijging tegen te gaan, zoals het bieden van extra begeleiding en ondersteuning aan studenten die mentale problemen ervaren of moeite hebben om studie en werk te combineren. Op deze manier hoopt Lentiz dat meer studenten op niveau 4 in staat zijn om de opleiding succesvol af te ronden. Desalniettemin scoort Lentiz met 3,8% onder het landelijke gemiddelde van 4,9%.
Financieel	Na de coronapandemie is intensief ingezet op de doelstelling en ambities. De bestedingen bedragen € 138K en zijn daarmee € 60K hoger dan begroot.

Speerpunt 4: Kwaliteitszorg

Ambitie: Lentiz handelt op basis van een eigen heldere visie en kwaliteitseisen, met ruimte voor ontwikkeling en bijsturing. We borgen kwaliteit van onderwijs, actuele leerinhouden, bpv en examens door intern en extern intensief samen te werken bij de ontwikkeling hiervan en dit regionaal krachtig uit te voeren. Hierbij wordt specifiek aandacht besteed om de integratie van drie voorheen Edudelta-scholen met drie mbo-scholen van Lentiz te realiseren. Hierdoor zijn extra aandacht en inzet van middelen van belang.

Reflectie raad van bestuur

Als Lentiz kijken we positief terug op het behalen van onze ambitie met betrekking tot de integratie van de drie scholen in Bleiswijk, Middelharnis en Barendrecht. In 2022 is de interactie van de drie scholen geen aandachtspunt meer en draaien alle scholen mee binnen Lentiz. Dit betekent dat alle verschillen op het gebied van kwaliteitszorg vlak gestreken zijn en dat alle opleidingen van Lentiz een voldoende oordeel hebben ontvangen. Dit is een mooi resultaat.

We geloven dat hoogwaardig en goed onderwijs van groot belang is voor de toekomst van onze studenten. Om dit te kunnen bieden, is een goede kwaliteitszorg van essentieel belang. We zijn dan ook verheugd te kunnen constateren dat onze kwaliteitszorg goed is, zoals bevestigd door de Inspectie van het Onderwijs en de recente audit van het Kwaliteitsnetwerk MBO.

Daarom is het belangrijk dat wij als Lentiz ons blijven inzetten om de kwaliteit van ons onderwijs te blijven verbeteren en te borgen. We werken hierbij samen als docenten en managementteams, en betrekken ook ouders, bedrijven en andere stakeholders bij dit proces. Dit doen we onder andere door regelmatig feedback te verzamelen en te evalueren, en waar nodig aanpassingen door te voeren in ons onderwijsprogramma en onze kwaliteitszorg. Zo blijven we ons als Lentiz continu ontwikkelen en kunnen we onze belofte nakomen om studenten goed voor te bereiden op hun toekomst.

Realisatie 2022

In 2022 hebben we bij Lentiz kunnen voldoen aan zowel onze eigen strategische ambities als de eisen vanuit het ministerie op het gebied van kwaliteitszorg. Dankzij de inzet van boven-schoolse werkgroepen en de heldere PDCA-cyclus hebben we onze kwaliteitszorg op een goed niveau kunnen brengen en houden. Dit is van groot belang voor het realiseren van onze strategie genaamd Toekomstmakers, waarbij we ons richten op onderwijsinnovatie, ontwikkeling en professionalisering. We zijn ons ervan bewust dat het realiseren van deze ambities vraagt om een goed kwaliteitszorgsysteem.

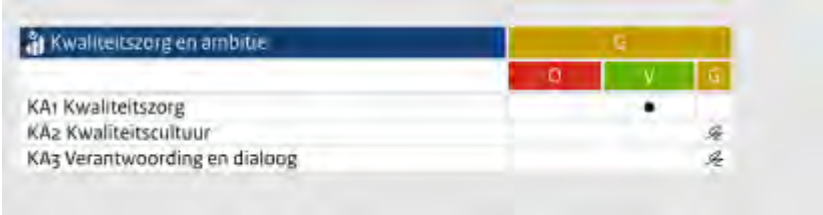
Het doel van de kwaliteitscyclus is om een continu verbeterproces aan te sturen, zodat we kwalitatief kunnen voldoen aan het primaire proces en tegelijkertijd onze gestelde ambities uit onze strategie kunnen realiseren. Om dit te bereiken, is het van belang dat kwaliteitsbewustzijn aanwezig is op alle organisatieniveaus. Een belangrijk kenmerk daarbij is de externe oriëntatie zodat het vanzelfsprekend is om de ontwikkelingen in de regio en een branche als uitgangspunt te nemen voor ons onderwijs.

Een belangrijke actualisatie van de PDCA-cyclus, is de uitbreiding van de zelfevaluaties. We hebben besloten om de zelfevaluaties te vervangen door uitgebreide scans van de Onderwijsspiegel. Dit betekent dat niet alleen Lentiz-teams een zelfevaluatie uitvoeren, maar ook stakeholders zoals het MT, teamleden, studenten en bedrijven betrokken worden bij de evaluatie. Dit heeft als meerwaarde dat er een breder beeld ontstaat van de kwaliteit van ons onderwijs, niet alleen op teamniveau maar ook op instellingsniveau. Dit is gezien het nieuwe Onderzoekskader van de inspectie waarin er een nieuwe waarderingskader is voor het bestuur, een gewenste ontwikkeling. Na het ontvangen van de rapportages zullen er teamsessies volgen. Na de teamsessies zullen afspraken worden vastgelegd voor de vervolgstappen, zoals het maken van een teamplan, de uitvoering en de bijstelling. Op deze manier werken we als Lentiz gezamenlijk aan het verbeteren van onze onderwijskwaliteit en zorgen we dat we blijven voldoen aan de eisen van onze eigen ambities en van het nieuwe Onderzoekskader van de inspectie

4A: Versterken uitvoering kwaliteitszorgsysteem, mede door de integratie van drie voorheen Edudelta-scholen binnen Lentiz-mbo.

✓ **In 2022 hebben de mbo-opleidingen (nog steeds) een voldoende beoordeling.**

Nulsituatie conform KA	Alle teams binnen Lentiz voeren structureel de quickscan en zelfevaluaties uit op teamniveau en passen daarmee structureel de pdca-cyclus toe op alle opleidingen, waardoor continu verbeteringen in de mbo-opleidingen worden aangebracht. Hierbij is een belangrijke doelstelling om innovaties en ontwikkelingen vanuit het bedrijfsleven continu op te nemen in onze opleidingen en bijbehorende toetsinstrumenten. Hierbij is aandacht voor examinering in de brede zin alsook specifiek voor de keuzedeelexamens. Doordat we in de periode van de kwaliteitsagenda mbo te maken krijgen met de integratie van drie scholen van voorheen Edudelta met de drie oorspronkelijke mbo-scholen van Lentiz, is het van belang deze integratie vanuit het perspectief van kwaliteitszorg extra aandacht te geven. Hierbij werken we aan een gezamenlijke kwaliteitszorgmethodiek die de goede elementen van beide kanten verenigt, om de kwaliteit van onderwijs en examens te waarborgen. Daarbij kiezen we de insteek in de periode 2018-2022 steeds meer op opleidingsteamniveau vorm te geven en in te richten. Dicht bij het onderwijsproces maar vanuit centrale afstemming en sturing zodat er één nieuw systeem over alle scholen heen ontstaat.
Ambitie 2020 conform KA	De integratie van de voorheen Edudelta-scholen met de Lentiz mbo-scholen op gebied van kwaliteitszorg is in de basis ingevoerd met oog voor onderwijs, begeleiding en examens. Iedere school heeft een gefundeerd oordeel over de kwaliteit van de opleidingen. De pdca-cyclus wordt zichtbaar toegepast. Er is een eenduidig en duidelijk kwaliteitsinstrumentarium in de vorm van quickscans, zelfevaluatie, interne en externe audits, o.a. vanuit het Kwaliteitsnetwerk mbo.
Ambitie 2022 conform KA	In 2022 hebben de mbo-opleidingen (nog steeds) een voldoende beoordeling.
Realisatie t/m 2022	<ul style="list-style-type: none"> - In 2022 hebben alle mbo-opleidingen van Lentiz een voldoende op basis van de inspectierapporten. - De integratie van de voorheen Edudelta-scholen is anno 2022 geen onderwerp van aandacht meer. De scholen zijn geïntegreerd in het huidige systeem van kwaliteitszorg, de verschillen zijn vlak gestreken en alle scholen draaien mee in de huidige cyclus. Desalniettemin is, met het ook op het nieuwe Strategisch Meerjarenplan in 2023 en het in augustus 2021 gepubliceerde vernieuwde onderzoekskader, de kwaliteitszorg bij Lentiz geactualiseerd. - Alle opleidingen van Lentiz voeren in 2022 de Onderwijsspiegel uit, die kan helpen om de kwaliteit van het onderwijs nog meer te verbeteren. Het feit dat alle opleidingen van Lentiz de Onderwijsspiegel in 2022-2023 uitvoeren, geeft aan dat de teams zich bewust zijn van het belang van een grondige evaluatie van het onderwijs en zich committeren aan het verbeteren ervan. De Onderwijsspiegel is een uitgebreidere evaluatie dan de quickscan, omdat het niet alleen een zelfevaluatie is, maar ook de evaluatie van alle stakeholders omvat, zoals docenten, het managementteam, studenten en bedrijven. Het is van groot belang om alle belanghebbenden bij het onderwijs te betrekken bij het evalueren van de kwaliteit van het onderwijs, omdat dit kan helpen om een volledig en objectief beeld te krijgen van wat er goed gaat en waar verbeteringen nodig zijn. Door de Onderwijsspiegel in te voeren in de pdca-cyclus, kan Lentiz de kwaliteit van het onderwijs continu blijven monitoren en verbeteren. Door te evalueren, bij te sturen en opnieuw te evalueren, kan de organisatie ervoor zorgen dat studenten de beste onderwijservaring krijgen en goed voorbereid worden op hun toekomstige carrière.

Betrokkenheid studenten en docenten	Het ontvangen van complimenten van de Inspectie van het Onderwijs voor de manier waarop het kwaliteitszorgsysteem is ingericht, is een belangrijke erkenning van het werk van Lentiz op dit gebied. Het betrekken van alle lagen van de instelling bij het proces is een effectieve manier om te zorgen dat iedereen zich verantwoordelijk voelt voor de kwaliteit van het onderwijs. Dit kan ook bijdragen aan een gevoel van betrokkenheid en motivatie bij zowel docenten als studenten. Het feit dat plannen in elkaar overlopen en dat alle lagen van de instelling betrokken zijn bij het proces, zorgt dat de kwaliteitszorg niet slechts een afzonderlijk onderdeel is van de organisatie, maar een integraal onderdeel van de dagelijkse werkzaamheden. Dit vergroot de effectiviteit en de efficiëntie van het kwaliteitszorgsysteem. Het betrekken van studenten bij het kwaliteitszorgsysteem via formele en informele kanalen, is ook van groot belang. Door studenten te betrekken bij de evaluatie van de kwaliteit van het onderwijs, geven zij feedback over wat er goed gaat en waar verbeteringen nodig zijn.
Merkbaarheid en meetbaarheid	Het is zeer positief dat het inspectierapport een uiterst tevreden beeld geeft van de kwaliteitszorg van Lentiz. Wij realiseren ons echter dat kwaliteitszorg nooit af is en dat er altijd ruimte is voor verbetering. Daarom zal Lentiz zich blijven verantwoorden aan interne en externe partners.
Financieel	De bestedingen zijn in lijn met de begroting en bedragen € 333K.

4B: Professionalisering en deskundigheidsbevordering

✓ Er heeft aantoonbare deskundigheidsbevordering plaatsgevonden conform de professionaliseringsagenda/het professionaliseringplan van de school.

Nulsituatie conform KA	Professionalisering en deskundigheidsbevordering vinden binnen Lentiz op meer manieren plaats. Allereerst hanteert Lentiz een brede definitie van deskundigheidsbevordering. Volgens Lentiz beperkt deskundigheidsbevordering zich niet tot het volgen van een training, opleiding of cursus. Deskundigheidsbevordering vindt plaats daar waar er direct een link is met de gestelde ambities. De bovenschoolse werkgroepen, deelname aan een beroepenveldencommissie en/of vakoverleggen zijn wat Lentiz betreft, deskundigheidsbevordering. Uiteraard zijn er ook specifieke trajecten die medewerkers kunnen volgen om de deskundigheid te bevorderen. Binnen Lentiz was het gebruikelijk om per locatie een professionaliseringsagenda op te stellen. In 2019 zal, mede door de komst van de nieuwe locaties, op basis van de gestelde ambities uit deze kwaliteitsagenda mbo een gezamenlijke professionaliseringsagenda opgesteld worden waarin alle activiteiten, in de breedste zin van deskundigheidsbevordering, opgenomen zullen worden. Belangrijk aandachtspunten hierbij zijn de deskundigheid en werving van jonge docenten voor met name de beroepsgerichte vakken. Door de aantrekkelijke economie is het in sommige vakgebieden (bijvoorbeeld teelt) lastig om docenten te werven en te behouden.
Ambitie 2020 conform KA	<ul style="list-style-type: none"> - De professionaliseringsagenda is gekoppeld aan de ambities en doelstellingen binnen deze kwaliteitsagenda mbo. - Per mbo-school is er een professionaliseringsplan dat een duidelijke link heeft met de ambities uit het kwaliteitsplan en het meerjarenschoolplan.

Ambitie 2022 conform KA	- Er heeft aantoonbare deskundigheidsbevordering plaatsgevonden, conform de professionaliseringsagenda/het professionaliseringsplan van de school.
Realisatie t/m 2022	Door de integratie van het kwaliteitsplan in het schoolmeerjarenplan en het teamplan wordt de kwaliteitsagenda van het mbo-onderwijs onderdeel van de dagelijkse uitvoering. Hierdoor ontwikkelen docenten zich beter en wordt ingespeeld op de behoeften van studenten. De professionaliseringstrajecten worden dan ook afgestemd op de onderwerpen die spelen vanuit de kwaliteitsagenda, zowel op individueel niveau als op teamniveau. Op bepaalde thema's is meer uniformering nodig, en daarom worden trainingen groepsgewijs en bovenscholings ingericht. Het uniformeren van de professionaliseringsplannen tussen scholen is dan ook een belangrijk aandachtspunt voor de toekomst om de kwaliteit van het onderwijs verder te verbeteren en te voldoen aan de behoeften van studenten.
Verklaring afwijking	Geen afwijkingen.
Merkbaarheid en meetbaarheid	Ook de Inspectie van het Onderwijs heeft de professionaliseringstrajecten als positief beoordeeld.
Financieel	De bestedingen zijn in lijn met de begroting en bedragen € 220K.

Projectcoördinatie

Aan de projectcoördinatie is gedurende de planperiode € 350K besteed. De bestedingen zijn in lijn met de begroting.

Gezamenlijke reflectie Groen onderwijs

Aan de horizon van de samenleving staan grote nationale en internationale opgaven op de agenda. Aan ons, het beroepsonderwijs, wordt gevraagd om na te denken over de bijdrage die we kunnen leveren aan de transitieopgaven van nu en in de toekomst. Dit brengt vragen met zich mee waar we ons eerder geen voorstelling van konden maken.

Waar bij de totstandkoming van de kwaliteitsagenda's in 2019 al werd geschreven over een context in beweging, is het speelveld er in 2023 niet eenvoudiger op geworden. Arbeidsmarkt en maatschappij zijn sterk veranderd. Corona heeft nieuwe manieren van leren en werken met zich meegebracht. Een dalend arbeidsmarktpotentieel en een groeiend aantal arbeidsmigranten vraagt om nadenken over hoe we iedereen zo goed mogelijk aansluiten en aangesloten houden.

Voor de groene sector hebben we binnen een omgeving van economische en (geo-)politieke schommelingen te maken met urgente vraagstukken rondom kwaliteit van leefomgeving, energie, klimaat, bodem, waterhuishouding, voedselveiligheid en -zekerheid. Technologische vernieuwingen en (inter)nationale samenwerkingen binnen en over alle sectoren heen, zijn onmisbaar om antwoorden te formuleren. We zien een schuivend paradigma van een lineaire economie gericht op continue groei naar een meer circulaire en waarde gedreven economie die aansluit bij wat past binnen de grenzen van de aarde.

De afgelopen jaren hebben klimaatveranderingen en maatschappelijke ontwikkelingen bewust gemaakt dat 'groen doen of laten' een belangrijke afweging is van elke beslissing die we nemen. 'Groen' levert een bijdrage aan antwoorden op complexe transitievraagstukken waar we nu voor staan. De Groene werelden, ontwikkeld met Groenpact - het samenwerkingsverband tussen onderwijs, ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) en bedrijfsleven in het groene domein - laten deze samenhang goed zien. Dat

betekent dat het nu meer dan ooit noodzakelijk is dat we alle studenten en deelnemers opleiden met handvatten om weloverwogen keuzes te maken, niet alleen binnen het groene domein, maar in elke sector. Alles hangt immers met elkaar samen.

We zien een toenemende vraag naar flexibeler en transitie gedreven onderwijs. Binnen ons vmbo planten we de zaadjes en leggen we de basis voor een bijdrage aan een toekomstbestendige maatschappij. Dat zien we terug in de groei van het aantal leerlingen en de waardering van uitstekende faciliteiten, gepaste zorg, begeleiding en coaching: wendbaar, weerbaar en inclusief. Met deze basis kun je vervolgens bij elke mbo-opleiding goed terecht. Binnen ons mbo leggen we een fundament voor een leven lang leren (LLO), bouwen we aan verbindingen met andere sectoren, zetten we in op keuzedelen die een breder perspectief laten zien en werken we steeds meer op basis van case-based learning binnen hotspots en meetingpoints van Centra voor Innovatief Vakmanschap (CIV) Groen. Groen ondernemerschap heeft altijd een belangrijke plek bij ons ingenomen. Op dit vlak is veel in beweging en hier nemen we onze studenten in mee. De sustainable development goals (SDG's) zitten in het onderwijs verweven en het belang van (groene) vaardigheden vormen daarbij vaak een basis.

Via Groenpact is de hele groene onderwijskolom (vmbo-mbo-ho, wo) met elkaar verbonden in een uniek kennisecosysteem voor leren en ontwikkelen. We bevorderen en faciliteren onderwijsvernieuwing, aansluiting op de arbeidsmarkt en kennisdoorwerking in de beroepspraktijk. We hebben een groeiend aantal practoraten en een verbinding met de lectoraten in het hoger onderwijs. Via Kennis op maat (KOM) draagt universitair onderzoek vanuit de Universiteit van Wageningen (WUR) bij aan de ontwikkeling van het mbo curriculum en via sectoradviesraden en vertegenwoordiging vanuit het bedrijfsleven bij de sectorkamer SBB houden we onze kwalificatiedossiers up-to-date. Door de brede belangstelling vanuit de maatschappij voor de onderwerpen waar wij ons dagelijks mee bezig houden wordt ons curriculum via masterclasses en activiteiten op het gebied van LLO verrijkt. Wij verzorgen onderwijs dat nieuwsgierig maakt, we leren niet alleen kijken, maar vooral zien, experimenteren en fouten maken.

Onderwijs, bedrijfsleven en overheid werken samen aan innovaties om oplossingen te vinden voor maatschappelijke uitdagingen. Dat doen we in verbinding met elkaar en onze omgeving. De ramen staan open, we delen onze kennis en halen ook op. Regionale verankering is binnen het mbo van groot belang. Het groene onderwijs is in al zijn facetten en in verbinding met de omgeving een cruciale spil voor huidige en toekomstige generaties studenten. Binnen en buiten de kaders van de Kwaliteitsagenda en de Werkagenda mbo blijven de onderwijsinstellingen met groen onderwijs elkaar vinden en versterken en richten wij ons in het bijzonder op onderzoek, innovatie en continue kwaliteitsverbetering van onze programma's.